

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

31'inci Toplantı
25 Şubat 2020 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.-Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2633)

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

31'inci Toplantı
25 Şubat 2020 Salı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 12.08'de açılarak üç oturum yaptı.

Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin (2/2633) maddelerinin görüşmelerine devam edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 22.03'te toplantıya son verildi.

25 Şubat 2020 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.08

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, sayın teklif sahibi ve sahipleri, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 31’inci Birleşimini açıyorum.

Gündemimizde (2/2633) esas sayılı Denizli Milletvekili Nilgün Ök ile 46 Milletvekilinin Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.-Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2633) ()*

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – 5, 6 ve 7’nci maddelerin birlikte görüşülmesini oylamıştık.

Şimdi 5, 6 ve 7’nci maddeleri okutuyorum:

MADDE 5- 11/9/1981 tarihli ve 2521 sayılı Avda ve Sporda Kullanılan Tüfekler, Nişan Tabancaları ve Av Bıçaklarının Yapımı, Alımı, Satımı ve Bulundurulmasına Dair Kanunun 11 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İzinsiz ya da izin belgesine aykırı üretim, satış ve reklam yasağına ilişkin cezalar:

MADDE 11- 4 üncü maddede belirtilen kuruluş iznini veya 5 inci maddede belirtilen faaliyet iznini almadan veya faaliyet izin belgesine aykırı olarak bu Kanun kapsamına giren yivsiz tüfek, spor ve nişan tüfek ve tabancaları imal eden fabrika veya imalathane kuranlar veya işletenler veya işyerleri ya da ikametgahlarında söz konusu silâhları imal edenler veya 6 ncı maddede belirtilen esaslara aykırı olarak yapanlar üç yıldan beş yıla kadar hapis ve beşyüz günden beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Birinci fıkra kapsamında üretilen veya yapılan yivsiz tüfek, spor ve nişan tüfek ve tabancaları satanlar, satışına aracılık edenler, nakledenler, satış amaçlı taşıyanlar veya satış amaçlı bulunduranlar bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yüz günden beşyüz güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Satıcılık belgesi olmadan satış yapanlar ikinci fıkra uyarınca cezalandırılır.

Yivsiz tüfek satın alma belgesi olmayan kişiye satış yapan veya ihraç kayıtlı tüfeği yurt içine satanlar ikinci fıkra uyarınca cezalandırılır.

Bu Kanun kapsamında yer alan yivsiz tüfek, spor ve nişan tüfek ve tabancalarının herhangi bir mecrada yazılı, görsel, işitsel ve benzeri yollarla ticari reklamı veya tanıtımı yapılamaz, bu silahların kullanılmasını özendiren veya teşvik eden kampanyalar düzenlenemez. Buna aykırı hareket edenlere

* (2/2633) esas numaralı Kanun Teklifi 24/2/2020 tarihli 30’uncu Toplantı Tutanağı’na eklidir.

7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 77 nci maddesinin onikinci fıkrasında belirtilen idari para cezalan mahalli mülki amir tarafından uygulanır. İdari işleme konu ihlalin tekrar edilmesi hâlinde idari para cezalan üç katı olarak uygulanır. Faaliyet izin belgesi sahiplerine ait kurumsal internet siteleri ve sosyal medya hesapları, fuarlara katılım için hazırladıkları materyaller ile avcılık ve atıcılık üzerine tematik yayın yapan televizyon kuruluşları ve süreli yayınlarda yapılan reklam veya tanıtım bu yasağın dışındadır.”

MADDE 6- 2521 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 7- 2521 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “satışına aracılık eden, taşıyan veya nakleden” ibaresi “veya taşıyan” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Sayın Ök, buyurun lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle böyle bir düzenlemeyi niçin getirdiğimizi sizlere ifade etmek istiyorum. Biliyorsunuz son zamanlarda yaşanan birçok olayda, tespitlerimiz sonucunda, istatistiki verilere göre de ruhsatsız silahların çok daha fazla kullanıldığı görülmekte. Son beş yıl içerisinde baktığımızda yivsiz tüfek kullanımı, ruhsatsız kullanımı 8.435, ruhsatlı silah kullanımı 824. Yani ruhsatsız silahların olaylarda kullanımı yaklaşık 10 katında. Mevcut durumda da baktığımızda kanuna, çok böyle çağın gereksinimlerini, toplumun ihtiyacını verebilecek bir doğrultuda olmadığını da gördük. Biliyorsunuz bu mevcut kanunda internet üzerinden edinme, satışı, reklamı vesaire, onunla ilgili herhangi bir cezası bulunmuyor. Ama maalesef artık internet üzerinden de bu silahların satışı çok rahat bir şekilde kime satıldığı belli olmadan vatandaşlarımız elde edebiliyor. Bunun da önüne geçmek istedik.

Yine, yurt içinde üretilen silahlarımız var, bunların hangi şartlarda üretildiği... Ve sadece yurt içinde üretiliyor ama yurt dışına ihraç edilme kaydıyla üretilen silahlar. Ama baktığımızda yurt dışı için üretilmiş silahların yurt içinde de satıldığını görüyoruz. Burada da onunla ilgili bir düzenleme getiriyoruz. Ayrıca mevcutta yanında silah taşımamanın, ruhsatsız taşımamanın cezası 866 lira. Bu, idari bir para cezası. Bununla ilgili adli bir işlem öngörülmemekte. 866 lira da aslında bu silahları taşıyan kişiler için çok cüzi bir rakam gibi geliyor, dolayısıyla caydırıcılığı yok. Biz, getirdiğimiz bu düzenlemeyle burada adli ceza da getirerek caydırıcılığını artırmayı düşünüyoruz.

Aynı zamanda bu ruhsatsız, yivsiz silah nakledenler de var, yani bunu ticari amaçla naklediyor, bunlar da yakalanabiliyor. Bazen televizyonlarda görebiliyoruz, bagajını açıyorsunuz 20 tane, 30 tane silah, bunu naklediyor ama bunun da çok komik bir cezası var, sadece 866 lira. Onun da herhangi bir adli cezası yok. Biz onunla da ilgili bir düzenleme getireceğiz.

Şimdi, tablo da yaptık ama o çok küçük herhâlde. Peki, biz bu durumda ne yapıyoruz? İzinsiz, belgesiz üretim yapanlara, izin belgesine aykırı üretim yapanlara mevcutta bir yıl ile üç yıl hapis ve yüz günden beş yüz güne kadar adli para cezası vardı. Biz bu kanun düzenlememizle bunu üç yıl ile beş yıl arası hapis, beş yüz günden beş bin güne kadar adli para cezası olarak düzenliyoruz, cezayı artırıyoruz. Aynı zamanda, izin belgesiz ve izin belgesine aykırı üretenlere ve bunları satmak için kullananlara bir yıl ile üç yıl arası hapis ve yüz günden beş yüz güne kadar adli para cezasını getiriyoruz. İzin belgesiz ve izin belgesine aykırı üretenlerin satışına aracılık edenlere de tüfek başına 500 lira idari para cezası, ayrıca bir yıl ile üç yıl arası hapis, yüz günden beş yüz güne kadar da adli para cezası olarak değiştiriyoruz. Bunlara adli para cezası yoktu. Herhangi bir yaptırımı bulunmayan, satış izni olmadan satış yapmak suçuna da bir yıl ile üç yıl arası hapis ve yüz gün ile beş yüz güne kadar adli para cezası getiriyoruz.

Satın alma belgesi bulunmayan kişiye de satış yapmakla ilgili olarak da, bir yıl ile üç yıl arası hapis ve yüz günden beş yüz güne kadar yine adli para cezası getirerek değiştiriyoruz.

Satış listelerini ve belgeleri süresi içerisinde vermemenin veya satışları bildirmemenin cezasına da 8.679 TL ile 86.806 TL arasında düzenleme getiriyoruz.

Aslında, bunun haricinde bu silahların tamamen internetten satışına da engel getiriyoruz. İnternette reklamına da, sadece internet ortamında ruhsatlı...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İzinli olsa bile...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Şöyle: Sadece üretici fabrikalar yani Türkiye’de bunun üretimini gerçekleştirecek olan üretici fabrikalar reklamlarını yapabiliyorlar, o da ürünün koduyla fotoğrafıyla ama onun haricinde bayilere ya da böyle internet üzerinden satış yapan her türlü kişiye bununla ilgili cezai yaptırım getiriyoruz. Yasak, reklamları da yasak. Dün ben konuşmam esnasında reklam cezalarının -yazılı ve görsel basında- ne kadar olduğunu, tutarlarını söylemişim, bilmiyorum tekrar söyleyeyim mi ama ekrandaki tabloda da verdik. Bir ulusal kanalda eğer böyle bir reklam yapıyorsa 419.126 lira. Böyle rakamlar farklılaşıyor.

Şimdi, şu bilgiyi de vermek istiyorum size ayrıca: Türkiye’deki ruhsatlı silah üreticisi sayısı 293 jandarma ve polis bölgesinde olan, bayi sayısı da 2.733. Silahlar eğer bayinin satıcılık belgesi varsa normal mağazalardan satılabilecek, bayi düzeni devam edecek ama internet üzerinden bayi asla reklamını yapamayacak, tekrar altını çiziyorum. Üreticisiyse, yani ruhsatlı silah üreticisi, Türkiye’de bunları o şartlarda satmaya yetkili olan firma, internet üzerinden reklamını, “web” sayfasında ürettiği ürünleri sergileyebilecek.

Bu kanunu getirmemizin amacı tamamen, son dönemde yaşanan bu terör, yaralama gibi olaylardaki ruhsatsız silahların çok daha fazla olması ve bu kanunda da tekrar, biraz önce de dediğim gibi, günün gereklerine göre, çağın gereklerine göre düzenleme yapıyoruz. Cezalarla biraz daha caydırıcı olacağını düşünüyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ersoy, sizin söylemek istediğiniz bir husus var mı?

Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Vekilimiz bizim ihtiyaç duyduğumuz alanların tamamını hemen hemen çok açık bir şekilde ifade ettiler, sadece bir ilave yapmak isterim: İnternet üzerinde reklamı değil aynı zamanda internet üzerinden her türlü satışı da yasaklıyoruz bu düzenlemeyle. Temel amacımız asayiş olaylarında meydana gelen çok ciddi artışlar karşısında verdiğimiz cezaların daha caydırıcı hâle gelmesini sağlamak.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Dediğiniz gibi, bu tür suçlarda kullanılan ruhsatsız silah sayısında bir artış varsa bununla ilgili bir önlem almak gerekiyor ama ne kadar artış var, neydi, ne oldu, onunla ilgili rakamlar verebilerseniz memnun oluruz.

Bu vesileyle -İçişleri Bakanlığını ilgilendirdiği için söylüyorum- mesela bende bir rakam var, diyor ki: “2009-2018 yılları arasında cumhuriyet başsavcılıklarınca dolandırıcılık suçlamasıyla hakkında işlem yapılan şüpheli sayısı 3 milyon 322 bin 215’e ulaşmış ve sanık olarak kişi sayısı 1 milyon 74 bin küsur, mahkûm olan 646.099.” Yani dolandırıcılık suçlarında da benzer bir artış söz konusu. Özellikle 2017-2018 yıllarında cumhuriyet başsavcılıklarında şüpheli sıfatıyla işlem yapılan kişi sayısı 878.001. Bunlarda da bir artış var. Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz; yani İçişleri Bakanlığının sadece ruhsatsız silahla ilgili değil, dolandırıcılık suçuyla ilgili bize intikal etmeyen başka konular da vardır muhakkak, sizde vardır; bunlarla ilgili olarak da bazı tedbirlere başvurulması lazım. Tabii ki bunlar ekonomik krizin, sıkıntıların artışıyla beraber artan suçlardır ama cezaların artırılması bir önlem olabilir. Bu dolandırıcılıkla ilgili ya da benzer adı suçlarla ilgili olarak da İçişleri Bakanlığının bir şeyler yapması lazım. Toptan bu konunun ele alındığı bir toplantı yapmamız ya da bir kanuni, yasal düzenleme yapmamız da gerekir diye düşünüyorum çünkü çok artış var hakikaten, sıkıntılar var.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ersoy, daha sonra vereceğim söz size, şimdi değil.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Rakamlar istedim Sayın Ersoy’dan yani artışla ilgili.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Birincisi, dolandırıcılıkla ilgili suçlardaki artış oranına yönelik bir soru var, bu konudaki rakamları yine merak ediyor Sayın Kuşoğlu. İkincisi de buna ilave olarak -bu konuyu da ben ilave ediyorum- özellikle hırsızlık suçlarındaki olaylarda artma-azalma var mıdır, nedir, ne değildir, onunla ilgili bilgileri de aktarırsanız memnun olurum.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Herkesi iyi bir gün diliyorum, bu salonda bulunan herkese.

Nilgün Vekilim, şimdi, getirdiğiniz yasa teklifine baktım, açıkça söyleyeyim, şöyle bakıyorsunuz genel olarak yani genel mantığı olarak: Efendim, kumar olsun ama resmî olsun, silah olsun ama ruhsatlı olsun. Ya, bu çerçevede bakabilir miyiz böyle zararlı unsurlara diye size temel bir soru soruyorum. Yani azalmasını istediğimiz şeylerin yalnızca ruhsatlı veya resmî olmasını mı savunmamız gerekiyor, yoksa bunların azalması için bir yasal tedbire ihtiyaç var mı? Yani silah kullanımını azaltacak bir tedbiri bu yasa teklifinde ben görmedim, kumarda da aynı şekilde, sizin ifadelerinizde de duymadım. Yani sonuç olarak diyorsunuz ki: “Çok sayıda ruhsatsız silah var. Ruhsatlı silahlarla daha az insan öldürülüyor, ruhsatsızlarla daha çok öldürülüyor, bunları ruhsatlı yapalım.” Ben bunu yeterli görmüyorum. Mesele, silah kullanımını azaltmaktır, silahı özendirmekten çıkarmaktır. Ya, Allah’ınızı severseniz, ben bazen dizileri izliyorum yani o kadar cazip ki silah kullanmak, böyle gençleri silah sahibi yapmak. Hani bir diziyi izleseniz, bir genç olsanız, bir delikanlı olsanız, “Belime ben de bir tane silah takayım.” diye düşünürsünüz. Bunları caydıracak herhangi bir düzenleme söz konusu değil.

İkincisi, diyorsunuz ki: “Reklamı bunlar yapamasın ama Türkiye’de üretim yapanlar yapsın.” O zaman şöyle bakalım: Sigarada reklam yasağı var, değil mi? O zaman Türkiye’de üretim yapan sigara şirketleri reklam yapsın, aynı mantığa geliyor. Yani yasaklı olanlar, ruhsatsız olanlar reklam yapamasın, bayi yapamasın ama üretim yapan yapsın. E, bu da bir cezabetme, bu da bir teşvik etme, alımını teşvik etme. Ben şimdi açıyorum interneti, Türkiye’de üretim yapan şirketlerin hepsi reklam yapıyor, Türkiye’de üretim yapanlar reklam yapıyor; bayi yapamayacak, ayrı ama şirket yapacak. Yani bayi üzerinden yapılan reklamı, düşünün, şirket yapacak, “Benim de bayilerim şurada, şurada, şurada.” diyecek, “Git, bayiden al arkadaş.” diyecek. Yani böyle bir reklam...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Orada eksik söylemiş olabilirim, bayi de reklam yapamayacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bayi yapamayacak, tamam, doğru.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Üretici de, sadece “web” sayfasına reklam...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz “Üretici yapacak.” dediniz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yanlış söyledim.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Tanıtımını yapabilecek.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yani kendi “web” sayfasına koyabilecek, onun için reklam veremeyecek.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Reklam veremeyecekmiş, “web” sayfasına sadece koyabilecekmiş.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sigarayla eş değer...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen, tamam...

Sayın Paylan, devam edin siz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sigara ile silahı eş değer tutuyorsunuz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hayır, silah bazen hayat kurtarır.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, devam edin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayat kurtarmaz, silah öldürür.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, devam edin lütfen.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Seni öldürmeye gelene ne yapacaksın?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Silah öldürür. Hayır, onları da azaltmak gerekir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Seni silahla öldürmeye gelene koruma amaçlı da olabilir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani mesele şu: Silah satışını özendirmememiz gerekiyor. Hatta ve hatta Nilgün Hanım, bakın, sigaralar -biliyorsunuz- artık marketlerde kapalı kutularda satılıyor, ambalajlarının güzel olmaması için -değil mi- tedbirler alındı. Ben bakıyorum, silah satılan yerler var, vitrinlerinde şahane böyle silahlar sergileniyor, cezbedici bir şekilde sergileniyor, bunları engelleyelim. Mesela, vitrinlere konulmasın, “web” sayfalarına konulmasın, cezbedilmesin, dizilerde cazip bir unsur olarak konulmasın, bununla ilgili mesela RTÜK engelleyici, bunu cezalandırıcı tedbirler alsın, silah kullanımını özendirici şekilde silah dizilerde kullanılasın. Neden böyle tedbirler önerinizde yok, göremedik? Net bir şekilde soruyorum.

Diğer mesele; bakın, düğünlerde mesela havaya ateş ediliyor. Biliyorsunuz, askere göndermelerde -ben görüyorum- konvoylarda çıkarıyorlar silahları, takır takır ateş ediyorlar; balkonlardaki çoluk çocuk, insanlar ölüyor. Ya, ben açıkça size soruyorum ve bunlarla ilgili net bir tedbir alınmadığını düşünüyorum. Yani olay oluyor, gidiliyor, uyarılıyor “Ya, askere göndermedir, bunu idare edelim.” “Efendim, düğün günüdür, bunu şey yapalım.” Ya, hâlbuki bunları baştan engellememiz lazım, o konvoylar kurulurken engellememiz lazım. Silah atmanın cezalandırılması gerekiyor, insanlar ölüyor bu şekilde, düğünlerde atış yapılıyor, biliyorsunuz, her yıl kaç yüz tane yaralama veya ölüm olayı oluyor. Bunlarla ilgili neden tedbirler almıyorsunuz, bu silah kullanmayı cezbeden... Bu, kötü bir gelenek yani bu gelenek sayılıyorsa da bunu artık hayatımızdan çıkarmamız gereken bir dönemdeyiz. Açıkça söyleyeyim, bu yaralamalarla ilgili neler yapıyorsunuz merak ediyorum.

Daha sonra cevaplarınıza göre tekrar söz alabilirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Tatlıoğlu, buyurun lütfen.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ben teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu düzenleme güzel bir düzenleme yani düşünce olarak güzel bir düzenleme ama ben sanki zamanın ruhunu çok kavradığını düşünmüyorum. Bunu birkaç nedenle düşünmüyorum: Bir kere, tüfek, aynı zamanda bir spor ve dünyada bunun bir yeri var, bir pazarı var, bir piyasası var. Burada, bana göre bayileri aradan çıkaran bir düzenleme bu yani satış organizasyonunu ve bunun ihracat boyutunu, tanıtımını düşündüğümüzde sektör için gerçekten çok uygun değil bu düzenleme.

Bakın, İçişleri Bakanı onlarca ruhsatsız tabanca yakalıyor, değil mi? Kaç tanesinin satıcısını buldunuz? Eğer bu kanun teklifinde ruhsatsız silah taşıyanı ciddi cezalandırmazsak ne olacağını söyleyeyim ben: Merdiven altı üretimle dolacak her taraf çünkü siz, ruhsatsız silah kullanıcıları cezalandırmıyorsunuz, 876 lira para cezası veriyorsunuz. O zaman resmî olmayan kanallardan üretim ve dağıtım son derece yaygınlaşır, toplum kültürümüzü de biliyorsak bunun başka bir yolu olmayacak. Yani bakın, burada yapılacak şey bence ruhsatsız silah bulunduranların cezasını artırmaktır. Satana üç yıl hapis, bulundurana 876 lira para. Bende bulundu. “Nereden aldın?” “Pazardan aldım, tanımıyorum.” İşte, burada Emniyet de var İçişleri de var, soruyorum ben: Ruhsatsız silah ve tabancanın kaç tanesinin satıcısını buldunuz? Hiç. İşlemez bu. Bakın, geleceğimiz nokta şu olacak: Resmî olmayan üretimin müthiş artışı olacak, bu engellenmeyecek ve o zaman spor olmaktan da çıkacak. Bakın, bir ikincisi de şunu söyleyeyim ben: Bu bir sektör artık. Yani burada normal olarak, avda ve sporda kullanılan tüfekler, nişan tabancaları ve av bıçakları faaliyet izin belgesi sahipleri ve av tüfeği satıcılık belgesi sahipleri gibi, bunlara ait satış alanlarını bırakmak lazım. Niçin internet... İnternet satışı dünyanın gerçeği, artık mağazalar kapanıyor, fuarlar dönemi bitti dünyada. Kamunun görevi bunu kontrol etmektir, bunu düzenlemektir.

Şimdi, Türkiye’de gayet de çok, 293 tane silah üreticisi var, 2.700 tane bayi var. Biz bayilere diyoruz ki: “Silah satışını bırakacaksınız çünkü kimse sizin silah sattığınızı bilmeyecek, hiç reklam yapmayacaksınız.” Anlamı bu. Öbürkölere de diyoruz ki: “Siz yapacaksınız.” Bakın, sektörün gerçeğine aykırı bir yapı söz konusu. O zaman silah satışı yasak, ceza çok; kullanana yok. Bunun anlamını... Nasıl olabilir arkadaşlar? Tabanca burada, yakalanıyorum yani nihai kullanıcıyım, 876 lira cezası var “Kardeşim, al parayı, hadi bakalım.” Silah da kaç lira? Gidiyor. O zaman bunun üreticilerini siz Türkiye’de kontrol edemezsiniz ki, zaten kontrol edemiyorsunuz. Lütfen, bakın, bu kanun teklifinde bunu revize etmezsek mutlaka bu kanun bir gün revize edilmek için gelecek. Ruhsatlı silah sürecinde, ruhsatlı bayilere, bu fabrikaların kurumsal yapıya ulaşmış bayilik süreçlerine bence büyük darbe vuruyoruz. Belki de yabancı iş yerlerine aynı açıdan, böyle bakmıyoruz ama daha doğrusu, bu, Türkiye’de ruhsatsız tüfek kullanımını engellemeyecek, hep beraber bunu göreceğiz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Katircioğlu, buyurun lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu reklam meselesiyle ilgili birkaç şey söylemek istiyorum.

Şimdi, anladığım kadarıyla 300’e yakın imalatçı var, doğru, değil mi?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Evet.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ve bunlar reklam yapıyorlar, o da doğru.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Evet.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Şimdi, bir firma niçin reklam yapar? Şundan dolayı yapar: Talep fazladır, dolayısıyla rekabet de fazladır fakat rekabette bir pozisyon kapabilmek için, bir pazar payı kapabilmek için reklama başvurur. Reklamlar tüketici tercihini kendi malına yönlendirmek için yapılan harcamalardır.

Şimdi, böyle baktığımızda, reklamı ortadan kaldırdığınızda, firmalar arasındaki rekabet ilişkisini kaldırmış olmazsınız. Bir örnek vereyim size: Sigara reklamları yasaklandı fakat sigara şirketleri arasındaki rekabet daha başka bir alana kaydı. Neye kaydı? Mesela, satış “kiosk”larını kapmak üzeri bir biçime yöneldi. Dolayısıyla da bu reklam meselesini düşünürken, daha doğrusu bu piyasayı regüle etmek gibi bir problem varsa, bir derdimiz varsa bunu başka bir şekilde yapmamız lazımgelir diye düşünüyorum. Yani reklamları yasaklayarak herhangi bir şekilde bir avantaj veya bir denetim imkânı sağlayacağınızı düşünüyorsanız bunun pek olmayacağını düşünüyorum doğrusunu isterseniz.

Nasıl bir regülasyon yapılması gerekir? Doğrusu, yine, kamunun işin içinde olduğu bir biçimde bu işi çözmek lazımgelir diye düşünüyorum. Ama bunun nasıl olacağıyla ilgili burası çok uygun değil herhâlde bu meseleyi konuşmak için ama ben sadece reklamla bu meseleyi çözemeyeceğinizi söylemek için söz aldım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ari...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım ve değerli arkadaşlar; düzenlemede sadece reklam boyutuyla ilgili birtakım düzenlemeler getirilmeye çalışıldığı ve işin diğer bölümleriyle ilgili eksikler olduğu ifade edilmeye çalışıldı, doğru. Ancak silahlanmaya geniş boyutta baktığımızda, belki bunu bir girişim olarak veya en azından sorunlara bir nebze de olsa çözüm bulabilmenin, çare arayışının bir parçası olarak bakabiliriz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, ülkemizde en kolay şeylerden biri silah bulundurmak, silah taşımak, silahla havaya ateş etmek, düğünde oynarken silahla havaya sıkmak, asker uğurlarken havaya sıkmak, yanında taşımak. Yani o kadar kolay ki... Hatta bazı gruplara ayrıcalıklar tanınmakta. Burada birçoğunu tenzih ederek konuşuyorum ama öyle ki ülkemizde muhtarların bile çoğunluğu sırf silah taşıyabilmek için muhtar olur. Çünkü harçtan muaftır, harçtan muaf olduğu için, daha kolay silah taşıyabilmek adına muhtar olan var. Yani ben bunu tabii ki genelini tenzih ederek, özellikle üzerinde durarak söylüyorum ama o kadar ki silahın özendirildiği çok husus var. Şimdi, üretim bir taraftan, pazarlama bir taraftan, bir taraftan da kullanımı. Bakın, bugün sokakta artık insanlar kontrolsüz bir hâle gelmiş, en küçük bir olayda silah kullanılmakta, adam “Dan!” diye karşıdaki adamı vurur hâle gelmiş. Yani biz biraz böyle bakalım olaya.

Şimdi, Sayın Vekilimiz ifade etti, ben çok önemsiyorum, TV dizilerine bakın, tamamen toplumun çivisini çıkarma üzerine kurulu bugün dizilerin çoğunluğu. Ya gayrimeşru ilişkileri özendiren senaryolar var ya da özellikle böyle vurdu kırdıyı, silahlı eylemleri özendiren, silahla suç işlemenin neredeyse özendirildiği, meşru görüldüğü ve itibar meselesi hâlinde gösterilen diziler var. Şimdi, bunu izleyen gençlerimiz tabii ki bundan etkilenecek, bundan etkilenmemesi mümkün değil.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Sayın Ök dün ifade etti, işlenen suçların çoğunluğu ruhsatsız silahlarla oldu, 2.230 civarında ruhsatsız silahla, 232 civarında ruhsatlı silahla. Yani neredeyse onda 1 oranında ruhsatlı silahla, geri kalan kısmı ruhsatsız silahlarla. Bu aslında silah bulundurmanın –ruhsatlı ya da ruhsatsız- kolaylığını gösterir. Ruhsatlı olmanın zorluğunu söyleyeyim: Harçlar yüksek. Harçlar yüksek

olduğu için insanlar ruhsatsız silah bulundurmaya doğru gitmekte ama temel esas, burada silahın gerçekten bulundurulmasının önüne geçmek lazım, ister ruhsatlı ister ruhsatsız. Yani can güvenliğimizin kalmadığı ortamlarda yaşıyoruz değerli arkadaşlar.

Bunun yanı sıra, bakın silah denince sadece aklı tabanca, tüfek veya burada olduğu gibi sporda kullanılan veya avda kullanılan silahlar da gelmemeli. Yani kolay bir şekilde suç işlenebilen, avda kullanılan bıçak da var. Bu da silah yani en küçük bir kavgada adam yanındaki bıçağı çıkarıp bir başkasına sokup öldürebilmekte. Yani biz olaya sadece ticari bir malın reklamının yapılıp yapılmaması veya bunun pazarlanmasının kurallara bağlanması olarak değil, bugün artık günümüzde yüksek sayıda suç işlenen olayların meydana geldiğini göz önüne alarak bu suçların önüne geçecek yöntemleri bulmak, değerlendirmek zorundayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Toparlıyorum Başkanım.

Bu anlamda da işte reklam yönünden, imalatçı yönünden veya pazarlamacı yönünden bunlara kurallar getirilmesi eksik de olsa bir girişimdir ama esas, temel konunun bunun temelden çözümüne bir el atmak gerektiğini düşünüyorum. Dedğim gibi, sadece tabanca, tüfek değil, diğer silahları yani bıçak başta olmak üzere...

Bakın, birçok yerde av malzemesi adı altında her türlü silah satılmakta, vitrinlerde. Muştalardan tutun, sopalardan tutun, neler var neler. Yani bunlara bir kural getirilmesi gerektiğini ifade ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Güneş, buyurun lütfen.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli milletvekillerimiz, çok değerli bürokratlarımız ve basın mensuplarımız; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, Türkiye’de gün geçtikçe silahlanma artmakta. Biz silahlanmaya karşıyız. Tabii ki silah bazen de gerekli olabiliyor yani tamamen karşı değiliz ama ihtiyaç olduğu hâlde bulundurulması gereken bir şey. Bunun reklamının yapılması, kolay alınması gerçekten de çok önemli bir problem. Bugün Türkiye’de isteyen internette kolayca silah alabiliyor ve dolayısıyla da bunlar da suç işleyebiliyor. Burada, bu kanunda temel amaç kolay alımı önlemek ve dolayısıyla da silahlanmayı azaltmak.

Diğer taraftan, tabii ki buradaki problemlerden bir tanesi de ruhsatsız silahların fazlalığı. Bu kanunda ruhsatsız silahlarla ilgili biz ne yapacağız? Diyelim ki eskiden insanların elinde silahları var... “Silah almak çok kolay.” dedi arkadaş, aslında kanuni anlamda silah almak çok kolay değil. Bugün için bir tabanca almak, bulundurmak veya taşımak kolay bir şey değil, herkese tabanca ruhsatı verilmiyor, belli şartları var.

CAVİT ARI (Antalya) – Kolay, kolay.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Diyelim ki av tüfeği, bunu alma şartları var, bunun için avcı sertifikasının olması lazım. Dolayısıyla, silah alma ruhsatını -diyelim ki- bazı yönlerden kolaylaştırarak ruhsatsız silahları ruhsatlı hâle nasıl döndürebiliriz, diğer taraftan da silahlanmayı nasıl azaltabiliriz; esas problem bu. Ben Garo Paylan Bey’in dediğine katılıyorum şu anlamda: Yani silahların reklamının yapılmasına, vitrinde gösterilmesine karşıyız ama diğer tarafta silah sanayimizi de korumak zorundayız biz. İnternette biz bunları tamamen yasakladığımızda bu sefer bizim silah alıcılarımız yurt dışındaki

sitelere ulaşacaklar, oradaki reklamları görecekler, bizdekileri göremeyecekler; onun bir dezavantajı var. Belki bu kanunla biz istenileni yerine getirmiyor olabiliriz ama -bir nebze olsun- birtakım önlemler alma konusunda faydalı bir kanun.

Ben Nilgün Milletvekilimize esas şunu sormak istiyorum: Diyelim ki bu kadar ruhsatsız silah var, bu ruhsatsız silahları sistemin içine çekmek için ne yapmamız lazım bizim? Yani diyelim ki bir defaya mahsus, bir tarihi milat kabul edip, bunlara bir ruhsat verip ruhsatlandırılacak mıyız yoksa bu ruhsatsız silahları her yakaladığımızda ceza mı keseceğiz? Yani esas problem bu.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın İbrahim Aydemir, buyurun lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Ben de bütün heyete saygı sunuyorum ve tabii, Nilgün Hanım’a da çok teşekkür ediyorum. Hakikaten ilk defa böyle bir tecrübeyi aktarmasına rağmen çok uzun yıllar bu işi yapanlara taş çıkarır bir tarzı hayata geçirdi. Dolayısıyla Plan ve Bütçe Komisyonumuzu da orada çok iyi temsil ediyor. Kendisini tebrik ediyorum.

Efendim, bu silah üzerine Cavit Bey’in söyledikleri çok berceste, çok özel şeylerdi, katılıyorum tamamına. İsmail Bey de güzel söyledi. Ben hususen bir şeyin altını çizmek istiyorum: Silahlanmayı teşvik eden olgu nedir? Buna bir yönelmek lazım, buna bakmak lazım.

Terörist yaklaşımların hayat bulduğu Türkiye zeminine yöneldiğimizde silahlanmanın daha çok arttığını göreceğiz. Zihnimizi oraya teksif ettiğimizde silahlanmanın en çok olduğu, en yoğun olduğu zaman diliminin kesitinin orası olduğunu göreceğiz. Bunu bizatihi yaşamış, bizatihi tecrübe etmiş birisiyim. 90’lı yılların başında, PKK imansızlarının, bölücü hainlerin gemi ayağı aldığı vakitler ister istemez insanlar silah bulundurma ihtiyacı hissettiler. Bundan kaynaklı ruhsatsız silah bulundurma sayısı çok arttı. Ben özellikle bunu vurguladıktan sonra şunu söylemek istiyorum: İsmail Bey söyledi ya “ruhsata bağlamak, ruhsatlı hâle getirmek” diye, yani kayıt içerisine almak çok hayatidir, buna yönelmek lazım, bunu sağlamak lazım. Bütün bütün silahları yasaklamak, o da çözüm değil çünkü asıl altını çizdiğim hususta teröristlerin zemin bulmasında, teröristlerin bu işte başat rol oynamasında, karşı tarafın savunmasız kalmasının da önemli bir tesiri oluyor. Dolayısıyla elbette bu kanuni düzenlemenin hangi maksada mebni olduğunu biliyoruz, benim bu anlattıklarımın azade olduğunu biliyorum, dolayısıyla çok yerinde bir düzenleme ama ruhsatlı silahları teşvik etmek, daha doğrusu silahları ruhsatlı hâle getirmeyi teşvik etmek lazım. Buna dönük bir çalışma olursa iyi olur.

Cavit Bey’in altını çizdiği bıçak mevzusu çok çok önemli. Bizim gençlerimizin özellikle böyle delikanlılık raconu adına bıçak taşıdıkları da bir vakia. Özellikle oraya da bir tahdit konulması lazım. Oraya dönük olarak da bıçak satanlara kanuni bir düzenlemeyle sınırlama getirmek lazım, orayı da kayıt altına almak lazım diyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum, sağ olun.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Aydemir.

Sayın Sındır, buyurun lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Herkese günaydın.

Bu 2521 sayılı Kanun'un "Tanımlar" kısmına baktığımda yivsiz av tüfekleri tanımlanmış: "Avda ve atıcılık sporunda kullanılan ve namlularında yiv - set bulunmayan tüfekler" diyor. Bir de diyor ki: "Spor ve nişan tüfek ve tabancaları: Hava ve gaz basıncı ile çalışan ateşsiz, namlusu yivli veya yivsiz olan, uluslararası standartlara uygun tüfek ve tabancaları..." Ve teşekkür ediyorum, bu düzenlemeyle bir düzen, birtakım kurallar getirilmeye çalışılmış. "Görsel, işitsel ve benzeri yollarla -altını çiziyorum çift turnak içerisinde- ticari reklamı veya tanıtımı yapılamaz." deniyor bu silahlar için, bu bahsettiğim silahlar için. Şimdi bu silahlar mı sadece ticari reklamı ve tanıtımının yapılıp yapılmaması konusunda düzenleme ihtiyacı duyduğumuz? Diğer yivli tüfekler, yivli av tüfekleri veya yivli diğer tüfekler veya bu kanun kapsamı dışındaki diğer silahlar için böyle bir düzenleme ihtiyacı yok mu veya var da onun için mi gerek duyulmuyor? Bilemediğim için hem sorup öğrenmek istiyorum hem de eğer yoksa bunun kapsamının çok daha geniş bir kapsam olmasını diliyorum.

Şimdi, burada, 2521'in 11'inci maddesine yapılan eklentide bir ifade var, diyor ki: "Bu Kanun kapsamında yer alan yivsiz tüfek, spor ve nişan tüfek ve tabancalarının herhangi bir mecrada yazılı, görsel, işitsel ve benzeri yollarla ticari reklamı veya tanıtımı yapılamaz..." Bu kanun kapsamında olmayanların yapılabilir mi? Bu soruyu sormuş olayım bu esnada. Ve devam ediyor: "...bu silahların -yani bu tanımlanmış olan silahların- kullanılmasını özendiren veya teşvik eden kampanyalar düzenlenemez." Yani bu silahların dışındaki silahların kullanılmasını özendiren veya teşvik eden kampanyalar düzenlenebilir mi, bunun ayrı bir kanunla düzenlemesi var mıdır? Bilemediğim için soruyorum.

Bir başka sorum: Bakın, sadece bu silahlar ya da ticari amaç ya da ticari faaliyet içinde olmayan, bu silahları özendiren birtakım uygulamalarla da karşılaşabiliyoruz yani illa ticari faaliyet amacıyla olması gerekmiyor. Yani kanun teklifinde sanki, az önce ekranda da gördüğümüz cezalar ticari faaliyetleri düzene sokan ve biraz da gözden uzak tutan, yani insanların gözünden ve algısından uzak tutan bir cezalandırma mahiyetini görüyorum.

Fakat mesela bu Bilişim Teknolojileri Bağımlılığı Komisyonumuz vardı, daha yeni bu Komisyon raporunu yazdı, sonuç raporu sonlandı. Orada çocuklarımızın, özellikle çok küçük yaşta, genç yaşta bu bilişim teknolojileri üzerinde, bu silahları çok farklı model.... Marka demeyelim çünkü marka belki kullanılmıyor olabilir ama hiç farkı olmayan, çok yüksek teknolojik, böyle nişan alıp adam vuran bir sürü uygulamayla karşılaşılıyor. Aslında biz bunların ticari reklamını, ticari faaliyetini sınırlandırıyoruz derken öbür tarafta çocukların zihnine, algısına, silah iştahına ve silaha olan merakını özendiren o uygulamalara karşı da hiçbir şey yapmıyoruz. Hâlâ bu oyunlar, bu programlar her yerde, her mecrada... Alın elinize cep telefonunuzu, işte, o telefon hangi uygulamaysa, Android'se veya Apple'sa Apple Store'a veya Android'in Google Store'una girdiğinizde, uygulamalara, oyunlara baktığınızda, bu tür hedef alan, nişan alan; Facebook'ta, Instagram'da reklam amaçlı araya giren bu oyun reklamlarını görüyorsunuz; silahlar, adam vurmalar, öldürmeler, böyle modern modern nişan alan "sniper" türü silahlar vesaire... Şimdi, biz bu kanunla aslında bir ticari faaliyeti düzene sokuyoruz gibi görüyorum. Yoksa toplumu silahtan uzak tutan, topluma silahı özendiren, silahı benimseten, silaha yönelik bir meraktan, silaha yönelik bir algıdan ve silah sevgisinden uzaklaştıran bir uygulama olarak görmüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Bitiriyorum, son sözüm Sayın Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun, tamamlayın Sayın Sındır.

KAMİL OKYAY SINDİR (İzmir) – Böyle midir, amacı da bu mudur? Yoksa özendirme konusunda daha fazla şey yapılması gerekiyor mu?

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Sındır.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Evet, bu silahlanma konusunda söylenenlerin birçoğuna biz de katılıyoruz. Önlemeye yönelik tedbirler alınması lazım elbette ama bildiğim kadarıyla da ilgili kanunda ruhsatsız silah kullanmanın, meskûn mahalde ruhsatlı dahi kullanmanın, hepsinin cezaları sayılmış. Bıçak konusunda yine belli bir ölçüyü geçen bıçakları taşıma yasakları var. Ha, o yasaklarla ilgili verilen cezalar azdır, çoktur, onu ayrı tartışırız ama buradaki kanun, avda ve sporda kullanılan tüfekler, nişan tabancaları ve av bıçaklarının yapımı, alımı, satımı ve bulundurulmasına dair kanunda yapılan bir düzenleme.

Dün de ifade ettim geneli üzerinde yapılan konuşmada, çok doğru bir düzenleme, bu alanda yapılan güzel bir düzenleme. Ben, dün de söylediğim gibi, bölgemi çok ilgilendirdiği için ilgili üretici arkadaşlarımızla ve Beyşehir Silah Sanayicileri ve İş Adamları Derneği Başkanımızla konuştum, bu konudaki görüşlerini aldım. Onlar da katılıyor, bu konuda bir düzenleme yapılmasının doğru olduğunu söylüyor, bazı önerileri var. Nedir? Bu maddeyle, 5’inci maddeyle ne yapılıyor? Birincisi: Faaliyet izni olmayan silahları üretenlere, imal edenlere bir yıldan üç yıla kadar olan cezayı üç yıldan beş yıla çıkarıyor; çok doğru. Yeni bir konu getiriliyor, faaliyet izin belgesine aykırı olarak üretim yapana yeni bir düzenleme getiriliyor, o da “üç yıldan beş yıla” deniyor. Şimdi, üretici arkadaşlar diyorlar ki: “İmalat esnasında bunu kontrol eden İçişleri Bakanlığımız, jandarma bölgesiyse jandarma, polis bölgesiyse polis; yorum farkları çıkabiliyor.” yani özellikle jandarmanın kontrollerinde yorum farklılıkları...“ Bunlarda bu kadar ağır ceza olmasın yani faaliyet iznine aykırı olanlarda bir yıldan üç yıla olsun, ikinci defa yakalanırsa, eğer aynı hata yapılırsa bu ceza artırılsın.” diyorlar.

Bir diğer konu, internet ve sosyal medyada kullanımının yasaklanmasıyla ilgili konu. Burada da değerli arkadaşlar, ihracat amaçlı av bayilik belgesi olarak ihracat yapan firmalar var. Şimdi, bu firmaları göz ardı etmememiz lazım yani internet sitesinde ihraç ettiği üretiminin reklamını hâliyle yapabilmesi gerekir. Sosyal medyayı yasaklayalım, zaten burada yasaklanıyor, çok doğru. Cezasını da artırmak gerekirse artıralım ama belgesi olana da bir usul getirelim yani onları da hepten bu yasağın içine sokmayalım. Yani av bayisi de kendi internet sitesinden yapabilsin. Bunda ne mahzur var? Bir de şunu ifade edeyim: Değerli arkadaşlar, gerçekten Beyşehir, Üzümlü, Huğlu, Gencek’te yüz yılı aşkın mazisi olan bir üretim var ve dünyaya nam salmış bir yer. Yani bugün başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere 50’den fazla ülkeye av tüfeği ihraç eden bir bölgeden bahsediyorum. Yani elbette yasa dışı üretim, yasa dışı satış, bunları önleyecek en ağır tedbirleri getirelim ama üretimin de önünü kesecek tedbirleri hâliyle sizlerin de tasvip etmeyeceğinizi biliyorum. Ben bu notları Sayın Bakan Yardımcıma da iletmıştim.

Bir de yine, küçük bir ilave önergeleri var, diyorlar ki: “Fuarlara katılmış, hazırladıkları materyaller ile avcılık ve atıcılık üzerine tematik yayın yapan televizyon kuruluşları...” “Bunu genişletelim, sadece televizyon kuruluşları olmasın. Görsel, işitsel ya da yazılı medya kuruluşları yani yasak tümüne birden gelsin, sadece televizyon kuruluşlarında tematik yapanlara değil. Radyoda da tematik yayın yapabilir. Onu cezalandırmayalım. Yani televizyonu cezalandırmıyorsak radyoyu da cezalandırmayalım. Yazılı medya kuruluşuna, yine, o amaçlı yani tematik amaçlı yayınlarda televizyon kuruluşlarının yanına görsel, işitsel yazılı medya olarak değiştirerek düzenleyelim.” diyor arkadaşlar.

Ben teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Kalaycı.

Sayın Kaboğlu, buyurun lütfen.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Günaydın hepinize.

Şimdi, bu düzenleme vesilesiyle İçişleri Bakan Yardımcısı da aramızdayken... Esasen Türkiye Büyük Millet Meclisinin bu konularda yaptığı düzenlemede ana amacın silahsızlandırma; genel, bireysel, toptan silahsızlandırma olması gerekiyor. Yani bu genel silahsızlandırma hedefine gölge düşürücü veya silahlanmayı meşru kılıcı düzenlemeden kaçınmak gerekiyor çünkü İçişleri Bakanlığının varlık nedeni zaten güvenliği sağlamak.

Şimdi, bu açıdan, bununla ilgili düzenleme, açıklandığı üzere... Tabii, farklı amaçlara yönelik olmakla birlikte, üç ay kadar önce Gümrük Kanunu'na gece yarısına doğru yapılan 2 sayfalık eklemede ruhsatlı silah taşınmasının veya bulundurulmasının genişletilmesine dair bir düzenleme yapıldı. Yani Meclisimiz bu tür düzenlemelere aslında araç olmamalı.

Şimdi, bu açıdan bakıldığı zaman, burada belki bir alçakgönüllü düzenleme -silah sanayisi- ama yapılan ayırmada “Ruhsatlı silah ve ruhsatsız silahla adam öldürmede ruhsatlı silahların payı yüzde 10.” dendi, bu az mı acaba? Yani ruhsatlı silahlarla da öldürülüyor veyahut bir kadın milletvekilimiz silah konusunu bu şekilde gündeme getirmesinde acaba Ceren Damar olayını düşündü mü? O ruhsatlı silahla mı öldürüldü üniversitede, Başkent'in göbeğinde öğrenci tarafından, yoksa ruhsatsız mı, canavarca hisle? Onu savunan kişinin hangi hislerle onu savunduğunu ve öldükten sonra da 1 kez daha, 10 kez daha öldürdüğü...

Şimdi, bu haftanın sıcak olayı ve bizim esasen burada görüştüğümüz konuda kullandığımız dili, “silaha ihtiyaç”, “Silahı seviyoruz.”, “Silah bir sanayi sektörüdür.” biçimindeki söylemlerimize ilişkin dili değiştirmemiz gerekiyor. Bu bakımdan, belki Sayın Bakan Yardımcısının bize bir açıklama yapması uygun düşer. Türkiye’de ihtiyacımız olan şey genel olarak bireysel silahsızlandırma ereğinde ciddi adımlar atmaktır. Çünkü her gün bu kadar kişinin öldürüldüğü ve mezara girdikten sonra da farklı biçimlerde öldürüldüğü bir toplumda bu konuları çok hassasiyetle düzenlememiz gerekir.

Bence Sayın Ersoy, sizin deneyimizin hem buradan hem Bakan Yardımcısı olarak... Polis ve jandarma dışında yani görevi gereği, görevi başında olup silah kullanma yoluyla görevini yapanların dışında hiç kimsenin silah sahibi olmaması gerekir bulundurma dâhil olmak üzere çünkü biz bu ülkede başka türlü can güvenliğini sağlayamayız. Burada çok kritik bir denge söz konusu; yaşam hakkı ve silahlanma. Silahlanma bir hak değildir, çok istisnai bir durumdur. Bizim yaşam hakkını öne çıkarmamız gerekir ve yaşam hakkı ereğinde silahla ilgili düzenlemeler gündeme geldiği zaman ait olduğumuz siyasal partileri unutup esasen bu konuda toplumun ortak geleceğine yönelik...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Bitireyim cümlemizi Sayın Başkan.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun tamamlayın.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Bizim toplumsal barışı düşünmemiz gerekir ve gelecek kuşaklara nasıl bir ülke armağan edeceğimizi hiçbir zaman gözden uzak tutmamamız gerekir.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim Sayın Kaboğlu.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir sorum var Sayın Başkan.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan Yardımcımıza soracağım: Türkiye’de ruhsatlı kaç silah var yani hem av alanında hem diğer alanlarda? Bize bir liste verebilirsiniz.

Bir de ruhsatsız kaç silah olduğunu düşünüyorsunuz, yani bununla ilgili tahmininiz var mı? Olan olaylara göre de bu orantılanabilir mi? Yani 10 katsa, resmi rakamla ruhsatlı-ruhsatsız olaylarda 1’e 10’sa bu ruhsatlı-ruhsatsız Türkiye’deki silah sayısı da 1’e 10 diye sayılabilir mi? Bu konuda bir projeksiyonunuz var mı?

Bir de, bu av silahlarıyla ilgili biz yasaklama yapıyoruz, av ve spor silahlarıyla ilgili Sayın Bakan Yardımcısı; diğerleriyle ilgili durum nedir yani onlara ben az önce baktım, reklamları var internette, yani tabanca reklamı gördüm internette. Engelleyiniz. Yasak mı şu anda?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Açıklayacağım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam.

Yani onlarla ilgili, bu reklamı yasaklayıcı bir düzenleme var mı, gereken bir yasal düzenleme var mı?

Bir de Sayın Bakan Yardımcısı -Nilgün Hanım, size de soruyorum tabii ki- şiddet iklimi var tekrar, şiddet tekrar kutsanıyor bahsettiğim dizilerde veya genel ortamda. Mesela üniversitelerde kavgalara baktığımızda bazen silah da devreye girebiliyor ama satırlı bıçaklı gençler birbirlerine... Sayın Bakan Yardımcısı, size de soruyorum tabii; satırlı bıçaklı saldırılar var üniversitelerde veya sokaklarda. Yani bu anlamda ne tip tedbirler almamız gerekiyor? Alınması gereken yasal tedbir var mıdır? Yani silah, bir tek tabanca değildir; satır da bir silahtır, insan öldürür, bıçak da silahtır. Bu tip kavgaları, bunları, satır taşımayı mesela, ağır silah anlamında...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Anne terliğiyle ilgili bir karar var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Anne terliği de girdi. Anne terliği öldürmez de satır öldürüyor. Yani üniversitelerde bu satır... Mesela, niye genç, silahla gelmiyor, satırla geliyor? Çünkü satırın daha az cezası var ama satır insan öldürür, bıçak da insan öldürür. Bunların da caydırıcılığını... Hani bir kavgaya, bir olaya geldiğinde satırla gelmek, bıçakla gelmek konusunda caydırıcı yasal tedbire ihtiyacınız var mı?

Bir de Nilgün Hanım, size bir şey soracağım: Eğitim Bakanlığıyla görüştünüz mü? Silahı veya şiddeti, silah karşıtlığını, çocuklarımıza eğitimde yani ilköğretimden itibaren anlatmak, öğretmek anlamında Eğitim Bakanlığının alabileceği tedbirler var mıdır, bununla ilgili yasal düzenlemelere ihtiyaç var mıdır diye bir sorum var.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Paylan.

Sayın Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben de iyi çalışmalar diliyorum bugün için.

Aslında söz istemeyecektim ama konuşmaları dinledikten sonra bazı konuları eklemek istedim. Düne geneli üzerindeki görüşmelerde açıkçası ortaya çıkan bir eksikliği neredeyse her maddede yaşıyoruz, yani gerçekten detaylı çalışılması, görüşülmesi gereken ve yine tekrar ediyorum ilgili komisyonların... Çünkü bu İçişleri Komisyonunun alanını ilgilendiren bir konu ve orada gerçekten, söylediğim gibi, mülki idare amirliği yapan ya da çeşitli alanlarda çalışan milletvekillerinin ya da deneyimlilerin de görüşü alınarak ve sivil toplum kuruluşlarının elbette görüşü alınarak çalışma yapılması gerekiyor. Burada da bu eksiklik ortaya çıkıyor ki kanundaki en önemli düzenlemelerden bir tanesi. Benden önce

konuşan bütün hatipler çok önemli, dikkat çekici noktaları ortaya koydular. Şiddet, gerçekten, özellikle bu konunun bugün gündeme gelmesi... Son dönemlerde yaşanan, aile içi şiddet başta olmak üzere her alandaki gördüğümüz, yaşadığımız, cinayetlerde bu ruhsatsız silah kullanımının gerçekten ciddi bir sorun olarak ortaya çıktığı ve mevcut kanunun da yeterli olmadığı ortaya çıkıyor. Bu mevcut kanunda bir değişiklik getiriyor ama yetersiz yine. Bu gerçekten dikkatle görüşülmesi gereken bir konu.

Değerli Kaboğlu Hocamız ortaya koydu, yani burada da gerçekten tutarlı bir çözüm ortaya koymak lazım. Evvelki kanunlarda çok tartışılmıştı “Bu silahsızlanma unsuruyla ilgili ne yapabiliriz?” gibi, bugün tekrar karşımıza çıktı. Yani çok yönlü tartışılması gereken ve kalıcı bir çözüm ihtiyacı doğan bir alan burası. İstatistikleri ben de soracaktım, Sayın Paylan sordu, nasıl istatistikler var gerçekten bu ruhsatsız kullanım alanında? Gerçek tabloyu tam ortaya koyup ve çözümü de nasıl yapabileceğimizi somut ve gerçekten kalıcı... Çünkü mevcut kanunda bir değişikliğe gidiliyor, bunu ortaya koymak gerektiğini düşünüyorum.

Özendirme konusu çok ciddi tartışılması gereken bir alan. Diziler var, hepimiz gerçekten izliyoruz ve gerçekten dehşet verici sahneler var. Yani topyekûn, toplumsal olarak buna bilinç oluşturacak... Yani sadece ceza, olduktan sonra, kullandıktan sonra, o cinayet olduktan sonra cezalandırmak değil de engelleyici toplumsal bilinç nasıl oluşturulabilir? Askere gönderme törenleri var, düğün, belli gelenekler oluşmuş. Bunları da kapsayacak, bu bilinci oluşturacak bir... Sadece silah değil tabii ki, söylendiği gibi diğer araçlar da gündeme getirilmeli, ben böyle düşünüyorum. Sayın Kalaycı bilgiler verdi sektörden, alandan. Önemli ama şunu söylemeye çalışıyoruz...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Dünyada 2’nciyiz Hocam av tüfeği üretiminde. Üretimi de durduramayalım.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tabii ki kesinlikle bir sektör, bir alan ama hassas da olunması gereken bir alan. Şuna vurgu yapıyorum: Detaylı, dikkatli çalışılması gereken bir alan. Mesela sektörden bilgiler verildi, bunların kanun metninden önce yapılması gerekiyordu diyorum, o sektörlerle görüşülüp onların talep ve isteklerinin dikkate alınması gerektiğini düşünüyorum. Umuyorum, kısmen de olsa bir çözüm getirecektir, bir sorunu çözecektir ama eksiklikler hep ortaya çıkıyor maddelerde, bunu tekrar vurgulamak istedim.

Teşekkürler.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Özdemir.

Sayın Karabıyık, buyurun lütfen.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Şimdi, bu torba yasaların genelinde şöyle bir sıkıntımızı her zaman görüyoruz, yine öyle bir durum var gibi hissediyorum diğer maddelerde de: Hani bir şeyler getiriliyor, ondan sonra bunun arkasında duruluyor, hani böyle mutlaka geçirelim, geçirelim ama sonra hataları görülüyor -bu sadece bu maddede değil, diğer maddelerde de öyle- ondan sonra yeniden, çok kısa bir sürede, bazen iki hafta gibi çok kısa bir zamanda düzeltmeler getiriliyor. Şimdi, hatırlıyorum, notlarımdan da baktım, ekim ayında da benzer bir düzenleme gelmiş, hatta iktidar tarafından şöyle bir açıklama yapılmış, denmiş ki: “Çok katıydı silahlanma, şimdi bu katılık belli şartlara göre yumuşatıldı. Tabii, ceza infazı bittikten sonra beş yıl geçecek. Tabii, hemen herkes alacak değil ama bu konuda çok şikâyet vardı, hatta milletvekilleri bile, sıradan vatandaş değil sadece, milletvekilleri bile olsanız o yasak kapsamına giriyordunuz.” falan gibi. Yani o katılığı önleyici, biraz daha yumuşatıcı birtakım maddeler buradan geçirildi ve tartışıldı. Çok da olmadı işte, birkaç ay geçti üzerinden.

Şimdi, tabii, bu kadar cinayeti görüyoruz. Az önce Sayın Paylan bir soru sordu, benim de buradan aldığım bilgiler ne kadar doğruysa -birkaç derneğin bilgisi var- “18 milyon ruhsatsız silah var.” diyor. Hakikaten bu kadar korkunç mu? Bir de “Toplam silahların yüzde 89’u ruhsatsız.” diyor. Umarım bu kadar korkunç değildir, bunlar yanlış bilgilerdir, iki üç yerde okudum ama bilemiyorum. Şimdi, diğer taraftan, bakıyorsunuz, yeniden bir yasal düzenleme var. Evet, av silahları, o pompalı tüfeklerle o kadar çok kişi öldürüldü ki benim ilimde, bölgede bir avukatı bile kızdılar öldürdüler pompalı tüfekle. Şimdiye kadar rahat rahat satıldı, biz bunlara getirmedik, şimdi getiriyoruz ama bir müddet önce de, birkaç ay önce de -çok değil- biraz daha ruhsat alınabilsin veya işte önceden cezası olanlar nasıl olsa hemen suç işleyecek değil, beş yıl geçince alsın falan gibi... Yani, burada yaşam ve yaşamdan koparma gibi iki tane alternatif var. Biz bu yaşamdan koparma seçeneğini ortadan kaldıracak, en aza indirecek bile demiyorum... Güvenlik araçlarını güvenliğin kullanması ayrı bir şey ama kolaylaştırmak yerine bugün yaptığımız gibi, bu zorlaştırmayı ama bunu sürekli bir hedef olarak tayin ederek kolaylaştırmak değil, zorlaştırmayı, ortadan kaldırmayı, cazip hâle getirmemeyi, bunu görev edinmek durumundayız. Ben bu nedenle bundan önceki yasada getirileni açıkça eleştiriyorum. Kolaylaştırma gayretine eleştiri alıyoruz, işte neden yapıyoruz... “Bu ülkede vatandaşlar kendi güvenliğini kendi sağlasın.” dendiğinde bile koşa koşa silah almaya gitti insanlar. Bunlar doğru değil. Hatırlamıyorum kaç yıl önceydi, bir iki sene olmuş olması lazım, mermi -yanlış söylüyorsam düzeltin lütfen- bulundurma miktarı bile artırıldı, değil mi? Daha az bulundurma vardı, ona bir şey getirildi, daha genişletildi, 3-4 katına çıkarıldı. İnsanlar sanki bir ihtiyaç, evindeki sağlık çantasını, ecza dolabını doldurmuş gibi hemen o verilen hakkı kullanmak için mermi almaya gitti. Bir önceki kanun da öyleydi, işte “Bu hakları genişletelim, herkes zorlukla alıyor...” Bu bir hak değil zaten. Örnekte verdiğim gibi, neden, ecza dolabınızı temin eder gibi “Aman, hemen bunları rahatlatalım...” Mantık bu olmalı ve bu mantıktan da şu anda düşündüğümüzü daha da ciddileştirecek boyuta taşınmalıdır.

Bu rakamların cevabını ben de merak ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER - Teşekkür ederim Sayın Karabıyık.

Değerli arkadaşlar, 5’inci, 6’ncı ve 7’nci maddelerle ilgili, Komisyon üyelerimizin ve milletvekillerimizin görüşlerini aldık.

Şimdi soruların cevaplarını almak üzere sözü Sayın Bakan Yardımcımıza vereceğim.

Sayın Ök, değerlendirme yapmak isterseniz daha sonra sözü size vereceğim.

Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Her şeyden önce, gerçekten çok önemli katkılar koyan bütün milletvekillerimize teşekkür ederek sözlerime başlamak istiyorum.

İlk sözü Sayın Kuşoğlu almıştı ama şu anda burada yok, onu sona bırakayım, belki o zamana kadar gelmiş olur.

Sayın Paylan “Düğünlerde, konvoylarda atılan silahlarla ilgili neden tedbir almıyorsunuz?” dedi. Buna bağlı olarak, yine aynı şekilde, yivli tüfekler ve bu kanun kapsamında olmayan silahlarla ilgili sorular da bununla birleştirildi Sayın Arı Vekilimiz tarafından. Burada temel mesele şu efendim, biz Sayın Vekilimizin teklif ettiği kanunun özünde şunu görüyoruz: Sahada bir şey gördük, asayiş olaylarında özellikle yivsiz tüfeklerle işlenen suçlarda çok ciddi bir artış dikkatimizi çekti. O zaman bunu nasıl caydırıcı hâle getirebiliriz, erişimi nasıl zorlaştırabiliriz, bu alanla ilgili yoğunlaştık. Yoksa

yivli tüfekler olsun, tabancalar olsun, bunlarla ilgili 6136 sayılı Ateşli Silahlar Kanunu’nda gerekli hükümler var ve o hükümler de bize göre bugün için yeterli caydırıcılığa sahip hükümler. O bakımdan, o kanunun kapsamına girmeyen daha rahat, daha kolay ulaşılabilen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Onların reklamı yapılamıyor mu şu anda?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Hayır, zaten onları, tabancayı siz sadece MKE’den alabiliyorsunuz, başka bir yerden, Anadolu’da bir bayiden gidip tabanca alamıyorsunuz. Üretenler tüketiciye Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu üzerinden satış yapmak zorunda.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Onlar reklam yapabiliyor mu?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Onlar üretimlerini tanıtıyorlar ama onların zaten satışı yok, hâliyle satış reklamı yapamıyorlar. Aynı, şimdi bu kanun teklifinde yivsizlere verdiğimiz hak onlarda da var. Kendi fabrikalarını, imalatlarını tanıtıyorlar; bunlar da tanıtacaklar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama reklamdır o.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Onlar satış reklamı yapamıyorlar, bunlar da yapamayacaklar. Orada zaten bize göre yeni bir düzenlemeye ihtiyaç olmadığı için onu gündeme getirmedik.

Şimdi, konvoylarla ilgili... Evet, bunun zaten özü yasak yani 6136 oralarında, her türlü meskûn mahalde silah satmayı yasaklamış durumda ancak ateş açmanın ayrıca bir ağır cezası var, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası var. Hepimiz bu coğrafyada yaşıyoruz, bu toplumda yaşıyoruz maalesef önlemekte zaman zaman güçlük çektiğimiz dönemler oldu. “Gelenek” denildi, “alışkanlık” denildi; yürütülmeye çalışıldı ama en son, temmuz ayında İçişleri Bakanlığı olarak bir genelgeye dayalı yeni çok ciddi düzenlemeler yaptık ve bu anlamda yeni önlemler aldık. Hâlihazırda temmuzdan bu tarafa, geçmiş yılların istatistiklerine baktığımızda, konvoylarında, düğünlerde, bu tür şeylerde işlenen silah atma suçlarında yüzde 20’nin üzerinde bir düşüşü yakaladık. Israrla takip ediyoruz. Evet, bu ülkeye yakışmıyor. Magandalığın her türlüşüne karşı hep beraber mücadele etmek hepimizin temel görevi. İçişleri Bakanlığı olarak biz de kesinlikle sizden farklı düşünmüyoruz.

Tatlıoğlu ve Sayın Kalaycı da ortak bir şeyi söylediler: “İnternette neden yasak?” Çok basit çünkü biz bu silahları almak isteyenlerin belli belgelerini ibraz ederek almalarını istiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Hâliyle, internet üzerinden o belgeyi sunmaları mümkün olmayacağı ya da elektronik ortamda sundukları belgelerin sahte olup olmadığıyla ilgili kuşkuları ortadan kaldıramayacağımız için internet üzerinden erişimi kolaylaştırmayı tercih etmedik.

“Bulundurmaya cezalandırılalım.” Bulundurmanın zaten bir cezası var. Önemli olan, burada, bulunduran insanların ruhsatsız olarak onları bulundurmalarına imkân sağlayacak ortamı ortadan kaldırırsa ruhsatsız bulundurma suçu zaten kendiliğinden ortadan kalkmış olur. Ancak, özellikle kırsalda çobanlarımızın, oradaki avcılarımızın falan da babadan, dededen kalma av tüfekleri var. Hepsini aynı kategoriye koyup çok rijit bir cezalandırma yöntemine de gitmeyi doğru bulmadık. Ruhsatsız bulundurma isteyenlerin bulundurma yollarını tıkadığımızda zaten onlar kendiliğinden bu suçu işlemekten kurtulmuş olacaklar diye düşündük.

Bıçakla ilgili düzenleme: Bizim, bugün için her suç işlenebilecek alet ya da araç gereçle ilgili bir yasal düzenleme ihtiyacı içinde olmadığımızı ifade etmek isterim ama yüce Meclisimiz “Bıçağı da bunun içine bir şekilde katalım.” derse satırın, bıçağın günlük hayatımız içinde kullanıldığı alanları falan da göz ardı etmeden nasıl bir düzenleme yapılabilir, nasıl tanımlanabilir? Kaldı ki bir suç bıçakla da işlense o suç olmaktan çıkmaz, adam yaralandıysa adam yaralama fiili, adam öldürüldüyse...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Mesela, üniversiteye satırla giriyor. Yasal tedbire ihtiyaç yok mu?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Hayır, o yasak zaten efendim. 6136’ya göre o zaten suç ve oraya girmemesi lazım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır ama cezası caydırıcı değil.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Yo, 6136’da var onun düzenlemesi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan Yardımcım, bahsettiğiniz bıçağın...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, Sayın Bakan Yardımcımızın açıklamalarını dinleyelim, sorulara cevabı alalım.

Buyurun, devam edin Sayın Ersoy.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Sayın Kalaycı gelecek mi acaba? Onu da biraz geriye bırakayım.

Sayın Kaboğlu Hocam, değerlendirmelerinize teşekkür ediyoruz. Biz İçişleri Bakanlığı cephesi olarak ülkenin asayişini, huzurunu sağlamakla görevli bir Bakanlık olarak, suç işlemelerle ilgili gidişata göre tedbirlerin alınmasını arzu ediyoruz, bu alanda tekliflerde önerilerde bulunuyoruz. Sayın Vekilimiz de bu anlamda bir teklifte bulundu. Bu teklifi niye desteklediğimizi açıklamaya çalışıyoruz ama Türkiye’nin genel anlamda silahsızlanmasıyla, silahlanmaya karşı mücadele etmesiyle ilgili platformdaki sorumluluklarımız farklı olur. Siz de söylediniz, ben o sıralarda oturuyor olsaydım bununla ilgili farklı değerlendirmeler de yapabilirdim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani yasal düzenlemeye ihtiyaç var mı?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Bana göre yasal düzenlemeye ihtiyaç yok. Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun’da bu anlamda gerçekten çok önemli, kayda değer hükümler var, cezalar var.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Uygulamada sorun var o zaman.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Burada önemli olan, uygulamayla ilgili sorun var. Şimdi hemen orada Sayın Karabıyık’ın “kolaylaştırıyoruz” eleştirisine de bir değerlendirmeyle devam edeyim. Efendim, o düzenleme aslında silahlanmayı kolaylaştırmaya ilişkin bir düzenleme değildi. 6136 sayılı Kanun o kadar rijit, uygulamada bazen o kadar zorlukları olan bir kanundu ki, mesela bunları zaman içinde düzelttik. Ben Kaymakamdım, sonra Vali oldum. Kaymakamken aldığım silah ruhsatını altı ay içinde gidip, ben “Vali oldum.” diye müracaat edip yeniden işlettirmezsem, ruhsatını yenilemezsem ömür boyu bir daha silah ruhsatı alamıyordum. Valiyim ve herkesin silah ruhsatını imzalıyorum ama o altı ay süre içinde görev değişikliği bildirmedim için bir daha silah ruhsatı alamıyordum ya da memnu hakların iadesi diyoruz; bir yıla kadar herhangi bir şekilde hapis cezası almış, cezanın uygulanması ertelenmiş, paraya çevrilmiş ya da daha sonra infaz edilmiş, sonra gitmiş, müracaat etmiş, memnu haklarının iadesini almış. Her hakkını veriyoruz vatandaşa ama “Silah alamazsın.” diyoruz.

Şimdi, tabii, özellikle Türkiye’de can güvenliği nedeniyle silah taşımak, silah ruhsatı almak isteyen vatandaşlarımız da var. Böyle bir engel çıktığı zaman karşısına, can güvenliği yaşadığını, kişinin gerçekten bir tehdit altında olduğunu bile valilerimiz silah ruhsatı veremiyorlar. Bu değerlendirmelerin önünü açmak için yaptığımız bir şey. Burada, sadece silah ruhsatı almak isteyen değil, o sorumluluğu yerine getirmek durumunda olan kamu görevlilerimizin yorumlarını rahatlatmak için de yaptığımız bir düzenlemeydi. Bunu çok sınırlı sayıda... Mesela, milletvekillerimiz için geçerliydi bu. Milletvekili olduğunda daha önce aldığı silah ruhsatını ibraz etmemiş, sonra milletvekili olmuş, ömür boyu silah taşıma hakkı var ama ruhsat alamıyor. Niye? “Kamu görevlisiyken aldığın silahın ruhsatını görevin değiştiği hâlde altı ay içinde niye bildirmedi?” diye. Buna benzer düzenlemelerdi. Çok sınırlı sayıda... Gerçekte zaten mevcut kanuna göre silah taşıma hakkı olan, kanunen verilmiş yetkileri olan insanların bu yetkilerini kullanmakta yapılan bir düzenlemeydi, genele şamil bir uygulama değildi.

Sayın Özdemir’in değerlendirmeleri de yine silahlılaşmaya ilişkin düzenlemelerdi. Bu, tabii ki yüce Meclisimizin takdirindedir. Böyle bir düzenleme ihtiyacı görürse Meclisimiz, biz de o zaman elimizdeki rakamlarla...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Uygulama sorunları için çalışma yapılıyor mu Sayın Ersoy?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Tabii ki efendim. Ben şimdi sizlere onlarla ilgili bazı rakamları da vereceğim.

Bu arada, Sayın Kalaycı’nın hassasiyetlerini veya endişelerini, değerlendirmelerini dün almıştım. Bunun üzerine arkadaşlarımız çalıştı. Birkaç hassasiyetini burada da dile getirdi.

Uygulamada sıkıntımız şu: İşlenen suçların çok ağırlıklı kısmı standart dışı yapılan imalatlardan elde edilen silahlar. Fabrikanın faaliyet belgesi var, faaliyet belgesiyle faaliyet üretimine izin aldığı silahı üretiyor ama aynı fabrikada izne aykırı imalat yapıyor ve onu el altından, merdiven altı satış olarak satıyor. Esas suçlar da bunlardan işleniyor. Onun için, faaliyet iznine aykırı imalatı da izinsiz imalat kategorisine aldık ki neyin iznini aldıysa onun üretimini yapsınlar diye.

“Aykırılıklarda zaman zaman yorum farklılığı olabiliyor.” dedi Mustafa ağabey. Orada da şöyle bir bilgilendirme yapmak isterim: Görevlilerimiz sadece gördükleri ürüne el koyarlar. Bunların faaliyet, izin belgesine aykırı üretim olup olmadığını Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve bizim Kriminal Dairemiz birlikte karar verirler. Yani yoksa orada fabrikaya gidip değerlendirme yapan jandarmanın ya da polisin oradaki yetkilisinin tek başına vereceği bir karar değildir bu.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – İkinci bir uyarı şeyi...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Şimdi, efendim, anladım. Bu ayrıca değerlendirilebilir ama dediğim gibi, suçların ağırlıklı kısmı, faaliyet izin belgesi olan fabrikalarda faaliyet iznine aykırı yapılan üretimle elde edilen silahlarla işlendiği için onu da biz izin belgesiz üretim yapmayla eş değer tutmayı daha yerinde, daha uygun olur diye düşünüyoruz.

İnternet üzerinden satışla ilgili gerekçemizi söyleme çalıştım. Satın alma belgesi ibraz etmeden kimseye satış yapılmasına izin vermek istemediğimiz için hâliyle internet üzerinden de bu belgelerin ibrazı mümkün olmayacağından internet üzerinden satış...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Şimdi, bakın, Sayın Ersoy...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Siz yoktunuz, ben onunla ilgili bilgilendirmeyi yaptım, çok özür diliyorum Sayın Vekilim. Yani internet üzerinden satıştaki temel sıkıntımız şu: Biz diyoruz ki satıcıya: Bir, senin belgen olacak, hem üretim belgen olacak hem satış belgen olacak. Alıcının da satın alma belgesi olacak. Bunun aslını göreceksin ve ona göre satacaksın.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Sayın Bakanım, özür dilerim. Yani o iş olsun diye söylüyorum. Yani ruhsatsız silah...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Tatlıoğlu, söz mü istiyorsunuz?

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Evet. Çok özür diliyorum, kusura bakmayın, çözüm olsun diye söylüyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Yani soruların cevabını alıyorduk...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ben çok özür dilerim, kanunla ilgili bir toplantı vardı da, onun için gittik. Herhâlde bir defa daha aşağıda karşılaşacağız galiba bu bekçilik kanunuyla ilgili.

Benim söylediğim şu, bu ruhsatsız silahlarla da ilgiliydi: Kullananı cezalandırmadığımız müddetçe, kullanana caydırıcı bir ceza gelmediği müddetçe bunu önleyemeyiz.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Tamam, hemen onunla ilgili değerlendirmek...

Şimdi, esas itibarıyla bulundurmanın 6136 sayılı Yasa'yla ayrı bir hapis cezası var, kullanmanın ayrı bir hapis cezası var, yivsiz av tüfeklerinde sadece para cezası var. Burada da temel esprimiz şu: Bunun babadan kalmasıyla, hani köydeki çobanımız da omzunda taşıyabiliyor, bunlara çok ağır ceza getirmek yerine...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Ruhsatlandırın bunları.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Biz 4 kez ruhsatlandırılmaları için davette bulunmuşuz zaten, süreleri uzatmışız. Esas itibarıyla, burada biz bunların erişimini engellediğimiz takdirde...

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Erişim engellenmez. Sayın Bakanım, bugün dünyada engellenmeyecek tek şey erişim. Göreceksiniz, siz bu ruhsatsız silah kullanımına caydırıcı bir ceza getirmediğiniz müddetçe kanuni çalışan işletmeler değil, merdiven altı üretimlerle bu işler yine devam eder, aynı tabancada olduğu gibi.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Ersoy, sorulara cevaplarımızı bitirelim hızla.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Devam ediyorum, peki efendim.

Sayın Paylan'ın ruhsatlı silahlarla ilgili bir sorusu olmuştu. Tabii ki Türkiye'deki ruhsatsız silahların sayısı ile ilgili değerlendirmelerin tamamı subjektiftir. 18 milyon falan olmasını imkân dâhilinde görmüyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kaç imkân dâhilinde?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Yani bununla ilgili bir rakam veremem, bana siyaset yaptırmayın. Şunun için söylüyorum...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 18 milyon...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Efendim, öyle bir tahminde bulunmamız mümkün değil ama 18-20 milyon...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Olaylara baksak 10 katı.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Hayır, şöyle: O ayrı, tabii ki...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Ersoy, bu bir tartışma ortamına gitmesin, şimdi siz sorularınızı cevaplayın.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Efendim, tekrar soru gelince mecbur ona da cevap veriyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Arkadaşlar, tekrar soru almalıyım. Bitirsin Sayın Ersoy, sorularınız varsa tekrar şey yaparız, bütünlük dağılıyor çünkü.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – 18 milyon ruhsatsız silah demek, Türkiye nüfusuna baktığımızda, neredeyse her yetişkin erkeğin belinde bir silah var ama bunların çok büyük bir kısmı ruhsatsız.

İSMAİL TATLIOĞLU (Bursa) – Her haneye bir tane.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Efendim, bakın, 80 milyon nüfusumuz varsa, yarıya bölssek üçte 2, 18 yaşını baz almayı da 25 yaşını baz alsak yarı yarıya herkesin silahı var demektir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir evde 50 silah da olabilir.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Şu var: Silahlanmaya karşı da eğilim her geçen gün düşüyor ya da bizim ruhsatlandırma sürecimiz zorlaşıyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Ersoy, hemen tamamlayalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Rakamları alalım.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – 2015 yılında 100 bin kişi ruhsat almış, 2019 yılında 74 bin kişi. Yaklaşık 3 milyon yivsiz tüfek ruhsatlımız var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yivli?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Yivli çok az, yivli 12 bin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 12 bin mi?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Evet, yivli.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani diğer tabanca falan da...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Diğer tabancalar, kamuda verilen, kamu görevi nedeniyle taşınanlar dâhil yaklaşık 900 bin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani 4 milyon resmî mi?

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – 4 milyon civarında resmî taşınan silah var, ruhsatlı silah var.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Kuşoğlu’nun...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar...

Sayın Ersoy, teşekkür ediyorum.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Sayın Başkan, son bir şey daha...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen ya...

Sayın Ersoy, siz yönetmiyorsunuz toplantıyı, ben yönetiyorum, lütfen.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Bitireyim mi efendim?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Kuşoğlu’nun sorusunu en sona bırakmıştı, onu da alabilirsek yanıt olarak.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Kuşoğlu’nun sorusu neydi? Onu alalım.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Sayın Kuşoğlu dolandırıcılık ve hırsızlık suçlarıyla ilgili rakamları istemişti benden. Dolandırıcılıkla ilgili suçlarda bir artış yok, 2015 yılında dolandırıcılık 37.676 iken 2019 yılında 31.798; evden hırsızlık 2015’te 82 bin, 2019’da 55 bin.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Arkadaşlar, 5’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ama devam ediyordu Sayın Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkan, bazı sorularımıza cevap alamadık. Bir de sizden önce Başkan Vekiliniz yönetirken bir şeyler söylemek istedik, “Yorumlara göre tekrar soru sorabilirsiniz.” dedi.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, ben içeride dinledim, kifayetimüzakere diyorum.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Kuşoğlu’nun yanıtını kestiniz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Kuşoğlu’nun yanıtı verildi.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Devam ediyordu.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır efendim, dolandırıcılık ve hırsızlıkla ilgili rakamları istemişti Sayın Kuşoğlu, onlar da verildi.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Devam ediyordu ama, başka rakamlar daha verildi.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, 19, 20, 21 ve 22’nci maddenin birlikte görüşülmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeleri okutuyorum:

MADDE 19- 4/11/2004 tarihli ve 5253 sayılı Dernekler Kanununun 23 üncü maddesinin başlığında yer alan “seçilenlerin” ibaresi “seçilenler ile üyelerin” şeklinde değiştirilmiş, birinci fıkrasına “üyeleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “, üyeliğe kabul edilenler ile üyeliği sona erenlerin adını, soyadını, doğum tarihini ve kimlik numarasını kabul edilme ve sona erme tarihinden itibaren otuz gün içinde” ibaresi eklenmiş ve fıkra da yer alan “bildiriminin” ibaresi “bildirimi ile üyeliğe ilişkin bildirimlerin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 20- 5253 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin birinci fıkrasının (I) bendinde yer alan “, 23” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve fıkra ya aşağıdaki bent eklenmiştir.

“s) 23 üncü maddede belirtilen bildirim yükümlülüğünü yerine getirmeyen dernek yöneticilerine beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir.”

MADDE 21- 5253 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“İşlemlerin elektronik ortamda yapılması

EK MADDE 2- Bu Kanun ve 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununa göre derneklerle ilgili her türlü kayıtlar ile iş ve işlemler elektronik ortamda da yapılabilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 22- 5253 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Üyeliği devam edenlerin bildirilmesi

GEÇİCİ MADDE 1- Dernekler, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde, üyeliği devam edenlerin adını, soyadını, doğum tarihini ve kimlik numarasını mülki idare amirliğine bildirirler. Bu bildirimini yerine getirmeyen dernek yöneticileri hakkında, 32 nci maddenin birinci fıkrasının (s) bendi hükmü uygulanır.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Madde üzerinde Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Sayın Başkan, öncelikle, sizi şu konuda eleştiriyorum: Bakın, 3 maddeyi birlikte görüşüyoruz, 3 maddeyi birlikte görüşmek için Komisyondan yetki alıyorsunuz ve sorularımızı da ona göre soruyoruz. Demin, az önce siz, biz sorularımızın bir bölümüne cevap almadan bir anda kestiniz yani Bakan Yardımcımızın da sözünü kestiniz. Biz sorularımızın bir bölümüne cevap almadık. Sizden önce yöneten Başkan Vekili “Sorularınız var, siz kesmeyin, Bakan Yardımcısı konuştuktan sonra tekrar sorarsınız.” demişti. Buna rağmen, bu yöneten kişinin iradesini de duymamıştınız belki, tabii, içeride olduğunuz için ama bizim tekrar sorularımız vardı.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, tam yarım saate yakın Sayın Bakan Yardımcısı konuştu burada, ben içeride dinledim ve sizin sorularınızı da sizin yönelttiğiniz şeyleri de dinledim. Dinlememiş olsam “Tamam.” diyeceğim ama tam yarım saate yakın Sayın Bakan Yardımcısı sizlere cevabını verdi.

Eğer eksik olan cevaplar varsa...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – ...onları da Sayın Ersoy, lütfen yazılı olarak ilgili arkadaşlara, Sayın Paylan’a aktaralım.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Hayhay.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, şöyle ki yani bu silah kullanmanın caydırılması anlamında çağrılarımız oldu mesela, bununla ilgili görüşlerini alamadık. Ne bileyim, bunun internette, televizyonlarda, diğer medyada teşvik edilmesi anlamındaki konularda Nilgün Hanım’a da sorularımız olmuştu, Nilgün Hanım da söz almadı orada. Yani “Ek bir yasal tedbir gerekir mi?” “Belli kamu spotları gerekir mi?” “Eğitimde bu silah karşıtlığını, şiddet karşıtlığını çocuklarda oluşturmak anlamında belli tedbirler almak gerekir mi?” şeklinde sorularımız, görüşlerimiz olmuştu ama bununla ilgili Nilgün Hanım’ı da duyamadık. Ben açıkça söyleyeyim: Bu şekilde yapmasak daha iyi olur, en fazla beş dakika daha uzardı ama bu şekilde de bir yanlışlık olmaz. Çünkü önemli bir konu, insanlarımız ölüyor silahlarla, insanlar şiddetle, silahla ölüyor, her gün insanlarımızı kaybediyoruz; bununla ilgili gerçekten ciddi yasal tedbir almak lazım. Sektörü korumak motivasyonu başka bir şey ama silah karşıtlığını, silahla insanların ölmesini, bunu gençlerde teşvik etmeyi engelleme sorumluluğu da bizlerin boynunun borcudur. Ama bununla ilgili görüş, cevap alamadık yani bilmiyorum...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Ersoy, bu maddenin sonunda yine bu bahsettiği konularla ilgili ilave görüşünüz varsa onları da aktarırınız.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bana sordu, ben görüş bildirebilirim yani.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Emecan, buyurun lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Ök maddelerle ilgili sunumunu yaptıktan sonra burada STK temsilcileri varsa onlara söz verebilir miyiz?

Teşekkürler.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tamam.

Teşekkür ediyorum.

Sayın Ök, buyurun lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teklifimizdeki 19’uncu maddeyle, derneklere üye olan vatandaşlarımızın dernek üyeliğine kaydedildikten sonra dernek yönetimi tarafından bir ay içerisinde dernekler masasına bildirilmesi ya da dernekten ayrıldıkları takdirde bir ay içerisinde bunun bildiriyle ilgili bir düzenleme var. Tabii, bu teklifimizi getirirkenki en büyük sebeplerimizden biri, son zamanlarda çok sıkça karşılaştığımız, özellikle FETÖ’yle ilgili yargılamalar sırasında da sıkça karşımıza gelen -açıkça burada söyleyeyim, bir çekince görmüyorum- “Biz derneğe üye olduk, dernekten çıkmak istedik ama dernekten çıkmamızla ilgili işlemler yapamadık.” ya da “Biz derneklere bilgimiz dışında üye yapılmışız, bizim herhangi bir şekilde bu derneğe üyeliğimiz söz konusu değildir, bilgimiz haricindedir.” gibilerden bilgisi dışında üye olanlar. Ya da dernekten çıkmak istediklerinde -hemen yine bir örnek vereyim- diyorlar ki: “Dernek üyeliğinden çıkmak istiyorum, dernek diyor ki: ‘Ama aidatlarını ödemedin sen, aidatlarını öde, ben seni ancak o zaman çıkartırım.’” Ama oradan çıkmak istiyor, onu çıkarmadığı için aidatlarının, sorumluluklarının arttığı gibi buna benzer birçok şikâyetlerle karşı karşıya kaldık. Birinci sebebimiz bu.

İkinci sebebimiz; biliyorsunuz, katılımcı demokrasi gereği, sivil toplum kuruluşlarının da karar alma süreçlerine dâhil edilmesi gerekiyor, bununla ilgili örnekler var. Mesela, bir örnek vereyim: 195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkiline Dair Kanun’un 5’inci maddesi çerçevesinde, Basın İlan Genel Kurulunda İstanbul, Ankara ve İzmir’deki en fazla sarı basın kartlı üyeye sahip gazeteci derneklerinden birer temsilci bulundurulması gerekmektedir. Buna benzer birçok örnek var. Yine, Sigortacılık Kanunu’nda da var. Dolayısıyla, karar mercisinde en fazla temsile sahip olan derneğin sayısının bilinmesi de çok önemli.

Bunun haricinde, yine, diyelim ki dernek feshediliyor, bir şekilde feshediliyor ya da kapatılıyor kanun teklifinde şu söyleniyor: “Bir dernek kapatılırken ya da feshedilirken kendi derneğinin amaçları doğrultusunda, kendisiyle aynı doğrultuda hizmet veren, amacına ey yakın, en fazla üye sayısına sahip derneğe bütün mal varlığı ve faaliyetleriyle ilgili edindiği birikimleri devredilir.” Böyle bir düzenlememiz var, bu da diğer bir gerekçe. Bunun da bilinmesi çok önemli doğru bir bildirimin yapılması için. Çünkü Türkiye’de bazen şöyle oluyor: Dernek diyor ki: “Benim 3 bin üyem var.” Ama gerçekte, fiiliyatta gidiyorsunuz, bakıyorsunuz, karar defterlerine, dernek üye kayıt defterine bakıyorsunuz, gerçekte böyle bir şey de, bu da söz konusu değil.

Dolayısıyla, şimdi, tekrar birinci söylediğim gerekçeye geri dönmek istiyorum. Getirdiğimiz düzenlemeyle ne yapıyoruz? Derneğe şunu da getiriyoruz: Eğer bir derneğe üyeysek ben istediğim takdirde DERBİS üzerinden -e-devletle bağlantılı olacak şekilde- e-devletten hangi derneğe üye olabileceğimi göreceğim. Nilgün Ök olarak ben “x” derneğine üyeysem oradan onu görebileceğim ve istediğim takdirde bunun üzerinden dernek üyeliğinden ayrılabilirim. Ha, burada şu konu gelebilir: İşte, orada ayrıldı, direkt dilekçe verdi “Ben dernek üyeliğinden ayrılmak istiyorum.” diye, denebilir ama mali boyutu olabilir, der ki dernek: “Senin aidat borcun var.” Onunla ilgili dernek hukuki süreci başlatır. Çünkü şununla ciddi anlamda da karşılaşılıyor: Ayrılmak istiyor ama bir dayatma var. Dolayısıyla, şimdi, bir Türk vatandaşı olarak da ben hangi derneğe üyeyim ya da değilim, onu da görebilirim. Ben şu an bilemiyorum yani Nilgün Ök olarak hangi derneklere üyeyim ya da değilim, bilemeyebilirim.

En basit, yine, başıma gelen bir örnek: Babadağlı Sanayici ve İşadamları Derneği var Denizli’de, seçim zamanında oraya gittik, orada dedi ki birkaç kişi: “A, Nilgün de Babadağlı.” Yani annem tarafından öyleyim. “A, kaydedelim.” dediler. Ben imzaladım. Şimdi, örnek, benim kafamda 2 soru var: Orada belki beni derneğe üye yapmak istemiyorlar ama nezaketten “Gelmiş, hadi...” Orada birisi dedi

diye o formu doldurmuş olabilirler. O formu ben doldurdum, beni bir kere, kaydettiler mi, etmediler mi? Eğer kayıt ettilerse benim o derneğe aidat borcum var, diyecekler ki: “Bak, kadın milletvekili oldu, borcunu ödemiyor.” Ama ben gidip de soramıyorum. Eğer onlar beni istemiyorlarsa... Ben o derneğe üye miyim, değil miyim? Bu neyin önünü açacak? Kendi özelimde bile yani ben e-devlete girdiğimde hangi derneğe üyeyim, hangi derneğe değilim göreceğim. Ben orada gördüğümde, eğer beni Babadağlı İş Adamları Derneği üye yaptıysa...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İş insanları değil mi onlar, iş insanlarını yapmamışlar mı?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – İş insanları yaptıysa gidip oradan ben görebileceğim, diyeceğim ki belki onlara: “Ya, siz beni üye yaptınız da ben size aidat ödemiyorum, gönderelim.” Bu gibi örnekler. Dolayısıyla, böyle bir düzenleme getiriyoruz.

Teklifin ilerleyen maddelerinde de şöyle bir düzenleme var: Bundan sonraki dernek işlemlerinin elektronik ortamda yapılması, bilgilerin buradan alınması. Tabii bir bilgi daha vermek istiyorum: Biliyorsunuz, mevcutta DERBİS üzerinden derneklerin beyannameleri beyan ediliyor. Türkiye’de 120 bin tane dernek var –bir istatistik paylaşmak istiyorum- bu 120 bin dernek de yüzde 100 beyannamelerini internet üzerinden veriyor, çok başarılıyız bunda. Yani internet üzerinden siz beyannamenizi veriyorsunuz. Her yıl nisan ayı sonuna kadar derneğin bildirmesi gereken bir beyanname var. Siz bunu elektronik ortamda da bildirebiliyorsunuz, opsiyonel, ister elektronik isterseniz dernekler masasına giderek maktu bir evrak olarak başvurabiliyorsunuz. Ama buna şu an hâlihazırda baktığımızda, bu sistem elektronikleşme anlamında dernekler masasında yüzde 100 başarıya ulaşmış durumda. Bundan sonraki süreçte de biz şunun önünü açıyoruz: Bundan sonra alındı belgesinin, evrakların, vesairelerin de elektronik ortamdan kaydedilmesinin önünü açıyoruz.

Bunun haricinde, yine getirdiğimiz bir sistem de dernek üyeliklerinin, mevcut derneklerin de üyeliklerinin bundan sonraki süreç içerisinde, altı ay içerisinde üye sayılarını internet ortamında bildirimlerinin önünü açtığımız bir düzenleme. Tabii, kamuoyunda ciddi anlamda bununla ilgili, biz de biliyoruz, işte ciddi bir “fişleme” algısı söz konusu. Ben hemen öncesinde söyleyeyim, bu kesinlikle öyle bir şey değil, tamamen şeffaflığa yönelik. Bir insan hangi derneğe üye olduğunu bilmesi gerekiyor, hangi derneğe üyedir, değildir bilmesi gerekiyor. Ben şunu da düşünmüyorum açıkçası: Bir vatandaşın gidip de “Aa, ben bu derneğe üye oldum.” diye bir çekincesi varsa zaten o insanın, o derneğin faaliyetleriyle ilgili kafasında bir soru işareti vardır. Dolayısıyla bunda da bir sakınca yok. Ayrıca şunu da söylemek istiyorum: Burada derneklere bildirilmesi gereken maddeleri sınırladık. Diyoruz ki: “Adı soyadı, T.C. kimlik numarası ve doğum tarihi.”

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Fişlemek için yeterli.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Şimdi, fişlemek dediğinizde ben şunu söylemek istiyorum: Bizim bütün bilgilerimiz nerede? Nüfusta. O zaman nüfus da mı bizi fişliyor? Bence böyle bir kaygının olmaması gerektiğini düşünüyorum. Aslında, bunun tam tersine, bizim vatandaşlarımızın hakkını koruduğunu düşünüyorum. Gidip de tamamen bilgileri dışında, bilgileri haricinde herhangi bir yere kaydedilmesinin önüne geçtiğimizi düşünüyorum.

O yüzden, getirmiş olduğumuz bu kanunu ciddi anlamda savunuyorum, getiricisi olarak.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ersoy, uygulama boyutuyla ilgili belki sizin ilave edeceğiniz bir şey olabilir.

Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Sayın Başkanım çok teşekkür ediyorum.

Sayın Vekilimiz gerçekten tam da bizim ne murat ettiğimizi çok güzel ifade ettiler, ilave bir şeye ihtiyaç kalmadı. Sadece son söylediklerine ilave şunu söyleyebilirim: Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'muz gereğince zaten elde ettiğimiz bir veriyi amacı dışında kullanmamız, başka birimlere vermemiz mümkün değil. Biz, sadece, Sayın Vekilimizin izah ettiği amaç doğrultusunda şeffaflığı sağlamak, herkesin e-devlet üzerinden kendi sorgulamasını yapabilmesi ve devletin ihtiyaç duyduğu, “En fazla üyeye sahip dernek” atıflarına binaen o derneği tespit etmemiz bakımından ihtiyaç duyduğumuz bilgiyi almak istiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ersoy.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, çok masumane... “Efendim, biz bu kayıtlara bakacağız, vatandaşlar da internette bakacaklar, böylece hangi derneğe üye olduklarını görecekler.” Çok masumane gösterilmeye çalışılıyor ancak...

En son söylediğinizden başlayayım Sayın Bakan Yardımcım: Kişisel Verilerin Korunması Kanunu var mı? Var ama bu Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nu maalesef yalnızca bizlere karşı uyguluyorsunuz; hem vatandaşlara hem de muhaliflere. Yalnızca İstanbul seçimlerinde -bakın, yalnızca İstanbul seçimlerinde- Kişisel Verilerin Korunması Kanunu defalarca ihlal edildi. AK PARTİ bütün vatandaşlarımızın bilgilerine ulaştı; engelli kaç kişi var, işte efendim, oy kullanamayacak kaç kişi var; hepsine ulaştı ve bununla beraber seçimi iptal ettirecek dosyayı Yüksek Seçim Kuruluna bu bilgilerle ulaştırdı. Şimdi, iş başvurularında da -açıkça söyleyeyim- kamuya başvurularda da hâlâ yargıda aklanmış bazı vatandaşlarımıza siz fişlemeler üzerinden ya pasaportlarını vermiyorsunuz ya memnu haklarını vermiyorsunuz, göreve iade meselelerine engel koyuyorsunuz. Pek çok konuda engeller var, vatandaşlarımız böyle bir sıkıntıyla karşı karşıya. Kişisel veriler bize karşı korunuyor, vatandaşa ve muhaliflere karşı korunuyor ama iktidara karşı maalesef korunmuyor. Gittikçe bir polis devleti olmaya doğru gidiyoruz ve vatandaşta bu algı net bir şekilde oturmuş durumda, net. Her alanı zapturapt altına aldınız, geçen hafta da bankacılık sistemini zapturapt altına alacak bir madde geçti. Şimdi de dernekleri zapturapt altına alacak bir maddeyle karşı karşıyayız, bu algı nettir. Bakın, bu dernekleri zapturapt altına alacak madde geçen yıl bu Meclise geldi, İçişleri Komisyonunda görüşüldü, Genel Kurula geldi, Genel Kurulda bütün partilerin uzlaşısıyla arkadaşlar, torba yasa teklifinden geri çekildi.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Aynısı olur mu ya?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aynısı, aynısı. Bu maddeler İçişleri Komisyonunda görüşüldü.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ya aynısı değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aynısı arkadaşlar, kendisi söylesin, aynısı.

Bu maddeler İçişleri Komisyonunda görüşüldü, Genel Kurulda bütün Grup Başkan Vekillerinin, bütün partilerin uzlaşısıyla geri çekildi ve bunun üzerine de muhalefet...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Geri çekilme sebebi bu çekinceler mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, bu çekinceler dillendirildi ve geri çekildi. Meclisin ortada bir iradesi var ancak Meclisin iradesini maalesef kabul etmeyen de bir anlayış var, o polis devleti anlayışı var; “Her alanı zapturapt altına almak istiyoruz.” diyorlar.

Bakın, Nilgün Hanım, siz diyorsunuz ki: “Efendim, vatandaş bir derneğe üyeymiş, bilgisi dışında üye olmuş olabilir, oradan çıkamıyormuş ya da zor çıkıyormuş.” Bunların hiçbirisi doğru değil, kusura bakmayın.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Doğru.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Doğru değil. Vatandaş hangi derneğe üye olduğunu bilir. Diyelim ki çıkmak istiyorsa da oraya yazılı bir başvuruda bulunur, aidat borcu varsa da tabii ki öder -zaten onlar 3 kuruş şeyler, böyle büyük rakamlardan bahsetmiyoruz- ve çıkar. Bu kadar kolay bir uygulama. Ve dernekler esnek örgütlenmelerdir zaten, dünyadaki en esnek örgütlenmeler derneklerdir yani siyasi parti örgütlenmesi gibi değildir. Dernekler son derece esnektir. Ya bir hemşehri derneği de olabilir, efendim -az önce gördük- av derneği de olabilir, kanarya severler derneği de olabilir.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ya çıkmış, çıktığı hâlde kaydı orada duruyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya arkadaşlar, bakın, esnek örgütlenmelerden bahsediyoruz. Bunlara girmek de son derece kolaydır, çıkmak da son derece kolaydır. Mesele şu arkadaşlar, bakın: Şimdi, bu alanı zapturapt altına almak isteyen bir düzenleme var ve bunun üzerinden de vatandaş fişlenecek ve sonraki kamuyu ilgili her işinde o fişlemelere göre bakılacak ve kamu ona göre davranacak. Bakın, geçen yıl sanıyorum bir genelge çıkarıldı İçişleri Bakanlığı tarafından, bu yasa önerisi o yüzden geldi. Çünkü bununla ilgili davalar açıldı dernekler tarafından. İçişleri Bakanlığı yasası olmamasına rağmen, bilgi almakla ilgili yasa olmamasına rağmen bütün derneklerden üyelerinin bilgisini istedi, öyle değil mi Sayın Bakan Yardımcım? İstediniz, benim üye olduğum derneklerden de istendi ve hepsi de verdiler.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ee?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hepsi de verdiler ama şöyle bir sıkıntı var arkadaşlar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Birkaç milyon vatandaşımızın bilgisini aldı ama inanın kaç milyon vatandaşımızın da bilgisini alamadı çünkü resmî veriler vardır biliyorsunuz, son dönem T.C.’sini alabildiği diyelim ki... Ama kırk yıllık, elli yıllık, otuz yıllık dernekler var. Diyelim ki üyeler orada ama T.C.’sini alamamış; üye var, onları bildiremedi. Şimdi ne olacak?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Genel Kurulu nasıl yapıyor?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hazırın cetvelinde bunlar oluyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – O zaman gerçekçi genel kurul yapmıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Oluyor, gerçek genel kurullar oluyor ama vatandaşa şöyle dersiniz... Bakın, size emin olarak söylüyorum: Diyelim ki bir derneğin 1.000 üyesi var. Sivas’ın bir köyünün köy derneği 1.000 üye yapmış, bununla da gurur duyuyor. Onun 100’ü de resmî, 100’ünün T.C.’sini alabilmiş, 900’ünün alamamış. Siz dersiniz ki “Ey dernek, sen bunun 1.000’inin de T.C.’sini bana vereceksin, kimlik bilgisini vereceksin.” Vatandaşa telefon açacaklar, emin olun bu 900’ün büyük çoğunluğu “Aman aman benim bilgimi polise verme.” diye illa da vermek istemiyorsan “Çıkarın beni kardeşim.” diyecek. Çünkü, bakın, o işçi bildiriminde de, SGK meselesinde gördük... Vatandaş polisten korkuyor, özellikle polis devleti olma yolunda yürüdüğü için korkuyor. Polis tekrar korkulan bir unsur hâline geldi. Birkaç yıl önceye kadar bu algı değişmişti, şimdi tekrar bir polis devleti olmaya doğru gidiyoruz. Tam da böyle bir iklimde, dernekleri de zapturapt altına alacak düzenlemeyi yaparsak sivil toplum alanında faaliyet gösteren dernekleri de tarumar ederiz arkadaşlar. Bu yoldan vazgeçmenizi öneriyorum.

Sayın Başkan, 3-4 madde olduğu için hepsiyle ilgili konuşacağım. Yani isterseniz diğerlerinde ayrı ayrı konuşayım ama...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu, en fazla üyeye sahip dernek meselesi... Şimdi, bakın, bu da sıkıntılı bir konu. Son dönemde devlet, özellikle AK PARTİ sivil toplum alanına da el attı. Her yerde en fazla üyeye sahip derneğin kendine yakın, yandaş dernek olması için de büyük çaba gösteriyor. Düşünün ki basınla ilgili, diyelim ki sarı basın kartlıları derneği, öyle dediniz -artık turkuaz oldu, orada sarı basın kartı kalmadı- orada da sarı basın kartını veya turkuaz kartı kimin vereceğini Cumhurbaşkanlığı belirliyor artık. Cumhurbaşkanlığı belirliyor yani meslek örgütü belirlemiyor, Cumhurbaşkanlığı belirliyor. Düşünün ki Cumhurbaşkanlığı bu sabah Fox TV muhabirini “Sen ne biçim medyasın, şusun, busun...” filan diye azarladı. Şimdi o azarı yedikten sonra bir daha akredite olamayacak, belki de bir daha basın kartı da alamayacak.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hiç böyle bir şey olur mu ya!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öyle, öyle.

Çünkü muhalif olan arkadaşlar o derneğe üye olma hakkını kaybediyor, sarı basın kartları veya turkuaz kartlar alınamıyor. Ne olacak sonucunda, size söyleyeyim.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Dernekle alakası yok ki onun ya.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çok alakası var. Onların derneği var. Örnek verdi, bakın, örnek verdi.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Derneğe üyelikle alakası olur mu ya?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Onunla ilgisi var çünkü o kartın olmazsa o derneğe de üye olamazsın. Bütün bu alanlarda, iktidara yakın veya yandaş olan derneklerin sayısının artması yönünde ciddi bir çaba var, diğerlerinin azalması yönünde çaba var. Diyelim ki birisi muhalif görülüyor, başka bir anlamda, kimliğinden dolayı, hayata bakışından dolayı muhalif görülüyor; onların sayısı azalma yönünde.

Şimdi, düşünün ki İnsan Hakları Derneği var bu memlekette, insan haklarıyla ilgili mücadele veriyor. Şimdi, insan haklarıyla ilgili mücadele veren bir derneğe bir kulp takıp... Bakın ne deniyor: “Malına, mülküne, bilmem nesine el konulur. Bu konuyla ilgili en çok sayısı olan başka bir derneğe aktarılır.” Düşünün ki size muhalif, sivil toplum alanında muhalefet yapıyor, insan haklarına davet ediyor sizi İnsan Hakları Derneği ve diyeceksiniz ki: “Efendim, ben bunu kapatırsam malını mülkünü de en çok sayısı olan derneğe veririm.” Olur mu böyle bir şey? Yani 10 üyesi olan bir dernek bile çok ulvi bir mücadele veriyor olabilir bu ülkede. Geçmişte öyle oldu, başörtüsü mücadelesiyle ilgili dernekler vardı, onlarla mücadele ediliyordu, şöyle böyle deniyordu onlara. Ne oldu? Onlar mücadelelerini verdiler ve kazandılar, ne mutlu ki kazandılar. İyi ki varlardı, onlarla da uğraşıyordu. Bırakın sivil toplum alanları özgür olsun, esnek olsun, rahat girilsin, rahat çıkılsın, o alanı zapturapt altına almaya kalkmayın. Arkadaşlar, dernekler son derece esnek yapılanmalıdır.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bu yeni çıkan bir şey değil ki. Mevcutta olan kanun zaten bu, zaten devrediliyor şeyler.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Sayın Paylan, devam edin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, bitiriyorum Başkanım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bu teklifte bu yok ki.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya arkadaşlar, bu alanı da zapturapt altına almaya kalkarsınız ama size bakın bütünü üzerine konuşmamda da söyledim, demokratik tek bir ülkede böyle bir örnek gösterin bana, ben hemen imza atacağım bu yasa teklifinin altına. Yani demokrasi liginde bizim üstümüzde tek bir ülkeden “Şu ülke de bu uygulamayı yaptı.” deyin, ben bu yasa teklifine imza atacağım. Bir tane gösterin. Gösteremezsiniz çünkü yok.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Oralarda FETÖ yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, FETÖ sizin yüzünüzden çıktı kardeşim, Allah Allah ya!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Problemin gerekçesini koyuyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, lütfen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, mesele şu: Tek bir örnek verin, ben yasa teklifinin altına imza atacağım. Bir tane örnek verin Nilgün Hanım, demokrasi liginde bizim üstümüzde bir tane örnek verin, imza atacağım diyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Biz ilk örnek olacağız, sistem çok güzel.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Cora...

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; öncelikle görüşmekte olduğumuz Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin hayırlı olmasını diliyorum.

Görüşmekte olduğumuz derneklerle ilgili düzenlemeyi yerinde bir düzenleme olarak görüyorum, tamamlayıcı bir düzenleme olarak değerlendiriyorum. Benim, aynı zamanda birçok sivil toplum örgütünde, derneklerde hâlen başkanlık ve yöneticilik görevlerim bulunmaktadır ve şu anda hâlihazırda biz özellikle kongrelerden, genel kurullardan sonra üyelik giriş çıkışlarının bilgisini ve kongre, genel kurul sonuç tutanaklarını derneklere, dernekler il müdürlüğüne, şu anki adıyla sivil toplum il müdürlüklerine bildirmekteyiz. DERBİS sistemi üzerinden bu zaten takip edilmektedir. Bence mevcut sistem yasal ve hukuki bir güvenceye kavuşmaktadır. Derneklere üye olmak engellenemeyeceği gibi, bir sivil toplum örgütüne, sivil topluma katılmak demokratik bir hak olarak değerlendirilebileceği gibi derneklere üye olduktan sonra buralarda kalmaya da kimsenin zorlanmaması gerekiyor. İstifa tek taraflı hukuki sonuç doğuran bir iradedir, beyandır. Dolayısıyla, bu düzenlemeyle beraber uygulamadaki şeffaflık ve açıklık ortaya konulmaktadır. İstifa hukuki bir haktır, bu hukuki hakkımız da yasal olarak aslında zapturapt altına alınmakta, güvence altına alınmaktadır. Nereden istifa ettiğimizin, ne zaman ettiğimizin kayıt altına alındığı ortaya çıkmaktadır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Zapturapt” diyorsunuz işte.

SALİH CORA (Trabzon) – “Zapturapt” hakkında sizin söylediğiniz mana çok farklıdır, benim anladığım mana çok farklıdır. Dolayısıyla, uygulamada yaşanan birçok karmaşa ortadan kalkmaktadır. Zaten mevcut hâliyle mevcut uygulamada bu bilgilere erişim çok mümkün ancak bunun hukuki, yasal bir güvencesi yoktu, asıl itiraz etmemiz gereken nokta budur. Kanunla beraber daha bir güvence altına alınmaktadır, düzen oluşmaktadır ve uygulamada bir yeksenaklık, bütünlük oluşmaktadır.

Teşekkür ediyorum, hayırlı olsun.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aksu...

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sivil toplum kuruluşları, dernekler kuşkusuz demokrasimizin olmazsa olmaz kuruluşlarıdır. Nitekim, Anayasa'mızın 33'üncü maddesinde dernek kurma hakkı düzenlenmiştir. Bu düzenlemeyle aslında Anayasa'nın 33'üncü maddesinde verilen hakkın güçlendirilmesi, teminat altına alınması sağlanıyor bize göre. Her sivil toplum kuruluşunun veya her kurumsal yapının olduğu gibi derneklerin de mutlaka etik kurallara uygun davranması kendi içlerinde bir öz denetim mekanizmasının olması ve bunun güçlendirilmesi demokrasinin de güçlendirilmesi açısından, bireysel özgürlüklerin teminat altına alınması açısından, özgürlüklerin suistimal edilmemesi bakımından son derece önemlidir.

Şimdi, Türkiye'nin en önemli sorunlarının başında kayıt dışılık geliyor; ekonomide kayıt dışılık, istihdamda kayıt dışılık, aynı şekilde son zamanlarda, özellikle bu 15 Temmuz hain darbe girişiminden sonra gördük ki bu derneçilikte de ciddi bir kayıt dışılık, merdiven altlığı varmış. Dolayısıyla, bu düzenlemeyle aslında bizim bir doktora, hastaneye, hekime bile gittiğimizde verdiğimiz basit bilgilerin verilmesinden öteye bir şey olmadığını değerlendiriyoruz ve bunun çok sağlıklı olduğunu düşünüyoruz. Zira, aleniyet kesbedecek bundan sonra, eğer bir kişi kendi hür iradesiyle bir derneğe üye oluyorsa olmak hakkıdır kuşkusuz, ona ilişkin bir aleniyet oluşmuş olacak. Daha sonra buradan ayrılmak istediğinde de yine aynı şekilde bu iradesi gerçekleşmiş olacak ve buna ilişkin bilgileri de açık bir şekilde temin etmiş olacak. Şu örneklerle hemen hepimiz karşılaşmışızdır bu süreçte, ben belki çok değil ama birkaç defa karşılaştım. “Hakkımda FETÖ'den soruşturma yapılıyor.” diye yardım istiyorlar kendi seçim bölgemizde. “Filanca yerde bir dernek üyesisiniz, o dernek de kapatıldı.” diye söylenmiş ama kişinin aslında öyle bir iradesi hiç oluşmamış, hiç başvurmamış o derneğe ama orada birileri kayıt etmiş bunları, adı orada geçiyor. Dolayısıyla, burada bir mağduriyet de doğmuş oluyor. Hâlbuki, kişi kendisiyle ilgili bilgileri takip etme, izleme imkânına kavuşmuş oluyor bu teklifle. Bundan sonra bu tür durumlarla da karşılaşılmamış olacaktır diye düşünüyoruz.

Dolayısıyla, kuşkusuz tereddütlerin dile getirilmesi ve ona müzahir düzenlemelerin yapılması Komisyonumuzun görevi, yasama faaliyetinin gereği ancak bize göre bu tereddütlerin bu kadarıyla yersiz olduğunu değerlendirdiğimizi ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Arı...

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, şimdi, bu, dernekler ilgili düzenleme anlatılırken Nilgün Hanım ve Sayın Bakan Yardımcımız, özellikle derneklere üye olmaktan ziyade, sanki üyelikten ayrılma aşamasında birtakım sıkıntılar yaşandığını ve bu sıkıntılardan yola çıkarak derneklere üye olmanın disipline edilmesi gerektiğini anlatmaya çalıştılar. Yani burada üyelikten ayrılmanın zorluğu üzerinden yola çıkarak bu hususu dile getirmeye çalıştıklarını görüyoruz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, siz bu gerekçeyi ne kadar süslerseniz süsleyin, gerekçenizi ne kadar masum göstermeye çalışırsanız çalışın biz inanmıyoruz. Yani sizin “Yok efendim, iradesi dışında üye olmuş; yok efendim, iradesi dışında olan üyelikten ayrılmaya çalıştığı hâlde çıkamamış.” gibi bir gerekçeniz inandırıcı değil. Kimse kimseyi kandırmasın, kusura bakmayın.

Şimdi, ayrılmak isteyen bir kişi derneğe gider ayrılır. Bunun kanunu, kuralları var. Başta Anayasa'mız saymış: “Hiç kimse bir derneğe üye olmaya ve dernekte kalmaya zorlanamaz.” Birincisi, Anayasa'mızın temel ilkesi. İkincisi, kanun var ve yine, kanunların uygulanma şekliyle ilgili tüzükler var. Dernekler Tüzüğü'ne göre, yazılı olarak bildirmek kaydıyla dernekten çıkma hakkına sahiptir üye.

Üyenin istifa dilekçesi yönetim kuruluna ulaştığı anda çıkış işlemleri sonuçlanmış sayılır. “Efendim, üyenin aidat borcu varmış da çıkarılmıyormuş.” Varsa olabilir, ilgili aidat borcunu dernek ayrıca tahsil etmek isterse edebilir.

Şimdi, değerli arkadaşlar, buradaki amaç şuna benziyor, ben size söyleyeyim: Toplamları bir şekilde disipline edebilmek adına en son derneklere kadar indiğinizi görüyoruz. “Derneklerde kimler var, kimler yok? Kim hangi derneğe kaydolmuş? Özellikle fikir savunucusu dernekler varsa, bunlara kimler üye olmuş, bir bakalım. Bize yakın mı dernek? Bu derneğe kimler üye olmuş? Bizim iktidar olarak anlayışımıza karşysa, bunlara kimler üye olmuş?” Hatta üye olmasının dahi psikolojik olarak önüne geçen bir anlayıştır bu denetim.

Ya, bu ülkede biz şunu bile gördük: Kombine biletle statlara giren vatandaş fişlemeye çalıştınız. Bakın, adam maça gidecek, orada kendi takımına tezahürat edecek, gerekirse başka tezahüratlarda bulunacak. Şimdi, kombine biletle o tribünde kim oturuyor, hangi seyirci hangi sloganı attı; siz bunu takip etmekle meşgulsünüz.

Şimdi, derneklerde, biraz önce bahsettiğiniz şeyleri ben de bir avukat olarak takip ettiğim bazı soruşturmalardan benzer vakalar olduğunu veya böyle iddialar olduğunu duydum. Ama şimdi, bu sorunun çözümü genel olarak bütün ülkedeki dernekleri bir anlamda zapturapt altına almak da değildir. Eğer bir derneğin faaliyeti zaten hukuka ve ülkenin güvenliğiyle alakalı hususlara aykırıysa bunu genel önleyici tedbirler çerçevesinde idari ve adli, Emniyet yoluyla o derneğin denetimleri yapılır. Siz herhangi bir dernekte kim kayıtlı, kim değil, bununla niye meşgulsünüz ben çok merak ediyorum. İşte söylendi, özellikle önemli seçimlerde etkili olan dernekler var ve bu dernekler üzerinde değişik baskılar oluşturulabilme ihtimalleri... Yani, kısa öz, insanların iradeleri üzerine kurulacak bir ipotek olma ihtimali var. Bu, Anayasa’da tanımlanmış özgürlüklere aykırıdır. Dolayısıyla, bu düzenleme Anayasa’nın en temel ilkelerine aykırı bir düzenlemedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Şimdiden Anayasa’ya aykırı bir düzenleme teklifinde bulunduğunuzu buradan açıkça ifade ediyorum. Bu düzenlemeden de vazgeçmenizin özgürlükler adına daha uygun olacağını ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Katırcıoğlu...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, iki konu var benim dikkatimi çeken, bunlardan birincisi, şöyle düşünüyorum: Eğer mevcut Hükûmet birçok konuda –yani daha doğrusu “Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi” diyelim– merkezileşmeye yönelik kararlar almamış olsaydı belki söylenenler ikna edici bulunabilirdi Nilgün Hanım’ın söyledikleri ama öyle değil. Bakın, ben size bir örnek vereyim, yine birazdan konuşacağımız maddelerden biri, 8’inci maddede şu deniyor mesela: “Tesis edilen irtifak haklarının terkin edilmesi işlemlerinin belediye encümeni veya il idare kurulu onayının aranmayarak Kültür ve Turizm Bakanlığının onayıyla yapılması düzenlenmektedir.” Yani, yerele ait olması gereken meseleleri merkezî olarak çözmek zorunda hisseden bir sistemle karşı karşıyayız. Buna siz “Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi” diyorsunuz ama bence bu sistem zaten başından beri hatalı ve yanlış.

Şimdi başka bir konuya geleceğim. Diyorsunuz ki: “FETÖ gibi teşkilatları düşünerek yazdık.” Öyle anlıyorum ben bu şeyi.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Vakıflardan bahsediyoruz.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Peki, ben size... Başka bir konuda niye aynı hassasiyeti göstermiyorsunuz? Bakın, FETÖ bir cemaatti. Şu anda Türkiye’de birçok cemaat ve tarikat var ve biz onların ne olduklarını bilmiyoruz bile. Yani, şimdi, bakın...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Vakıflardan bahsediyoruz. O çok farklı.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ama hiç farklı değil. Bakın, ben size söyleyeyim: FETÖ’nün de vakıfları vardı. Şimdi de bir sürü tarikatın vakıfları var. Bırakın onları, bu vakıfların kontrol ettiği paraların haddi hesabı yok. Yani üniversite kurmaya kalktılar işte. Bugün yine konuşacağımız konulardan bir tanesi. Gerçi farklı olduklarını söylüyorlar arkadaşlar ama onu da dinleyeceğiz ama ben şunu söylemek istiyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bütün cemaatleri aynı kefeye koyamazsınız.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Her neyse, eğer siz, bakın...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – FETÖ’yle aynı kefeye koyamazsınız.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Fark etmez ki. Dernekleri, bakın, sıradan dernekleri siz...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Çok şey fark eder.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bir dakika...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bütün cemaatleri...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sıradan dernekleri FETÖ ihtimali üzerine...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – FETÖ yaşanmış bir şey.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Anladım ama yaşanacak şeyler de vardır belki.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Katircioğlu, siz devam edin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yarın yaşanacak olayları göze alarak hiç kimseyi dışarı çıkarmamanız lazım.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – E, o zaman dernekleri niye kontrol ediyorsunuz?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şeffaflığı anlattık.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Hayır, ama üyelerin adlarını istiyorsunuz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Katircioğlu, siz devam edin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şeffaflığı anlattık.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Yok Uğur Bey, yok, öyle değil, öyle değil. Bakın, samimi olalım. Eğer biz gerçekten FETÖ gibi bir meselenin, başımıza gelen bu meselenin ciddiyetinden giderek bu öneriyi gündeme getiriyorsak ben de diyorum ki -açık ve samimi olalım, daha açık konuşalım-vakıflar, dinî vakıflar, tarikatlar; bir sürü tarikat var...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Erol Hocam, ciddiyetle yaklaşmak bu demek mi?

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Evet çünkü bütün derneklerin üyelerini izleyecek bir mekanizma kurmaya çalışıyor Bakanlık.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Dernekleri “terör” anlamı taşırlar hâle getiriyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Uğur Bey, müdahale etmeyin ya!

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Uğur Bey, bakan karşılıklı oluyor. Sayın Başkan...

Uğur Bey, bakan, arkadaşlar zaten bunu söylüyorlar, biz söylemiyoruz ki. Biz bunu dinlerken, maddeyi okurken FETÖ diye düşünmedim ama konuşmalardan anlıyorum ki FETÖ gibi bir teşkilatın tehlikesi düşünülerek... “Yaşanmış bir örnek...”

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hayır, dernekten çıkmayı kolaylaştırıyorlar.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Anladım ama demek ki adı “dernek” olan, adı “dershane” olan, adı “vakıf” olan birçok teşkilat FETÖ’yle ilişkili hâldeymiş meğerse, bilmiyorduk o zamanlar ve 15 Temmuz darbesiyle ilgili olarak da bunların peşine düştük ve ondan dolayı da şu anda Hükümet bu meseleyi çözmeyle ilgili olarak bu tedbiri getiriyor. Ben de diyorum ki samimi olalım, eğer buysa mesele o zaman bütün tarikatları kayda geçirelim. Ben “Tarikatlar olmasın.” demiyorum, yanlış anlamayın. Tarikatlar sosyolojik bir vakıdır, olabilir, olmalıdır da cemaatler de öyle. Ben bunlara teorik olarak karşı olduğumdan dolayı söylemiyorum ama bizim, kamu olarak bunu bilmemiz lazım. Eğer sıradan derneklere kimlerin üye olduğunu bilmemiz gerekiyorsa aynı şekilde dinî tarikatlarda ve dinî vakıflarda da kimlerin yönetiminde olduğunu bilmemiz lazım.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Zaten biliyorsun, dijital ortama aktarıyorsun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Peki, niye sadece dernekleri konu ediyorsunuz, vakıfları da konu edin o zaman çünkü dinî vakıflar var.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Aynı kanun uygulanıyor orada da.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Efendim?

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Vakıflara da Dernekler Kanunu’nun bazı hükümleri uygulanıyor.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ama bazı hükümleri uygulanıyor. Buraya koyun o zaman “vakıf” deyin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Söz alırken “Yine boşa konuşacağım.” diye kendimle çelişerek bu cümleleri kullanmak zorunda kaldım. Burada gerçekten neyi konuşuyoruz anlamıyorum ben. Ya, ben bir teklif getiriyorum, diyorum ki eğer meselemiz buysa ki burada haklılık var, 15 Temmuz gibi bir olay yaşandı... Peki, nereden kaynaklandı bu? Bir cemaatin ürünü olduğu söyleniyor -doğru veya yanlış- o zaman ben de diyorum ki bu cemaatlerin dernekleri var, vakıfları var, dershaneleri var belki -bilmiyorum- bunların o zaman kontrol edilmesi lazım, madem bunların kontrolü gerekli diyorsunuz, o zaman bunları da kontrol etmeniz lazım.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sağ olun Sayın Hocam.

SALİH CORA (Trabzon) – Hepsi kapsam dâhilinde.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Buyurun Sayın Emecan.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, şimdi, Sayın Ök gerekçeleri çok açık, net bir şekilde, çok da aydınlatıcı bir şekilde bize açıkladı yani çok güzel, baktığımız zaman, dinlediğimiz zaman çok makulmuş gibi görünüyor. Ancak nerede makul olabilir bu gerekçeler? Demokrasisi oturmuş, güçler ayrılığı ilkesiyle yönetilen, vatandaşlarının

kendisini özgür hissettiği, fişlenmediği demokratik bir ülke olsaydı şu an Türkiye Cumhuriyeti, evet, bu söylediğiniz gerekçelerle derneklerle ilgili bir düzenleme belki yapılabilirdi. Ama gerçekçi olalım, şu anda Türkiye Cumhuriyeti devleti böyle yönetilmiyor, öncelikle bunun bir altını çizelim.

Şimdi, ikincisi, yine gerekçeniz bu düzenlemenin kişilerin rızası ve bilgisi dışında derneklere üye kaydedilmesi veya dernek üyeliğinden istifaların kayıtlara işlenmemesi gibi durumları ortadan kaldırmayı amaçladığını söylüyor. Şimdi, Dernekler Kanunu'nda üyelik ve üyelikten istifa işleminde yapılacak işlemler açık olarak zaten belirtilmiş ve yöneticilerin, seçilen kurulların bu Kanun'a göre gereğini yapması gerekiyor. O zaman, derneklerin yöneticilerinin yasal sorumluluklarını yerine getirip getirmediğinin denetlenmesi gerekiyor yani işleri usulüne uygun yapıyorlar mı yapmıyorlar mı... Sonuç olarak, derneklerin kayıtları var, burada bir sıkıntı yok, o zaman bu görevlerini yerine getirip getirmediğine dönük bir kanun düzenlemesini, onların işlerini biraz daha denetleyici düzenlemeleri hep birlikte yapabiliriz. Şimdi, bunun yerine bir kayıtlama ve bizim de yine dünden beri söylediğimiz, geneli üzerinde konuşmalarımızda da belirttiğimiz gibi, aslında bizim "fişleme" olarak tabir edeceğimiz bir uygulama getiriliyor.

Şimdi, Sayın Bakan Yardımcımız yerinde değil ama şöyle de bir cümle söyledi, benim çok dikkatimi çekti o cümle "Sayın Ök bizim muradımızı tam olarak dile getirdi, teşekkür ediyorum." dedi. Şimdi, şunu sormak istiyorum; dün, geneli üzerine yaptığım konuşmada da söylemiştim. Aralık ayında bu maddeler getirilmiş, 144 sıra sayılı Kanun Teklifi Genel Kurulda görüşülürken bu maddeler geri çekilmiş. Şimdi, önce şu sorunun bize bir cevabının verilmesi gerekiyor Sayın Ök: Genel Kurulda neden geri çekildi, neden şimdi tekrar getirdiniz? Kim istiyor bu düzenlemeyi? Aslında, kimin istediğini Sayın Bakan Yardımcımızın "muradımız" kelimesinden çok iyi anlıyoruz, bunu İçişleri Bakanlığı belli ki çok çok istiyor, demek ki buna çok ihtiyacı var. Neden ihtiyacı var diye baktığımızda, yine, kendi sözleriyle aslında bunu itiraf ettiler. "Biz en fazla üyeye sahip derneği de bilmek istiyoruz." Neden bilmek istiyorsunuz? Ne yapacaksınız en fazla üyeye sahip derneği bilip? Belki de oturacaksınız bir yuvarlak masanın etrafında "Hım, bu en fazla üyeye sahip dernek acaba kime yakın, hangi tarafta görüşlerini bildiriyor? Biz buraya bir soruşturma açalım, ekip gönderelim." Bunlar bu ülkede olmayan şeyler mi? Her gün yaşıyoruz bunları. Eğer iktidardan yana görüş belirtmiyorsa bir sivil toplum örgütü, hemen tepesine binmekte, maalesef, üzerinize yok. Şimdi, o zaman "Neden en yüksek üyeye sahip derneği bilmek istiyorsunuz?" dediğimizde de cevabı açık.

Şimdi, öncelikle bu soruların cevabının verilmesi gerekiyor: Neden Genel Kurulda çektiniz? Neden şimdi –lütfe- getirdiniz? Yani bu sorunun cevabı gelmeli.

Zaten STK'lerin de dinlenmesini Sayın Başkandan rica etmiştim, onların da bir görüşlerini alalım; ondan sonra ben tekrar söz alabilirim.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Alırız efendim, önce Komisyon üyelerini bir dinleyelim.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – İşte, ben tekrar söz alma hakkımı saklı tutarak sözlerime son vermek istiyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sağ olun Sayın Vekilim.

Sayın Girgin...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli Komisyon üyeleri, sayın bürokratlar, değerli basın emekçilerimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Arkadaşlar, dün geneli üzerinde yaptığım konuşmada belirtmiştim, dile getirmiştim, derneklerle ilgili yapılmakta olan bu düzenleme Anayasa madde 33 bağlamında örgütlenme özgürlüğüne müdahale etmektir; üyelik kişisel veri niteliğinde bulunduğundan, kişisel verilerin korunması bağlamında Anayasa 17 ve 20'ye de aykırıdır. Bu düzenlemedeki amaç, vatandaşları fişlemektir.

Şimdi, teklif sahibi Sayın Nilgün Ök değerlendirme yaparken üyeliklerin e-devlet üzerinden yapılmasını olumlu şekilde açıkladı. Ben Sayın Ök'e ve Komisyon üyelerine farklı bir değerlendirmede bulunmak istiyorum: Sendikalara da e-devlet üzerinden üyelik getirildi, bazı uygulamaları duyuyoruz kamuoyunda, basında ve bizzat yaşadıklarımız da var; şaşıyor muyuz? Hayır, şaşırmıyoruz. Bazı patronlar işçilerden e-devlet şifrelerini alıp sendikaya üye olmalarını engelliyor veya işçileri kendi istedikleri sendikalara üye yapıyor veya sendikadan istifa ettiriyorlar. Eğer bir dernek üyeliğinizi sonlandırmıyorsa suç duyurusunda bulunursunuz ve üyeliğiniz sonlanır.

Şimdi, değerli Komisyon üyeleri, elimizdeki Dernekler Kanunu düzenlemesini örgütlenme özgürlüğü bağlamında ele almak gerekiyor aslında. Bu noktada karşımızda iki soru var, bir: Yasal düzenleme yaparken örgütlenme özgürlüğünü Anayasa'mızın 33'üncü maddesindeki gibi mi ele alacağız? Hatırlayalım, ne diyor Anayasa'nın 33'üncü maddesi: "Herkes, önceden izin almaksızın dernek kurma ve bunlara üye olma ya da üyelikten çıkma hürriyetine sahiptir." diyor.

İki: Yoksa her türlü örgütlenmeyi bir güvenlik sorunu olarak mı ele alacağız? Bu soruyu teknik anlamda değil, sendikal örgütlenme mücadelesi vermiş eski bir madenci olarak yanıtlamak isterim sizlere: Değerli arkadaşlar, bir örgütlenme yürütmek, bir örgütlenmeye dâhil olmak yurttaşlık bağını güçlendiren bir olgudur. Bunu son zamanlarda artan intiharlar üzerinden ele almak istiyorum. Bugün, memleketin farklı köşelerinde "Geçinemiyoruz." diyen yurttaşlarımızın intiharları ne yazık ki arttı. Dün, yine Mersin'de bir intihar vakası yaşandı ve kriz artık sosyal boyut bir bunalıma doğru gidiyor. Bu intiharlarda elbette ekonomik sıkıntılar önemli bir etken, bu kesin fakat intiharları sadece ekonomik problemlere bağlamak da yanıltıcı olabilir. Daha temelde, yaşanan bu intiharların yurttaşlık bağını kaybetmemizle ilgili olduğunu düşünüyorum. Ekonomik kriz hep vardı ama insanların yanı başında güvenecekleri birileri ve dernekleri oluyordu. İşte bunlar bu toplumu ayakta tutan örgütlenmelerdir. Bu düzenlemenin ima ettiği gibi her türlü örgütlenme, dernek faaliyeti kriminal bir olgu değildir. Tam tersine, insanlar derneklere üye olmalı ve bunları bizler teşvik etmeliyiz.

Değerli arkadaşlar, yurttaşlık bağını yitirmek demek, toplumun bir parçası olma hissini yitirmemiz demektir. Bunu hazırlayanın da mevcut siyasal rejimin insani olan ne varsa ona düşman olmasıyla ilgili olduğunu düşünüyorum. İnsanlar yaşadığı sıkıntılardan dolayı sadece homurdansınlar ama homurdanmaları örgütlü bir tepkiye dönüşmesin, bunu istiyorsunuz ama bu mümkün değil, hayatın olağan akışına da ters. Etki varsa mutlaka tepki de olacaktır. Şimdi, insanların birbirlerinin gestaposu olduğu, kendi eşini Cumhurbaşkanı'na hakaretten ihbar ettiği bir çürüme yaşıyoruz. Bu çürüme, dayanışma duygumuzu da alaşağı etmiş vaziyettedir. Bunun üzerine, hak arayışı engelleyelim, konuşanı içeri tıkalım, kriz var diyeni terörist ilan edelim, "tweet" atanı soruşturalım, kim hangi derneğe, kim hangi partiye üye, fişleyelim, karşındakini dinlemeyen, farklılığına saygı duymayan bir ruh hâli hepimizi, maalesef, etki altına alıyor. Büyük siyasal dönüşümleri hazırlayacak olan da arkadaşlar, temeldeki bu kayıplarımızı aslında onarmaktan geçmektedir. Her şeyden önce iş arkadaşımıza, komşumuza, akrabamıza sahip çıkacak bir duygudaşlığı yeniden üretmemiz lazım. Bu anlamda derneklerle ilgili yapılan bu düzenlemenin mutlaka geri çekilmesi lazım. Harcına dayanışma kattığımız bir yurttaşlık bağını inşa ettiğimizde herkes diğerinin sorununa sahip çıkacak, yeniden bir toplum olacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Tamamlayalım.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Tamamlıyorum Başkanım.

İşçiler ölüyorsa, geçinemiyorsa, çiftçinin tarlasına ipotek gelmişse, esnaf kepenk indiriyorsa bunların doğrudan bizim yaşamımızda etki etmediği durumlarda bile bu sorunlara sahip çıkacak bir yurttaşlık bağı, dayanışma duygusu, ortaklaşırıcı bir haysiyet duygusu yaratabiliyor muyuz? Mesele bu. İntiharların önüne geçirecek olan da bu. Dolayısıyla örgütlenme sorunu vatandaşlık hukukunun bir parçası olarak ele alınmalıdır. Dolayısıyla bu düzenlemeden vazgeçmenizi öneriyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sağ olun Sayın Vekilim.

Sayın Sındır...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, bu maddeyi ben şu soruyla karşılamak istiyorum:

Değerli arkadaşlar, nereye gidiyoruz? Ne yapılmak isteniyor? Bu ülkeyi nereye eviriyorsunuz? 12 Eylül darbe hukukunun sonrasında özgürlükleri ve kişi temel hak ve özgürlüklerini kısıtlayan hukuki düzenlemelerden daha beteriyle karşı karşıya kalıyoruz. Yani bir kişinin örgütlenme özgürlüğünü, dernek kurma özgürlüğünü kısıtlayan veya en azından o özgürlüğünden bir mahalle baskısıyla imtina etmesine neden olacak bir düzenlemeyle karşı karşıyayız.

Değerli arkadaşlar, tabii ki Anayasa'nın 33'üncü maddesi dernek kurma hürriyetini tanımıyor ve buna yönelik tanımlamalar, ifadeler, açıklamaları orada görüyoruz. Bir diğer yandan, biliyorsunuz, kişisel verilerin işlenmesinde de uygulanması zorunlu ilkeler var. Bu 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda bu ilkeler içerisinden bir tanesini söylemek istiyorum: Örneğin, 4'üncü madde diyor ki: "Kişisel verilerin işlenmesinde aşağıdaki ilkelere uyulması zorunludur..." Bunlardan bir tanesi "İşlendikleri amaçla bağlantılı, sınırlı ve ölçülü olma." Nedir amacınız? Hangi amaçla bu bilgilere sahip olmak istiyorsunuz? Bu üyelerin bilgilerini öğrenmek istiyorsunuz.

Bir dernek kuruldu. Bu derneğin yönetim kurulu, yönetim sorumluluğunu almış, dernek faaliyetlerinden sorumlu olan yönetim kurulu dernekle ilgili faaliyet düzenliyor. Bu faaliyetler içerisinde tabii ki kanuna aykırı, millî güvenliği tehdit eden, kamu düzenini ortadan kaldıran ve benzeri yönetsel yasa dışı faaliyetleri dolayısıyla sorumlu olan yönetim organlarının kimler olduğunu bilmek adına, dernek yönetim organlarının daha önce Dernekler Kanunu gereği bildirilmesi gerekirken şimdi acaba sadece yönetim değil, o derneğin bütün üyelerini de aynı sorumluluk altına alıp o derneğin yönetiminin yaptığı yasa dışı bir faaliyet öngörüsüyle, beklentisiyle aynı suçu bütün üyelere de isnat mı edeceksiniz? Yani bu ne amaçla yapılabilir? Yok, efendim, en fazla hangi derneğin üyesi varmış? Ya, bu ne kadar önemli bir bilgi sizce? Bana göre hiçbir değeri yok, hiçbir önemi de yok. Sırf bunun için bütün üyelerin bilgisini istemekle bakın, ne olacak, ben size söyleyeyim: Sonuç itibarıyla ülkede dernek kalmayacak. Dernekler sadece 7 kişiyle kurulacak, "Üye almıyorum kardeşim, ben faaliyetlerimi yapıyorum." Çünkü dernek faaliyetlerine katılmakta özgür. Bir dernek gitti, bir panel yaptı, bir etkinlik yaptı, oraya çağrı yaptı, oraya gitmeyecek mi kimse? Gidecek. Üye olmak gerekmiyor. Derneğin çalışmalarına katkıda bulunuyorsunuz. Yani üye olmaktan imtina eder. Yani derneklere, sivil toplum kuruluşlarına, dernek kurma hürriyeti dışında, üye olma özgürlüğünü kısıtlamış oluyorsunuz. Bu çok temel bir hürriyetin kısıtlanması anlamına gelir ki aslında kabul edilebilir değil. Bırakalım AB müktesebatını, taraf olduğumuz uluslararası sözleşmeler bu konuda ne diyor, ne düşünüyorsunuz, bunun da yanıtını almak isterim.

Bakın, kişisel verilerin işleme şartları, madde 5 diyor ki: “Kişisel veriler ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenemez.” Devam ediyor, bunun istisnaları var ama o istisnalar içerisinde “Aşağıdaki şartlardan birinin varlığı hâlinde, ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın kişisel verilerinin işlenmesi mümkündür...” Ama orada aynı zamanda diyor ki: “İlgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması.” Yani ilgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar verecek, onu çok temel bir örgütlenme özgürlüğünden imtina etmeye, korkmaya, endişe duymaya...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Tamamlayalım lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bakın, yarın şu olacak: Vatandaş, bütün derneklere potansiyel bir suç örgütüymüş gibi bakıp yarın bir gün bu dernek üzerinden bir faaliyeti yanlış bulunup “Yasa dışı bir faaliyet yapıldı” diyerek ki yasa dışı da olmadığını düşündüğümüz hâlde bunun yasa dışı olduğu ifade edilerek bir suç isnat edildiğinde derneğin bir faaliyetine, yönetimine “Aman, ben de o suçun bir parçası olmayayım, üyeliğim kayda girmesin, bunu bilmesinler.” “Aman, zaten bilecekler ben...”

Bakın, değerli arkadaşlar, çok temel, çok büyük bir tehdit içerisindeyiz. “Nereye gidiyoruz?” diye sorum vardı en başta. Bakın, ben bu soruya yönelik Sayın İçişleri Bakanımızın “Güvenlik personeli sayımız 542.183, yıl sonuna kadar yüzde 16’lık bir artış yapacağız.” demişti bütçe görüşmelerinde, Emniyette 261 vatandaşa düşen güvenlik personeli sayısının 211’e; Jandarmada 121 olan personel sayısının 92’ye ve 208’den 167’ye düşmüş olacağını, yüzde 25 azaldığını... Yani neredeyse her bir vatandaşa bir güvenlik personeli götürme amacı ve hedefi olan bir ülkede, şimdi bir de bu tür dernek, sivil toplum ya da örgütlenme özgürlüğünü sınırlayan, kısıtlayan veya vatandaşı örgütlenmeden imtina etmek zorunda bırakan uygulamaların çok sakıncalı olduğunu düşünüyorum.

12 Eylül öncesine dönelim, bugüne gelelim; değerli arkadaşlar, 12 Eylülün sonrasındaki darbe hukukuna da gelelim ve bugüne gelelim, kıyas yapalım: Eğer ki gerçekten yürekten, vicdanen diyorsanız “Biz daha özgürleştirici bir uygulama ve çaba içerisindeyiz.” saygı duyacağım ama böyle olmadığını açık ve net görüyorum diyorum.

Saygılar sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Öztunç...

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, ben İçişleri Komisyonu üyesiyim. Bu kanun teklifindeki, bu torba yasa teklifindeki bu maddeleri 21 Kasım’da İçişleri Komisyonunda biz görüştük. Ardından, Genel Kurula geldi bu torba yasa. Genel Kurul’daki görüşmeler sırasında gerek bizlerin Sayın Mehmet Muş’la gerek Doğan Kubat’la yaptığımız temaslarda sonrasındaki bu maddelerin çekilmesi kararı verilmişti ve o zaman bu verilirken de “Ya, evet, burada bir yanlışlık olabilir, burada bir eksiklik olabilir. Biz bunu bir değerlendirelim, değerlendirdikten sonra yeniden bir bakarız ama çekelim.” denilmişti bize. Madem bugün getirilecekti bu, neden o zaman çekildi? Getirmiştiniz zaten Genel Kurula, torba yasanın içerisinde vardı. Parmak hesabına göre de oy üstünlüğünüz var, geçebilirdi ama orada, AK PARTİ Grubunun Grup Başkan Vekillerinin -Sayın Muş başta olmak üzere- birtakım temaları sonucunda “Bir yanlışlık olabilir, biz bunu değerlendirelim.” denmişti.

SALİH CORA (Trabzon) – Değerlendirdik.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Salih Bey, bakın, değerlendirmediniz, değerlendirilmeden geldi çünkü.

SALİH CORA (Trabzon) – Bir aydır çalışıyoruz.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Bakın, derneğe daha önce yöneticiler bildiriliyor, şimdi “Kim üye olarsa bu bildirilsin.” Gerekçe? “Bu Fetullahçılar insanları çeşitli derneklere üye yapmışlar, adamların haberi yok.” Bu kocaman bir yalan arkadaşlar, yalan olduğunu hepimiz de biliyoruz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Arkadaşlarımızı itham ediyorsun. Nasıl yalan?

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Hayır, şöyle, arkadaşlar değil, başka bir şey söyleyeceğim, izin verirsiniz açıklayacağım; ben, Bakanlık görevlilerini kastetmedim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Milletvekili arkadaşlarımız var.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Hayır, onu kastetmedim. İzin verirsiniz söyleyeyim.

Bir insan, bilgisi dışında bir derneğe üye yapılabilir mi? Yapılamaz. İmza lazım, aidat lazım arkadaşlar.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Zaten imza atıyorlar.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Bir derneğe üye olduğu zaman aidat ödemek zorunda.

CAVİT ARI (Antalya) – Sahte imza...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) - Sahte imza suçtur.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Adam FETÖ’cü...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya yazdılsa...

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Sayın vekillerim, değerli vekillerim, bir gerginlik yaratmak gayesinde değilim.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Arkadaşlar, müdahale etmeyin de tamamlasın.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hocam, şimdi şöyle bir şey...

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – İzin verirsiniz bitireyim. Zaten Komisyon üyesi olmadığım için de sürem de az.

Bakın, adam Fetullahçı, FETÖ’cü. Kendisini kurtarmak için diyor ki: “Benim iznim dışında bu derneğe beni üye yapmışlar.” Bakın, bu bir aldatmaca. Yok, efendim, hiç kimse... Sizi, Allah aşkına, herhangi bir derneğe iradeniz dışında, vekil olmadan önce de üye yaptılar mı? Yapmadılar. Beni kimse bir derneğe üye yapmadı.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yaptılar.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Ama bakın, demek ki meyliniz varmış, meyilliymişsiniz de yapmışlar sizi. Bizi niye yapmadılar arkadaşlar?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yapmayın ya!

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Bakın, bu, dünyanın en büyük fişlemesidir, “Bütün üyeler bildirilecek...” Bu, demokrasiye gerçekten yavaş yavaş yapılmış bir darbedir. Sivil toplum örgütü mantığı bitirilmek isteniyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Niye fişlesinler?

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Ben Akdeniz Parlamenterler Asamblesinin üyesiyim, o nedenle, Genel Kurul nedeniyle geçtiğimiz hafta Atina’da bir toplantıydık, AK PARTİ’li milletvekili arkadaşlarımız da vardı, hep beraber gittik toplantıya. İnanır mısınız, o toplantıda gördük, Türkiye’nin

dışarıdaki algısı demokrasiden uzaklaştığı yönünde, “Türkiye demokrasiden ciddi uzaklaşıyor.” diye bir algı var. Bunu yapmayalım, bu yanlış bir uygulamadır; ifade özgürlüğüne, örgütlenme özgürlüğüne aykırıdır, Anayasa’ya aykırıdır. İstenen şu: Kimse hiçbir derneğe üye olmasın, hiçbir derneğe üye olunmasın, böylece dernekler gelir elde edemesin, dernek gelir elde edemeyince de sivil toplum mantığı kalsın ortadan isteniyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – O zaman fişleme derdi yok yani?

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Kime üye olunsun? AK PARTİ’ye yakın derneklere üye olunsun sadece. Bütün dert bu, bütün amaç bu.

Yanlış yapıyorsunuz, burada çoğunluğunuz var, elinizi kaldırarak, indirerek bunu gerçekleştirebilirsiniz ama samimiyetle söylüyorum: Bu, demokrasiye karşı bir darbedir, yavaş yavaş yapılan bir darbedir. Demokrasiye darbe vurmayın. Biz sizi uyarıyoruz, burada yanlış bir karar veriyorsunuz, gelin bundan vazgeçin. Sivil toplum örgütleri olsun, insanlar tartışsınlar, insanlar özgürce üye olabilsinler derneklere. Yahu, dünyanın her tarafında derneklere üye olunur.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Tamamlayalım Sayın Vekilim.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Son cümlemi söylüyorum: “İleri demokrasi” diyordunuz, ileri demokrasiyi bırakın, demokrasiyi bitiriyorsunuz artık.

Ben Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyelerine bu yanlıştan dönülmesi gerektiğini iletiyorum.

Saygılarımı sunuyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Şu var, hem düzeltilmesi açısından arkadaşımızın...

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Özdemir...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım...

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL - Söz vereceğim size.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkan, milletvekili arkadaşımız konuşmasında “Bu kocaman bir yalan.” dedi, sayın milletvekilimiz de konuşmalarında “FETÖ”den dolayı bu yasa teklifini hazırladık.” dedi.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Uğur Bey, size söz vereceğim, tamam.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Ben onu açıkladım ama siz galiba duymadınız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Onu kastetmiyorum.” dediniz ama öyle bir şey yok yani.

CAVİT ARI (Antalya) – Kendisi kendisini savunabilir.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Ben şunu kastediyorum...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kanun teklifinin gerekçesinde...

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Uğur Bey, söz vereceğim size.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Filanca derneğe...”

CAVİT ARI (Antalya) – Kendisini savunabilir. Arkadaşı kendisini savunabilecek yetenekte görüyoruz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Arı, biraz sonra arkadaşınız gidecek.

CAVİT ARI (Antalya) – Kim gidecek?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) - Nilgün Hanım’ın da vermiş olduğu, o sorulara verdiği cevap...

CAVİT ARI (Antalya) – Kendisini savunur, sen ne karışyorsun?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sözüünü geri alsın, ne var? Kocaman bir yalan değil yani. Ya, belki gözünden kaçtı, belki dinleyemedi, belki duymadı söylediğini.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Aydemir...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Arkadaşımızın hukukunu koruyamayacak mıyız?

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Sevgili Vekilim, siz algılamamışsınız, yanlış anlamışsınız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hayır, hayır...

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Aydemir, tamam.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Sayın Vekilim, ben şunu kastediyorum: “Beni iradem dışında Fetullahçı derneğe üye yapmışlar, vallahi benim haberim yok.” diyorlar ya, o yalandır, kocaman bir yalandır.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bakınız, tamam; öyle söylediyse tamam.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Uğur Bey, tamam.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Öyle söyledi, gayet açık söylüyor.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Açıkladım da onu.

CAVİT ARI (Antalya) – Söyledi zaten.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Ama sizin tabii başka söyleyecek hiçbir şeyiniz...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Biraz sonra konuşacağım, söyleyeceklerimi dinleyin.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Uğur Bey, lütfen...

Buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Aydemir, izin verirsiniz...

Sayın Öztunç -bizim de dinlediğimiz konuşmasında- gayet açık şekilde neyi ifade ettiğini söyledi.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Saat üçte Avrupa Birliğinden gelen bir heyetle görüşmemiz olacak, o nedenle bana öncelik tanıdınız, çok teşekkürler.

Şimdi, açıkçası, bakın, konuşmalar da ortaya çıkarıyor -Sayın Öztunç da buraya geldi, katıldı- ya, yöntem ve usulde bir sıkıntı var yani Meclisimizin çalışma sistematğinde bir sorun var. Şimdi, bu yasa kasım ayının sonunda İçişleri Komisyonuna geldi ve büyük bir tartışmayla da Genel Kurula geldi. Genel Kurulda bu yasanın görüşmeleri esnasında bu maddelerde büyük kaygılar vardı ancak bir mutabakat sağlandı ve bu kaygılar orada bütün grupların da kabulüyle ve... Zaten bu maddelerin asıl sorumluları İçişleri Komisyonunun üyeleri ve Komisyon üyelerinin birçoğunun haberi olmadan Plan ve Bütçe Komisyonunda bir torba yasaya ilave ediliyor ve buraya getiriliyor, görüşülüyor ve iki üç gün sonra da Genel Kurula gelecek. Yani hem Meclise hem İçişleri Komisyonunun üyelerine... Etik olarak açıkçası ben bunu doğru bulmuyorum. Madem bu maddeleri tekrar getireceksiniz, oradaki kaygıları neden kabul ettiniz o gün? Neden o gün o Genel Kurulda görüşülmedi o maddeler ya da neden tekrar İçişleri Komisyonunun üyelerine gitmiyor? Şimdi, bu ilginç bir durum, bu, Meclisimiz açısından gerçekten doğru bir yöntem değil. Ki zamanında bu Anayasa görüşmesi yapılırken ne denilmişti? Bu ucube sistem getirilirken ne demiştik? Biz bütün bu kaygılarımızı söylemiştik orada. Meclisin

güçlenmeyeceğini, aksine işlevsiz hâle geleceğini; milletvekillerinin güçlendirilmeyeceğini, aksine işlevsiz hâle getirileceğini söylemiştik ve biz bu durumu bütün gerçekliğiyle bütün görüşmelerde yaşıyoruz.

Bakın, şimdi, birazdan ben uluslararası bir görüşmeye gideceğim. Avrupa Birliği üyelerine bu yaptığımız bütün yasal düzenlemeleri biz anlatamayız, gerçekten anlatamayız çünkü demokratik kazanımlarımızla bırakın ileriye götürmeyi, geriye gidiyoruz. Bakın, bu üyelik sistemi, kabul, ilgili bildirim, derneklerin, vakıfların sorumlulukları, yönetim yapıları; bunlar bizim kanunlarımızda var. Ancak evet, uygulamada yaşanan bazı sorunlar olmuştur, şimdi bunların çözümü bütün gerçekliğiyle ortaya konulup iyi anlatılmalı ve o üyelik bildirimlerindeki sorunlar nasıl aşılabılır... Tabii ki elbette, vatandaşımız bildirim dışı bir kuruma üye olmak, bir vakfa, bir derneğe, bir cemaate üye olma konusunda kaygılı. Bunu biz nasıl çözebiliriz? İfşayla, bildirmekle sorun çözülecek mi? En yüksek üyeye sahip derneği belirlemek noktasında bu düzenleme doğru bir düzenleme mi? Türkiye'nin gerçekten gelmiş olduğu noktada sivil toplum kuruluşları üzerindeki baskılar, genel olarak örgütlenme özgürlükleri noktasındaki, ifade özgürlükleri noktasındaki sorunlarımız, bunları yaşıyoruz hep birlikte ve gerçekten o darbe girişimi sonrası ortaya çıkan vakıf, dernek, cemaat yapılarında ne tür durumlar ortaya çıktı, bunları gördük, yaşadık. Bu sorunlar çözülmeli, evet ama bu getirdiğiniz düzenleme bir çözüm olmayacaktır; bu, sadece vatandaşın üzerinde bir baskı oluşturacaktır, özgürlüklerini kısıtlayacaktır. İşte bakın -ben Avrupa Birliği Komisyonu üyesiyim- Avrupa Birliği Türkiye raporu gerçekten ciddi uyarılarda bulunuyor, sivil toplum alanında ciddi bir gerileme yaşadığımızı... Şimdi, biz bu maddeyi getirdiğimizde -işte "Biz reform yapıyoruz, yargı reformu, özgürlükler noktasında..."- bunların hepsini anlamsız hâle getireceğiz. Sivil toplum kuruluşlarının daha özgürlükçü bir ortamda ya da gerçekten vatandaşların özgür düşündüğü bir ortamda üyeliklerin, bunların gerçekleşmesi gerekir.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Tamamlayalım Sayın Vekilim.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) - Elbette.

AGİT'in, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatının önemli uyarıları var, diyor ki: "İsim, adres ifşa yükümlülüğü getirilmemelidir." Şimdi, bizim bu uluslararası kuruluşlara karşı sorumluluklarımız var. Bunların raporlarına yansıtacak bu düzenlemeler ve biz bunları nasıl ifade edeceğiz? Bir düzenleme yapılacaksa gerçekten bu maddeler çekilip İçişleri Komisyonunun gerekli üyeleriyle beraber düzenlenmeli, anayasal açıdan değerlendirilmeli, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu açısından değerlendirilmeli.

Sayın Bakan Yardımcısı, bu söylediğiniz sorununun, bu üyelik bildirimiyle, bu üyeliklerle ilgili sorunun ciddi bir şekilde bütün vatandaşların haklarını koruyacak, özgürlüklerini kısıtlamayacak, herkesi güvence altına alacak bir teknik düzenlemeye ihtiyaç varsa yapılmalıdır elbette.

Ben, bu görüşlerimi paylaşmak istedim.

Sayın Başkan, öncelik verdiğiniz için tekrar teşekkürler.

OTURUM BAKANI ŞİRİN ÜNAL – Teşekkür ederim Sayın Vekilim.

Sayın Karabıyık...

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, bu sanki OHAL'in devamı gibi bir şey. Biliyoruz ki Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni ve Anayasa'daki örgütlenme özgürlüklerini de ihlal ettiği için Anayasa'ya aykırı. Diyebilirsiniz ki: İsteyen istediği gibi örgütlensin, tamam, bilgi versin, örgütlensin. Ama normal işleyen bir süreç içerisinde geçerli bu cümle yani şu anda, ülkemizde zaten vatandaş korkuyor, öyle bir korku yapısı oluşmuş durumda ki bir yere küçük bir destek vermekten bile "Mimlenirim." diye bir korku

sarmış. Artık “mimlenmek” diye bir kavram var. Bu durumda, bakın, bir örnek: Tüketici dernekleri var. Tüketici derneğine bile üye olmaktan kaçınacak. Oysa kümelenme, hak arayışının bir gereğidir. Tüketici derneğine bile üye olmaktan çekinecek bir vatandaş yapısı ortaya çıkarmış olacaksınız.

Bunu getirirken, merak ediyorum, sivil toplum kuruluşları ve örgütlerinin bir görüşü alındı mı acaba? Böyle bir görüş alarak mı getirdiniz? Zaten 7 Aralık 2019’da da bu gelmişti ve çekilmişti, demek ki onlar da olumsuz...

Diğer taraftan, bakıyoruz, muhalif derneklere gözdağı vermek gibi bir sonucu meydana getirebilir mi? Bu da samimiyete bağlı. “FETÖ’ye göz yumdunuz zamanında.” diyoruz, bunu defalarca söyledik, “Demokratik bir hukuk devleti bu şekilde olmaz.” diyoruz yine ama FETÖ’nün araştırılacağı veya FETÖ devamının araştırılacağı yer bence dernekler değil yani sizin üniversitelere bakmanız lazım, farklı yapılara bakmanız lazım. Bunu yaptığınız zaman, normal vatandaş dernek üyeliğinden kaçınacak ama FETÖ’cüler -mutlaka devamı bir yerlerde vardır- ellerini, kollarını sallaya sallaya bir güzel gezinmeye devam edecekler. Bu arada, milyonlarca insan da bir daha dernek üyesi olmak istemeyecek. Şunu söylemek istiyorum: Siz, bu konuda samimi misiniz? Yani samimi olduğunuza inansak o zaman biz şunu söyleyelim size: Eğer siz bu kadar samimiyseniz, samimi olarak getirdiyseniz biz de merak ediyoruz, mesela, TÜRGEV’den nerelere destek verdiniz? TÜRGEV’den müteahhitlere ödediğiniz miktarlar... Nerelere bağış yapıldı? Siz de bize bunları açın, ondan sonra biz samimiyetinize bakalım, ne kadar samimisiniz.... Biz bilgi isteyince bilgi yok, vatandaşa bilgi yok, bize değil vatandaşa da bir hesap verme yok ama “Gelin, her derneğin üyesini fişleyelim.” diyorsunuz. Bu, resmen bir fişlemedir yani bu ülkede süreç bu şekilde işlediği için tanımına “fişleme” adı vermenin daha doğru olduğunu görüyoruz maalesef çünkü vatandaşlar korkuyor.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Vekilim, tamamlayalım.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Aslında, söyleyeceklerim bu kadar ama hak arama konusundaki kümeleşmelerin, lütfen, bu sebeplerle önüne geçmeyiniz. Eğer amaç FETÖ devamından korunmaksam bunu başka yerlerde aramak daha doğru bir yaklaşımdır diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sağ olun Sayın Vekilim.

Sayın Kabloğlu...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Gerçi, Başkan Elvan yok ama neyse ki Sayın Bakan Vekilimiz burada.

Dün konuştuğumuz üzere, torba yasa teklifinin tuzaklarına artı bir tuzak eklenmiş oluyor çünkü uzmanlık komisyonundan buraya alınmak suretiyle bir tür torbalama, Plan ve Bütçe Komisyonu kanalıyla perdelemeye dönüştürülmüş bulunuyor. Bu, tabii ki Plan ve Bütçe Komisyonunun itibarsızlaştırılması sonucunu da doğuracaktır. Bu bakımdan, dün belirttiğim gibi, İç Tüzük 38 gereği anayasallık sorununun öncelikle görüşülmesi son derece gereklidir. Bunu bir kez daha hatırlatıyorum.

Sayın Bakan Vekili, 21 Kasım 2019 günü İçişleri Komisyonunda tartıştık ve karşılıklı olarak da biraz şeyimiz olmuştu. İçişleri Komisyonu üyeleri de buradalar. Bunu, yaklaşık üç ay sonra buraya getirmiş bulunuyorlar diyelim, siz getirmediniz de vekiller getirdi. Soruyorum: Acaba, bu salonda o Komisyonda, bizim İçişleri Komisyonu üyeleri dışında, Sayın Bakan Vekilimiz dışında bulunan üye var mı hiç? Yani 11 Kasım günü İçişleri Komisyonunda, bu konuyu görüştüğümüz Komisyonda hazır bulunan üyeler var mı, hiçbir vekil var mı? Vekil dışındakiler mutlaka vardır çünkü tabii, İçişleri

Bakan Vekilini iki gündür mahkûm ettik, burada bekletiyoruz, diğer kamu görevlilerini de aynı şekilde -torbanın sakıncaları- kamu hizmetlerini de aksatıyoruz aynı zamanda hem Plan ve Bütçe Komisyonunu meşgul ediyoruz, aynı zamanda da kamu hizmetlerini aksatıyoruz.

Burada, Nilgün Hanım önemli bir gerekçe öne sürdü. Ben, bu konunun, giriş niteliğinde yaptığım bu konuşmada sorunun sadece Anayasa sorunu olmadığını, hukuk sorunu olmadığını, aynı zamanda etik sorunu olduğunu vurgulamak suretiyle, teklif sahibinin ortaya koyduğu gerekçeyle devam etmek istiyorum. Orada, gerekçeye göre “cemiyet” ve “cemaat” ayrımını yapmış oldu ve “Cemaatlerin neden olduğu kötüye kullanımlar sonucu böyle bir düzenleme gereği doğdu.” dedi. Ben, her ikisinin anayasal çerçevesini belirteceğim ama öncelikle 1997 Şubatı ile 2007 şubatına değinerek bu konuyu açıklayacağım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Vekilim, tamamlayalım lütfen.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, tam üç saat önce düğmeye bastım. Bu, çok önemli bir konu, toparlayacağım tabii ki ama konuşmak için konuşmuyorum. Üç saatir burada bekliyorum bunların ortaya konması için, tekrara da düşmüyorum.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ben süremden veriyorum, benim süremi kullansın.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL - Devam edin.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Burada, hatırlayalım, 28 Şubat 1998 öncesi, sonrası dönemleri. “Cemaatler sivil toplum örgütüdür.” dendiği zaman, biz diyorduk ki: “Hayır, sivil toplum örgütü değildir çünkü sivil topluma giriş belli -şimdi konuştuğumuz gibi- üyelik belli, çıkış belli ama cemaat cemaattir.” “Ha, siz cemaate sivil toplum demiyor musunuz, o zaman siz demokrat değilsiniz.” deniyordu tam 28 Şubat döneminde. Şimdi, Şubat 2017’de Sayın Başbakan, Cumhuriyetin son Başbakanı olmakla hüznü bir biçimde övünen Sayın Başbakan şöyle dedi... 22 Şubat günü “Bu listelerde binlerce kamu görevlisi var. Ne oluyor?” diye gazeteciler soruyorlar, benim adımları vererek soruyorlar. “Biz onu bilmiyoruz ki? Listelerde kim yer alıyor, kanun hükmünde kararnamelelerin ek listelerinde kimlerin yer aldığını biz bilemeyiz, basından öğreniyoruz.” diyor ve şunu ekliyor: “Kurunun yanında yaş da yanıyor olabilir, hatalar oluyor, düzelterceğiz.”

Bakın, burada, Sayın Vekil Nilgün Hanım “Cemaatlere ilişkin bir kötüye kullanımı düzelterceğiz.” diye...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – “Cemaatlere” demedim ama ben, FETÖ...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) - Tamam, FETÖ...

FETÖ, cemaat sonuç olarak.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Cemaatti.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – FETÖ terör örgütü...

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Hayır, ama bakın...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Çok farklı.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama ben öyle bir şey söylemedim.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – O zaman... Lütfen... Bakın, siz konuşurken ben müdahale etmedim.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama “cemaatler” demedim.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Hayır, değil efendim. 17-25 Aralık’a kadar Gülen Cemaatiydi, hizmet cemaatiydi. Dolayısıyla ben o dönemde söz ediyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Ama ben öyle demedim.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Ök, söz vereceğim size.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama ben “cemaatler.” demedim, bir yanlış var, düzeltmek lazım.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Tamam, biz, Fetullah Gülen terör örgütü olduğunu biliyoruz.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Bakın, ben, bunlara neden değindim? Hukuki konuşmak için. Anayasa’nın 24’üncü maddesi açık, o zaman da söylüyordum ben, 24’üncü maddeye göre 14’üncü madde hükümlerine aykırı olmamak şartıyla ibadet, dinî ayin ve törenler serbesttir.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Vekilim, lütfen tamamlayın.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Tamamlıyorum.

Şimdi, siz, eğer gerçekten o konuda dinsel cemaatlere ilişkin bir düzenleme yapmak istiyorsanız o zaman, burada konuştuğumuz üzere onları sivil toplum örgütü olmaya davet edersiniz: “Mademki siz dinsel vecibeleri yerine getirmek için bir araya geliyorsunuz, madde 33’e göre örgütlenin, saklayacak bir şeyiniz yoksa bunu yapın.” dersiniz ve o zaman...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Vekilim, teşekkür ediyorum.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Hayır, toparlayalım, bitireyim.

O zaman, işte bugün konuştuğumuz konuya gelebiliriz. Bakın, şimdi 33’üncü madde çerçevesinde sizin yapmak istediğiniz düzenleme... Benim Başkanlığını yaptığım Anayasa Hukuku Araştırmaları Derneği sitesine girin, üyelerin adlarını, soyadlarını görebilirsiniz, ilan etmiş bulunuyoruz. Bu, derneğin iradesiyle olmuş bir durumdur; isteyen ilan eder, isteyen etmez.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Vekilim, lütfen, tamamlayalım.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, ama şimdi, sizin yapmak istediğinize gelince elimizde Dernekler Kanunu var...

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – 3 kat konuştu, bir milletvekilinin 3 katı konuştu sayın hocam.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Ama bu...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Ben de hakkımı hocama veriyorum, benim hakkımı da kullansın.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Çok teşekkür ederim.

Şimdi, bakın, 33’üncü madde üzerinde çok duruldu ama elimizde Dernekler Kanunu var. Sayın Ersoy hatırlayacaktır, 2004’te eğer Mecliste idiyse biz, sivil toplum örgütlerinin katkısıyla da yazıldı bu metin ve sonraları çok değiştirildi.

Şimdi, bakın, mesela, burada sizin getirmek istediğiniz husus... Şu anda yürürlükte olan 23’üncü maddeyle, seçimlerden sonra yönetim kurulu, denetim kurulu, asıl üyeler ve yedek üyeleri bildirim yükümlülüğü getiriliyor. Bunların yaptırımları da öngörülüyor, dernekler konusunda o kadar çok

yaptırım var ki! Yine, aynı, AK PARTİ hükümetleri döneminde, 2008’de değişiklik yapılmış 32’nci maddede: “Ceza hükümleri” başlığı altında (a) bendinden (r) bendine kadar yani hemen hemen alfabemizin bütün harfleri...

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Kaboğlu, lütfen, tamamlayın.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Tamam, tamamlayacağım da yani...

Şimdi, burada, baktığımız zaman, zaten kötüye kullanıma ilişkin fazlaca düzenleme var Dernekler Kanunu’nda. Arkadaşların, vekillerin dikkat çektiği husus şu: Derneğe giriş-çıkışta bu düzenlemeyle caydırıcı bir şey getiriliyor yani artı bir ekleme getiriliyor. Bu, caydırıcı bir faktördür, düzenlemedir; 33’üncü maddeye aykırıdır. Ya da demokratik toplum açısından bakıldığı zaman, hem cemaatler hem cemiyetler, dernekler, o zaman madde 13’e cemaatlerin durumu aykırıdır. Derneklere ilişkin olarak getireceğiniz bu düzenleme, 13’üncü maddedeki demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırı olur.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Vekilim, lütfen, tamamlayın.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Tamamlıyorum, tamamlıyorum ama sürekli müdahale edince siz, benim...

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Bir milletvekilinin 3 katı konuştunuz efendim, lütfen.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Ama en az 3 vekil sözlerini bana aktardılar. Yani burada ben herhangi bir cümle...

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – 3 katı konuştunuz zaten.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Yok, konuşmuş olmak için konuşmuyorum ama şimdi dolayısıyla...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Biz konuşunca konuşmuş olmak için mi konuşuyoruz yani?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Diğer vekiller de sizin gibi aynı. Hiçbirimiz burada öylesine konuşmuyoruz yani.

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Hadi, konuşun, tamam!

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Teşekkür ederim.

Sayın Sariaslan...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yani ne anladınız kesmekten?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kesmekten değil, “Konuşmuş olmak için konuşmuyorum.” diyor. Burada konuşmuş olmak için konuşan kimse var mı?

İBRAHİM ÖZDEN KABOĞLU (İstanbul) – Laf atmanın dışında bir şey yapmıyorsunuz.

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Sayın Başkanım, süremi yeniden başlatırsanız...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Anayasal bir şey yapalım yani? Niye kesiyorsunuz? Düzgün bir şey anlatıyor, dinleyelim, müsaade edin.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, kesen kim Sayın Bakanım?

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sen kesiyorsun! Ayıptır ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ayıp olan ne?

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Konuşuyor, açıklıyor.

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – O zaman, sussunlar da öyle konuşayım Başkanım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “3 katı kadar konuştuğunuz.” denildiği zaman verilen cevap “Konusmak için konuşmuyorum.” demek mi? Ayıp olan bu!

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Uğur Aydemir...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ayıbın ne olduğunu bilmiyorsunuz o zaman siz! Ayıp olan bu bence.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Uğur Bey, lütfen...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Konusmak için konuşmuyorum.” demek ne demek? Burada hangimiz konuşmak için konuşuyoruz?

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Peki.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ama lütfen, sizin oradan “Ayıp oluyor.” demeniz ayıp aslında.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Tabii, tabii!

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Sariaslan, sürenizi yeniden başlattım.

Buyurun.

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Sayın Başkanım, ben İçişleri Komisyonu üyesiyim. Bu teklif daha önce İçişleri Komisyonuna geldi, orada tartıştık, geri çekildi. Şimdi neden getirildiğini anlamakta biraz zorlanıyorum.

Şimdi birtakım hukuki değerlendirmeler yapacağım ama... (Uğultular)

Keserseniz konuşacağım arkadaşlar.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Arkadaşlar, lütfen sessiz olalım.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sen niye kızdın?

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Kızdırıyorsunuz tabii ki... Yani konuşacağız, biz de konuşuyoruz burada.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bu kadar hiddetlenmenize gerek yok ki!

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Buyurun.

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Sayın Başkanım, ben İçişleri Komisyonu üyesiyim. Bu yasa teklifi İçişleri Komisyonuna geldi, tartışıldı, hukuki değerlendirmeleri yaptık. Bunun hukuki değerlendirmesini şimdi anlatacağım. Hukuken Anayasa’ya aykırılık iddiamızı tekrarladık, büyük bir ihtimalle kabul edildi ki teklif çekildi. Şimdi ben önce siyasi bir değerlendirme yapmak istiyorum.

Bu yasa teklifinin amacı, burada açık seçik söylenmese de Fetullahçı terör örgütünden sonraki gelişebilecek olaylarla ilgili ama yanlış yerde adres arıyorsunuz. Bakınız, WikiLeaks belgelerini incelediğiniz zaman, WikiLeaks belgelerinde diyor ki: Türkiye’deki tarikat örgütlenmelerinin yüzde 70’i Mossad’ın etkisi altındadır yani siz belli adres arıyorsanız -bir daha söylüyorum- “Türkiye’deki tarikat örgütlenmelerinin yüzde 80’i Mossad’ın etkisi altındadır.” diyor WikiLeaks belgesi. Bunu bir defa tespit olarak koyayım.

Şimdi, gelelim hukuki değerlendirmeye: Burada Dernekler Kanunu’nda yapılmak istenen değişiklik teklifiyle yönetim kurulu, denetim kurulu ile derneğin diğer organlarına seçilen asil ve yedek üyeleri, üyeliğe kabul edilenler ile üyeliği sona erenlerin adını, soyadını, doğum tarihini ve kimlik numarasını otuz gün içinde mülki idare amirliğine bildirmek zorunluluğu getiriliyor. Teklifin gerekçesinde de yurttaşların bilgisi dışında derneklere üye yapılması ve üyelikten çekilenlerin işlemlerinin yapılmaması gibi sorunların yaşanmaması gösteriliyor. Biraz önce, sevgili hocam söyledi, şimdi, bu teklifin gerekçesinde getirilmek istenen konuyla ilgili Türk Ceza Kanunu’nda zaten yeteri kadar madde var.

Bunu gerekçe yapamazsınız. Şimdi, anlaşıyor ki amaç, örgütlenmenin “Fişleniyorum.” korkusuyla engellenmesi. Eğer siz insanların örgütlenmesini doğrudan ya da dolaylı yollarla engellerseniz illegal örgütlerin yolunu açarsınız. Sizlerin çok kullandığı tabirle “merdiven altı” örgütlenmeler başlar.

Örgütlenme özgürlüğü bireylerin kendi menfaatlerini korumak için kendilerini temsil eden bir toplu teşekkül oluşturarak bir araya gelmeleri özgürlüğü olarak tanımlanabilir.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Tamamlayalım Sayın Vekilim.

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Yeni başladık Başkanım, elli defa kesildi.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Devam edin.

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Örgütlenme özgürlüğü Evrensel İnsan Hakları Beyannamesi’nin 20’nci maddesinde, Türkiye’nin taraf olduğu Medeni ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi’nin 22’nci maddesinde ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin 11’nci maddesinde koruma altına alınmıştır. Türkiye, örgütlenme özgürlüğüne yer veren tüm belgelerini usulüne uygun bir şekilde onamış ve tamamını da iç hukuka aktarmıştır. Anayasa’nın 90’ıncı maddesi doğrultusunda bu belgeler iç hukukun bir parçası hâline gelmiştir. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 11’inci maddesine ve Anayasa’nın örgütlenme özgürlüğüne ilişkin 33, 51, 53, 54, 68 ve 69’uncu maddelerine göre örgütlenme özgürlüğünün öznesi herkeştir, doğrudan ya da dolaylı yollarla bu özgürlük engellenemez.

Bu konuya dikkatinizi çekiyorum Komisyonun değerli üyeleri, Sayın İçişleri Bakan Yardımcısı, özellikle dikkatinizi çekiyorum. Bu konuda 2007 tarihli Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Bulgaristan’la ilgili bir kararında “Bir devletin, örgütlerin önüne, üstesinden gelinmesi zor koşullar getirilerek ve böylece örgütlenme özgürlüğünü etkili bir şekilde kullanmasını engellemede bulunması hatadır.” diyor, Bulgaristan devletini mahkûm ediyor. Aynı şeyin Türkiye’nin başına gelmemesi için bu teklifi çekmenizi talep ediyorum.

Örgütlenme özgürlüğünün demokrasiyle yakından ilişkisi ve bu bağlamda da Anayasa Mahkemesinin kararları var. Anayasa Mahkemesi kararında diyor ki: “Demokrasilerde vatandaşların bir araya gelerek ortak amaçları izleyebileceği örgütlerin varlığı sağlıklı bir toplumun önemli bir bileşenidir. Demokrasilerde böyle bir örgüt, devlet tarafından saygı gösterilmesi ve korunması gereken temel haklardandır.” Yine, Anayasa’nın 20’nci maddesi “Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir.” der.

Bu kanun teklifi ayrıca Kişisel Verilerin Korunması Kanunu hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir ve çelişki oluşturmaktadır. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun 4’üncü maddesinde düzenlenmiş olan kişisel verilerin işlenmesine ilişkin genel ilkelerden hukuka ve dürüstlük kurallarına uygun olması, belirli, açık ve meşru amaçlar için işlenmesi, işlendikleri amaçla bağlantılı ve sınırlı olma ilkesi benimsenmiştir.

Örgütlenme özgürlüğüyle ilgili bir hukuki uyumsuzluk söz konusu olduğunda dikkate alınacak standartlar bu uluslararası sözleşmelerde yer alan veya özellikle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ya da İnsan Hakları Komitesi gibi denetim organları tarafından ortaya konulan standartlardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Başkanım, çok az kaldı.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen, tamamlayın.

FARUK SARIASLAN (Nevşehir) – Eğer siz yukarıda saydığım Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Anayasa Mahkemesi kararlarını yok varsayarak bu maddenin geçmesinde ısrar ederseniz uluslararası alanda devleti zora sokar, ciddi tazminatlar ödersiniz.

Unutmamak gerekir ki korkarak ve korkularak ülke yönetilmez.

Sayın Başkan, demokrasi, özgürlüğü yok etme özgürlüğü değildir; demokrasi, toplumsal barışı güvence altına almak için uzlaşma ve denge rejimidir. Yasaları uzlaşarak çıkaralım diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, 4 arkadaşımızın daha konuşma talebi var.

Eğer sizler de uygun görüyorsanız şöyle yapalım: Şimdi bir ara verelim, 15.45'te buluşmak üzere birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.01

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.53

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, 31’inci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Görüşmelerimize devam ediyoruz.

Sayın İpekyüz, buyurun lütfen.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, değerli vekiller; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Komisyon üyeleri ve bürokratlara da katkılarından dolayı teşekkür ediyorum.

Derneklerle ilgili aslında çok konuşulacak şey var ve arkadaşlarımızın çoğu da bu sorunu dile getirmeye çalıştılar. Plan ve Bütçe Komisyonuna gelmesi zaten başlı başına bir sorun. Daha önce İçişleri Komisyonunda görüşülmüş, geri çekilmiş fakat böyle bir torba yasa teklifinin içerisinde, daha önce tartışılmış, kamuoyunda çok konuşulmuş bir konunun tekrar aynı şekilde gündeme getirilmesi, bir nevi bir şeyin içine saklamak gibi algılanabiliyor. Ama Türkiye’deki en önemli problemlerden biri, bu özgürlük ve güvenlik eksenini bizim tamamen oturtamamamız. Giderek “özgürlük” kavramı geri plana düşmekte, “güvenlik” kavramı daha ön plana çıkmakta. Aslında, özgürlüğün olmadığı yerlerde problemler daha artmakta, bunu dünya deneyimleri de böyle göstermekte. Ve Türkiye’de -son dönemde yaşanmış kötü olaylara rağmen- giderek ayrımcılık, nefret, kutuplaşma yerine daha çok özgürlükçü bir ortamın olması gerekir ve bunu geliştirmemiz lazım.

Maddenin gerekçesinde ve sunumunda da katılımcı demokrasi gereği buna ihtiyaç olduğu dile getirilmiş. Bunu eminim birçok dile çevirdiğimizde... Sevgili Paylan’ın dile getirdiği gibi, hiçbir ülkede örneği olmayan bir uygulamanın ismini de “katılımcı demokrasi gereği” diye gerekçelendirmek daha da sıkıntılı.

Bir taraftan da açılmış davalar var, devam eden davalar var; gerek Anayasa açısından gerek evrensel hukuk ilkeleri açısından ve Türkiye’nin taraf olduğu bazı uluslararası sözleşmeler açısından da sıkıntılı. Bu biline biline, aynı yöntem tekrar getirilmekte. Türkiye’de sivil toplum örgütleri aslında son dönemden giderek rahatsız, sesleri kısılıyor, deyim yerindeyse sivil toplum örgütleri taraftar olmaya itiliyor, “Benden tarafsın iyi, değilsen kötü.” şeklinde. O zaman, Türkiye’deki sivil toplumun sesi zaten çıkmamış oluyor, müdahalesi azalmış oluyor, çoğulculuk da yok olmuş oluyor. Örgütlenme ve ifade özgürlüğünün önündeki Türkiye’deki engellerin kalkması için geçmişte çok mücadele edildi ve iyi uygulamalar da oldu. Bugün geldiğimiz aşamada ise tekrar her yerde bir kısıtlama, korku, kutuplaşma hâkim olmakta.

Şimdi, benim önümde şöyle bir madde var, Sayın Bakan Yardımcısı, siz de daha önce parlamenterlik yaptınız. Burada, Türkiye Büyük Millet Meclisine 2004 yılının Temmuz ayında bir önerge verilmiş ve altında “Recep Tayyip Erdoğan, Başbakan” imzası var. Burada yazan konu şu, deniyor ki: “Dernekler Kanunu’nda değişiklik yapılması...” Bilmem, bu salonda olan arkadaşlar anımsıyor mu, anımsamıyor mu; o dönem bu yasa geldikten sonra da dönemin Cumhurbaşkanı tarafından da veto edilmiş ve tekrar

burada yasalaşmış. Ve gerekçesinde şöyle yazıyor: “Demokratik ülkelerde sivil toplum örgütlerinin varlığı kaçınılmazdır. Yönetimler ve siyasal örgütler, örgütlenmenin bu yöndeki gelişmesine değer vermek ve dikkate almak zorundadır –özetliyorum- dernek kurma ve üyelik konusundaki kısıtlamaların azaltılması, dernek faaliyetlerine serbestlik sağlanması, derneklere uygulanan yaptırımların ve bürokrasinin azaltılması...” Bunu Recep Tayyip Erdoğan ve Adalet ve Kalkınma Partisi söylemiş 2004’te. Ve devam etmiş, demiş ki: “Demokratik meşruiyetin bir gereği olarak devlet ile sivil toplum kuruluşları arasındaki güveni sağlamak. Ortamın tesisi için, geliştirilmesi amacıyla bunlar sokulmuştur.” Bugün Türkiye’deki sivil toplum örgütü Sayın Bakan Yardımcısı biliyorsunuz, Sayın Vekilim biliyorsunuz. Bir anket yapalım, dernekler buna “evet” derse, “evet” derse...

Siz bunu getirdiniz, özgürleşmek için, üye olmak için, bugün de getiriyorsunuz kısıtlamak için. Birçok yerde, belediyelerde, kamu yerlerinde “Hangi sendikaya üye olursam müdür bana iyi davranır, yönetici bana iyi davranır?” diye düşünülüyor. Bu yetmiyormuş gibi, “Hangi sayı fazlaysa yetkili odur.” demek oluyor. Bu, siyasetteki anlayış gibi, “Benden taraflar çoksa, ben çoksam, çokçu bir anlayış yönetir.” Dünya çoğulculuğu savunuyor, farklılıkların zenginliğini savunuyor, muhalefetin katkısını savunuyor, renklerin daha da katkı sunmasını savunuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Dernek ismi konusunda bile hassasiyetin olduğu dönemde, insanların sosyal medyada paylaştıkları konularda hassasiyet gösterdiği dönemde... Yani o dönem Recep Tayyip Erdoğan’ın imza attığı şeyde, bugün, nereden nereye geldik. Ve bakın, gerekçenin hepsinin altını çizmişim yani daha iyi okumak için. Bunlar Meclis tutanaklarında var, ben az önce Başkandan istedim. “Sivil toplum anlayışına uygun olarak kendilerini kontrol etmeleri amacıyla disiplin kurulları oluşturur.” Daha önce bir dernek kurmak Türkiye’de ne kadar zordu? Şu anda giriyorsunuz, valiliğe beyanda bulunuyorsunuz, izin almıyorsunuz, beyanda bulunuyorsunuz. Yani o günden bugüne ne geldi? Peki, buna Sayın Cumhurbaşkanı ve yetkinler, o gün bunun altına imza atan Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekilleri ne diyecekler? Veto edildiğinde karşı çıkanlar ne diyecekler? Siz kendi hafızanızı, kendi geçmişinizdeki bilgileri tutmuyor musunuz? Yani burada hepsi. Geçmişte veto edildiğinde itirazlar, basındaki birçok şey burada dile getirilmekte. Oradan vazgeçip bugün bizim geldiğimiz aşamada giderek Türkiye’deki insanların daha fazla muhalefet edebilme, ses çıkartabilme, hatta renk katması amacıyla katkılarına özen göstermemiz, yol açmamız gerekirken kısıtlamaya kalkıyoruz. Bir taraftan da Türkiye Cumhuriyeti’nin son dönemdeki güvenlikçi anlayışıyla, kimin hangi saatte nerede olduğunu herkes biliyor. Yani buna ihtiyaç mı var? Farz edelim ki bir sıkıntı var; derneği kapatma yükümlülüğü var. Yani şimdi içme suyu kötü diye “O suyu içmeyin.” diyorsunuz; bir dernek kötüyse de kapatırsınız, yasa dışı bir işlem yapıyorsa işlemleri var, teamülleri var, genelgeleri var, yönetmelikleri var. Yani üyelerle niye uğraşıyorsunuz? Üyeler zaten onu genel kurulda seçiyor, vazgeçiyor... İspatlamakla ilgili bir sıkıntı var, birçok kişi -tırmak içinde- kendini aklamak için, geçmiş dönemleri aklamak için, kıvrırmak için “Biz istifa etmiştik.” bilmiyorlar... Devlet biliyor kimin ne yaptığını. Yani bugüne kadar birçok kişi de mağduriyet yaşadığı bu konuda, bundan bir an önce vazgeçmek lazım.

Sayın Bakan Yardımcısı, Sayın Ök; öyle bir hâle geldik ki bir haberleşme, telefon şirketine abone olmak istediğinizde kolaylıkla abone oluyorsunuz, işte “Şu kadar gigabyte şu kadar, şu şudur.” veya bir televizyon izleme platformuna abone olduğunuzda kolaylıkla oluyorsunuz ama çıkmak için hukuksal mücadele yürütüyorsunuz. Ya, bunu düşünmüyoruz, kalkmış insanları... Neredeyse bu dediğim şeyler için dernek kurulacak tüketiciler, onunla ilgili düzenleme yapmıyoruz; bunu Meclise getirmişiz,

insanların üye olmasına resmen zorluk çıkarmaya çalışıyoruz. Bundan bir an önce vazgeçmek lazım. Hafızanıza sahip çıkarsanız, geçmişte yapılanlara sahip çıkarsanız geleceğinizi daha iyi kurgularsınız. Geleceğin özgürlükten yana olması lazım. Geçmişte bunlar yapılmış, bugün vazgeçilmemesi lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın İbrahim Aydemir, buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Tabii “özgürlük” kavramı kullanılınca onun tedai ettiği, çağrıştırdığı ilk kurumsal yapının adı AK PARTİ’dir. AK PARTİ, özgürlükleri tarif eden, siyaset zemininde esaslı bir yapıdır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Dı.”

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Aynen öyle!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Evet, aynen öyle.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Dır” değil “dı.”

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sana öyle geliyor, senin baktığın zaviyeden öyle.

Bakın, arkadaşlar, size bir şey söyleyeyim...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Aydemir, lütfen...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hayır, Değerli Bakanım, benim bugün söylemem gereken birtakım şeyler var, müsaade edin, konuşacağım.

Burada, daha önce, bir önceki teklif görüşürken bana laf attı, o lafından sonra linç edildim. Kim tarafından? İşte, bunları teşyi eden, onore eden, yükselten basın tarafından.

Az önce birisi sarı basın kartından bahsetti. Efendim, Cumhurbaşkanı onay vermezse sarı basın kartı verilmezmiş gibi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öyle.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ben yirmi sekiz yıllık gazeteciyim ve sürekli basın kartım var.

Değerli Bakanım, yakın zamanda bir sebepten dolayı basın kartımın durumuna bir bakayım dedim, baktım ki iptal edilmiş, kartım iptal edilmiş. Ben milletvekiliyim, AK PARTİ milletvekiliyim, sürekli basın kartı sahibiyim. Nedir bu diye baktım; efendim, müracaat edilmesi lazım ki yenilensin. Müracaat ettik, yenilendi. Bu durumda olanlar yani işi mugalata boyutuna taşıyanlar, ta Cumhurbaşkanına kadar iftira boyutunu ileri götürüyorlar. Oysa, hakikat bu. Aynı şey, bu dernekler mevzusunda da geçerli.

Uzun yıllar derneklerin yönetiminde bulundum, başkanlığını yaptım, üye olarak intisap ettim, bulundum ve kühüne varmışım ki derneklerle ilgili kayıt düşebilecek durumdayım.

Arkadaşlar, 16 tane isim -bilmeyenler için söylüyorum- bir araya gelirse çok rahat bir biçimde 16 tane dernek kurabilir ve bu 16 isim isterse birkaç tane federasyon da oluşturabilir. Yani o dernekler, dörder dernek bir araya gelirse federasyon oluşturur; çok böyle afili bir şey, tumturaklı, bilmem ne federasyonu çıkacak, ondan sonra o isimle toplumsal zemini kargaşa ortamına sürükleyecek. Var mı? Var, şu anda yaşıyor bunlar.

Şimdi, işin bu boyutunu aslında tartışmıyoruz burada, tartıştığımız şey şu: Bir dernek üyesinin bildirimini elektronik ortamda yapması ne mahzur getirir? Zaten ben bir derneğe üyelik düşünüyorsam, o derneğin bütün düşüncelerine iştirak ediyorum anlamına gelir. “Efendim, ben buraya kaydolurum,

üye olurum ama ismimi kimse bilmesin.” Kaldı ki burada kimse de bilmiyor ismini. Bilmiyor ama şunu bilmek durumundayız arkadaşlar: 16 kişiden müteşekkil bir dernek “Ben Türkiye’deki en büyük sivil toplum yapısıyım.” diyor. Var bunlar.

Özellikle gerekçe, Nilgün Hanım’ın koyduğu gerekçe -ki çok sahici bir gerekçe- işte, teröre teşne yapılar dernek kuruyor, kimsenin haberi olmadan “pat” diye üye yazıyor. Yazılamaz mı? Yazılıyor. Birisi diyor ki “Efendim, aidat ödemesi lazım.” Aidat dediğiniz ne? Aylık 10 lira bir aidatı var. Yani işi o boyutta götürmek isteyen olursa aidatını bin lira da olsa yapar, yapıyorlar. Öyleyse, bu dernek hadisesini, özellikle sivil yapıyı, sivil inisiyatifi çok daha düzgün hâle getirmek lazım, zemini temiz tutmak lazım.

Değerli Bakanım, geçen tartışmada şöyle bir şey oldu: Ben bir arkadaşımıza bir şey söyledim, Garo Bey bana aynen şunu söyledi: “Efendim, intiharlar var.” filan. Mevzunun tamamen dışında olunca “Ne intiharı, kim intihar etmiş, ne zaman etmiş?” dedim. Sonra peşine şunu söyledi: “Efendim, kaynaklar aktarılıyor, onun için intiharlar var.” Arkadaşlar, ben de aynen şunu söyledim: “Ya, işin gücün propaganda yapmak.” Tutanaklar var ama zemini bozmak isteyen basın mensupları, özellikle bu işlere teşne olanlar aynen şöyle manşet attilar: “AKP’li vekil pes dedirtti.” Ne demiş AKP’li vekil yani benideniz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Efendim, bu intihar edenler propaganda olsun diye intihar ediyorlarmış. Böylesine vicdansız bir hâl var arkadaşlar. Sonra da burada gelip “Basın özgürlüğü” bilmem ne! Bak, gazeteciyim ben.

Aynı şey dernekler için geçerli. Burada Uğur’un yaşadıklarını biliyoruz biz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu yaşadığınızı biz her gün 100 kere yaşıyoruz. Sen yılda bir yaşıyorsun, biz 100 kere yaşıyoruz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hayır efendim. O troller var ya... “Trol” diyordun ya sen, sizinkiler kadrolu ve yirmi dört saat çalışıyor, üstelik de...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Etme bulma dünyası!

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hiçbir şey etme bulma değil; ahlaksızlık, maalesef, sizin cenahta çok abartılmış durumda.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bizim cenah değil o, siz...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Orası tabii...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Neyse, karşılıklı konuşmayalım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, arkadaşlar, Nilgün Hanım’a ben teşekkür ediyorum. Tabii, İçişleri Bakanlığımız bu noksanı gördüğü için böylesine bir düzenlemenin gerekliliğine ihtiyaç duyulmuş, buraya kadar getirdiler.

Efendim, deniliyor ki “Daha önce bu hazırlandı, Meclis Genel Kuruluna kadar geldi, oradan geri çekildi.” Orada niye geri çekildiğini biliyoruz, Salih kardeşim söyledi. Yani “Varsa bir noksan yeniden görüşelim, yeniden bakalım, tadil gerekiyorsa yapalım.” denildi, sonra bakıldı ki yok. Bir noksan da yokmuş, şimdi bunun yapılması lazım arkadaşlar.

Biz vatandaşın gelenleri burada kanun şekline getiriyoruz, ezbere bir şey yapmıyoruz. Efendim, hele hele “Özgürlükler kısıtlanıyor, derneklere üye olmanın önüne geçiliyor, insanlar tehdit olarak bunu algılayacaklar, gidip üye olmayacaklar.” Böyle bir şey yok, buna kimse inanmıyor arkadaşlar. Bunlar

propaganda vesilesi yapılarak burada dillendiriliyor. Algı oluşturmak... Bu işin uzmanları var, uzmanca bu işleri yapıyorlar, maalesef başarılı da oluyorlar ama onlar onu yaptığı biz sükût mu edeceğiz? Hayır. Biz de hakikatleri dile getireceğiz.

Hakikat şu: Dernekleri, sivil toplum yapısını çok daha berrak hâle getirmek lazım; daha temiz olsun diye, topluma katkı sunsunlar diye, tarifleri gereğince işlev görsünler diye buna ihtiyaç var, bunun yapılması lazım.

Burada, ben, tabii buradaki arkadaşlarımı tenzih ediyorum, yanlış anlaşılmasın ama işi başka zeminlere taşımak isteyenler var ki bunlar belki bilerek belki bilmeden, işte, o terörize yapıların da faydasına bir tutum izlemiş oluyorlar. Buradan uzak durmak lazım.

Değerli Bakanım, bir şey daha söyleyeceğim. Bir arkadaşımız -Lale Hocam siz mi söylediniz- “Üyelikleri sonlandırmak mümkün.” filan diye.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Ben söylemedim, ben TÜRGEV’i söyledim.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Birisi bir derneğe üye olduğunu bilmiyorsa nasıl sonlandıracak, nasıl müracaat edecek? Adam gıyabında üye yapılmış, hiç haberi yok; biz, işte bunun önüne geçici bir düzenleme yapıyoruz.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Nasıl bilecek şimdi?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – E-devletten.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, efendim, notere gidiyorsunuz, bir işlem yapacaksınız, bir bakıyorsunuz, cep telefonunuza bir mesaj geliyor “Şu noterde sizinle ilgili şöyle bir işlem yapılıyor.” diye, pat diye hemen haberdar oluyorsunuz; aynı hâl e-devlet üzerinden mesaj şeklinde “Siz şu derneğe üye oldunuz, bilginiz var mı?” şeklinde gelecek. Bundan daha masum, bundan daha olması gereken ne olabilir? Yapılan düzenleme bundan ibarettir. Dolayısıyla, efendim, iyi niyetli tenkitlere ben “eyvallah” diyorum ama bilerek, isteyerek algı oluşturma adına yapılanları da bir haksızlık olarak görüyorum ve bunu da kayda geçiyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Sivil toplum kuruluşlarının, meslek odalarının değerli temsilcileri; sizleri de saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, kanunların yorumlanmasında lafzı ve ruhu esastır. Yani bir kanunu yorumlarken lafzını ve ruhunu esas alıyoruz; gerekçesini, ne demek istediğini bir bütün olarak ele alıyoruz. Uygulamadaysa samimiyet esastır, kanunların uygulamasında samimi olmak gerekir.

Şimdi, Sayın Bakanım, şöyle bir hadise oldu, bu derneklerle ilgili bir konu: Geçenlerde sosyal medyada ortaya çıktı, BAŞKENTGAZ tarafından Kızılaya yani derneğe, Türkiye’nin en kıdemli derneğine, en mübarek derneğine 8 milyon dolar bağışta bulunulmuş. Mevzuata göre, vergi mevzuatına göre Kızılaya yapılan bağışlar yüzde 100 kazançtan indirilebilir. 8 milyon dolar karşılığı -2017 yılında olmuş hadise- 30 milyon liranın üzerinde bir meblağ BAŞKENTGAZ’ın kazancından indirilmiş; daha doğrusu, öyle olduğunu tahmin ediyoruz. Bakın, 30 milyon lira, 30 milyon liranın üzerinde bir meblağ kazançtan indirilmiş. Bu normal bir işlem, bir bağışta bulunulabilir, Kızılaya yapılan bağışlar da yüzde 100 oranında indirim konusu yapılabilir. Daha sonra, BAŞKENTGAZ, Kızılaya bir yazı yazmış -o yapılan işlem tamam- “Ama bunun 75 bin dolarını alıkoyun, geri kalanını da Ensar Vakfına gönderin.”

Böyle bir işlem var. Bu tamamen muvazaalı bir işlem, tamamen organize bir suç. Şimdi, Kızılay gibi yüz elli iki senelik, yüz altmış seneye yakın bir mazisi olan kuruluş; kamu görevi yapıyor, kamu görevi; kamu kuruluşudur. Kamu kuruluşları genel müdürlük şeklinde, bakanlık şeklinde olur, anonim şirket şeklinde olur Merkez Bankası gibi, KİT'ler şeklinde olur, bu da dernek şeklinde bir kamu kuruluşu. Bir vergi kaçırmaya aracılık ediyor ve bununla ilgili ne Maliye Bakanlığı ne İçişleri Bakanlığı işlem yapmadı. Burada dillendirdik, her şeyde söyledik. Şimdi, bu, iyi niyet midir Allah aşkına? Şimdi, ondan sonra diyorsunuz ki: “Bunu böyle yapalım.” Dediği doğrudur İbrahim Bey’in, ben de tümüyle katılıyorum ama böyle bir uygulama yaparsanız biz buna inanır mıyız? Hakikaten, şu inandırıcı olur mu? Doğru mudur bu yapılan işlem? Kamu eliyle devlet istismar ediliyor, devlet ve bu millet istismar ediliyor. Şuna nasıl seyirci kalırsınız, nasıl işlem yapmazsınız bununla ilgili? Bu devlet, Türkiye Cumhuriyeti devleti istismar ediliyor; bu millet istismar ediliyor, buna nasıl seyirci kaldınız? Maliye Bakanlığı bir denetim elemanı göndermedi, siz derneklerden sorumlu olarak hiçbir şey yapmadınız; nasıl olur böyle bir şey? Ondan sonra, bunu götürüyorsunuz. Bu konu, bu dernekler meselesi tümüyle ele alınması gereken bir mesele. Biraz önce Kaboğlu Hocam anlattı, birçok konunun birlikte ele alınmasını gerektiriyor, kapsamlı bir çalışma gerektiriyor.

Madde gerekçesinde şöyle diyor: “Genel Kurul sonuç bildirimini ve dernek üyeliğine giriş ve çıkışlarda yapılması gereken bildirimlerin yapılmaması durumunda 2000 yılının yeniden değerlendirilmesine oranına göre 1.586 lira olarak uygulanan idari para cezasının 500 liraya indirilmesi amaçlanmaktadır.” E, böyle bir amaç olur mu, böyle bir gerekçe olur mu? Yani samimiyet esastır, Bakanlıktan da bunu arıyoruz, samimiye destek olalım biz de ama o samimiyeti göremedik maalesef. Şu son olaylarda, şu yaşadığımız olaylarda ki toplumun, milletin vicdanı ve devletin itibarı zedelenmiştir. Maalesef böyle bir olay yaşadık ve böyle bir olayın arkasından bunu getirdiniz, üzüldüm sadece.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Evet, dernek üyelikleri ile ilgili düzenleme... Milliyetçi Hareket Partisi olarak olumlu bakıyoruz. Bülent Bey’in görüşünü de katılıyorum, dedi ki: “Kanun metni lafzı ve ruhuyla muteber.” Doğru. Ben de gerekçeye baktım, gerçekten gerekçe çok güzel yazılmış; çok açık, sarıh bir şekilde yazılmış. Ne diyor? “Kişiler, bir demeğe bilgisi dışında üye olarak kaydedilip kaydedilmediğini veya üyelikten ayrıldığı hâlde derneğin kayıtlarının düzeltilip düzeltilmediği sorgulayabilsin.” Yani gerekçelerden biri bu, buna kim karşı çıkar? Yani haberi yok, bir derneğe kaydedilmişsin, yarın o derneğe kaydedildiğinden dolayı belki başına başka bir iş gelecek. Yani vatandaşa böyle bir hak vermenin mahzuru nedir?

İkincisi: Kamu kurumlarının ilgili mevzuatı gereği oluşturdukları kurullarda dernek temsili, derneğin üye sayısına göre oluşuyor. Burada da gerçek üye sayısının bilinmesinde yarar olduğu ortada.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayıyı bildirsinler, üye sayısını bildirsinler, üyeleri niye bildiriyor?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Yani o kurulda hangi dernek...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sadece üye sayısını öğrenmekse üye sayısını ilan etsinler.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Şimdi, Sayın Sındır, gerçek dışı bildirimler oluyor. Yani 100 üyesi var ama bin üye bildiriyor, nasıl kontrol edeceksin?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Beyan edecekler.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bakın, gerekçeye yazılmış bir başka konu: Derneklerin mahkeme tarafından feshedilmesi durumunda, derneğin tüm para, mal ve hakları derneğin amacına en yakın ve kapatıldığı tarihte en fazla üyeye sahip derneğe devrediliyor. E, en fazla üyeye sahip derneği nasıl tespit edeceksin? Yani yine kayıtlı üye sayısı üzerinden tespit edeceksin. Yani burada çok samimi bir gerekçe ortaya konulmuş. Yani hangi özgürlüğü engeller bu? Neresi fişleme? Şimdi, siyasi partilere üye olurken kaydedilmiyor mu üyeler? Kaydediliyor. Orada fişleme mi oluyor? O zaman, bu anlayışa göre, en büyük fişlemeyi Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü yapıyor, herkesi kaydediyor. Yani böyle bir anlayış olur mu? Yani uygulamada sıkıntılar olabilir -Bülent Bey’in dediği gibi- onların üzerine gidelim ama bu düzenleme, doğru bir düzenleme arkadaşlar; biz destekliyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Böke...

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Uygulamada sıkıntılar giderilmeden yeni alanlar açılması bir tehdit barındırıyor. Barındırdığı tehdit sadece özgürlüklere dair değil, burası Plan ve Bütçe Komisyonu olduğu için ekonomik tarafına vurguyu da önemsiyorum. O özgürlükler sınırlandığı zaman ve insanların kendi bilgileri paylaşıldığı zaman, tehdit edildikleri algısı bile yeter, gerçekliği yaşanıyor ülkede. Etnik kimliğiniz üzerinden, inancınız üzerinden, cinsiyetiniz üzerinden, yaşınız üzerinden, şimdi de dernek üyeliği üzerinden dışlayıcı bir kurumsal yapıya gidişatın adımları atılıyor. Belki siz dışlamıyorsunuz ama her birimiz farklı bir biçimiyle, bu toplumun içerisinde, kimliğimizin ayırt edici özelliği, bizi biz yapan ne varsa onun üzerinden ayrıştırılmış hissediyoruz. Bunun hissediliyor olmasına çareyi oluşturacak kurum siyasettir. Bunun yöntemi de daha önce, insanların bilgilerini, ayrıştırmak için kullanan bir zihniyet ortadayken yeni bir bilgiyi daha talep etmekten geçmiyor; ayrıştırmayan, kapsayan bir düzeni kurmaktan geçiyor. Bunların olabilmesi için hakikaten önce demokrasiyi var etmemiz gerekiyor.

Buna ihtiyacı bizler siyasi bir talep olarak söylüyoruz belki ama onun ötesinde, Türkiye ekonomisi 2014’ten beri esasında kan ağlıyor ve şunu haykırıyor: Ya, bu ekonomiyi işleten kurumsal yapıları sıkıktıkça biz yani kişisel verileri özel olmaktan çıkartıp siyasi iktidarın keyfine göre kullanabildiği ve ayrıştırmak için kullanabildiği bir zemine taşıdığımızda, demokrasiyi yok edip Türkiye Büyük Millet Meclisini bir tartışma zemini olmaktan çıkartıp parmak sayımına dönüştürdüğümüz yerde, tek adamın iki dudağı arasına sıkışmış bir yapıyı Türkiye’ye dayattığımızda Türkiye’de insanlar kendisini içinde güvende hissetmediği için ekonomi yavaşlamaya başlıyor. 2014’ten beri millî gelirimize baktığımızda bu gerçek apaçık ortada duruyor. 2014’te 12 bin doların üstündeyken millî gelirimiz bugün 8.900 dolara düşmüş. Yerimizde saymadık, hepimiz yorulduk, alın teri var, hakikaten yorulmuş bir süreç var ülkede ama ağır bir fakirleşme hâli var. Aynı süre içerisinde, 2014’ten bugüne ekonomik eşitsizliklerin de arttığını görüyoruz. Bunları üst üste koyduğumuzda şu gerçek çok çarpıcı bir biçimde ortaya çıkıyor: Kapsayıcı kurumlardan uzaklaştığımız her an, fişlemeye imkân verecek adımları attığımız her an, bu suistimali mümkün kılacak düzenlemeleri yaptığımız her an, ülke hep birlikte fakirleşiyor ve daha adaletsiz bir yere taşınıyor.

Şimdi, bu yasa teklifi de esasında aynı şeyi vadediyor. Diyor ki: “Bu sefer de iktidarın beğenmediği derneklere üye olanları ayrıştırmak üzere bilgiyi toplayacağım.” Ne zaman kullanılacağına kim karar verecek? İktidar karar verecek. Kullanacak veya kullanmayacak demiyorum, kullanma ihtimalinin varlığının hissediliyor olmasının ne kadar sınırlayıcı bir şeye dönüştüğüne dair bir gerçekliği paylaşıyorum. Bu duygunun halkın en az yarısında olmadığı gerçeğini yok saydığımız her an, gittikçe demokrasiden uzaklaştığımız ve ekonomik kalkınmamızın önünde de engel oluşturduğumuz bir

gerçekliği de karşımıza çıkarıyor. Daron Acemoğlu ve James yıllardır Nobel almaya aday olduğu düşünüle araştırmalarıyla şunu söylüyorlar, diyorlar ki: “Bir ülke kalkınmak istiyorsa yapması gereken en önemli şey, kapsayıcı kurumları inşa etmektir.” Kapsayıcı kurum nedir? Katılımcılığı desteklemektir. Katılımcılığı desteklemek nedir? Sivil toplum kuruluşlarına üye olmak istiyorsa birisi, oradan kendisine bir tehdit geleceği algısı hissetmiyor olması gerekiyor ve aleyhime işler diye düşünmüyor olması gerekiyor. Bu yasa, bir fişleme yasasıdır.

Üstelik usulde de bir hata var. Olduğu gibi gitmiş, olduğu gibi geri gelmiş; nerede ortak akıl, nerede tartışma? Hiçbir yerde yok belli ki. Dolayısıyla, bu maddenin geçmesi Türkiye ekonomisine de engeldir.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hocam, üye olanların isimleri kamuya lanse edilecek mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – AK PARTİ’de olacak, sarayda olacak.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yapma ya!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Seçimde öyle oldu.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Değerli arkadaşlar, lütfen...

Sayın Sındır, buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Değerli arkadaşlar, bir konuya dikkatinizi çekmek istiyorum. Bakın, İzmir İl Emniyet Müdürlüğü tarafından “Biz İzmir’iz” diye bir proje kapsamında bir seminer düzenleniyor. Bu seminerde “Örgütler nasıl üye topluyor?” başlığı altında verilen bir eğitimde “Terörist olmaya yatkın kesimler arasında, örneğin...” Ki bunun ekran görüntüsü de var yani bu net bir ifade. “Terörist olmaya yatkın kesimler arasında –çeşitli maddeler sıralanmış- örneğin, politikaya uzak, anarşiye yakın; milliyetçilik yok, globalizm çok, dine inanmayanlar çok ya da zayıf...” Maddeye bakın “Hayvan, insan, çevre konularına aşırı duyarlı insanlar” terörist olmaya yatkın kesim olarak tanımlanıyor, İzmir İl Emniyet Müdürlüğü’nün kamu çalışanlarına verdiği bir seminerde. “Hayvan, insan ve çevre konularına aşırı duyarlı insanlar terörist olmaya yatkın olan, potansiyeli olan insanlar...”

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Onları suistimal ederek...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ben ne söylendiğini okuyorum. Tartışmaya girmeyelim, siz lütfen müdahil olmayın çünkü sözümün bütünlüğü bozuluyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen ya! Bir şey varsa Sayın Ersoy zaten gerekli talimatı veriyor, alacak o bilgileri.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Değerli arkadaşlar, buradan şu vurguyu yapmak istiyorum: Derneklere üyelik kayıtları alındığında bu derneklerin çevreye duyarlı dernekler, hayvanseverler, insan hakları dernekleri... Hani bu, hayvan, insan, çevre konularına aşırı duyarlı –aşırı duyarlı ne demekse- insanlar; bunların klasifikasyonu, sınıflandırılmasıyla toplumsal katmanlara ayırtırmak, oluşturmak, bunlar üzerinden istihbari faaliyetler yapmak amacı güdülüyorsa bu da sanıyorum, örgütlenme özgürlüğüne ve temel hak ve özgürlüklere aykırı bir uygulamadır diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Değerli arkadaşlar, bir önergemiz vardır, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2633) esas numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 19’uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Emine Gülizar Emecan

İstanbul

Süleyman Girgin

Muğla

Cavit Arı

Antalya

Abdüllatif Şener

Konya

Kamil Okyay Sındır

İzmir

Bülent Kuşoğlu

Ankara

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Gülizar Hanım, buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Aslında konuşmacılar yoğun şekilde, değinilmesi gereken her şeye değindiler. Sadece bir son cümle olarak şunu söyleyebilirim: Toplumun kendini güvende hissedebilmesi için hem Anayasa'ya aykırı olan, ifade özgürlüğüne, örgütlenme özgürlüğüne aykırı olan bu maddelerin geri çekilmesi gerekiyor. Bu madde, bu uygulama, aynı zamanda, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8'inci maddesine de aykırıdır. 8'inci madde ne diyor: “Özel ve aile hayatına saygı hakkı. Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir. Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla öngörülmüş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir.” Bu maddenin gerekçelerine baktığımızda buradaki hiçbir gerekçeyi içermediğini görüyoruz, içeriyorsa açıklasın arkadaşlarımız. Böyle bir durumda, aslında AİHM karşısında da ülkemizi zor duruma düşürecek bir kanun teklifidir bu.

Bu nedenle, özgürlüğü kısıtlayacak bu maddelerin kanun teklifinden çıkarılmasını talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ök, buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Evet, ben dinledim. Aslında en başında, teklifin görüşmelerine geçmeden önce neden böyle bir kanun teklifiyle geldiğimizi açık ve net bir şekilde ifade ettiğimi düşünüyorum. Aynı zamanda Sayın Kalaycı'ya da çok teşekkür ediyorum, o da gerçekten bunu ciddi anlamda söyledi.

Aslında bizim, burada, tam tersine, vatandaşı koruma altına aldığımızı söylemek istiyorum. Kimsenin bir dernek kurmasıyla, herhangi bir derneğe üye olmasıyla ya da dernek üyeliğinden çıkmasıyla ilgili bir düzenleme değildir. Ben tekrar altını buradan net bir şekilde çizmek, ifade etmek istiyorum. Bu, tamamen, tam tersine aslında vatandaşımızı koruma altına alıyoruz ki bilgisi dâhili dışında herhangi bir derneğe üyeliğinde kendisinin bilgi edinmesini sağlıyoruz. Bu getirdiğimiz düzenlemeyle onun da bundan bilgi edinmesini sağlıyoruz. Aynı zamanda, bu kanun teklifinin içerisine baktığınız zaman, burada yazılması gereken bilgilerin hiçbir şekilde, farklı bir şekilde paylaşılması gibi bir şey yok, söz konusu değil; tamamen amacı doğrultusunda, gidip kamuya alenen de “Şu derneğin üyesisiniz.” diye bir ifşa da söz konusu değil. Dernekler masasının, yeri geldiğinde, derneği kontrole gittiğinde de dernek üye kayıt defterinde görebileceği bilgileri şimdi elektronik ortamda, sayısal olarak görmesini sağlıyoruz.

Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ersoy, buyurun.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın vekillerimizin açıklamaları üzerine söyleyecek fazla bir şeyim yok, çok teşekkür ediyorum katkıları için.

Sayın Kuşoğlu, Kızılay Derneğinde genel denetimlerimiz devam ediyor. Müfettişlerimiz orada denetimlerini devam ettirirken bu hadise ortaya çıktı zaten, o da denetim kapsamı içinde.

İzmir Emniyet Müdürlüğünde ifade edildiği iddia edilen husus kesinlikle Bakanlığımızın kabul edebileceği ya da görüşü olabilecek bir şey değildir, orada maksadını aşan bir ifade vardır, İzmir Emniyet Müdürümüz de bu ifadeyi düzeltmiştir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben bir soru sormuştum Sayın Başkan. Yani demokrasi liginde biz zaten sonlardayız da bizden yukarıda olan herhangi bir Afrika ülkesi dâhil olmak üzere -bizden yukarıda olan pek çok ülke var üçüncü dünya ülkesi olarak sayılan- herhangi bir ülkede böyle bir örnek var mı diye size net bir soru sormuştum. Şundan dolayı: Ben bunun cevabını buldum. Nazi Almanyasında böyle bir düzenleme yapılmış yani bir tek Nazi Almanyasında böyle bir düzenleme yapılmış.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Nasıl bir örnek bu ya!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, evet, Nazi Almanyasında bu düzenleme yapılmış ve sonuçlarını biliyoruz. Türkiye otokratik bir düzleme doğru gidiyor Nilgün Hanım. Bu getirdiğiniz yasa teklifinde de ilk imzacı olarak tarihî bir vebal altına giriyorsunuz, Nazi Almanyasının getirdiği düzenlemeyle buraya geldiniz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bu ifade doğru bir ifade değil, değerli arkadaşlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aynen öyle, aynen öyle. Bakın, demokrasi liginde de sonlardayız ve bu yüzden de hem huzurumuzu kaybediyoruz hem refahımızı kaybediyoruz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – “Nazi Almanyası”yla aynı şekilde, aynı doğrultuda göremezsiniz, çarpıtıyorsunuz; tamamen, reddediyorum bu ifadeyi, düzeltsinler lütfen, öyle bir şey olamaz! Burada “Nazi Almanyasıyla aynı.” ifadesinin zapturapt altına alınmasını doğru bulmuyorum. Tam tersine çok da demokratik olduğunu düşünüyorum. Niye çekiniyorsunuz? İnsanlar derneğe üye olabilirler, sayıları net bir şekilde söylüyoruz. İllaki dünya örnekleriyle...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben net bir soru sordum, cevabını rica ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Siz şunu mu söylemek istiyorsunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bizim demokrasi liginde bizden daha yukarıda herhangi bir ülkede...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Nazi Almanyası dönemindeki uygulamalar mı yapıyor demek istiyorsunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, evet, onu demek istiyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yanlış efendim bu, kesinlikle kabul etmemiz söz konusu değil.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bu ifadeyi reddediyorum, Başkanım, düzeltsin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, sorumu sordum, cevap almadım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sordunuz sorunuzu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Herhangi bir ülkede böyle bir düzenleme var mı?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Tabii ki dünya örneklerine bakılabilir ama ben şu yaptığımız uygulamada, örnekte belki biz dünyaya bir örnek olabiliriz; ben bunun doğru olduğunu savunuyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Katırcıoğlu, buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bir soru soracağım ben de Nilgün Hanım’a veya diğer arkadaşlara. Şimdi diyorsunuz ki: “Bu bilgileri bireyler görecekler.” Nereden görececek bunu?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Kendisi görececek.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – E-devletten görececek, tamam.

Peki, o zaman bana şöyle bir istatistik verebilir misiniz: Halkımızın yüzde kaç e-devlet kullanıyor?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hepsi kullanacak ileride.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Şu anda diyorum canım ya, kullanacak, kullanmayacak bilemeyiz ki.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Herhâlde 50-60 milyona ulaştı.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ya, bir teknik soru sordum arkadaşlar, bilgileri vardır sanıyorum yani e-devleti halkın yüzde kaç kullanıyor, onu anlamak istedim ya; kötü bir şey değil herhâlde bu?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Emecan, sizin sorunuzu alalım.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Ben sorumu sormuştum da cevabını alamadığım için söz aldım.

Bu kanun teklifi daha önce neden Genel Kuruldan çekildiği hâlde şimdi tekrar getirildi, bunun gerekçesi nedir?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir de TÜKODER dediniz, kim var Tüketici Koruma Derneğinden. Siz görüş mü beyan etmek istiyorsunuz?

TÜKODER GENEL BAŞKANI HAŞMET ATAHAHAN – Konuyla ilgili düşüncelerimizi eğer dinlemek isterseniz söylemek isterim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İki dakika süre veriyorum; buyurun, görüşlerinizi aktarın.

TÜKODER GENEL BAŞKANI HAŞMET ATAHAHAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım, değerli milletvekillerim; bu konu, aslında 1 Ekim 2018 Dernekler Yönetmeliği’nde yapılan değişiklikle gündeme geldi. Şu anda giriş ve çıkışlarda otuzar gün süreyle DERBİS’e girme zorunluluğu var. Yani tebliğe göre biz buna uymak zorundayız. Kaldı ki yıllık verdiğimiz beyannamelerde DERBİS’teki üyeleri otomatik olarak alıyor, biz manuel olarak giriş yapmıyoruz. Ben Tüketici Dernekleri Federasyonu ve aynı zamanda TÜKODER Başkanım, otuz yıllık bir derneğiz. Dolayısıyla biz kurulduğumuzda “T.C.” dahi uygulamada değildi. Şimdi bu üyelere ulaşmak için bir yığın yazışmalar yaptığımız ve gönüllülük temelinde yürüten sadece aidat ve bağışlarla ayakta durmaya çalıştığımız bir dönemde tüketici haklarıyla ilgili mücadele veriyoruz; hak temelliyiz, tüketicilerin bilinçlenmesi ve bilgilenebilmesi doğrultusunda, tüketici hakları konusunda haksızlığa uğradıklarında ne yapmaları gerektiği alanlarında bilgilendirmek için mücadele veriyoruz; Anayasa’nın 172’nci maddesi çerçevesinde de örgütlülüğün artırılması için çalışıyoruz. Dolayısıyla gerekçede de de belirtildi işte istifa eden ya da habersiz üye; bunların münferit olduğunu, olabileceğini düşünüyoruz

çünkü Dernekler Kanunu'na göre dernekler kuruluyor. Burada da üyelik müracaatını veya istifaları otuz gün içerisinde dernek yönetimi sonuçlandırmak zorunda, aksi takdirde cezai yükümlülükleri var. Hiçbir dernek yöneticisi bu sorumluluğun altına giremez.

Artı, derneklerin üye sayıları zaten sistemde her yıl verdiğimiz yıllık beyannamelerde mevcut. Gerçi bu son çıkan tebliğ değişikliğiyle ilgili bize manuel giriş verilmediği için bizim kaydı üyelerimizle DERBİS'te verdiğimiz beyannamelerde gözükten üyeler birbirini tutmuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TÜKODER GENEL BAŞKANI HAŞMET ATAHAH – Toparlıyorum Başkanım, izin verirsiniz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

TÜKODER GENEL BAŞKANI HAŞMET ATAHAH – Dolayısıyla biz Tüketici Dernekleri olduğumuz için de evrensel tüketici haklarımızdan biri temsil edilme hakkı olması nedeniyle bu konuda bir hak kaybına uğrayacağımızı düşünüyoruz; bir taban örgütü değiliz.

Bu konuda da takdiri yüce kuruluşa bırakıyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ama ben de şunu üzülerek duydum: Bir dernek yöneticisi, derneğin üyelerini bilmiyor; böyle bir şey olabilir mi arkadaşlar, kusura bakmayın.

TÜKODER GENEL BAŞKANI HAŞMET ATAHAH – Efendim, üyeleri biliyoruz, otuz yıllık üye ve elbette ki biliyorsunuz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – “Ulaşamıyorum.” Böyle bir şey olabilir mi arkadaşlar ya?

TÜKODER GENEL BAŞKANI HAŞMET ATAHAH – Türkiye’de 45 şubemiz var Sayın Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki, efendim.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

19’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

20’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

21’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

22’nci maddeyle ilgili bir önergemiz var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2633) esas numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 22’nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Emine Gülizar Emecan

Cavit Arı

Kamil Okyay Sındır

İstanbul

Antalya

İzmir

Süleyman Girgin

Abdüllatif Şener

Bülent Kuşoğlu

Muğla

Konya

Ankara

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Emecan, gerekçe mi okutayım?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Gerekçe...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Dernek üyeliğine kabul edilenler ile üyelikleri sona erenlerin bilgilerinin mülki idare amirliğine bildirilmesi zorunluluğu, Anayasa’yla güvence altına alınmış olan dernek kurma ve derneklere üye olabilme özgürlüğünü kısıtlayarak üye olan vatandaşların fişlenmelerinin yolunu açabilecektir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yeni bir madde ihdası var, okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2633) esas numaralı Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE – 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununa aşağıdaki madde eklenmiştir.

“EK MADDE 2 - Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından;

a) Afet ve acil durum hallerinde arama, kurtarma ve müdahale faaliyetleri kapsamında, afetten veya acil durumdan etkilenen kişiler ile sınırlı olmak üzere Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının veya ilgili valiliğin,

b) 112 acil çağrı merkezlerine yapılan çağrılar kapsamında, arayan kişilere ulaşılması amacıyla arama zamanıyla sınırlı olmak üzere 112 acil çağrı merkezlerinin veya ilgili valiliğin, ihtiyaç duyduğu telefon abone ve konum bilgileri gecikmeksizin karşılanır. Bu kapsamda ilgili Bakanlık ile Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun birlikte belirleyeceği usul ve esaslar dahilinde erişim sistemi kurulabilir.

Bu madde uyarınca elde edilen veriler başka amaçlar için kullanılamaz.”

Cemal Öztürk

Yaşar Kırkpınar

Sami Çakır

Giresun

İzmir

Kocaeli

Bekir Kuvvet Erim

Aydın

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Öztürk, gerekçeyi mi okutalım?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Gerekçeyi okutun lütfen.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Afet ve acil durum hâllerinde yapılan her türlü müdahale faaliyetlerinde en kısa sürede afete maruz kalan vatandaşların tespiti ve vatandaşlara ulaşılması için ilgililerin kişisel verilerinin -telefon abone ve konum- kanunla yetki ve görev verilmiş kamu kurum ve kuruluşları tarafından temin edilmesi önem arz etmektedir.

Aynı şekilde, 112 acil çağrı merkezlerince can ve mal kayıplarını minimuma indirmek, vakaya daha etkin bir şekilde yanıt vermek ve gerektiğinde tekrar irtibat kurmak için gelen aramalara ilişkin telefon abone ve konum bilgilerinin temin edilmesinin fayda sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Önergeyle 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nda belirtilen ilkelere ve amaçlara aykırı olmamak şartıyla, afet ve acil durum hâllerinde arama, kurtarma ve müdahale faaliyetleri kapsamında, afetten veya acil durumdan etkilenen kişilerle sınırlı olmak üzere, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının veya ilgili valiliğin 112 acil çağrı merkezlerine yapılan çağrılar kapsamında,

arayan kişilere ulaşılması amacıyla arama zamanıyla sınırlı olmak üzere, 112 acil çağrı merkezlerinin veya ilgili valiliğin, ihtiyaç duyduğu telefon abone ve konum bilgilerine Bakanlık ile Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun birlikte belirleyeceği usul ve esaslar dâhilinde erişilebilmesine yönelik düzenleme yapılması amaçlanmaktadır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu burada mı, birinci sorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Burada.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İkincisi, Kişisel Verileri Koruma Kurumu burada mı?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Onlar da buradalar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Onlardan bir bilgi alsak bunun uygulayıcısı onlar oldukları için.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – BTK'deki arkadaşımız, buyurun.

Kısaca bir bilgi alalım.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU HUKUK DAİRE BAŞKANI MUSTAFA ŞAHİN – Sayın Bakanım, BTK olarak konum verileri baz istasyonu bilgilerinden elde edilerek verildiği için, şu anki uygulamamıza göre Ceza Muhakemesi Kanunu 135'inci maddesi kapsamında soruşturma ve kovuşturma şartıyla verebiliyoruz. Dolayısıyla 112'nin veya AFAD'ın bu yöndeki taleplerini karşılayamıyoruz, bu yöndeki bir ihtiyaçtan dolayı düzenlenmiş bir madde olduğunu düşüneyorum; bizde birlikte katkıda bulunduk.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Kişisel Verileri Koruma Başkan Yardımcısı Cihan Kalnıgöz, buyurun.

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI CİHAN KANLIGÖZ – Sayın Başkanım, bu madde genel olarak kanunumuzun öngördüğü ölçülülük ilkelerini taşıyor. Sadece belli amaçlarla sınırlı olarak bu veri aktarımı söz konusu. Ayrıca, yine Anayasa'daki kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına ilişkin düzenlemelere de uygun çünkü bu konu kanunla yapılabilecek bir işlemdir.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Peki, önceki de uygun muydu acaba, onu da sorabilir miyiz?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ederim.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, şöyle bir şey var: Allah geçinden versin, İstanbul depremi eninde sonunda olacak. İstanbul'da 16 milyon vatandaşımız yaşıyor. O anda enkaz altında vatandaşlarımız da olacak yani eğer tedbirleri artırmazsak. Şimdi, bununla ilgili, diyelim ki AFAD veya 112 sizden verileri istedi. Siz, 16 milyon vatandaşımızın tamamının verisini mi vereceksiniz, nasıl olacak? Çünkü enkaz altında kimin olduğu o anda bilinmiyor olacak. Yani AFAD “Bana, İstanbul'daki bütün iletişim bilgileri ver.” diyecek. Öyle anlıyorum. Doğru mu anlıyorum diye cevabınızı rica ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yok, yok. Hayır, hayır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir de burada vermeyi öngörüyorsunuz ama o veriler sonra orada kalacak. Burada bu verilerin imhasıyla ilgili herhangi bir tedbir öngörülmemiş. Yani diyelim ki verdi AFAD'a, 112'ye, sonra...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Konum bilgisi değil mi bunlar yahu?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, konum değil, iletişim bilgileri, yalnızca konum bilgisi değil. Yani bu anlamda yasada bu verilerin imhasıyla ilgili herhangi bir tedbir yok. Bakan Yardımcımıza mı sorayım? Nilgün Hanım da cevap verebilir. Yani bu imha konusunda da herhangi bir tedbiri neden öngörmediniz?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Ersoy, buyurun.

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Efendim, istediğimiz bilgiler sadece arama ve kurtarma faaliyetleri kapsamında; hâliyle, bir şehrin bütün verilerin almak gibi bir şey değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama İstanbul’da olsa...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Efendim, gittiğimiz enkazın başında; bir, o apartmanda kimlerin oturduğu ve onların telefonları, sinyalle ulaşabilelim... Bir de içinden çıkmış olanlar başka isimler verebiliyorlar “Şunlar da misafirlikteydi burada.” diye, acaba onlar da enkaz altında mı kurtuldular mı bunu tespit etmek için. Yoksa, biz 16 milyon veriyi zaten kullanamayız orada. Biz, kurtarmak istediğimiz, içine girmek istediğimiz binanın içinde oturanların adres bilgilerini ve telefon bilgilerini isteyeceğiz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Şener...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ben sadece şunu öğrenmek istiyorum: Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı vardı, 15 Temmuzdan sonra bu kapatılmıştı. Buradaki Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu onun yerine mi kuruldu?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ona bağlandı efendim, BTK’ye bağlandı.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – BTK duruyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – BTK’nin bir alt birimi oluyor şu anda.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Burası mı?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun altında bir birim oldu şu anda.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Anladım, tamam.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben cevap alamadım imhayla ilgili.

Bir de olağanüstü bir anda bu binanın başına geldik, özel yazı mı yazacaksınız? O anda, benim anladığım, bütün verileri...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, bütün veri olabilir mi? Sadece o mahalde, o sürede olmak üzere, sadece o binada –anladığım kadarıyla- kalan kişilere yönelik bilgi istiyorlar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bakın, söylediğiniz şey hayatın akışına uygun olmayabilir. İstanbul’da belki binlerce bina yıkılmış olacak; tek tek başvuru mu yapacaksınız “Şu binayı, şu binayı, şu binayı istiyorum.” diye?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Mümkün değil. Enkaz altında bir vatandaş en geç yirmi dört saat içinde kurtarılmalı, saatler içinde kurtarılmalı. Yani o anlamda...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Tam da onu yapacağız çünkü...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Bakanım...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir saniye İsmail Bey.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Bir şey soracağım Sayın Bakanım.

Sayın Bakan, diyelim ki uçak düştü, Garo Bey de içinde, dağda bir yerde. Onun bilgilerini vermezlerse nasıl kurtaracaksınız? (Gülüşmeler)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Güneş, lütfen yahu...

Sayın Ersoy...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – Efendim, biz sadece afetten etkilenen kişilerle sınırlı olmak üzere ve sadece arama ve kurtarma faaliyetleri kapsamında ihtiyacımız olan bilgiyi isteyeceğiz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İmha meselesi...

İÇİŞLERİ BAKAN YARDIMCISI MEHMET ERSOY – O, Bilgi Teknolojileri Kurumunun...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Belgeleri nasıl imha edeceksiniz?

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI CİHAN KANLIGÖZ – Sayın Başkanım, bu konuda, Kişisel Verileri Koruma Kanunu’nun 7’nci maddesinde, artık amaç gerçekleştirildikten sonra söz konusu verilerin resen ilgili makamlar tarafından silinip yok edileceğine dair bir düzenleme var. Dolayısıyla şu anda getirilmiş olan düzenleme aynı zamanda genel bir çerçeve olan Kişisel Verilerin Korunması Kanunu hükümlerine ve oradaki ilkelere tabi olacağı için buradaki amaçlar gerçekleştikten sonra resen ilgili makamlar tarafından silinip...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Buraya dercetmek iyi olmaz mı?

KİŞİSEL VERİLERİ KORUMA KURUMU BAŞKAN YARDIMCISI CİHAN KANLIGÖZ – Hâlihazırda böyle bir düzenleme var efendim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Sayın Karabıyık...

LALE KARABİYİK (Bursa) – Tam anladığımı düşünmüyorum da ben şunu soracaktım: Tüm maddeleri okuduğunuzda “Bunların basit davalar olarak değerlendirilmesi mümkün olacak.” diyor değil mi bunun içinde?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yok, davayla ilgili bir şey yok burada.

LALE KARABİYİK (Bursa) – Diğer maddelerde, devamında var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yok, yok.

LALE KARABİYİK (Bursa) – Devamında var ama bütünlük sağlaması açısından sormak istedim. Bir kere, burada sektör temsilcilerinin görüşleri alındı mı ve o dava konusunda...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi biz farklı bir şey konuşuyoruz Sayın Karabıyık.

LALE KARABİYİK (Bursa) – Aynı şey, aynı şeyi ifade ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Önerge verildi, o önergeye baktınız mı siz?

LALE KARABİYİK (Bursa) – Baktım tabii ki.

Peki, ben, yeri geldiğinde tekrar söyleyeceğim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Dava konusu bir şey yok burada yahu.

LALE KARABİYİK (Bursa) – Bütününü değerlendirerek söylemek istedim. Yani bunda gülünecek bir şey yok, bütününü değerlendirerek söyledim; tekrar söyleyeyim, peki.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki efendim.

Değerli arkadaşlar, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Sayın Karabıyık, lütfen yanlış anlamayın, o davadan, basit yargılama usulünden bahsediyorsunuz değil mi?

LALE KARABIYIK (Bursa) – Evet evet, önümde şu anda önerge var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bu maddeyle alakalı değil o, bu öngörülen maddeyle alakalı değil.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Tamam, yeri geldiğinde söyleyeceğim, nasıl bir ilgisi olduğunu da anlatacağım size.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tabii, mutlaka söz veririm yine.

Değerli arkadaşlar, 8 ve 9’uncu maddelere, kültür ve turizmle ilgili maddelere geçiyoruz.

Sayın Ersoy, teşekkür ediyoruz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Başkanım, önergeyi oyladık, madde olarak oyluyor muyuz?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Oyladık, oyladık.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Önerge oylandı, madde oylanmadı.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yeni madde ihdası arkadaşlar, madde ihdas ettik.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Görüşme açmadık.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, görüşmeyi yaptık, önergeyi kabul etmekle maddeyi ihdas etmiş olduk.

8 ve 9’uncu maddelerin birlikte görüşülmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8 ve 9’uncu maddeleri okutuyorum:

MADDE 8- 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanununun 8 inci maddesinin (I) fıkrasının birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Bakanlık tarafından tahsisi iptal edilen taşınmazların üzerinde yatırımcılar lehine tesis edilen irtifak hakları iptal edilir. İrtifak hakları, Bakanlığın uygun görüşü ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının istemi üzerine, hak sahibinin veya bu haktan yarar sağlayanların yazılı beyanı ya da mahkeme kararıyla tapudan terkin edilir. Terkin davalarında basit yargılama usulü uygulanır. Tahsisi ve irtifak hakları iptal edilen veya tahsis süreleri sona eren taşınmazlar üzerinde bulunan yapı, tesis ve müstemilatlar bedelsiz olarak Hazineye intikal eder. Yatırımcı, bunlar için herhangi bir hak ve bedel talep edemez.”

“N. Bakanlığın tasarrufuna geçen taşınmazlar üzerinde irtifak hakkı tesis edilmesi ve tahsisi iptal edilen taşınmazların üzerinde yatırımcılar lehine tesis edilen irtifak haklarının terkin edilmesi işlemleri Bakanlığın onayı ile yapılır.”

MADDE 9- 2634 sayılı Kanunun 37 nci maddesinin (C) fıkrasına (2) numaralı bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve diğer bent buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(3) Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezleri içinde imar planları ile turizme ayrılan yerlerdeki taşınmazların üzerinde yer alan Bakanlıktan belgeli turizm tesislerinin yüksek nitelikli ve çevreye duyarlı hale getirilmesi için bu tesislerin plan, fen, sağlık ve sürdürülebilir çevre şartlarına uygun yapı ve yapılaşma koşulları ile projelendirilmelerine ilişkin hususlar,”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Değerli arkadaşlar, şimdi bu maddelerle ilgili müzakereye geçmeden evvel bir önergemiz var çünkü önemli bir önerge bu irtifak haklarına yönelik. O önergeyi okutup o önerge istikametinde görüşlerimizi beyan edersek iyi olur diye düşünüyorum çünkü maddede “İrtifak hakları iptal edilir.” şeklinde bir ifade var, o ifade değiştiriliyor ve “İrtifak haklarına ilişkin terkin davalarında basit yargılama usulü yapılır.” şeklinde bir düzenleme, değişiklik var.

Önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2633) esas numaralı Kanun Teklifi’nin çerçeve 8’inci maddesiyle değiştirilen 2634 sayılı Kanun’un 8’inci maddesinin (I) fıkrasının birinci paragrafının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Bakanlık tarafından tahsisi iptal edilen taşınmazların üzerinde yatırımcılar lehine tesis edilen irtifak haklarına ilişkin terkin davalarında basit yargılama usulü uygulanır. Tahsisi iptal edilen ve irtifak hakları terkin edilen veya tahsis süreleri sona eren taşınmazlar üzerinde bulunan yapı, tesis ve müstemilatlar bedelsiz olarak Hazineye intikal eder. Yatırımcı, bunlar için herhangi bir hak ve bedel talep edemez.”

Cemal Öztürk

Yaşar Kırkpınar

Sami Çakır

Giresun

İzmir

Kocaeli

Bekir Kuvvet Erim

Aydın

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Ök, buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şöyle: Turizm Bakanlığı, kamu taşınmazlarını üzerine turizm tesis alanları yapılmak üzere işletmecilere kiralyor. Kiralarken tahsis şartları belli. Aynı zamanda, tabii, buralar çok büyük arazi, yatırım olduğu için kiracıların irtifak hakkı da oluyor. Niye irtifak yaptırıyorlar, onun da gerekçesini açıklayayım. Bu irtifak hakkı tesis edildiğinde yatırımcılar bazen bankadan kredi almak için falan bunu teminat gibi gösterebiliyorlar, onun önünü açmak için böyle bir düzenleme var.

Mevcutta, Bakanlıkça, bu tahsis edilen turizm tesis alanlarıyla ilgili şöyle bir sorunla karşı karşıya kalıyor: Eğer tahsis edilen yer amacı doğrultusunda, tahsis şartlarına uygun şekilde yapılmadıysa, tahsis şartları yerine getirilmediyse tahsis iptal edilebiliyor. Tahsisler idari yargıda açılan ivedi yargılama usulüyle iptal edilebiliyor, o da üç dört yıl süren bir dava. Fakat irtifak hakkıyla ilgili, irtifak hakkını da terk etmeleri gerekiyor. İrtifak hakkı davaları o ivedi yargılama... Tahsis iptal oluyor, tahsis iptal edilmiş fakat irtifak hakkı davaları tahsis iptal edildikten sonra çok daha uzun yıllar sürebiliyor. Bu süreçte ne oluyor? Mevcut olan tesis atıl durumda kalıyor çünkü irtifak hakkı davasının sonuçlanması bekleniyor. Dolayısıyla, bu süreci kısaltmak adına -buraya getirdiğimiz düzenlemeyle- bu irtifak hakkının tesis edilmesinin davasının da basit yargılama usulüyle yapılmasına ilişkin bir düzenleme getiriyoruz. Amacımız bu.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Şener, buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yani burada bir yargılama usulünde yapılan değişiklik nedeniyle ben konunun ciddi olduğunu düşünüyorum. En azından bu teklifi hazırlayan arkadaşların bu konuda Adalet Bakanlığının görüşünü almış olmaları gerekirdi diye düşünüyorum. Veya oradan görüş alınmıyorsa bile hiç değilse Adalet Komisyonundan geçmesinde fayda olur diye düşünüyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bütün görüşleri aldık.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, siz de konuşmanızı yaptıktan sonra bu konuda Sayın Bakan Yardımcımızdan bir açıklama alabilirsek memnun oluruz.

Buyurun Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Şimdi, bizim her konuda ihtisas sahibi olmamız bekleniyor ama ben hukukçu değilim yani “basit yargılama usulü” nedir, diğeri nedir çok az biliyorum. Yani burada hak arama meselesine bir hâle getirme riskine karşı bu konuda mutlaka Adalet Komisyonunun -ben de aynı şeyi söyleyecektim- görüşünü almak gerekiyordu, belki burada Adalet Bakan Yardımcımızın da olması gerekiyordu. Çünkü bu, hak arama meselesine hâle getirecek mi getirmeyecek mi, bu çok önemli bir mesele. Yani mesele, adalet yerini bulsun. “Basit” adı üzerinde “basit yargılama usulü” dendiği zaman, sanıyorum tek bir hâkimle, çok daha hızlandırılmış bir yargılama usulü getiriliyor. Yani birkaç ay içinde sanıyorum, değil mi, kaç ay içinde?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Daha uzun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne kadar? Yani bilmiyorum, birkaç ay içinde sonuçlandırılması isteniyor. Oysa bilirkişi raporlarının olması, diğer meseleler, bunlar önemli konular; bilirkişi raporlarına itirazlar söz konusu olabiliyor, yeni bilirkişi atanabiliyor. Yani bu anlamda, tabii ki adalete hızlı ulaşılsın, bununla ilgili bir sorun yok ama bazen hız da felakettir yani çok hız yaparsınız, duvara çarparsınız; adalet yerini bulmayabilir. Burada, bu yasayla ifrat tefrit meselesinde sorun yaşamayacağımıza bizi ikna etmeniz gerekiyor Sayın Bakan Yardımcım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Katırcıoğlu...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu madde esas itibarıyla birçok durumla ilgili olarak karşımıza çıkan bir madde. Yani esasında maddenin ima ettiği şey, gerçek şu: Bizim yargı sistemimiz çok ağır çalıştığı için maliyetli bir sistemdir esas itibarıyla. Yani herhangi bir konuyla ilgili, bir anlaşmazlıkla ilgili mahkeme söz konusu olduğunda, yargının çalışma süreleri adaletin yerine gelmesinde ciddi engeller teşkil eder. Bunlardan bir tanesi şu esasında: Bankacılığı konuştuk ama mesela bu konuyu orada yeteri kadar konuşmadığımızı düşünüyorum, öyle bir şey de olmadı zaten. Şimdi, bankalar ipotek karşılığı kredi verirler...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teminat karşılığı.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – ...teminat karşılığı kredi verirler fakat geçmişte, biliyorsunuz, bu bankacılık krizi çıktığı zaman bir uygulama yapıldı, bankaların gayrimenkul stoku çok yüksek olduğu için bankalar bankacılık değil, emlakçılık yapar hâle gelmişlerdi; bu değişti falan fakat son zamanlarda bu Hükûmet bunu yeniden gündeme getirdi. Şimdi, şunun için söylüyorum: Bankalar gayrimenkul ipotegi karşılığında kredi verdikleri için ve gayrimenkul ipoteginin çözülmesinin ve nakde dönmesinin yargı sisteminin yavaş çalışmasından dolayı uzun sürmesi nedeniyle, bankalar esas itibarıyla daha yüksek maliyetli çalışırlar. Dolayısıyla da gerçek bir reform -bankacılıkla ilgili

konuşuyorum ama şimdi buraya bağlayacağım- esas itibarıyla yargıyı daha hızlı çalıştırmayı mümkün kılan koşulları yaratmakla ilgilidir çünkü onu yaratırsanız, mesela bankacılıkla ilgili olarak söyleyeyim, faizlerde bile birkaç puan düşük düzey elde etmeniz mümkün.

Şimdi, burada da evet, anlıyorum yani yine bu, kamu taşınmazlarıyla ilgili olarak söz konusu olabilecek olan yargısal konular yargının ağır çalışması nedeniyle de -benim anladığım kadarıyla- sıkıntılı. Şimdi, dolayısıyla da basit yargılamaya geçmeyi anlayabiliyorum ben amma burada hukukçular var herhalde aramızda, onların cevap vermesi gereken ya da en azından benim cevap veremediğim bir şey şu: Burada bir hak kaybı olacak mı? Yani basit yargılama usulüne geçince bir hak kaybı olacak gibi geliyor bana, onun için bu madde doğrusu içime sinmedi yeteri kadar.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Bakan Yardımcımız, o zaman bununla ilgili soruları cevaplamak üzere sözün ben size veriyorum.

Buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Sayın Başkanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekillerimizin ifade ettiği gibi, bu kuşklarını gidermeye yönelik olarak sayın milletvekilimizin de kanun maddesinin gerekçelerini açıklarken... Birincisi: Biz Bakanlık olarak kamu taşınmazlarını ilgili yatırımcılara tahsis ettikten sonra, bir tahsis sözleşmesi var, bu sözleşmeye çok açıkça aykırı faaliyetleri veya çalışmaları olduğu zaman biz bu tahsisin iptal sürecine başlatıyoruz. Uyarılar falan, bir sürü prosedürler var; bu prosedürler tamamlandıktan sonra tahsis iptal ediliyor. İptal edildikten sonra idari dava açılıyor. İdari dava -tabii, bunun temyizi de var- uzunca yıllar sürüp sonuçlanıyor. Neticede idari dava da Bakanlığın lehine sonuçlandıktan sonra yani açıkça yargı kararıyla da bu tahsisin usulüne uygun olarak kullanılmadığı tespit edildikten sonra tahsis iptal ediliyor. Bu tahsisi iptal edilen taşınmazların yeniden kamunun yararına kullanılabilmesi için bir an önce tasarrufun tekrar Bakanlığın eline geçmesi lazım. Bunun için de bir tapu terkin davasının mahkemede tekrar sonuçlanması lazım. Bu mahkeme süreçleri çok uzun sürüyor.

Bakanlık 83'ten bu yana yaklaşık 350'nin üzerinde -364 tane- tahsis yaptı. Tabii, yüzde 10 civarında tahsis iptalleri oluyor ve bu tahsis süreçleri sonuçlandıktan sonra tapu terkin davaları çok uzun sürüyor. Bu da ciddi bir kamu kaynağının israf edilmesine, kullanılmamasına, atıl hâlde kalmasına sebebiyet veriyor. Bunu önlemek için tapu terkin davasında tüm işlemler bitirildiğinde taşınmazın tahsisinin iptal edildiği yargı kararıyla da kesinleştikten sonra biz bunu tekrar kamunun kullanımına veya ekonominin kullanımına aktarabilmek için o süreci -ki o süreç, tapu terkin davaları da çok uzun sürüyor bildiğiniz üzere- kısaltmak istiyoruz. Dolayısıyla, kamu kaynağını daha etkin kullanmak ve ekonomiye kazandırmak amaçlı, otuz yılın tecrübesiyle ortaya koymuş olduğumuz bir süreç. Dolayısıyla, davayla, mahkeme kararıyla kesinleşmiş bir husus olduğu için bir hak kaybı olması -çok açık ki konu- mümkün değil. Dolayısıyla, burada yılların, otuz yılın birikimiyle ortaya konulmuş bir husus ve bu kamu taşınmazlarının ekonomiye taşınması açısından oldukça iyi bir husus.

Bu hız konusunda da dediğimiz gibi, buna rağmen maalesef ki idare dava süreci nereden baksanız üç dört yılı buluyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl? Basit yargılama usulünde mi?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Hayır, hayır. Öncelikle tahsisi biz iptal ettikten sonra doğal olarak vatandaş veya yatırımcı idari mahkemeye gidiyor. İdari mahkeme, Danıştay veya istinaf süreçlerinin tamamlanması dört-beş yıl, birkaç yıl da tapu terkin

davaları sürüyor normalde, dolayısıyla zaten bu süreç nereden baksanız altı-yedi yıl. Biz, bunu biraz daha birkaç yıla, üç-dört yıla çekebilir miyiz, bütün amacımız bu. Bu düzenlemeyle bile bunu sağlayamayacağız. Yine, Sayın Vekilimizin ifade ettiği gibi, biz Adalet Bakanlığıyla bu konuyu detaylı çalıştık -hatta açıkçası biz tapu terkin sürecini, bunu daha da hızlandırabilir miyiz- son aşamayı çalıştık ama Adalet Bakanlığı ancak bu kadar olabileceğini söyledi. Zaten Adalet Bakanlığının ilgili bürokrat arkadaşları da burada. Tamamen onlarla karşılıklı anlaşarak, koordine ederek bu maddeyi bu şekilde getirdik. Herhâlde cevap oldu.

Teşekkür ediyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Basit yargılama da öyle hemen üç ayda falan bitmiyor.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Birkaç yıl sürüyor o da.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – İki defa dilekçe veriyorsunuz, üç yıl falan sürüyor.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Basit yargılama bazı prosedürler ortadan kaldırılıyor. İşte, bu dilekçe verme, mahkemelerin aralarına belli zaman koyma gibi.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Taşınmazı belli bir süreliğine almış olan, mesela kırk dokuz yıllığına almış diyelim, bu kişi için ödeyememe durumu oldu diyelim, siz de dediniz ki: “Bunu şey yapalım.” Bu durumda basit yargılamaya geçince bir hak kaybı olmayacak mı o kişi için? Yani demez mi ki ya, bu süreç böyle patadak oldu...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Şöyle Sayın Vekilim: Tahsis şartnamesinin çok belirli koşulları var. İşte, orada, imara uygun o yatırımı yapması lazım, o yatırımdan, işte, kamuya, maliyeye irtifak haklarını ödemesi lazım, başka yükümlülükleri var, genel kanunlarla getirilen yükümlülükler var. Bunların yerine getirilmediği tespit edilip gerekli uyarılar, gerekli prosedürler tamamlandıktan sonra biz tahsisi iptal ediyoruz. Sonra bir idari dava süreci var, idari davanın temyiz süreci var. Dolayısıyla bu süreçlerde zaten o tahsisin iptalini mahkeme kararıyla kesinleştiriyorsunuz. Biz burada kurulan irtifak hakkının ortadan kaldırılmasına yönelik tapu terkinin hızlandırmak istiyoruz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Tahsis davası değil yalnız, tapu terkin.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Anladım, yani bir taşınmazın üzerine bina yapmış olmak gibi.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Sındır...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bir soru olarak yöneltmek istiyorum: Şimdi, gerekçenin son paragrafı 8’inci maddede diyor ki: “Ayrıca Kültür ve Turizm Bakanlığı tasarrufuna geçen taşınmazlar üzerinde irtifak hakkı tesis edilmesi ve tahsisi iptal edilen taşınmazlar üzerinde yatırımcılar lehine tesis edilen irtifak haklarının terkin edilmesi işlemlerinin -burada altını çiziyorum- belediye encümeni veya İl İdare Kurulu onayının aranmayarak Kültür ve Turizm Bakanlığı onayıyla yapılması düzenlenmektedir.” İş hızlandırmak için olduğunu söylediniz. Peki, belediye encümeni ve İl İdare Kurulunun onayı neden gerekiyordu daha önce? Bu yetkiyi, bu onay yetkisini Bakanlık, üzerine almakla belediyenin tasarrufunda bulunan veya belediyenin belge verdiği ve belediyeden ruhsat alan taşınmazların ve daha doğrusu yatırımcıların da lehine tesis edilen irtifak hakları üzerinde de tasarruf sağlamış oluyor ya da onu... Yani yetki almış mı oluyor üzerine? Belediyelerin bu konuda elini kolunu bağlayacak mısınız? Onu sormak istedim.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben de bağlantılı bir soru sormak istiyorum. Bugün medyaya düştü Sayın Bakan Yardımcım, “Bakanlık, Galata Kulesi’ne el koydu.” diye haber düştü. Bu konuyla ilgisi var mı, bunu merak ediyorum, oradaki bir işletme veya şey, aranızda davalık bir durum mu var? Neden el koydunuz? Yıllardır AK PARTİ yönetiyordu İstanbul’u, o zaman el koyma gerekçesi görmemişti Bakanlık. Şimdi başka bir partiye geçti. Bu da böyle bir algı getirmiyor mu? Neden? Galata Kulesi’ne el koyma gerekçeniz nedir ve bu maddeyle de bir ilgisi var mı? Bir davalık olma durumu var mı?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Katırcıoğlu, tekrar söz talebiniz mi var?

Buyurun, tamamlayın.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Ben de aslında şunu konu etmeyi düşünüyordum, deminki konuşmamda atladım: Şimdi, burada bir cümle var ve Kamil Bey okudu esasında o cümleyi ki ben de demin bir başka vesileyle okudum: “Tesis edilen irtifak haklarının terkin edilmesi işlemlerinin belediye encümeni veya İl İdare Kurulu onayının aranmayarak Kültür ve Turizm Bakanlığının onayıyla yapılması düzenlenmektedir.” Diğer 9’uncu maddede de Kültür ve Turizm Bakanlığına yönetmelik çıkarma yetkisi veriliyor. Şimdi, burada hükümetin şöyle bir şeyi var bence, yani buraya yansıyor. Başka konularda da böyle olduğu için bunda uyarmak zorunda hissettim kendimi. Yani geçmişte yerelin yaptığı, yerelin verdiği kararları şimdi merkezden vermeye yönelik bir anlayış var. Yine söylüyorum: Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin zorunlu sonucu gibi anlıyorum ben bunu. Yani, şimdi, bakın, bir konu oluyor, bakıyorsunuz, eskiden, ne bileyim il özel idarelerinin yetkilerini birdenbire Çevre ve Şehircilik Bakanlığının kullandığını görüyoruz. Burada da mesela il encümen kararı en azından alabileceksen şimdi bunu Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlıyoruz. Şimdi, bu türden geçişler esas itibarıyla yerelin yetkisinin ve dolayısıyla gücünün azaltıldığı, merkezin güçlendiği bir yola bizi sokuyor. Ki, bu da dünyada gelişmelerin de çok uygun olmadığını düşünüyorum. Yani bu kadar merkezleşme kolay yönetilebilir gibi algılanabilir ama demokratik bir yönetim olup olmadığı da kuşkulu hâle gelir gibi geliyor bana çünkü daha önce de sık kullandığım bir şey var: Demokrasi ağır çalışır ama genellikle doğru kararlar alınmasını sağlar. Belki her şeyin merkeze çekilerek kararların verilmesi gibi bir anlayışın da yanlış kararlar olma olasılığını artırır diye düşünüyorum. Onun için, burada, tabii, bunu ben kayıtlar için söyledim, bir şey değişeceğini sanmıyorum ama, yani, birçok bakımdan bu eğilimin varlığı esasında beni rahatsız ediyor açıkçası. Yani bir tür otoriterleşmeye giden bir yolu döşeyecek bir anlayış olduğunu düşünüyorum çünkü başka konularda da bunlar böyle sık sık karşımıza çıkıyor. Burada da çıktı. Bunu da ben belirtmek ihtiyacını hissettim.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Kalaycı.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, bütçe görüşmelerinde de ifade ettim, bu turizm merkezleri, kültür ve turizm gelişim bölgeleriyle ilgili, eylül ayında, malum, kararlar çıktı ama Konya olarak yine kültür ve turizm açısından önemli bir yer görülmemiş Konya’da. Aslına baktığınız zaman, Konya merkezi bile açık müze hüviyetinde. Gerek Selçuklu Mevlana Müzemiz. Ki Sultan Alâeddin Keykubad’ın “Cennet ya burası ya buranın altında.” dediği Beyşehir’imiz var. Yani, buna rağmen bir merkez olarak mutlaka

Bakanlığın dikkate alacağını düşünüyorum. Eskiden Ilgın termal merkezimiz vardı, turizm merkezimiz, o da gitti. O geliyor anladığım kadarıyla. Bakan Yardımcım müjdeyi verirse... Bir de Derbent'te bizim kış turizmiyle ilgili çok potansiyeli olan bir yerimiz var. Orayla ilgili de bir çalışma var zannedersem. Bu konuda tekrar Bakanlığın dikkatini çekmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Şener...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Biraz önce “Adalet Bakanlığının görüşü alındı mı?” derken, konuşmalar arasında bir şey dikkatimi çekti. Bugünkü haberlerde vardı. “Galata Kulesi, İstanbul Büyükşehir Belediyesinden Kültür Bakanlığına geçti.” diye. Hükûmetin buna el atışıyla ilgili bir haber vardı. Ayrıntısını okumadım ama şimdi bu düzenleme şöyle başlıyor: “Bakanlık tarafından tahsisli iptal edilen taşınmazların üzerinde yatırımcılar lehine tesis edilen irtifak hakları iptal edilir.” vesaire “Bununla ilgili yargılama usulü yapılan bütün yapı, tesisat ve müştemilatın bedelsiz olarak hazineye devri...” vesairedir. Bu Galata Kulesi bu maddeye giriyor mu?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Kesinlikle hiç alakası yok. Sadece ikisinin aynı günde gündeme gelmesi... Orası, Galata Kulesi, Vakıflar Genel Müdürlüğüne ait, vakıflara ait.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Kültür Bakanlığıyla ilgili değil.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Vakıflar Genel Müdürlüğü de Kültür Bakanlığına bağlı olduğu için tabii, Bakanlık şemsiyesi altında.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Vakıflar Genel Müdürlüğü, Kültür Bakanlığına bağlı.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Ama orada bir yatırımcıya verilmiş bir tahsis filan değil, zamanında belediyeye daha önce verilmiş, Vekilimizin de söylediği gibi, bir...

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yani şu ana kadar tahsisle belediyede bulunabilir diye tereddüt ettim de ondan.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - O, yatırım amaçlı verilmiş bir yer değil. Kamu kurumları kendi aralarında protokolle veya tahsisle bina ve yerlerini kullandıkları için vakıfların kendi özel mülkiyetinde burası, özel malı, zamanında verilmiş, onun süresi dolduğu için de sonlandırmış.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yani Vakıflar vermişse orada da bir tahsis var demek ki.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Yani iki kamu kurum arasında tahsis.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, cevabını almış olduk.

Sayın Şener, devam edecek misiniz konuşmanıza?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sürem boyunca susma hakkım var mı?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Hayır, hayır, süreniz rahat. Sorunun cevabını aldık, konuşmanıza devam edin.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Susma hakkım var mı konuşma sürem boyunca?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Hayır, olur mu öyle şey?

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – O hâlde bana bırakın.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Onu daha evvel bir kere kullanmıştınız galiba.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Peki, teşekkür ediyorum, sağ olun.

Orada soru sormuştum sadece.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Soruya cevap almadım, niye?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Şimdi, ben, zaten tekrar söz vereceğim, alalım. Yani sorular bitmiyor.

Sayın Sındır, hepsini alalım.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, yani konuya açıklık getirip daha doğru bir yasama faaliyeti yapmak istiyoruz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Elbette, elbette.

Buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Şimdi, 9’uncu maddede de aslında... Yani bunu bir genel olarak ifade etmek isterim ki bugünkü siyasal iktidarın döneminde ademimerkeziyetçi bir anlayıştan özellikle yerelde planlama ve plana dair uygulamaların merkezi kararlarla verildiği bir anlayış hâkim ve yerelde yerel halkın planlamaya yönelik, kendi temsilcileriyle kendi kararlarını ve kendi kaderini ve geleceğini belirleme hakları hep merkeze alınıyor, merkeze alınıyor.

Şimdi, 9’uncu maddede de aslında maddenin gerekçesine ve şeyine bakarsanız burada da kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezleri içinde imar planları ve turizme ayrılan yerlerdeki taşınmazların üzerinde yer alan Bakanlıktan belgeli turizm tesislerinin yüksek nitelikli – yüksek nitelikli derken bunun tanımını da yapmak gerekiyor- ve çevreye duyarlı hâle getirilmesi için bu tesislerin plan, fen, sağlık ve sürdürülebilir çevre şartlarına uygun yapı ve yapılaşma koşulları ile projelendirmelerine ilişkin hususlar Cumhurbaşkanlığı kararıyla yürürlüğe girecek yönetmelikle belirlenir. Yani burada bir kentin yerelde hem çevreye duyarlılık adına hem turizmi geliştirmek adına kendi kaderi ve kendi kararlarını vermesi gereken bir konuyu yine ucu açık “yüksek nitelikli” demekle ve çevreye duyarlı hâle getirilmesi için plan, fen, sağlık -bu ifadeler de zaten İmar Kanunu’nda da çok geçiyor, plan, fen, sağlık koşulları ve şeyleri- sürdürülebilir çevre şartlarına uygun yapı ve yapılaşma koşullarıyla projelendirilmelerine ilişkin hususlar... Yani bu hususlar imar yönetmelikleriyle, büyükşehirlerde veya ilçe belediyelerindeki yetkilerin bir yönetmelikle Cumhurbaşkanlığı kararına yönlendirilmesi ne derece kabul edilebilir? Bu konuda düşüncelerinizi, görüşlerinizi de...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ediyorum.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – 8’inci maddedeki sorunun yanıtı da aynen...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Buna hemen cevap verebilir miyim?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Bir kişi kaldı.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Yanlış anlaşılma olmasın diye.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Peki, buyurun. Ama diğer sorular da var.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Hepsine cevap vereceğim.

Burada bu maddeyle ilgili sanki yerelin bir yetkisi Bakanlığa geçmiş gibi bir algılama oluyor ilk okunduğunda, böyle bir şey söz konusu değil. Zaten Bakanlığın yetkisinde olan hususla ilgili bir yönetmelik çıkarması. Ben daha geniş açıklayacağım zaten.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Orada bir düzeltme yapayım: “Cumhurbaşkanı” değil “Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenmesi...”

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Sayın Vekilim, o önemli değil, zaten bizde olan bir yetkiyi biz yönetmelikle...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Sındır, teşekkür ediyorum.

Sayın Özdemir, buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Açıkçası, burada çok değerli Hocamız Sayın Kâmil Sındır’ın da gündeme getirdiği konulara değinmek istemiştım. Aslında burada gerçekten yerelleşme noktasında önemli yetkiler verilmesi gereken bir durum daha da merkezî bir noktaya getiriliyor. Bu, tamam, mevcut Bakanlığın yetkisinde olabilir ama işte özel yönetmelik çıkarma hakkı olacak artık, çok spesifik bir alan için de yapabilecek, bir tesis için de bunu yapabilecek. Bunu ben de açıkçası... Çünkü baktığımız zaman özellikle de gerçekten yerelin alanında olan özel durumlar.

Bir de Galata Kulesi’yle ilgili düzenleme benim de dikkatimi çekti bugün baktığım zaman ve buna dönük gerçekten özellikle İstanbul’da bu tür kamulaştırma, işte belediyenin yetkisinde olan alanlara, yerlere hâkim olma gibi bir durumla karşılaşılıyor. Bu da bunun bir tekrarı oldu açıkçası bugün. Kule işletmesi İstanbul Büyükşehir Belediyesine alınacak ve Bakanlık “Galata Kulesi etrafında –ne diyor- Beyoğlu Kültür Yolu Projemiz var, bunu gerçekleştirmek için yapıyoruz.” diyor. Beyoğlu’nu eski günlerine kavuşturmak... Beyoğlu Belediyesi, kaç dönemdir zaten Adalet ve Kalkınma Partisinde. Büyükşehirdeki de aynı şekildeydi yani yıllardır süren oranın kültürel yozlaşmasını bu hâle getiren bir iktidar, bir yönetim ki orayı da yerelde yöneten bir iktidar partisi. Şimdi, bunun nasıl bir gerekçesi olabilir? Bunu ben açıkçası merak ediyorum. Hani, okuduğum zaman bu düzenleme -affedersiniz ama- gerçekten çok komik kalıyor çünkü zaten bu yetkiler elindeydi Beyoğlu’nun. Beyoğlu ne hâle geldi ya da İstanbul da kültürel, tarihî ve turizm açısından ne hâle geldiğini hepimiz, İstanbul’da olan herkes biliyor zaten bunu. O yüzden, bu gerçekçi değil.

Sayın Ök, tamam, sorun var “Bize talepler geldi, ilgilendik.” diyorsunuz. Şimdi, gerekçelerine bakıyorum, gerçekten çok açık ve net şekilde bunların gerekçelerini açıklamamışsınız. Kanunun benzeri gerekçeleri var. Doğal olarak da burada ilgili komisyon da olmadığı için, Kültür ve Turizm Komisyonu olmadığı için farkındaysanız bütün maddelerde farklı bir tartışma noktasına gidiliyor. Ben bunu belirtmek istedim.

Teşekkürler.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Alpaslan, sözü size veriyorum soruları cevaplamak üzere.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Sayın Başkanım, teşekkürler.

Şimdi, tabii, tartışmaların bir odağı, sanki biz yerelde olan bazı yetkileri Bakanlığa almış gibi bir şey var. İlk okunduğunda belki öyle bir algı da olabilir.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Net sorulara cevap verelim yani tartışma yaratacak bir şekilde değil, net sorular...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Hayhay Başkanım.

Şimdi, biz, Turizmi Teşvik Yasası 1982 yılında yürürlüğe girdiği yıldan itibaren, önceden Bakanlar Kurulu, yeni sistemde de Cumhurbaşkanlığı kararıyla belli alanları kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezi ilan ediyoruz. Bu bir statü, bir alanın, bir yerin statüsü. Buradaki plan yapma yetkisi, kurulduğundan beri her ölçekte -2003'te küçük bir değişiklik yapıldı ama- plan yapma yetkisi Kültür ve Turizm Bakanlığında bu özel alanlarda. Bu alanlar da Türkiye üzerinde çok sınırlı ve turizmin çok yoğun yaşandığı yerlerle sınırlı; Belek gibi, Kemer gibi, Bodrum'un belli bölümleri gibi alanlarımız. Buralarda plan yapma yetkimiz, zaten olan tüm yetkilerimizi biz tüm alanlarda, birbirine benzer aynı düzenlemeler olsun diye tek tek bir alanda bir plan yapmak yerine, Belek'in diyelim ki tüm planlarını detaylı yapmak yerine bir yönetmelikle tüm alanlarda geçerli olsun diye aldığımız... Ki kanunda da olan bir yetki ama maalesef son bir mahkeme sürecinde net olmadığı için, yoruma açık olduğu için bizim yönetmeliğimizi iptal etti mahkeme. Biz bunu kanunda açıkça yazarak zaten yetkimiz olan tek tek yapacağımız hususları tüm turizm merkezlerinde ortak belli düzenlemeler yapabilmek adına yönetmeliği çıkarma yetkisi. Orada da vekilimizin ifade ettiği gibi biz bu ortak uygulamaları yaparken de o ilkelere bağlı olarak yapmak istiyoruz. Zaten tek tek oralarda yapma yetkimiz var, zaten mevcutta yetkimiz. Bu yönetmelikle de iptal edilen, mahkeme kararıyla iptal edilen şeyi, o genele, tüm bölgeler için almak istiyoruz.

Diğer bir husus da tapu terkinlerinde biz Bakanlık olarak turizm tahsisı yaptığımız yerlerde irtifak hakkının kurulmasında veya sonlandırılmasında basit bir prosedür olarak belediyenin hiçbir yetkisini almadan orada planla ilgili, ruhsatla ilgili, başka hususlarla ilgili belediyenin her ne yetkisi varsa onlar tamamen duruyor ama yatırımcı irtifak hakkını tapuya tesis etmek ve irtifak hakkının kaldırılması için il encümenden bir karar istiyor tapu. Bu da bazen -İmar Kanunu'nun ilgili maddesinde var- aylar sürüyor, uzun sürüyor il encümeninin toplanması falan. Biz de bu süreci kısaltmak adına burada belediyenin -zaten arazi belli, tahsis yapılmış, her şeyiyle belli- bu alanda herhangi bir yetkisini almak değil, tapuya terkin için tapu bir yazı istiyor, il encümeninden alacağı yazıyı bizden de alabilsin diye ilave getirdiğimiz bir hızlandırma süreci.

Tabii, Galata Kulesi meselesine gelince, Galata Kulesi'nin bu konularla hiç alakası yok, bu, tamamen Turizmi Teşvik Yasası'yla ilgili. Galata Kulesi, Vakıflar Kanunu'nun kendi özel hususuyla ilgili bir turizm yatırımı veya bir başka husus değil, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün kendisine ait olan, kendi mülkiyetinde olan bir yerin tahsisinin kaldırılmasıyla ilgili. Bu zamanında niye veya tekrar tahsis edilebilir falan, o tür siyasi tartışmalara Başkanın uyarısıyla ben girmek istemiyorum ama konumuzla ve kanun maddeleriyle ilgili değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Siyasi bir mesele” diyorsunuz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Demiyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öyle oluyor.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Hayır, Başkanım “tartışma” dediği için diyorum, siyasi bir mesele...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben öyle anladım o zaman, öyle söyleyeyim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Paylan, niyet okuyorsunuz, okumayın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Niyet okurum tabii ki yani yirmi beş yıldır AK PARTİ'deydi, çıktı, CHP'ye geçti.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, tamam herhâlde şeyiniz...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Yani Başkanım, benim aldığım notlara göre şeylerimiz bu kadar.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Ben önergeyi oylarınıza sunuyorum: Önergeyi kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bir cümle ekleyebilir miyim Sayın Başkan?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Müsaade edin, uygulamaya başladım, sizi dinleyeceğim.

Önerge doğrultusunda 8’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Buyurun, Sayın Özdemir.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Şunu da ekleyeceğim Sayın Bakan Yardımcısı. Şunu eklemek istedim sadece, hani “Yerelden biz bir yetki almıyoruz.” diyorsunuz ya, şimdi her kanunun kanun koyucusu, hazırlayıcısı mutlaka bir mantık silsilesi içinde bunu yapıyor ve bugüne kadar bu tür davalarda basit yargılama usulünü kabul etmemiş. Şimdi, bu süreçle ilgili yani burada çünkü burada il encümenlerinin de kararını alıyorsunuz. İl encümenleri kimler, oranın yerel temsilcileri değil mi? Şimdi, böyle bir durum var yani...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Sayın Vekilim, karar vermek değil, bir prosedürün kısaltılması; bir karar verme, bir karar alma değil ki.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Prosedürün uzamasının bir sebebi ve bir mantığı ve bir gerekçesi var.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Hayır, hiçbir şeyi yok.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Alpaslan...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bir kanun koyucunun buradaki elbette ki amacı bununla ilgilidir. Encümenin kararını almak bir prosedürden ibaret değil, oradaki yerel yöneticilerin temsiliyetidir. “Biz bunu almadık.” demek, açıkçası zaten örtülü olarak alınıyor bu yetki.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – “Prosedür” olur mu, encümen kararı bir “prosedür” müdür? Encümen bir “prosedür” olamaz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – İl encümenleri kim, yerelin temsilcileri değil mi Sayın Bakan Yardımcısı?

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Öyle bir şey değil, öyle bir şey değil.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Yani eğer öyleyse encümenleri kapatalım, lağvedelim encümenler prosedürse.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Zaten o da olacak.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bu gidişle belediyeleri de müdürlük yapın.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, arkadaşlar, 10’uncu maddeyi okutuyorum.

Buyurun.

MADDE 10- 2634 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 10- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde mesleğe özel yarışma sınavına tabi tutulmak suretiyle girilen ve belirli bir yetiştirme programı sonrası yeterlik sınavına tabi tutularak müfettiş, denetçi ve kontrolör kadrolarında yardımcılık veya stajyerlikte geçen süreler dahil en az 5 yıl görev yapmış olanlar ile aynı sürede görev yapmış olmak kaydıyla daha önce bu unvanları ihraz etmiş olanlar arasından, yapılacak yazılı ve/veya sözlü sınav sonucunda başarılı olanlar, Bakan tarafından 31/12/2020 tarihine kadar durumlarına uygun müfettiş veya başmüfettiş kadrolarına naklen atanabilirler. Bu şekilde atananların sayısı yirmiye geçemez.

Bu maddeye göre atananların yardımcılık veya stajyerlik kadrolarında geçirdikleri süreler, Kültür ve Turizm Bakanlığı müfettiş yardımcısı kadrolarında; müfettiş, denetçi ve kontrolör unvanlı kadrolarda geçirdikleri süreler Kültür ve Turizm Bakanlığı müfettişi kadrolarında geçirilmiş sayılır.”

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, maddeyle ilgili bir açıklama alalım Sayın Ök.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet, biliyorsunuz, 10’uncu maddemizde Bakanlığın bünyesinde TİKA gibi, Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları gibi, yine Vakıflar Genel Müdürlüğü gibi birçok yüksek kurumun katılmasıyla birlikte Bakanlığımızın ciddi anlamda çalışan sayısı şu an itibarıyla 20.082 ve 26 merkezde de bağlı birim ve kuruluşlarla da 1.545 tane taşra birimi bulunmakta. Mevcutta da Bakanlık bünyesinde 55 müfettiş görev yapmakta, bu artan iş yükünün sonucunda Bakanlık da müfettiş ve müfettiş yardımcısına ekstra ihtiyaç duymaktadır. Bakanlık da kendi bünyesinde müfettiş yetiştirmeye gittiğinde bu süreç en az üç yıl devam ediyor çünkü yeni bir müfettiş alımıyla birlikte en az üç yıl refakatte kalması gerekiyor, o üç yılın sonunda müfettişler karar verebiliyor. Bunun neticesinde, diğer kurumlardan müfettiş nakliyle ilgili bir düzenleme. Bu yazılı ve sözlü olarak sınav olacak Bakanlık tarafından, limit de maksimum 20 müfettiş veya başmüfettiş olacak, ayrıca bunun için de bir yıl süre veriyoruz. Bakanlık bunu bir yıl içerisinde yapacak, düzenlememiz bu şekilde.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Şener, buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Evet, Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; daha önce gelirler kontrolörü olarak bir teftiş ve denetim kurulunda iki buçuk yıl görev yaptığım için bu maddeye biraz yakınlık duydum. Yeniden eleman almak yerine başka kurumlardan, üstelik de yeni sınav yaparak eleman almak bana biraz garip geldi. Bununla ilgili eski emekli bir Turizm ve Kültür Bakanlığı müfettişi arkadaşla bir değerlendirme yaptım yani kafamdakileri test etmeye çalıştım yani çok makul bir madde gibi gelmedi bana Nilgün Hanım. Şöyle ifade edeyim: Teftiş Kuruluna başka kurumlardan denetim elemanı alınması müfettişler için Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle öngörülmüş olan atama sisteminin baypas edilmesi anlamına gelmektedir. Bu yolla Cumhurbaşkanlığı makamının onayından geçmeyen isimlerin kurum içi işlemle atanmasının yolu açılmakta, bir bakıma Cumhurbaşkanlığı makamı yerine ilgili bakanlık onayına indirilmektedir konu.

Teftiş Kuruluna başka kurumlardan denetim elemanı alınması, Hükümetimizin istihdam politikasına da aykırı görülüyor çünkü Teftiş Kuruluna müfettiş alımıyla ilgili hususlar yönetmelikle belirlenmiştir. Söz konusu yönetmelik yürürlüğe konulmadan önce başta Cumhurbaşkanlığı, Devlet Denetleme Kurulu...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sayın Bakanım, araya giriyor gibi olacak ama zaten atanmış müfettişler gelecek yani yeni bir atama söz konusu değil.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Bir müsaade eder misiniz?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Başka kurumlardan...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Şener, siz buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yani başka kurumlardan buraya müfettiş atıyorsunuz yeniden almak yerine.

Yani sürem başlıyor mu yeniden?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Başlatırız efendim, merak etmeyin.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Yeniden atadığınıza göre bir yeniden atama işlemi de var işin içinde tabii. Teftiş Kuruluna başka kurumlardan denetim elemanı atanması amacına yönelik söz konusu madde taslağı eklenmeden önce konuyla ilgili üst kuruluş olan Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulunun görüşü alınmamıştır. Oysa Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulunun görevleri arasında teftiş ve denetimi ilgilendiren mevzuat taslaklarını incelemek ve görüş vermek bulunmaktadır. Taslak bu açıdan buraya uygun görüşler alınarak gelmemiştir.

Teftiş Kuruluna başka kurumlardan denetim elemanı alınması akla da uygun değildir, zira alınacak denetim elemanlarının Bakanlıkla ilgili konulara vâkîf olmaları, kurulun çalışma yöntemi ile usul ve esaslarına intibak etmesi bir iki yıl alacaktır. Kurula sınavla açıktan atama yoluyla müfettiş yardımcısı alınırsa aynı süre zarfında hizmetlerden etkin olarak faydalanmaya başlanılacak ve aynı zamanda müfettişlerin atanmasıyla ilgili Cumhurbaşkanlığı kararnamesi ve yönetmelik, devre dışı bırakılmamış olacaktır.

Teftiş Kuruluna başka kurumlardan denetim elemanı alınması, üniversite mezunu genç işsizler sorununun çözümüne katkı sağlamayacaktır. Dinamik ve hizmete hazır pek çok üniversite mezunu gencimiz, müfettiş yardımcılığı sınavı açılmasını beklerken başka kurumlardan nakil yoluyla personel atanması doğru değildir.

Teftiş Kuruluna başka kurumlardan denetim elemanı alınması geçmişte birkaç bakanlık için uygulanmıştır ama bu uygulamaların hepsi sorunlu hâle gelmiştir ve bu nedenle de teklif gelinceye kadar da bu yol denenmemiştir. Teftiş Kuruluna başka kurumlardan naklen denetim elemanı alınmasının gerekçesi teklifte Bakanlık teşkilatının büyüklüğü ve bu nedenle ortaya çıkan müfettiş ihtiyacı olarak gösterilmiştir. Bu gerekçe de doğru gözüküyor çünkü Kültür ve Turizm Bakanlıkları 2003 yılında birleştirilmiş ve büyük bir teşkilat hâline gelmiş, iş yükü artmış, daha fazla iş yükü artışına rağmen şu andaki sayıdan -yani 55 müfettiş var dediniz- bu sayıdan daha az müfettişle görevlerini yerine getirmiştir. Teftiş Kurulunun internet sitesinde yayımlanmış olan yıllık faaliyet raporlarında belirtilen rakamlar konuyu açık hâle getirmektedir. Bu rakamlara göre son yıllarda Teftiş Kuruluna gelen görev sayısı artmamakta, bilakis düşmektedir. Bu rakamlara göre Bakanlığa yeni bağlanan TİKA, Yurtdışı Türkler Başkanlığı vesair kurumlar, Teftiş Kurulunun iş yükünü hiçbir şekilde artırmamıştır. Bakanlığa bağlanan en büyük kurum olan Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün ise zaten bir Teftiş Kurulu vardır ve görevlerini yerine getirmektedir. Bu rakamlara göre, Teftiş Kurulu 2019 yılında yerine getirdiği teftiş, inceleme, soruşturma görevlerinin 2 katından fazlasını yerine getirebilecek kapasiteye sahiptir, kurul hâlen eksik kapasiteyle çalışmaktadır. Geçmişte daha az sayıda müfettişle daha çok sayıda görevi yerine getirmiştir. Bu rakamlar ortadayken Teftiş Kurulunun müfettiş ihtiyacı bulunduğunu söylemek çok

yerinde bir gerekçe teşkil etmemektedir ve başka kurumlardan neden transfer yapıldığının, üstelik bu transferin sınavla yapıldığının, yeni sınav açılmadığının izahı meçhul görünmektedir. Bir özel nedeni var, onu söylerseniz biz de rahatlarız.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Sayın Başkanım...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Söz vereceğim Sayın Alpaslan.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

KESK’in de bir görüşünü alsak, Kamu Emekçileri Sendikasının, iyi olabilir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Olur, siz görüşünüzü beyan edin, alırsız.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Devlet Denetim Elemanları Derneğinden var mı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O da olabilir, varsa.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Devlet Denetleme Kurulundan var mı arkadaşımız?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, Elemanları Derneği değil mi?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Evet.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Denetim Elemanları Derneği.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Var mı o Dernek burada?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yok herhâlde.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan Yardımcım, buradayken bu teftiş meselesinin içeriğine dair de bir bilgi verirseniz sevinirim. Çünkü şöyle -ben Diyarbakır Milletvekiliyim- biliyorsunuz yani ben teftişi şöyle anlıyorum: Yani Kültür Bakanlığının konularıyla ilgili, özellikle kültür varlıklarının korunmasıyla ilgili yapılan ihlallerle ilgili teftiş yapıyor değil mi bu elemanlar?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Çok sınırlı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hah, işte orada bir sıkıntı var. Yani Türkiye bir kültür ülkesi ve Kültür Bakanlığının bence en temel sorunu işte “Personel şunu mu yapmış, bunu mu yapmış?” peşinde koşmaktan ziyade, kültür varlıklarının neler olduğuna dair teftiş yapabilecek nitelikte kadrolarının olması. Çünkü her gün –bakın, size de haberler ulaşıyordur- kültür varlıklarımıza karşı suçlar işleniyor, ihlaller yapılıyor, restorasyonlar son derece kötü yapılıyor, yağmalanabiliyor bu varlıklar ama bence sizin bunları teftiş edecek bir yapınız yok. Bakın, diyorsunuz ya: “Son derece sınırlı...”

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Yapımız var da müfettiş yok, yoksa yapımız var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nerede o yapı?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Şöyle...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Siz lütfen konuşmanızı tamamlayın Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O yapıda bir sıkıntı var Sayın Bakan Yardımcım yani yeterli teftişler yapılmıyor. Mesela Diyarbakır Sur örneğini vereyim: Diyarbakır Sur’la ilgili Bakanlığınıza defalarca başvurdum, UNESCO da uyarı verdi bu konuda biliyorsunuz yani binlerce yıllık tarihi olan bir şehrin merkeziyle ilgili uyarılar yapıldı. UNESCO sanıyorum gelecek ay da Diyarbakır’a gelecek ve orada Çevre Bakanlığı gerçekten cinayetler işledi; Çevre Bakanlığı dışarıdan gelen müteahhitlere ihaleleri verdi, binlerce yıllık tarihin üzerine buldozerle çıktı ve orada olmayacak betonarme binalar yapıldı yani gerçekten bunu görmemiz lazım. Sizin nasıl bir yapınız var ki mesela gidip bunları

denetleyemiyor, neden denetleyemiyor? Atıyorum, bir tarihî varlığa, her türlü tarihi varlığa denetimlerini anında yapabilecek yerelde veya merkezde neden birimleriniz yok, neden yetişemiyorsunuz? Bununla ilgili bir yasal tedbir gerekiyorsa esas onunla ilgili bir yasal tedbir getirin. Bununla ilgili bilgi vererseniz tekrar söz almak isterim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Yarın Komisyon görüşmeleri araştırmacılar tarafından incelenirken “Ya hiç denetim elemanı yok muymuş bu düzenleme yapılırken?” denilebilir, o anlamda görüşlerimi ifade edeceğim. Muavinlikten başlayıp yeterliliğini verip uzun yıllar denetim elemanlığı yapmış bir arkadaşınızım, hem Denetleme Derneğinin Üyesiyim hem de Yüksek Denetim Elemanları Derneğinin Üyesiyim.

Şimdi, gerekçeye baktığımız zaman gerekçede Bakanlık teşkilatının büyüklüğünden bahsediliyor ve sadece 55 müfettişin görev yaptığı ifade ediliyor. “Denetim, inceleme ve soruşturma görevlerinin etkin bir şekilde yerine getirilebilmesi için müfettiş sayısının artırılması gerekmektedir.” Doğru yani bu gerekçeye katılıyorum. Peki bu ihtiyaç nasıl gideriliyor? Bir düzenleme getiriliyor, genel bütçe kapsamındaki beş yıllık müfettişlerden alım kapsamında bir düzenleme yapılıyor. Bir defa bu düzenlemedeki “Yapılacak yazılı ve/veya sözlü sınav sonucunda başarılı olanlar” ifadesini kabul etmem, bir denetim elemanı olarak kabul etmem mümkün değil. Ben beş yıllık müfettiş olacağım, bir daha bir sınava gireceğim. Belki iyi niyetle düzenlendi, hani “Liyakat, hakkaniyet gözetilsin, sınavla başarılı olanlar alınsın.” dendi ama bir müfettişi sınava sokmak doğru değil Sayın Bakanım yani zaten müfettişim, ben yeterliliğimi vermişim, muavinliğimi yapmışım, müfettişlik yapıyorum, bir daha sınava girmem doğru değil.

İşin öbür boyutu ise başka bakanlıktan, başka kamu idaresinden getirilecek müfettiş arkadaştan verim alınması çok zor, faydalı olabilmesi çok zor. Bunun yerine neden müfettiş yardımcısı sınavı açıp kendimiz yetiştirmiyoruz? Çünkü Bakanlığa taniyınca kadar, Bakanlık mevzuatına hâkim oluncaya kadar... Dışarıdan gelecek müfettişin de bir yetiştirme süreci var, o süreci ben muavin olarak geçirirsem daha doğru olmaz mı, hem de kendimin yetiştirdiği bir eleman olur?

Ben bu yolla değil de müfettiş yardımcısı alımı yapılarak ihtiyacın giderilmesini daha doğru olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sındır...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi ben bu maddeyi nasıl okuyorum: Sayın Abdüllatif Şener, Sayın Bakanım az önce çok detaylı, teftiş kurumunun düşünceleri, görüşleri konusunda kendi düşüncelerini ifade etti.

Şimdi, burada gerekçe olarak “Kültür ve Turizm Bakanlığında 20.082 personel var, 26 merkeze bağlı ve ilgili birimi ve 1.545 taşra birimi bulunmakta ancak bu büyüklükteki bir teşkilatta fiilen sadece 55 müfettiş görev yapmaktadır.” diyerek o sayıyı da o büyüklüğün içerisinde küçültüp “Denetim, inceleme ve soruşturma görevlerinin etkin bir şekilde yerine getirilebilmesi için müfettiş sayısının artırılması gerekmektedir.” deniliyor.

Bakın, benim elimdeki veriler yanlışsa bunu yalanlayın, grafik de var, tablo da var. 2009 yılında 57 müfettiş varmış, 2019 yılında 63. Sizin verdiğiniz rakam 56, ona itibar edelim, 56 olsun, 63 değil, müfettiş sayıları. Hatta 2014'te 67'ye ulaşmış, 2017'de düşmüş 61'e yani ortalama 63 civarında giden bir müfettiş sayısı var 2008'lerden bugüne. Kurula gelen görev sayısı 2009'da 334'müş, 2019'da 150 görev gelmiş. Yani müfettiş sayısı değişmediği hâlde sayısal olarak görev sayısı düşmüş 150'ye. Bakın, sayıları da söylüyorum: 2009'da 334'le başlamış, işte 280, 236, 201, 186; 2018'de 193, 2019 150, görev sayısı yani burada da bir artış yok ya da bir yığılma, bir tıkanma yok.

Bir başka konu: Kişi başına yani müfettiş başına düşen ortalama görev sayısı 2009'da 6'yımış, şimdi 2 ve son üç dört yıldır da 3 diye gidiyor, kişi başına düşen görev sayısı; son dört yıl, 2015, 2016, 2017, 2018 3 görev, bu şu anda 2. Yani 2009 performansı ile bu sayıda müfettiş ki daha fazla sayıda 69 müfettiş varken 2 görev yerine bunu 3 katına çıkardığınızda yani bugün yaklaşık 20 müfettişle o 2009'u bile yapabiliyorsunuz, kişi başına düşen en yüksek görev sayısı olduğu anı bile. Yani burada gerçekten müfettiş ihtiyacı var, müfettiş yetmiyor falan diye bir şey yok yani Bakanlığın verileri bunu böyle gösteriyor.

Şimdi, burada çok değerli görüşler de ifade edildi, hepsi birbirinden değerli görüşler, katılıyorum da. Diğer kurumlardan müfettiş alacaksınız, işte yazılı, sözlü sınav; doğru değil, ben de katılıyorum, doğru olmaz, müfettiş olmuş, teftiş niteliği olan kişilere ama diğer kurumlarda fazla mı, diğer kurumlarda fazla mı da oradan müfettişleri alacaksınız, müfettişleri naklen atayacaksınız? Zaten kendinizde eksik değil hatta fazla olduğu bile söylenebilir görev sayısı azaldığı için.

Bir başka konu da tabii, burada siz bu görevlere getireceğiniz elemanları kendiniz yetiştirebilecekken bunu diğer kurumlardan almakla işi bu sefer başka noktaya çekiyor. Ben de nasıl okuduğumu son cümle ile ifade edeyim: Şu anda Teftiş Kurulunda mevcut müfettişlerden bir memnuniyetsizliğiniz mi var da memnun olabileceğiniz diğer kurumlardan bazı müfettişleri naklen atayarak onlara daha çok ağırlıklı görev verip bu görevleri kendi dileğiniz, arzunuz, isteğiniz doğrultusunda yerine getirmek mi diye de okumaya çalışıyorum bu teklifi ve görünen de sanıyorum bu. Söylemek istediklerim bunlardan ibaret.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Yılmaz, buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Benden önce konuşan arkadaşlarımız müfettiş sayısını, müfettiş başına düşen işi, üretilen raporu ve dolayısıyla da tarihsel süreci anlattılar. Gördüğümüz kadarıyla iş hacmi düşüyor, ona paralel olarak da ihtiyaç duyulan müfettiş sayısı azalmış görünüyor. Benim öğrenmek istediğim husus şu: Bu Teftiş Kurulundaki 2019 itibarıyla 55 veya 61 olarak görülen müfettişlerin ortalama yaşı kaç? Ve uzun zamandan beri herhâlde burada eleman da alınmamış.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Ortalama yaş 45.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Şimdi, rahmetli Özal 1980 yılında ödemeler dengesinin üst kısmını yani cari hesap tarafını, 89 yılında da sermaye hareketler tarafını liberalleştirmek için adım atmaya çalıştığında Türkiye'de kamu bürokrasisinden yetişmiş olan özellikle Maliye Bakanlığı Teftiş Kurulu ve Hesap Uzmanları Kurulu buna karşı çıktı ve dolayısıyla bunun erken olduğunu söyledi ve dolayısıyla Özal'ın o işleri yaptırabilecek çok fazla elemanı yoktu. O nedenle de bunu aşabilmek için yurt dışından genç, en fazla 25-30 yaşında olanları Türkiye'ye getirdi, kurumların başına getirdi ve dolayısıyla Türkiye'de kambiyo kontrol rejimini bu şekilde liberalleştirdi. Biraz önce arkadaşımızın söylediği gibi, ben de aynı okumayı yapmaya çalışıyorum burada, yanılsam lütfen düzeltin. Ortalama

yaşı 45 olan, bunun içinde belki 55, 60 yaşında olan da var; bunlar uzun müddet bürokraside görev yapmış, devleti tanıyan, bilen insanlar; onlara yaptırılmayan bazı işler, diğer kurumlardan ayıklamak suretiyle gelecek insanlara mı yaptırılmak isteniyor, Özal'ın ithal ettiği prenlere yaptırdığı gibi?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Özdemir, buyurunuz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Evet, konuşmacılar da söylediler; burada şimdi müfettiş ve başmüfettişlik kadroları kariyer meslekler ve kamuda gerçekten çok önemli ve çok değerli hem yaptıkları iş ve aldıkları sorumluluk nedeniyle, bir denetim görevleri var ve ciddi de bir eğitim prosedüründen geçip gelmişler. Belli spesifik alanlarda eğitim, kurum içi yükselme ve liyakati gerektiren kadrolar bu kadrolar. Şimdi, burada, baktığımız zaman “müfettiş, denetçi, kontrol kadroları, yardımcılık veya stajyerlik” diyor. Şimdi, beş yıl stajyerlik yapan bir kişiyi... İşte, yazılı, sözlü sınav; çok muallak, nasıl bir sınav bu? Yani bu, merkezî bir sınav değil, Bakanlığın içinde yapılacak bir sınav ve naklen atanacak bu kişiler. Bu, sağlıklı bir yapı mı? Ben merak ediyorum yani. Bunlar müfettişlik ve başmüfettişlikte söylediğim gibi, spesifik alanlarda uzman kadrolar ve kamunun bel kemiği kadrolar bu kadrolar. Burada sanki, üzülerek söylüyorum, spesifik ve kişilere özel kadro gibi ortaya çıkıyor ve kurum içinde... TİKA ya da diğer kurumsal yapılarda varsa o kendi içsel mekanizması içinde zaten var olan ve yükselen, gelen; liyakatle müfettişlik kadrosuna bir sınavla geçecek bir süreç vardır. Ama burada gerçekten bunu sakıncalı, muğlak ve kamu kadroları açısından da tehlikeli görüyorum. Doğrudan bir naklen atamayla... Ve “stajyerlik” diyor orada. Stajyer olan kişinin beş yıl görev yapmış olması çok anlam ifade etmiyor, o prosedürleri geçmemişse, müfettiş olmamış ise.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Müfettişlik kadrosundan...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ama stajyerlik de var Sayın Ök. Diyor ki: “Veya stajyerlikte geçen süreler dâhil...”

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Stajyerlikte geçen süre dâhil beş yılı tamamlayacak.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bilmiyorum yani burada sadece belirtmek istedim ben merak ettiğim için.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çakırözer...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, öncelikle, bizim bu teftiş kurullarının yapısını bozmaya, sulandırmaya yönelik girişimlerden vazgeçmemiz lazım; bu ilk değil, daha önce de yapıldı ve bu, yanlış bir uygulama. Devlet geleneğimizde her kurumun kendi müfettişini yetiştirmesi esası vardır, bunu sizler de biliyorsunuz. Zaman zaman çok istisnai durumlar olmaktadır. O da yeni bir bakanlık yahut kurum kurulması, hizmetin genişlemesi ya da müfettiş sayısının beklenmedik şekilde ani azalması durumunda gündeme gelebilir ama gördüğümüz kadarıyla böyle bir durum ortada yok; tam tersine, hep söylendi, bir kere daha söyleyeceğiz ki Bakanlık Teftiş Kuruluna gelen görev sayıları düşmekte, müfettiş başına dosya sayısı düşmekte ve kapasite eksikliği olduğu çok bilinmekte; hepsi söylendi, tekrar etmiyorum.

Tabii, bir başka önemli husus da yine, bu konularda Teftiş Kuruluna başka kurumlardan denetim elemanı alınması gündeme geldiğinde üst kuruluş konumundaki Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulunun görüşünün alınıp alınmaması meselesi. Bizlerin öğrenebildiği, bilebildiği kadarıyla Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulunun görevleri arasında teftiş ve denetimi ilgilendiren mevzuat taslaklarını incelemek ve görüş vermek var ancak bununla ilgili oradan bir görüş alınmadığı konusundaki bilgi, tabii, dikkat çekicidir. Bu konuda da bize bilgi verilirse memnun oluruz.

Benzer şekilde, yine önümüzdeki gerekçedeki Bakanlık teşkilatının büyüklüğü ve müfettiş ihtiyacının ortaya çıkması gerekçesinin de yine istatistik olarak doğrulanmadığı gözlenmekte. Kültür ve Turizm Bakanlıkları birleşmiş 2003'te ve büyük teşkilat hâline gelmiş. O zamandan bu yana, daha az sayıda müfettişle daha çok sayıda görev yapılmış. Teftiş Kurulunun zaten internet sitesinde yayınlanan yıllık faaliyet raporlarında rakamlar var. Bu rakamlara göre, Teftiş Kuruluna gelen görev sayısı artmamakta, bilakis düşmektedir. Bu rakamlara göre, yine, Bakanlığa yeni bağlanan kurumlar kurulun iş yükünü hiçbir şekilde artırmamış gözüküyor. Yine, bu rakamlara göre, Teftiş Kurulu, 2019 yılında yerine getirdiği teftiş inceleme ve soruşturma görevlerinin 2 katından fazlasını yerine getirebilecek kapasiteye sahip ve az önce söylediğim gibi, eksik kapasiteyle çalışmakta. Geçmişte daha az sayıda müfettişle daha çok sayıda görev başarıyla yerine getirilmiş. Bu rakamlar ve bu bilgiler, istatistikler ortadayken Teftiş Kurulunun müfettiş ihtiyacı olduğunu söylemek doğru değildir diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aydoğan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, ben sonra kullanacağım söz hakkımı, beni gelir gelmez konuşturmak istiyorsunuz ama.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bitti çünkü, başka konuşmacı yok.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Başka maddede konuşacağım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tamam.

Bakan Yardımcımıza söz veriyorum.

Sayın Alpaslan, buyurun lütfen.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Sayın Başkanım, teşekkürler.

Sayın vekillerimizin ifade ettiği gibi, biz burada ihtiyacımız olan... Tabii, bu analizler söyleniyor, ifade ediliyor ama onlara tek tek girmeyeyim ben; onlar tam anlamıyla doğruyu yansıtmıyor, gelen şikâyetler ile inceleme sonuçlarını yapıyor. Bakanlığın şeyi de genişlediği için ihtiyacımız var. Kaldı ki biz bununla da yetinmeyeceğiz. Sayın Vekilimiz Kalaycı'nın da ifade ettiği gibi, biz mesleki yetiştirmeye ilgili en az bu kadar, belki bunun daha fazlasını almak için hemen en kısa zamanda bir müfettiş yardımcılığı sınavı açarak o süreci de yerine getireceğiz.

İfade edildiği gibi, bu, kamuda daha önceden istisnai de olsa uygulanmış. Diğer kamu kurum kuruluşlarına mesleki yetiştirme sınavıyla girmiş, o sınavları tamamlamış, yetişmiş insanlardan nakil yoluyla, yatay geçişle alacağımız bir husus. Bunlar da zaten kamu memuru. Tabii, burada bir sürü iddialar dile getirildi ama sonuçta bunlar kamu memuru. Kaldı ki başka hususlarda Cumhurbaşkanlığının vesayetinin çok güçlü olduğu söylenirken burada tersine ifadeler de... Biz zaten Devlet Denetleme Kurulundan Teftiş Kurulunun mevzuatıyla ilgili görüş alma durumundayız, bir atamayla ilgili öyle bir durum yok, kaldı ki biz onlarla da diyalog içerisindeyiz sürekli, görüşmeler halindeyiz. Onların hepsi,

o süreçler tamamıyla usulüne uygun, mevzuata ve hukuka uygun olarak yerine getirilmiş. Biz diğer kamu kurum ve kuruluşlardan daha önce de denenmiş olan yatay geçişle böyle bir imkân şey yapıyoruz. Tabii, takdir Komisyonumuzun ve Meclisimizin.

Ben saygılar sunuyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teftişle ilgili bir şey sormuştum ben.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Evet, onu söyleyeyim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Tabii, kültür varlıklarının korunması, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu’yla bütün detaylarıyla getirilmiş bir husus. Bizim burada Türkiye’nin 81 ilinde, tüm bölgelerinde teşkilatlanmış kültür varlıkları koruma bölge kurullarımız var, yine oralarda bununla bağlantılı müdürlüklerimiz var. Tabii, Türkiye kültür varlıkları konusunda olağanüstü bir zenginliğe sahip olduğu için, onların yaşanmasıyla ilgili sorunlar var. Bunların mülkiyeti özel mülkiyette olanlar var. Bunlarla ilgili sorunlar, şikâyetler oldu. Kaldı ki Türkiye de bu konuda yeterliliğe sahip. Başta üniversitelerimizdeki hocalarımız dâhil hepsini biz bilim kurulları vasıtasıyla kullanıyoruz. Yine, UNESCO’ya bunları tescil ettirmek anlamında alan yönetimi dediğimiz danışma kurulları üzerinden bu konuda ilgili tüm birikimlerle alanda çalışıyoruz. Son Diyarbakır örneğinde verdiğiniz gibi, biz, Diyarbakır Valiliğiyle surlarımızın restore edilmesi konusunda... Tabii ki, orada çok ciddi harap var, onların çok hızlı bir şekilde giderilmesi lazım. Orada, hem malik hem biz ciddi ekonomik şeyler de kullanarak buranın UNESCO listesine de alınması konusunda ciddi çalışmaları başlatıyoruz. Tabii, buralar, kültür varlığının kendisi bir alan. Aynı zamanda, arkeolojik kentsel veya tarihî sitse o alanlarda bizim Bakanlığımız etkili ama bir başka yerde, çevre ve şehirciliğin olduğu alanda bizim bir yetkimiz yoksa ben ona tabii, bir yorum yapamam.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Bizim yetkimizde olan şeyler... Zaten bizim de dışımızda, herhangi bir vatandaş, herkes bir kültür varlığına herhangi bir tecavüz, bir saldırı, onun üzerine işlenmiş bir suç varsa herkesin zaten suç duyurusunda bulunma hakkı var. Bizim de kültür varlıkları koruma kurullarımızın yaptığı iş ve işlemlerin en fazlası bu tür suçlarla ilgili. Mahkemelere suç duyurusunda bulunmak ve sonrasında da buraya yapılan tahribatın giderilmesine yönelik restorasyon iş ve işlemleri yapmak... Tabii, onun prosedürü bambaşka. Onunla ilgili olarak her geçen gün Türkiye’nin birikimi, imkânları, potansiyeli geliyor ve biz kültürel varlıklarımızın, zenginliğimizin farkındayız. Bunun hem ülkemizin ekonomisine de ciddi katkısı olabildiği gibi, bunun gelecek kuşaklara aktarılmasıyla ilgili biz yoğun çalışmalar da yapmaktayız. O konu tabii, teftişle doğrudan bağlantılı değil.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şöyle: Diyarbakır Sur’da tescilli varlıklı var ve arkeolojik yapılar var yani orası Çevre Bakanlığına bırakabileceğiniz bir yer değildir. Bakın, Çevre Bakanlığı yetkiyi orada alıyor. Arkeolojik varlıkları, kültürel yapıları, tescilli yapıları, bunları teftiş etmeniz gerekiyor sizin, denetlemeniz gerekiyor.

Sayın Bakanım, şunu söyleyeceğim: Teftişle ilgili, denetimle ilgili, korunmayla ilgili yapısal bir reforma ihtiyaç var. Benim sizden istirhamım şu: Bunun nasıl yapılacağına dair birlikte çalışalım. Yani bununla ilgili yapısal bir reforma ihtiyaç var. Teftiş, denetim ve uygulama konusundaki denetimlerinizi artırmanız gerekiyor; bu şart. Bununla ilgili de yasal bir eksiklik varsa biz milletin vekilleri olarak bununla ilgili size yardımcı olalım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Son önerinize katılıyorum, bizim bunu sürekli geliştirmemiz lazım, çalışalım, hay hay. Yalnız Diyarbakır Surlarında özel de bir şey var Sayın Vekilim, takdirinize ki tabii ki, orada, Sur’da meydana gelen terör olayları nedeniyle oradaki kültürel birikimimiz maalesef ki çok ciddi tahribata uğradı. Yani Çevre ve Şehirciliğin yaptığı hususlar bizim kültürel varlıklarımızla ilgili değil, onların öyle bir yetkisi yok zaten bizim kültürel varlıklarımızla ilgili.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkeolojik yapılar var.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Son cümle olarak kültürel varlığımızın korunmasına yönelik bir çalışma yapmaya katılıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Garo Bey’in desteğini alın Sayın Alpaslan.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Hayhay.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, arkadaşlar, dinlemeye davet ediyorum size.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Madde var, 10’uncu madde devlet düzeniyle ilgili. Devlette denetim, teftiş kurulları çok önemli. Bunlarda usta- çırak ilişkisiyle şimdiye kadar denetim yapılmış, adam yetiştirilmiş, çok önemli bir geleneğe sahip bunlar. Şimdi, buradaki maddeyle Turizm Bakanlığı teftiş heyetine dışarıdan, başka teftiş heyetlerinden müfettiş alınıyor; normalde kendi içinden yetişmesi lazım, mevzuatı, o kurumun, o teftiş heyetinin geleneklerini kapması lazım. Usta-çırak ilişkisi içerisinde, ki üstat deniyor kıdemli olana, o mantıkla yetişmesi lazım. Dışarıdan, başka teftiş heyetlerinden alınan müfettişler... Mesela, on yıllık bir müfettiş alacaksınız dışarıdan, gelecek, o, üstat olacak, mevzuatı bilmeyecek, beş senelik birisi ona “üstat” diyecek, olmaz o, yapamazlar. Dışarıdan gelenler mevzuatı bilmeyecek, uygulamayı bilmeyecek, beş seneliğe, kendisinden daha kıdemsiz olana üstatlık yapamayacak; büyük sıkıntı yaratacak. Onun için, bunu değiştirelim. Siz sınav açın, altı ay içerisinde istediğiniz kadar müfettiş muavini yetiştirirsiniz, bir yıl sonra da yetkili muavinler olarak teftiş, denetim yapmaya başlarlar ve çok daha doğru olur, çok daha düzenli olur, ahlaki olarak da usul, esas bilen, kurumsallaşmış bir teftiş heyeti oluşturursunuz. Ama bu şekilde bozarsınız. Sayın Bakan Yardımcım, bunu yetkiniz varsa çekelim.

Müsaade eder misiniz Sayın Başkanım, bu şekilde çıkmasın bu, devlet düzenini bozan bir düzenlemedir, yanlışlar bu.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Sayın Vekilim, dediğim gibi, bu daha önce de kamuda da uygulanmış bir yöntem istisnai de olsa. Kaldı ki biz, az önce ifade ettiğim gibi sınav da açacağız. Tabii, takdir Komisyonumuzun ama...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hiçbir zaman başarılı olmamıştır, istisnai olarak uygulanmış, rezalet sonuçlar alınmıştır hepsinde, hiçbirisinde makul, doğru bir sonuç alınmamıştır; bir daha, bir daha ısrar etmemizin gereği yoktur. “Devlet düzenini bozuyor.” diyoruz, siyasi bir şey söylemiyoruz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Şöyle bir husus da var: Tabii, bu geçmişte de bu uygulandı, bundan sonra da yoğun olarak uygulayacağız. Bu müfettişlerimiz gerçekten, yetişmiş elemanlar olduğu için, bizim hem bürokratik kademelerde hem de yurt dışı müşavirlik teşkilatlarımızda her dönemde bu arkadaşlarımızdan alıp... Yani teftişten 50 küsur kişi diyoruz ya, o sayıların değişmesinin sebebi de bu yüzden. Sürekli şekilde biz teftiş kurulundan diğer idari kadrolarımıza ve yurt dışı teşkilatlarımıza atamalar yapıyoruz, yakın zamanda da yine yapılacaklar var; o anlamda da sayıları azalacak. Tabii, biz yatay geçişle almakla beraber sınav da açacağız eş zamanlı olarak. Dedğim gibi, sonuçta bu, uygulanmış bir yöntem, takdir Komisyonumuzun.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Şener, buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Şimdi, Sayın Başkan, konuşmalar tamamlandı diye hemen oylamaya geçeceksiniz “Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edildi.” diye geçecek ama hem karşıdan hem buradan kim konuştuysa bu maddenin aleyhine konuşmuştur, “Bu madde, yanlış düzenleme.” demiştir ve sorulan sorulara da düzgün cevap alınmamıştır.

Bir: Buna benzer uygulamalar geçmişte olmuştur. Dışarıdan gelenler oradaki teftiş kurulunu darmadağın hâle getirmekten başka hiçbir işe yaramamıştır hem hiyerarşiyi bozmuştur hem çalışma düzenini bozmuştur. Yani bu uygulama başarılı bir uygulama değil; birincisi.

İkincisi: Kurumun yeni müfettişe ihtiyacı olmadığı söylendi. Buna rakamlarla bir cevap vermediniz, koyun, ortaya; arkadaş konuşurken rakamlar koydu. İşte, daha az müfettişle daha çok iş talebini karşılamış. Şu anda 55 kişinin olduğu bir teftiş kurulundan bahsediyoruz. Hâlbuki şu anda Vakıflar Genel Müdürlüğüyle birlikte Bakanlığın müfettiş sayısı da artmıştır. Onları henüz Vakıfların dışına kaydırmadınız, öyle zannediyorum.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Doğru.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ama iş yükü artmış değil ve daha fazla iş yükünü daha az müfettişle zaten yapmışlar.

Diğer taraftan, şimdi, teftiş kurullarında -Maliyede öyleydi, öyle zannediyorum, Kültür ve Turizm Bakanlığında da öyledir- yeni alınan bir müfettiş bir sene sonra yetkilendirilir yani yeterlilikten önce bir yıllık bir çalışma dönemi sonrasında, eğitim dönemi sonrasında o kurumda yetkilendirilir, kendisine yetki verilir, aynen, yeterliliği geçmiş üç yıllık müfettiş gibi her türlü incelemeyi yapar, rapora bağlar, hatta yeni müfettiş olduğu için, daha heyecanlıdır, daha çok işin altından kalkarlar bunlar.

Şimdi, siz alacaksınız, yeni aldığınız şahsın oraya intibakı zaten bir iki yıl sürecek yani zamanlama açısından da hiçbir kazancınız yok. Böyle olmasına rağmen, oradaki yapıyı, düzeni altüst edecek. “Dışarıdan birilerini getirelim, buraya yerleştirelim.” demenizin ben anlamını görmüyorum, manasını görmüyorum. Belki belli dosyalarda zorluk çıkartıyor teftiş kurulu şu anda, onların zorluğunu aşmak için bütün kurumu dağıtacak bir işlem yapmaya kalkıyorsunuz, bu da doğru değil, sağlıklı değil.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Sayın Bakanım, tüm samimiyetle söylüyorum, öyle bir çalışma zorluğumuz yok.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Eğer bu kanun, sayın milletvekilimin teklifiyse bu konuşulanları da dinlediniz, milletvekilleri de dinledi, Meclis Plan ve Bütçe Komisyonu özgürce karar versin, Hükûmetin ne dediğine bakmasın.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, 31 ve 32’nci maddeler, vakıflarla ilgili, bu 2 maddenin birlikte görüşülmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Usulle ilgili söz istiyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir saniye efendim, vereceğim. Bir saniye, okutmadan evvel söz vereceğim usulle ilgili.

Buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, arkadaşlarımız yok, doğrudan sadece size hitap edeceğim.

Şimdi, burası teknik bir Komisyon, biz de mümkün olduğunca siyasi konuşmamaya çalışıyoruz, dikkat ediyoruz buna da ama biraz önce görüştüğümüz konuda -siz de zannederim bizimle aynı fikirdeyiniz- iktidar ve muhalefet olarak hepimiz bununla ilgili yanlışlığı vurguladık ama geçti. Peki, böyle yapacaksak burası neden var? Nasıl yasa yapıyoruz, ne anlamı var yaptığımız işin?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Çok anlamı var. Meşruiyet sağlıyoruz, demokrasinin işlediğini gösteriyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani o zaman hakikaten bırakalım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Olur mu öyle şey arkadaşlar ya!

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani bu, iyi niyetle, safça ya da -affederseniz, kendi adıma söylüyorum- salakça bir iş yapıyoruz kendi kendimize. Yani bu kadar olmaz ama böyle bir madde devleti baltalamaktır. Bizim bildiğimiz, bu yaşa geldik, bunu gördük. Farklı bir şey söyleyebiliyorsanız söyleyin. Siyasi değil, bir şey değil ya, bu olmaz, yazık bu devlete, yazıktır günahıdır ya! Allah’tan korkmak lazım. Ne diyeyim ben ya! Böyle bir usul olmaz ya! Burası nasıl Meclis? Türkiye Büyük Millet Meclisi, nereden Türkiye Büyük Millet Meclisi!

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – 31 ve 32’nci maddeleri okutuyorum:

MADDE 31— 20/2/2008 tarihli ve 5737 sayılı Vakıflar Kanununun 20 nci maddesinin başlığı “Kiralama” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait taşınmazların onarım veya inşa karşılığı kiralamalarında sözleşmenin başlangıç tarihinde, işletme süresine ait ilk yılın altı aylık kira bedeli ayrıca teminat olarak alınır ve bankalarda nemalandırılır. Alınan teminat sözleşmenin sona ermesiyle, dördüncü fıkra hükmü saklı kalmak şartıyla, varsa taşınmazda meydana gelen zarardan mahsup edilir ve kalan kısım kiracıya iade edilir.

Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait taşınmazların onarım veya inşa karşılığı kiralamalarında, sözleşme süresi içinde üç aylık kira bedelinin ödenmediği tarihten itibaren on beş gün içinde Genel Müdürlüğe, kiracıya bir ihtarname tebliğ ettirilmek suretiyle kira bedelinin tamamının tebliğden itibaren otuz gün içinde ödenmesi gerektiği, aksi halde taşınmazdan hiçbir hüküm ve karara bağlı olmaksızın mülki amirlikçe tahliye edileceği bildirilir. Verilen sürede borcun tamamını ödemeyen kiracının sözleşmesi feshedilmiş sayılır. Bu durum Genel Müdürlük tarafından mülki amirliğe derhal bildirilir ve taşınmaz mülki amirlikçe en geç on beş gün içinde tahliye ve teslim edilir. Alınan altı aylık teminat; kira alacağı, tahliye masrafları ve varsa taşınmazda meydana gelen zararlara mahsup edilir ve kalan kısım kiracıya iade edilir.”

MADDE 32— 5737 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 14- Bu maddeyi ihdas eden Kanunla 20 nci maddeye eklenen fıkralar, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait taşınmazların onarım veya inşa karşılığı devam eden kiralamalarında da uygulanır. Ancak bu kiralamalarda altı aylık teminat alınmaz.

Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait taşınmazların onarım veya inşa karşılığı devam eden kiralamaları ile devam eden diğer kiralamalarında birikmiş üç aylık veya daha fazla kira borcu olanların bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde borcunu tamamen ödememesi halinde, bu durum Genel Müdürlük tarafından mülki amirliğe derhal bildirilir ve taşınmaz mülki amirlikçe en geç on beş gün içinde tahliye ve teslim edilir.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir önergemiz var, onu da okutalım, müzakereleri ona göre yapalım. Buyurun.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2633) esas numaralı Kanun Teklifi’nin çerçeve 32’nci maddesiyle 5737 sayılı Kanuna eklenen geçici 14’üncü maddenin ikinci fıkrasında yer alan “halinde, bu durum” ibaresinin “hâlinde kira sözleşmeleri feshedilmiş sayılır. Bu durum” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

Yaşar Kırkpınar

Sami Çakır

Giresun

İzmir

Kocaeli

Bekir Kuvvet Erim

Aydın

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Ök, buyurun lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. Görüşmekte olduğumuz 31’nci maddeyle ilgili, biliyorsunuz, binlerce tarihî eserin bakımı, onarımı ve yaşatılması için Vakıflar Genel Müdürlüğü ciddi çalışmalar yapıyor. Vakıflar Genel Müdürlüğündeki bu vakfedilen de bizlere büyüklerimizden kalan yadigarlar. Yalnız, vakıfların yaşadığı ciddi bir sıkıntısı var kira alamama gibi. Özellikle bu, onarım ve inşa karşılığı uzun süreli olarak kiraya verilen taşınmazlarda çok daha fazla önümüze çıkan bir sorun. Normalde vakıflar “adi kiralama” dedikleri adi kiralama yaptıklarında şöyle bir husus söz konusu: Eğer kiranın gereklerini yerine getirmiyorsa onun en yüksek mülki amirlikçe tahliyesi mümkün olabiliyor. Biz burada şöyle bir düzenleme getiriyoruz: Onarım ve inşa karşılığı uzun süreli kiraya verilen taşınmazlara öncelikle altı aylık ek teminat alınmasını düzenliyoruz. Ayrıca, eğer bu kira borçlarını, kiralalarını ödemedikleri takdirde otuz günlük bir uyarı getiriyoruz. Eğer otuz gün içerisinde de kiralalarını ödemezlerse on beş günlük süre içinde mülki amirlikçe tahliyesinin sağlanmasıyla ilgili bir düzenleme getiriyoruz.

Bunun haricinde, madde 32’yle getirdiğimiz düzenleme ise vakıfların birçok kiralamalardan dolayı, borçlarını tahsil edemediği kiralamalardan dolayı birikmiş borçları var. Buraya getirmiş olduğumuz düzenlemeyle de üç aylık ve daha fazla kira borcu olanların bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren verilen süre içerisinde borcunu tamamen ödemesi, ödememesi halinde ise taşınmazın mülki amirlikçe tahliye edilmesi söz konusu.

Ben genel bir bilgi de vermek istiyorum. Vakıfların şu an bu durumda yaklaşık 300 milyon kira alacağı söz konusu. Bunlardan, yap-işlet-devret dediğimiz olanlardan ise sıkıntılı 167 adet mülkiyet bulunuyor, restore et-işlet dediğimizde ise 261 adet bulunuyor. Bu durumda olanlardan yaklaşık 200

milyon... 32'nci maddede de getirdiğimiz diğer ödeme sorununu teşkil eden de yaklaşık 100 milyonluk bir alacakları söz konusu. Biz, vakıflarımızın kiralarnı tahsil etmesi konusunda bir düzenleme getiriyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Alpaslan, sizin ifade edeceğiniz bir şey var mı?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Sayın Vekilim anlattı. Bizim bütün amacımız vakıfların alacaklarını daha etkin bir şekilde almalarını sağlamaya yönelik bir düzenleme getirmek.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, anlamak için soruyorum. Diyelim ki harabe durumdaki bir vakıf malını ihaleye açtınız, verdiniz, oraya 1 milyon lira yatırım yaptı, her ayda beş bin lira ödeyeceğini taahhüt etti. Yirmi yıllık verebiliyorsunuz.

En uzun kaç yıllık verebiliyorsunuz?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Kırk dokuz...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kırk dokuz yıla kadar verebiliyorsunuz.

Şimdi, bu vatandaş diyelim ki 1 milyonluk yatırım yaptı. İkinci yılında zora girdi, kira ödemelerini aksatıyor. Şimdi, bu yasa şunu emrediyor: Üç ay ödemediği zaman tahliye etmeyi emrediyor. Peki, yapılan yatırımı ne oluyor? O zaman -yapılan yatırımla ilgili- tahliye edilen kişinin dava açıp hakkını geri alma hakkı baki midir? Yani o mesele gündeme gelir.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Hayır, her işlemi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama şöyle bir durum var: Şimdi, o bakiyse kamu zarara da girebilir yani böyle bir durumla da karşı karşıya kalabiliriz. Yani diyelim ki bilinçli olarak –ben kötü şeyi de düşünüyorum- bir yatırım yaptı 5 milyon lira, yatırım da tutmadı. “Ben kiramı da ödemeyeyim, benim işletmemi feshetsin, hiç değilse 5 milyonumu kurtarayım.” diye bakabilir yani böyle durumlar da söz konusu olabilir. Bu durumda kamu zarara da girebilir yani o tahliye durumunda. Bunu soruyorum.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Şöyle Sayın Vekilim: Oradaki miktar yatırımla ilgili değil, kiralama sözleşmesinin sona ermesiyle ilgili olacağı için yatırımı geri veremezsiniz zaten, alamaz onu, o yatırımı yapmış zaten.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, anladım da parasını diyorum.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Tamam, parasını...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz tahliye ediyorsunuz, diyelim ki 5 milyonluk yatırım yaptı, ikinci yılda da tahliye ettiniz. Bu parayı geri almak için dava açacak size.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Parayı almak için değil, tahsisin devamıyla ilgili açabilir, parayla ilgili yapamaz ki.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öyle mi?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Yapamaz tabii.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu, net midir sözleşmede?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Nettir tabii yani.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bunu soruyorum bir sefer. Bu önemli bir konu çünkü.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Şöyle: Kiranın sonlandırılmasıyla ilgili, haksız yere sonlandırılmışsa o kiranın sonlandırılmasıyla ilgili bir ekonomik kaybı varsa onu isteyebilir ama “Ben yatırım yaptım, o yatırımı geri verin.” filan diyemez orada, o mümkün değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır ama ekonomik kaygısı olacak yani yatırımı şey oldu, bu konu dava konusu olacaktır; bu davalar nasıl sonuçlanır? Bununla ilgili bir hukuki mütalaa rica ediyorum; bu, bir.

İkincisi: Bu üç ay şartını –tamam, ben vakıfların tabii ki parasını almasını isterim ama- sıkıntılı olarak görüyorum yani bunu biraz esnetmemiz gerektiğini düşünüyorum çünkü ekonomik kriz şartlarında böyle geçici zorlanmalar söz konusu olabilir ama -tahmin ediyorum- bir yıldır, iki yıldır ödemeyenler vardır, daha uzun süredir ödemeyenler vardır. Belki bu işte üç ay yerine altı ay gibi bir rakamı daha makul görürüm yani en azından çünkü üç aylık sıkıntılar yaşanabilir işletmelerde.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun, tamamlayın Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani kısa dönemli sıkıntılar yaşanabilir. Turizmle ilgili biliyorsunuz 2015-2016 yıllarında ciddi sıkıntılar yaşadık, bir anda turizm çöktü, durdu yani. Şimdi corona virüsü diye bir şey var. Mesela düşünün ki, Allah korusun, ülkemize geldi, bir anda turizm durabilir veya...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Allah korusun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Allah korusun diyoruz tabii ki. Ruslarla sıkıntı yaşıyorsunuz yine, Putin’in yine tepesi attı, “Turist göndermiyorum.” dedi, bir anda durabilir yani üç aylık süreyi sıkıntılı olarak görürüm. İşletme bir anda sıkıntıya girer. Bunu daha esnek bir noktada yapmamız gerektiğini düşünürüm. Bununla ilgili de görüşlerinizi merak ediyorum.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Tabii, bu uygulamada 4’e çıkıyor ama şu var Sayın Vekilim, zaten...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Alpaslan, isterseniz diğer arkadaşların da sorularını alalım, not alın lütfen, hepsine birlikte cevap isteyeceğim.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Olur.

Sayın Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, ben de öncelikle bilgi edinme amacıyla soracağım.

Bir yapının, tarihî bir yapının restore edilmesi karşılığında kiraya verilmesi hususunu konuşuyoruz. Bu süreç öncelikle nasıl geliyor? Bunun bir rölövesi hazırlanıp “Bunun maliyeti yaklaşık şu ve projesi de bu.” deyip bu projeye uygun olarak buranın tadilatının yapılacağı, restorasyonunun yapılacağı ilan edildikten sonra projesine uygun olarak restorasyonunun yapılıp yapılmadığını takip edebiliyor muyuz? Bakın, gerek vakıfların kendi yaptırdığı restorasyonlarda gerekse diğer kurumlarda tarihî eserlerimiz tarihî eser olmaktan çıkıyor. Hele hele böyle kira sözleşmesi karşılığı verilen yerlerin restorasyonunu ne şekilde kontrol edebildiğinizi ben çok merak ediyorum. Yoksa elimize yenilenmiş bir eser, yenilenmiş bir bina mı elde ediyoruz? Bu konuda çok dikkatli olunması gerektiğini ben bir vatandaş olarak özellikle talep ediyorum.

Ayrıca, şimdi, konuyla ilgili şunları ifade etmek istiyorum. Şimdi, burada düzenlemelerin hemen hemen büyük çoğunluğu -dün de söyledim- ekonomiyle alakalı birtakım düzenlemeler. Şimdi, burada kira sözleşmesinden kaynaklanan ve kirasını ödemiş kiracı yani aslında bu kiracı normal bir taşınmazı

direkt kiralayabilen de olabilirdi ama burada özellikle de restorasyon karşılığında kiralayanlar. Şimdi, ekonomik şartlarda, içinde bulunduğumuz dönemde bilhassa olumsuz bazı gelişmeleri yaşadığımız günlerdeyiz. Şimdi, burada üç aylık bir kira ödenmemesi hâlinde direkt tahliye sürecinin gelişeceğine dair hüküm var. Şimdi özellikle Borçlar Kanunu'ndan kaynaklanan sözleşmelerde yani normal bir kira sözleşmesinde en azından “ikinci haklı ihtarname” dediğimiz yani tahliye sebepleri arasında sayılan ikinci ihtarname süreci vardır; o da “iki haklı ihtarname” dediğimiz bir durum. Yani burada en azından ikinci bir ihtarname ihtiyacı düşünülebilir miydi, bir ona bakmak lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) – Son cümlem Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Bir de 32'nci maddeyle getirilen geçici bir madde olarak ifade edilen 14'üncü madde var. Değerli arkadaşlar, 14'üncü madde mevcut sözleşmelere de aynı hükümlerin uygulanacağı konusu. Bakın, bence bu, sözleşme hürriyetine bir ihlal niteliğinde çünkü bir sözleşme yapıldığı koşullara göre değerlendirilir. Yani ben burada vakıf kiracılarını savunuyor değilim, hele hele kirasını ödemişse onu hiç savunmuyorum yani vakfın, kamunun parasını ödesin herkes ödeyebileceği nispette ama burada bir gerçek var: Şimdi, bir sözleşme yapılmış, bu sözleşmenin şartlarının bir kanunla daha sonra değiştirilmesi hukuka uygun gelmedi. O nedenle burada geçici maddeyle mevcut sözleşmelere de bunun uygulanabileceği hükmüyle ileride sorun yaşayabilirsiniz diye şimdiden hatırlatmak istiyorum.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkürler.

Sayın Çakırözer...

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Benim hem birkaç sorum olacak hem de görüşlerim olacak. Öncelikle buraya bu kanun değişikliğinin getirilmesi ihtiyacını ortaya çıkaran kaç yer var yani -toplam parasal değeri söyledi sayın milletvekili ama- kaç yerde kira sözleşmelerinde sıkıntı var, bu konuda bir bilgi verilebilirse bizlere, Komisyona...

Benzer şekilde -az önce Cavit Bey'in söylediği hususu ben de önemsiyorum- devam eden sözleşmelere ilişkin şimdi yapılan değişikliğin, 32'nci maddenin hukuki sıkıntı yaratacağı kanaatindeyim. Kendim hukukçu değilim, burada değerli hukukçular var ama tahmin ediyorum Anayasa Mahkemesinden dönebilecek bir durumda bu.

Bir de tabii, bu ekonomik kriz döneminde acaba -tabii uzun süredir alınamayan gelirler önemli, onu anlıyorum ama- insanlar ekonomik kriz nedeniyle çünkü neredeyse buraya, bu Komisyona altı ayda bir af geliyor; biz yılda bir onun, değişik sektörlerin nefes almasını sağlıyoruz. Hâl böyleyken ekonomik krizden etkilenen kiracıların belki biraz nefes almasına müsaade etmek gerekmez miydi diye sormadan edemiyorum.

Vakıflar Genel Müdürlüğünün sayın yöneticileri buradayken son yıllarda vakıf kurulması popüler hâle geldi. Son on yılda, 2010'dan bu yana kaç vakıf kuruldu, toplam Türkiye'de kaç vakıf var, bunların bir kategorisi varsa bizi de bu konuda aydınlatırlarsa çok sevinirim.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Aydoğan, buyurun lütfen.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, burada erkler ayrılığı konusunda bir sıkıntı var. Burada tahliye kararının mülki amirlik tarafından verileceği yazılmış. Sözleşmenin bitimi hâlinde mülki amirlikçe tahliye edilmesinde bir anormallik yok ama sözleşmede ihtilaf varsa ihtilafın yargı kararı gerektirdiği açıktır. Bunun alelacele bir düzenleme olduğunu düşünüyorum. Yargı kararı gerektirecek bir ihtilafı ilgili idarenin tek taraflı mülki amiri tarafından tahliyenin gerçekleştirilmesi Anayasa'daki erkler ayrılığı ilkesine aykırıdır ve burada bir savunma hakkının da sınırlandırılması vardır, haklı sebebi olabilecek bir kiracı herhangi bir yargı kararı olmadan kapıya konulmaktadır. Bunun Anayasa Mahkemesi tarafından kesinlikle iptal edileceğine eminim. Gözden geçirilmesini talep ediyorum.

İkincisi: Yine, sözleşme özgürlüğü kadar sözleşmenin kurulduğu andaki iradelerin birbiriyle uyumu önem taşımaktadır. Sözleşme kurulduğunda olmayan şartları -burada az önce Sayın Arı'nın söylediği gibi- sözleşme kurulduktan sonra yani bu kanundan önce -atıyorum- kırk dokuz yıllığına sözleşme yapmış bir kişi 3'üncü, 5'inci yılındaysa geri kalan kırk altı yılını sizin yeni hükümlerinizin çerçevesinde geçirecektir. Başlangıçtaki iradelere saygı ortadan kalkıyor ve hukuki anlamda doğru olmadığını düşünüyorum.

Üçüncüsü: Depozito ve maliyetler anlamında çok ciddi bir maliyetle beraber buraya girmiş olan bir kiracının tahliyesi hâlinde haklarının ne şekilde korunacağı bu hükümde bariz değildir. Bu hâliyle beraber bir sebepsiz zenginleşmeye neden olmaktadır. Bir haksız fiil değil çünkü ortada bir sözleşme var. Aslında bunun da tartışılması gerekir ve bunun burada somutlaştırılması gerekir. Toplumsal hayatın bu kadar sıkıntılı olduğu, özellikle küçük esnafın, orta ölçekli esnafın Vakıflar binalarında bir şekilde hayatını idame ettirdiği bir toplumda yaşıyoruz. Benim seçim bölgem olan İstanbul'da ağırlıklı olarak küçük esnaf, Vakıflarla ilgili alanlardan yararlanarak kendisini ayakta tutmaya çalışıyor. Burada Borçlar Kanunu'ndan çok daha özel ve çok daha acil bir tahliye tablosunun yapılmasıyla özellikle günümüzün ekonomik koşullarında hiç kimsenin inkâr edemeyeceği kadar sosyal sıkıntılarla ve ekonomik sıkıntılarla baş başa olan esnafın karşı karşıya olacağı tabloyu bir göz önüne getirmenizi arzu ediyorum. Burada kanaatimce aslında oradaki girişimcilerin korunması gerekirken, esnafın, girişimcinin korunması gerekirken mesleğine de zarar verecek şekilde erken tahliye hükmünün karara bağlanmasını doğru bulmuyorum. Devlet alacağını tahsil edecek diye başka sosyal sorunlar yaratma hakkımız yoktur, devlet aksine buradaki esnafı sübvans etmekle mükelleftir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sürem bitti galiba ama beni çok kolay bulamazsınız, biraz avans süre verin Başkanım.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun, tamamlayın.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Burada başka hükümlerle beraber, mesela ağır ve tehlikeli işlerde belge konusunda devletin destek vereceği, sigorta primlerinde günlük 2,5 lirayla beraber ayda 75 lira asgari ücret desteği verileceği mantığı varken -ki bunu destekliyorum, bu doğru bir mantık- bu mantığın karşısına başka bir sosyal grubun zora sokulacağı bir hükmü yine “devlet alacağının erken tahsili” şeklinde koymanızı doğru bulmadığımı söylüyorum. Tekrar değerlendirilmesini arzu ederim.

Saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Emecan, buyurun lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, burada çok değerli görüşler belirtildi konuyla ilgili. Özellikle hukukçu arkadaşlarımızın bu devam eden sözleşmeler karşısında kanuni düzenlemeyle ilgili... Bu, önemli bir soru gerçekten, bunun aydınlatılması lazım.

Evet, bir ekonomik kriz ortamındayız, evet Vakıfların tabii ki alacaklarını tahsil etmesi önemli, bu noktada ben de tabii ki tahsil etmesini isterim ama bugün hakikaten içinde bulunduğumuz ortamda birçok işletme, birçok kurum hayatını idame ettirmeye çalışıyor, ekonomik olarak varlığını sürdürmeye çalışıyor. Şimdi, böyle bir ortamda ben şunu sormak istiyorum: Yaklaşık 200 milyon ve bir 100 milyonluk bir rakam paylaştınız alacaklarla ilgili, doğrudur herhâlde. Şimdi, “sözleşme süresi içerisinde üç aylık kirasını ödemeyen kiracıların” şeklinde. Mesela bu üç aylık süre neye göre belirlendi? Üç aylık kirasını ödeyememek şu ekonomik kriz ortamında biraz düşük belirlenmiş çünkü tahliyeden bahsediliyor. Yani direkt, üç aylık kirasını ödeyemeyen kiracı verilen otuz günlük süre içerisinde borcunun tamamını ödememesi durumunda mülki amirlikçe tahliye edilebilecek. Şu 200 milyon ve 300 milyon içerisinde üç aydır kirasını ödeyemeyenlerin oranı ne kadardır? Onu da bir öğrenebilir miyiz? Yani bu sürenin ben biraz kısa tutulduğunu düşünüyorum. Verilen rakamların içinde üç aylık kirasını ödeyemeyenlerin miktarını eğer bizimle paylaşabilirseniz seviniriz. Yani çok fazla mı yekûn tutuyor, çok az mı yekûn tutuyor? Yani bu maddedeki düzenlemenin biraz daha hassasiyetle ele alınması gerektiğini düşünüyorum ben ve burada, bu konudaki görüşler de umarım dikkate alınır diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim.

Sayın Çakırözer, tekrar söz talebiniz mi var?

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Evet, çok kısa...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun.

UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) – Az önce zaten kısa konuşmuştum Başkanım, sayın yöneticilerden bir istatistik bilgi istemiştım açılan vakıf sayısına ilişkin. Bir de tabii, o sırada sormayı unuttuğum bir husus vardı, o da kayyum atanın vakıf sayısı kaçtır? Ve bunlardan bir tanesini de özel olarak gündeme getirmek istiyorum. O da geçtiğimiz günlerde yönetimine kayyum atanın Bilim ve Sanat Vakfıdır. Siyasi gerekçelerle gerek üniversitelere gerek vakıflara bu şekilde el konulması, kayyum atanması, değiştirilmesi doğru değildir. Bunun adaletle bağdaşır bir yanı yoktur, burada vurgulamak isterim. Sadece, işte, bir siyasetçi bunun kurucusu oldu vesaire diye bir kurumu ortadan kaldırmanın, bir kurumun işleyişini durdurmanın doğru olmadığını vurgulamak istiyorum. Nitekim yanılmıyorsam, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından bu görevin teklif edildiği bir hoca da bu gerekçelerle zaten bu görevi reddetti. Bilim ve Sanat Vakfına ilişkin son durum nedir? Oraya kayyum atanmasına ilişkin bir açıklama yaptılar ama “Bu, kayyum değildir.” diye. Resmen bu Vakfın işleyişi sona erdirildi. Bunun doğru olmadığını... Hukuken de doğru değil, vicdanen de doğru değil. Aslına bakarsanız, inanıyorum ki burada bulunan, bu Vakfın kuruluş dönemini hatırlayan değerli milletvekilleri, siyasetçiler de bunun ne kadar yanlış bir hareket olduğunu kendileri de biliyorlardır.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkürler.

Sayın Erim, buyurun lütfen.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Başkan, kıymetli üyeler, kıymetli bürokratlar; şimdi, bu, kamuda kiralara ilgili ben kendi belediye başkanlığı dönemimden biliyorum. Genelde kamuda, vakıf olsun, bakanlık olsun, belediyeler olsun kiracılar, kirayı -hani, ben genelde söylüyorum, hepsi

için öyle bir şey söz konusu değil, tabii düzenli ödeyenler de var ama- genelde ağır aksak ödüyorlar. Yani yıllarca kira ödenmiyor takip edilmezse. Onun için bu kiralarla ilgili üç ay sonra ödemezse böyle bir şey olmasında yarar görüyorum, fayda görüyorum; eğer ödemiyorsa, haklı bir gerekçesi yoksa üç ay sonra tahliye edilsin.

Teşekkür ediyorum.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Çok kısa ama üç ay çok az.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Sındır, buyurun lütfen.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, bizde de bu, Komisyon gündemimize geldi, Meclisten kararlar alındı, çok değişik vesilelerle borç yapılandırılmaları, işte, özellikle bu şirketlerin, yandaş şirketlerin zor duruma düştüğü durumlarda nasıl kurtarırsız hesapları hep yapıldı. Şimdiyse üç aylık kira borcunu ödeyememiş bir kişiye, hem de mahkeme yolunu da kapatarak, mahkeme kararı da olmadan “Hadi, güle güle.” deyip tahliyesi yapılacak. Bu, birazcık vicdansızca bir uygulama gibi geliyor bana; bunu özellikle belirtmek istiyorum, birincisi.

İkincisi: Şimdi burada, şöyle bir ifade var kanun teklifinin içerisinde -baktım, biraz hızlıca göz gezdirdiğim için görememiş olabilirim ama sormak istiyorum- “Onarım veya inşa karşılığı kiralalamalar.” Şimdi onarım oranı nedir? Yani nasıl bir onarım veya “inşa karşılığı” derken ne kadarlık bir inşa? Bunun bir tanımı yok. Yani üç kuruşluk bir onarım yapar veya inşa faaliyetinde bulunur, onun üzerinden on yıl, yirmi yıl artık ne kadar, yirmi yıla kadar diyor değil mi? Meclis kararıyla kırk dokuz yıla kadar da uzatılabilir. Yani bunun bir tanımlaması var mıdır, onarımın ve inşanın ne oranda onarım, ne oranda bir inşa faaliyet olduğu? Bunun olmadığı bir yerde “E, onarım yaptım. İnşa faaliyetinde bulundum.” deyip kırk dokuz yıllığına kadar alınabiliyor mu? Tanımlandıysa bunu öğrenmek isterim.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, bitirmedim.

Tabii, burada, mevcut kiracıların tasfiyesi; borcunu ödeyememiş olan, zor durumda olan kiracıların çıkarılıp yerine borcunu ödeyebilecek yenilerinin gelmesi, tabii, bunu yaparken kimlerin geleceği ayrı bir konu, muamma. O konuda yorum yapmayacağım ama vakıf mülkleri için ayrı bir hukuki düzenleme uygulanmaya kalkışılması ve tabii, sözleşme serbestliğinin ve güvencesinin ortadan kalkıyor olmasının da eşitlik ilkesine karşı bir ihlal olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir şey ekleyeceğim.

Şimdi, Sayın Ök, “167 işletme” dediniz değil mi yanlış anlamadım? 300 milyon...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yap-işlet-devret sonucu sorunlu olan işletme sayısı 167. Restore et-işlet sorunlu olan kiracı sayısı, o da 261. Fakat totalde...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 400 küsur...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 400 küsur, evet. Bu yaklaşık 400 küsur kişinin ödemesi gereken tutar da...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 300 milyon.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yok, 205 milyon.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 300 dediniz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Totali 300.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ha, tamam.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bir de adi kiralama var ya diğer maddede, onunla birlikte birleştirdiğimizde 300 milyon.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Yani, şimdi, benim anladığım şu: Borçlu rakamları çok küçük değil.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani, borcu 1 milyon olan da var, 2 milyon olan da var ve ortalamasına baktığımda 500, 600, 700 bin lira gibi bir rakama tekabül ediyor. Şimdi, bunlar kulaklarının üzerine yatmışlar belli ki, iyi niyetli veya kötü niyetli olarak. Ben ciddi bölümünün kötü niyetli olduğunu da biliyorum, onu şahsen söyleyeyim; ciddi bölümü “Ya, nasıl olsa bir şey olmuyor.” deyip kulağının üzerine yatmış.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – İşine gelmeyenler var, şimdi burada ismini paylaşmam doğru olmaz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Diyelim ki zora girmiş veya “Bankadan kredi almak yerine kredi borcumu ödemeyim, Vakıflar nasıl olsa üzerime gelmiyor.” demiş. Ama bir birikim var, bakın, bunu es geçiyoruz ve bu bir anda bir şok etkisi yaratacak. Yani, düşünün ki bu kadar işletmeye “Üç ay içinde bu parayı bul, bana getir.” diyeceksiniz. Bakın, ben kötü niyetli olanların çoğunlukta olduğunu bilmeme rağmen bunun da vicdansızlık olduğunu düşünürüm; şundan dolayı: Yani, bir anda bir şok etkisi olacak, bir anda “Bana 1 milyon bul, 2 milyon bul, getir; bulamazsan üç ay sonra atarım.” diyorsunuz, çok kısa süre bu. Yani “Bütün parayı bir anda öde.” diyorsunuz; burada en azından buna bir yapılandırma hakkı olmalı. Yani, mesela bir ödeme planı verilir bir yıllık, iki yıllık; diyelim ki 1 milyon borcu var, her ay 50 bin, 50 bin öder mesela. “İlk 2 taksitini de ödemezse atılır.” diye bir şey getirelim buna. Hani, biz kamu borçlarında, alacaklarında da bunu getirdik yani vergi borçlarında da... Yani, bir yapılandırma gibi olmalı. Bir anda 1 milyon bulamaz, bir anda 2 milyon bulamaz ve bir şok etkisi yaratacak. Bu açıdan, bir yapılandırma önerim var yani “Bir yıl içinde ödesin.” gibi bir şey yapalım bunu. 12 eşit takside... “İlk 2 taksitini ödemezse, ilk 3 taksitini ödemezse tahliye edilir.” diye bir şey konulsun diye öneririm.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Alpaslan...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Sayın Başkanım, teşekkürler.

Bunların restore edilmesiyle ilgili husus ve esaslar ve bunların yap-işlet-devret modelleriyle ilgili sayın vekillerimizin soruları oldu. Tabii, restorasyon süreciyle ilgili olarak burada ne kurumun –Vakıflar Genel Müdürlüğünün- ne de... İşletmenin kendine özgü kuralları var ama onun da ötesinde, asıl geçerli olan, buradaki tescilli kültür varlığımız, sorunlu olan... Kültür ve Turizm Bakanlığımızın diğer bir birimi olan Kültür Varlıkları Genel Müdürlüğüne bağlı Kültür Varlıklarını Koruma Kurullarının... Proje aşamasında, uygulama aşamasında projeleri onaylı olmayan hiçbir şeyi yapamayacakları için zaten bu kültür varlığının aslına uygun olarak bunları yapmak zorundalar; onun dışına çıkmasında ne idarenin ne de yatırımcının orada herhangi bir inisiyatifi yok, bunu yaptıkları zaman da suç işlemiş olurlar. Yine, bunun süreçleri, miktarlarıyla ilgili olarak da zaten şartnamede tüm detaylar belli olduktan sonra ihaleye girmek... O şartları taşıyan herkes ihaleye girebileceği için, o şartlar içerisinde en uygun teklifi kim veriyorsa ona göre verileceği için zaten orada da herhangi bir sıkıntı yok. Tabii,

bunların tahsilatıyla ilgili olarak da yaşanmış sorunlar olduğu için, biraz önce vekilimizin söylediği gibi, bu klasik bir kamu alacağından çok bir vakıf alacağı. Yani, sonuçta Vakıflar Genel Müdürlüğünün malları tabii ki kamu malı ama özel bir hukuka tabi ve özel mülkler olduğu için bunların alacakları belki devlet alacakları kadar, belki onun da üstünde bir hassasiyetle alınması gereken husus. Onları sizler de dile getirdiniz. Yani, onların tahsilatıyla ilgili olarak ve diğer kiralayabilecek insanlarla haksız bir rekabete de düşmemesi açısından, geçmişten birikip gelip de diğer kiracılara veya diğer hususlara göre çok daha avantajlı konumlarını da önlemeye yönelik olarak belki daha adil bir şey. Ben, burada, tabii, Genel Müdürümüze de söz vererek bunun detayını ve değerlendirmesini şey yaparım ama... Sayın Milletvekilimiz Paylan'ın önerisini, geçmişteki sorunlarla ilgili bir yeniden yapılanma sürecini düşünebiliriz -tabii, takdir Komisyonumuzun- o değerlendirilebilir. Belki, Sayın Vekilimizin dediği gibi, 1'inci veya 2'nci taksitleri ödemeyenler için -geçmişteki birikenler- belki bu yükümlülük getirilebilir. Takdirlerinize... Daha detaylı açıklama gerekirse, ben Genel Müdürümüze de söz vermek istiyorum.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Genel Müdür, buyurun.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Şimdi, sorulara cevap vermek istiyorum.

Kurulan vakıf sayısı ortalama 150. Üç yılda ortalama 404 tane yeni vakıf kurulmuş durumda.

Bir de bu bizim restorasyonlar... Kurul kararına göre onarılıyor ve idaremizce de denetleniyor. Ayrıca, haksız fesih olmadıkça yaptığı imalatlar terk ve teberra edilmiş olarak sayılıyor. Mülki amirinin kararına karşı da dava açma hakları var. Onarım ve inşaa karşılığı kiralamalarda küçük esnaf değil, otel veya akaryakıt istasyonu gibi büyük yatırımcılar söz konusu.

Burada -biraz önce Sayın Bakanımın da ifade ettiği gibi- toplam rakama baktığınızda, 27.463 kiracımız var; bu şekilde bizi mağdur duruma sokan toplam 2.167 kiracımız var. Buradaki rakam da 298 milyon, toplamda.

Bir diğer konu da: İstanbul Şehir Üniversitesiyle ilgili biraz önce bir soru gelmişti. 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun geçici 11'inci maddesine göre, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından 3 eleman görevlendirilmiş; bunlardan birisi hukukçu, diğeri gayrimenkul uzmanı, birisi de finans uzmanı olarak görevlendirilmiş. Bunlar da gittiler ve Bilim ve Sanat Vakfının sadece karar defterini aldılar, kayyum ataması yapılmadı; bu bilgi kamuoyuyla yanlış paylaşıldı. Daha sonraki süreçte 2 kayyum atanmasıyla ilgili talep geldi; dün de onunla ilgili olarak Bilim ve Sanat Vakfı bir dava açtı; Vakıflar Genel Müdürlüğü de Bilim ve Sanat Vakfı adına orada müdahil oldu, özet bilgi bu.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Alpaslan, var mı söyleyeceğiniz bir şey?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Yok. Sadece son cümlem: Belki Sayın Vekilimizin de ifade ettiği gibi, o önceki alacaklarla ilgili bir şey düşünülebilir mi, onu takdirlerinize sunuyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Genel Müdüre bir sorum var...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu madde, şimdi, Vakıflar Genel Müdürlüğüne bağlı vakıfları ve mülhak vakıflarını sanıyorum... Değil mi? Peki, azınlık vakıfları da bu tip sözleşmeler yapıyor ve alacaklarını tahsil etmekte zaman zaman zorlanıyor; onlara neden bu maddede... Onlara da bu hakkı vermeyi düşündünüz mü? Bu bir.

İkinci sorum da bağlantılı: Sayın Genel Müdürüm, azınlık vakıfları sekiz yıldır seçimlerini yapamıyor. Kültür Bakanımız yani vakıflardan sorumlu Bakanımız, bakanlarımız yedi yıldır bize taahhüt ediyor “Ha çıktı ha çıkacak.” diye; 7 bakan eskittik. Bakanımız da, biliyorsunuz, bütçe görüşmeleri sırasında taahhüt etmişti “Çok kısa sürede çıkacak.” diye ve bu müjdeyi almıştık ama üzerinden üç aya yakın zaman geçti, hâlâ çıkmadı. Bununla ilgili sizden son gelişmeleri duymak isterim, ne zaman çıkacak bu seçim yönetmeliği?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Yılmaz’ın da bir söz talebi var herhâlde.

Buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Genel Müdüre sorum şu: “Bilim ve Sanat Vakfı dava açtı.” dediniz. Bir: Dava kime karşı açıldı? Ve “Vakıflar Genel Müdürlüğü de müdahil oldu.” dediniz. Siz kimin tarafında müdahil oldunuz?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ben de bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun Sayın Sındır.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ben aslında sormuştum, yanıt alamadığım için tekrar soruyorum: Yani, bu bakım onarım ve inşaa faaliyetinin, kira bedeliyle bir orantısı var mıdır? Yani, kırk dokuz yıla kadar giden bakım onarım, inşaa faaliyetinin bedeli ile kira bedeli arasında bir ilişki var mıdır, kurulmuş mudur? Yani, bu, hangi kritere göre kırk dokuz yıla kadar veriliyor? Bu sorum vardı, bir.

İkincisi: Mülki amirliğin tahliye etmesi sonrası -Sayın Genel Müdürüm söyledi- mahkeme yolu açık ama tahliye etmiş, bitmiş. Yani, kolluk kuvveti gelmiş, çıkarmış zorla; on beş gün içerisinde tebliğ etmiş, çıkarmış, ondan sonra mahkemeye gitmenin olsa olsa sadece bir tazminat... Yani, oradaki varlığını sürdürme hakkını ona geri vermiyor; bu nasıl olacak, bunu merak ediyorum?

Teşekkür ederim.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Sayın Vekilim, onunla ilgili bir açıklama yapmıştım ama biraz daha detaylı açıklayayım.

Şimdi, bir yatırımla ilgili, o yatırımın maliyeti, o binada yapılacaklar, bunlar değerlendiriliyor, miktarlar belirleniyor, ona göre kira süresi belirleniyor ama asıl belirleyici olan, ihaleye girenler içinde -herkese açık bir ihale yapıldığı için- o mevcut şartlar içerisinde en uygun teklifi kim veriyorsa o alacağı için yani orada, tabii, ihaledeki teklif verenlerin kendi aralarında yapacağı yarışma işi belirleyecek. Sonuçta -atıyorum- bir birimlik bir yatırım yapacaksınız...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Yıl sayısını belirterek mi ihaleye çıkıyorsunuz? Kırk dokuz yıllığına ihaleye mi çıkıyorsunuz?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Ya orada yıl sayısı da belirtiliyor, yıl sayısında yapılacak yatırım, artı yatırım tamamlandıktan sonra ödenecek kira miktarı önemli. Bazen zamana göre de o tür ihale çeşitleri var tabii, alternatifleri var.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ben “Kriter var mıdır?” diye soruyorum. Yoksa afaki bir şey mi?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet. “Kriterleri var.” dedi.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN – Alternatifleri var tabii ama orada ihalenin teklifi belirleyici oluyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, benim sorularım vardı Genel Müdürümüze.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

Bir de Sayın Yılmaz’ın da bir sorusu vardı.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Evet, ikisine de cevap vereceğim.

Bir defa gayrimüslim cemaat vakıfları ile mülhak ve yeni vakıflar, ayrı bir özel tüzel kişiliği haiz olduğu için bu kanunun kapsamı içerisinde değil, bu mazbut vakıflarla ilgili. Ben onu da araştırdım, cemaat vakıflarının pek alacağı yok piyasada ona baktım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani bir de seçimleri sormuştum.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Efendim, seçimlerle ilgili biz yasal düzenlemeyi yaptık Cumhurbaşkanlığımıza intikal ettirdik, oradan gelecek kanun hükmünde kararnameyle çıkacak.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle...

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Evet. Biz verdik yani.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Önerinizi yaptınız, Cumhurbaşkanlığından kararname olarak çıkacak.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Biz çalışmayı yaptık, yukarıya bildirdik.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, anladım yani irade oradan çıkacak.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Evet.

Bir diğer konu da, YÖK’e karşı konuyu Bilim ve Sanat Vakfı açtı, YÖK’e karşı açtı çünkü Şehir Üniversitesine bir yıllık süreyle ilgili olarak davayı onlar açmış oldular. Biz de Vakıflar Genel Müdürlüğü olarak bunların açtığı davada şu anda sadece müdahil durumdayız.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, bir cümle söyleyebilir miyim?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Müdahiliz efendim, davanın sonucunu bekliyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Genel Müdürlük, bununla ilgili sizden bir talebim var. Tabii ki bu bilgi, bizim için iyi bir haber ama cemaat vakıflarının bundan bir haberi yok yani bu kararnameden.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, şöyle, mesela ben yıllarca yöneticilik yaptım, benim haberim yok. Bu kararname önerinizi cemaat vakıflarıyla da paylaşırsanız onlardan gelecek görüşleri de biz Cumhurbaşkanlığına iletebiliriz. Yani nasıl bir kararname ilettiğinizi bizimle de paylaşırsanız biz de görüşlerimizi bildiririz, Cumhurbaşkanlığına iletiriz ve kararnamenin talepler doğrultusunda çıkmasını sağlarız.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Akif Hamzaçebi, bu maddeye yönelik mi söz talebiniz?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – 32’yle beraber mi görüşülüyor?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) - 32’nci maddeyle ilgili daha çok söyleyeceklerim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, bürokrasinin değerli temsilcileri; Vakıflar Kanunu’nun 20’inci maddesi Vakıflar Genel Müdürlüğüne ve mazbut vakıflara ait taşınmazların onarım ve inşa karşılığı kiralınmasına ilişkin hükümleri düzenliyor. On yıla kadar, on yılı aşan süre olursa nasıl olacak? İlk üç yıla kadar Genel Müdürlük, üç yıldan on yıla kadar Bakan, eğer inşa karşılığı olursa kırk dokuz yıla kadar gidebilen süreler söz konusu. Sanıyorum on yılı aşan bu kira sözleşmelerini -yani yatırım karşılığında sözleşmenin uzun tutulması nedeniyle o uzun kira süresini- yatırımcının güvende olması ve gerektiğinde bankalardan kredi alabilmesi amacıyla tapu siciline de şerh edebiliyorsunuz, yanlışsam düzeltin. Tapu siciline şerh ediyorsunuz. Doğru olan şu değil midir? Evet, bu teklifte böyle bir düzenleme yok ama Borçlar Kanunu’muz on yıla kadar olan kiralara adi kira olduğunu söyler, on yılı aşan kiralara mülkiyetin gayriayni haklar kapsamında düzenleneceğini ifade eder ve ona göre irtifak hakkı, intifa hakkı, üst hakkına kadar değişen çeşitli seçenekleri sunmaktadır. Yatırım karşılığı yani on yıldan uzun süre verecek kiralamalarda neden irtifak hakkı kavramını kullanmayı tercih etmiyorsunuz? “Vakıf taşınmazı” diyeceksiniz ama o zaman vakıf taşınmazıysa doğru. O zaman kira sözleşmesini de tapuya tescil etmemeniz gerekir. Bu, bu teklifin konusu değil ama bu vesileyle onu ifade edeyim dedim asıl soracağım konu şu: 31’inci maddede vakıfların alacaklarının daha çabuk tahsil edilebilmesi amacıyla tahliye her hangi bir sorun yaşamamak amacıyla gerekli önlemleri almış gözüküyor kanun teklifi. 32’de de bir geçici madde ihdas etmek suretiyle hâlen kira süresi devam eden taşınmazlarda da bu hükmün uygulanacağını söylüyorsunuz, sadece “teminat alınması hükmü hariç” demişsiniz. Verilen süre üç ay. Evet, birikmiş vakıf alacaklarını tahsil etmek önemli, bir kenarda kalsın. “Hayır, bir dakika sözleşmelere müdahale etmeyin ya da genel hukuk hükümlerini değiştirecek bir düzenleme yapmayın.” demeyeceğim ama içinde bulunduğumuz bu ekonomik krizi düşündünüz mü? Üç ay içerisinde bu 298 milyon lirayı tahsil edebilecek misiniz? Bu kişiler ödeyecek mi? Yoksa kangren olmuş birtakım alacaklar var da bari bu vesileyle onu kesip atalım mı diyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) - Tamam, bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) - Ekonomik kriz varsa üç aylık süre bu vatandaşlar için yetersiz. Bir süre verin ama üç ay çok yetersiz. Hiç değilse bu üç ayı uzatma konusunda bir yetki alın, bir yıla kadar deyin, bir şey deyin. Yarın karşınıza bilemediğiniz öyle sorunlar gelir ki yeniden yasa değişikliği ihtiyacı duymayasınız.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

İzninizle bir soru daha sormak istiyorum. Ya, biraz önce dediniz ki: “Bu kirayı ödemekte sıkıntı çeken kiracılar genellikle benzin istasyonları vesaire gibi biraz daha büyük ölçekliler.” Bunlar genellikle -şehrin içinde de olabilir, dışında da olabilir ama- kirayı ödemeyenler normal, orta ölçekli bakkalla vesaire gibi iş yapan insanlar mı? Yoksa burası turistik bölgelerdeki turizm işletmelerine dâhil yerler mi?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Burhan Bey, buyurun.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Genelde bu kiracılarımız, bu kirayı ödemeyenlerin büyük bir kısmı İstanbul’da ve varlıklı kişiler, onu da söyleyeyim yani.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım azınlık vakıflarıyla ilgili şeyi cemaatlerle paylaştınız mı, paylaşmadınız mı?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Tamam, onu söyleyeceğim de.

Şimdi, hayır efendim, şöyle: Geçen hafta, Panayia Greek Ortodoks Kilisesi’nde biz gayrimüslim cemaat vakıflarının liderleriyle bir toplantı yaptık. Orada eski Meclis üyelerimiz de vardı. Laki Bey ve diğer arkadaşların hepsi oradaydı. Biz, o değerlendirmeyi orada yaptık, onlarla bazı bilgileri ben paylaştım ama “Bu yasal düzenleme henüz netleşmediği için size net bir şey söyleyemeyeceğim.” dedim, bilgileri var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama şimdi paylaşacaksınız yani netleştirdi herhâlde? Yani bilgi almam gerekiyor.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Şu anda ben bürokratım ama kusura bakmayın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, şunu söylemek istiyorum, önerinizi cemaatlerle paylaşacak mısınız?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Oradaki cemaat temsilcileriyle paylaşmış, siz de onlardan alabilirsiniz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır, paylaşmadı. Yani görüşlerini almış diye anladım ben, yanlış mı anladım?

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Görüş ayrı, görüşler daha önce yazılı olarak alındı. Taslak hâlindeki Cumhurbaşkanımıza arz ettiğimiz bilgileri verdim ama net olarak şu diye önlerine koymadım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Taslak bilgileri verdiniz.

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRÜ BURHAN ERSOY – Bilgileri verdim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Anladım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Evet, teşekkür ediyoruz.

Arkadaşlar, 31’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

32’nci madde üzerinde bir önerge vardır. Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

32’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11’inci ve 12’nci maddenin birlikte görüşülmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11’inci ve 12’nci maddeleri okutuyorum:

MADDE 11- 28/3/1983 tarihli ve 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanununun ek 196 ncı maddesinin başlığında ve birinci fıkrasında yer alan “Semerkand Bilim ve Medeniyet Üniversitesi” ibareleri “İstanbul Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 12-2809 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 202- Mevzuatta Semerkand Bilim ve Medeniyet Üniversitesine yapılan atıflar İstanbul Sağlık ve Teknoloji Üniversitesine yapılmış sayılır.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – 11’inci ve 12’nci maddeye yönelik bir açıklama alalım.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

11'inci maddemizde şu an mevcutta ismi “Semerkand Bilim ve Medeniyet Üniversitesi” olan bir üniversitemizin ismini? “İstanbul Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi” olarak değiştirilmesi talebi var. Bu talep de tamamen vakfın müteveli heyetinden gelen bir talep doğrultusunda hazırladık teklifimizi ve koyduk. Mevcutta bu “Semerkand Bilim ve Medeniyet Üniversitesi” olarak kurulan üniversitenin Müteveli Heyeti ve Vakfı, bu İstanbul Bilgiç grubuna, İstanbul Sağlık ve Teknoloji Üniversitesini kuracak olan vakfa aktarılmış durumda, haklarını onlar devralmış durumda. Onlar da haklı olarak -yeni bir oluşuma başlayacak- isimlerinin değişmesini talep ediyorlar Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Karabıyık, söz mü istediniz.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Ben CHP'ye sıra gelince...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ha, tamam.

Sayın Bakan Yardımcımıza, Sayın Alpaslan'a çok teşekkür ediyoruz.

Evet, arkadaşlar, 11'inci maddeyle ilgili söz talebi yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Başkanım, üniversiteden de...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Müteveli Heyet Başkanı konuşursa...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İki gündür bekliyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ne bileyim, söz talebi olmayınca yani.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biz onu bekliyoruz özellikle.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, şunu söyleyeyim: Bu maddelerden sonra Kredi Garanti Fonu, Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilileri, ilgili genel müdür arkadaşlarımın burada olmasını istiyorum, ona göre hazırlıklarını yapasın arkadaşlar.

Evet, buyurun.

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ - Sayın Başkanım, sayın vekillerim; teşekkür ederim.

Ben uzman eczacıyım. Sinop Boyabat doğumluyum. İstanbul Pertevniyal Lisesi ve İstanbul Eczacılık Fakültesi mezunuyum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sinop'u niye özellikle söylediniz? Hem de Boyabat.

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ - Ne yapayım, bilsin herkes Sayın Başkanım.

Şu anda bir aile şirketi olarak, ilaç firması olarak Adapazarı'nda 160 dönüm üzerinde faaliyet göstermekteyiz ve aynı şekilde Yıldız Teknik Üniversitesinin Davutpaşa kampüsünde de 10 bin metrekarelik bir AR-GE alanımız var. Geçmiş dönemde İzmir Ege Üniversitesi AR-GE yani sağlıkla alakalı ilaç araştırmaları kliniğini full yapıp teslim eden biz olduk. Buna bağlı olarak, eğitime ve sağlığa çeşitli katkılarımız devam etti. Tabii, bu böyle gidince biz kendimiz de böyle bir üniversite faaliyetinde gençlerimize nasıl fayda verebiliriz, aile olarak karar verdik. Bu noktayı da bu hizmeti getiremediği için, yani bir sıkıntı vesaire gibi süre daraldığı için, bu yerde yeni bir vizyon, yeni bir misyon geliştirerek Semerkand Üniversitesinde Bilgiç ailesi olarak... Vakfın ismi de Bilgiç Vakfı olmuştur. Semerkand, Hacegan Vakfı yerine Bilgiç Vakfı olmuştur. Hâl böyle olunca üniversitenin isminin de misyon ve vizyonumuz doğrultusunda Semerkand değil, İstanbul Sağlık ve Teknoloji Üniversitesi olmasını talep ettik ve arz ettik.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hangi fakülteler?

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ - Hemen söyleyeyim Vekilim, şu anda tıp fakültesi var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Senin birtakım ilaçların falan da varmış, öyle diyorlar.

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ - Var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yani böyle enteresan şeyler söylüyorlar sizinle ilgili.

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ - Çok kısa şöyle söyleyeyim: Aslında tamamen teknoloji üzerine yatırım yapan bir firmayız, sadece 3 ilacın jeneriğini çıkararak toplam kamu maliyeti olarak 450 milyon dolar bizim kamu bütçesine katkımız oldu, sadece 3 ilaçla alakalı.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Nasıl katkı sağladınız, ucuz olduğu için mi?

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ - Yok, hayır. Bir ürünün jeneriği çıkınca orijinali yüzde 40 fiyat düşer, sadece buradan bile 450 milyon dolar kamuya katkımız oldu. Sadece burada şunu görüyoruz: Bugün bir corona virüsü vakasını yaşıyoruz. Aslında şöyle bir söz vardı eskiden: Hekimlik ve eczacılık konusu bir zanaat konusu iken bugün bilim oldu. Sebebi? Nereye geldiğinizde bilim oldu? Sekanslama ve genetik faktörlerinin girmesi sonucu ilaçların tedavi şekli değişti. Örnek vermek gerekirse Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Neyse o ilaç kısımlarına girmeyelim.

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ - Örnek vereyim de bilinsin.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki.

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ - SMA'lı çocukların 1 kutu ilacının 90 bin euro olduğu yerde, bizim verdiğimiz katkı sonucu ürün 20 bin euroya düştü. Ve sonuçta bunun Türkiye’de üretimi için full katkı vermekteyiz, bizimle hiçbir ticari bir ilişkisi olmadan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, fakültelerinizi sordu.

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ - Hemen söyleyeyim Sayın Vekilim: Tıp fakültesi var, eczacılık fakültesi var, diş hekimliği fakültesi var, sağlık bilimleri fakültesi var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kaç tane öğrenciniz var?

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ - Daha almadık Sayın Vekilim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ha, kuracaksınız.

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ - Tabii, yeni yeni.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yeni başlıyor.

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ - İsim değişikliğinden sonra yeni misyon ve vizyonumuzla öğrenci almak istiyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kuracaksınız bu fakülteleri.

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ - Fakülteler kurulu, bu fakülteleri bu yıl kısmet olursa...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Faaliyette değil, faaliyete geçirecekler.

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ - Geçerse faaliyete geçecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu yıl öğrenci almaya mı başlayacaksınız?

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ - Başlayacağız yetişirse Sayın Vekilim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yatırımları yaptınız mı?

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ - Yapıldı, bütün yatırımlar bitti, kadavralara kadar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne kadar vakfettiniz?

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ - Sonuçta şu ana kadar toplam bütçesi 100 milyon TL'nin üzerinde.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 100 milyon TL vakfettiniz. Aile olarak mı vakfettiniz?

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ - Hepsi aile, hepsi kendi şahsi şeyimiz ama sadece bununla alakalı, sınırlı değil. Yatırım yapmak gerektiğinde total yatırım 100 milyon dolar gibi bir yatırımı oluyor. Yani öğrencilerimizin sadece parası için bir üniversite kurulması, o da bize yakışık almadı, bursluluk oranı bayağı bir fazla olacak üniversite olarak.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Yılmaz...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Gerçekten bu soruyu biraz meraktan soruyorum. Aklıma gelince soruyorum.

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ - Buyurun Vekilim.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bu vakfı siz kendiniz kursaydınız ve Hükûmetten izin alsaydınız daha mı ucuza mal olacaktı? Hava parası ödediniz mi bu Semerkand Vakfına?

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ - Hiçbir hava parası falan ödemedik. Sayın Vekilim süre çok uzun olacaktı, insan kaynağı kadar kritik bir nokta yok. Bizim insan kaynağına ihtiyacımız var ülkemiz olarak da ve gençlerimize bir an önce gerçekten nasıl hizmet verebileceğimizi düşünüyoruz.

Ben burada reklama girmesin diye, bizim çok uzun bir sosyal yardım şeyimiz var, o programları hiç anlatmadım. Yani ülkemizin bütün, her karış toprağı bizim ve her yerinde hizmete hazırız.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Katircioğlu...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yani ben konuşmanın başında maalesef geledim, aşağıya inmek zorunda kaldım, belki de sorulmuş ve cevap vermiş olabilirsiniz ama...

Şimdi, bakın, bu üniversite girişimi... Biliyorsunuz, Semerkand bir dinî tarikatın ismiyle anılan bir vakfın uzantısıydı bir bakıma ve onun için de bu üniversite gündeme geldiğinde, önümüze geldiğinde zaten basında da çok çıktı, görmüşsünüzdür siz de “Menzil tarikatı işte üniversite kuruyor.” diye yazılar çıktı. Şimdi, bu, bir kere, tabii, sizin açınızdan anladığım kadarıyla siz diyorsunuz ki: “Hacegan Vakfını Bilgiç Vakfı hâline getirdik.” Yani “Satın aldık.” diyorsunuz herhâlde değil mi? Satın mı aldınız?

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ - Mahkeme kararı yani bizim kendi şeyimiz yok.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bakın, ben özel üniversitelerde yöneticilik yapmış olan insanlardan biriyim ve bu işlerin o kadar kolay olmadığını da bilirim yani büyük paralar da döner vesaire... Fakat asıl beni düşündüren şey şu: Tabii ki demokratik bir ülkede tarikatlar da olabilir, demokratik bir ülkede tarikatlar, cemaatler, işte...

CAVİT ARI (Antalya) – Olmasın yani.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Yok, olabilir yani dernek biçiminde olabilir, dünyanın her yerinde var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Arı, müdahale etmeyelim.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Fakat bu tür kuruluşları sahiden biz Türkiye olarak tartışmış değiliz. Bakın, biz, yani şöyle söyleyeyim size: “Fetullah Gülen hareketi 15 Temmuzun arkasındaki cemaat.” diye söyleniyor. Doğrudur, yanlıştır, bilemem ama buradan gidersek, geçmişte kimse Fetullah Gülen hareketinden herhangi bir, böyle 15 Temmuz darbesi gibi bir darbe yapacağını kimse ummuyordu. Yani Cumhurbaşkanımız da ummuyordu herhâlde, konuşmalarında “Özledik, gel.” derken bir bakıma. Dolayısıyla da bu konularda hassas olmamız gerektiği üzerinden giderek bir şey söylemeye çalışıyorum.

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ - Aynı kanaatteyiz.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bu meseleyi temizlemeniz lazım gelir bence yani bunu nasıl yaparsınız bilmiyorum ama.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Mesajı aldı.

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ - Çok kısa bir cevap vereyim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Siz cevap vereceksiniz, şimdi diğer arkadaşlarımıza da söz vereyim, ondan sonra siz cevap vereceksiniz, unutmayın söyleyeceğinizi.

Sayın Paylan, sizin de sorunuzu alalım, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şöyle, sonuç olarak “Bir mahkeme kararıyla oldu.” dediniz. Mahkeme kararıyla devlet el koyar ama sonra size vermiş, size tahsis etmiş gibi anlıyorum ben, bunu bir açıklarsanız. Mahkeme kararıyla... Mahkeme demez ki: “Ben Ahmet’ten alıyorum, Mehmet’e veriyorum.” demez. Yani öyle değil mi? Mahkeme kararıyla devlet el koyar, sonra devlet size tahsis eder, bu ayrı bir şeydir. Yani mahkeme kararıyla olabilecek...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Katircioğlu, bir sorunuz daha var herhâlde; bitirdi, sorusunu aldık onun.

Buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bir şey daha soracağım: Ben İstanbul Bilgi Üniversitesinde Mütevelli Heyet Üyeliği yaptım geçmişte, rektör yardımcılığı vesaire...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Katırcıoğlu’nun geçiş üstünlüğü var.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Yok, estağfurullah.

Şimdi, orada, biliyorsunuz, Amerikalılar satın aldılar o tarihlerde. Fakat nasıl satın alınabilir bir vakıf üniversitesi? Kanunlara da aykırı gibi gözükten bir şey bu. Ama arka planını bildiğim kadarıyla mütevellî heyeti sandalye sayısı üzerinden hesap yapıldı. Yani bir şekilde o paralar da ödendi. Dolayısıyla da siz şimdi öyle bir şey söylediniz ki “Mahkeme kararıyla” dediniz. Mahkeme niçin bu işin içinde, ben onu anlamadım. Muhtemelen diye düşündüm, bizimkine benzer bir operasyon yaptınız, oradaki eski Hacıoğlu Vakfının mütevellî heyeti üyelerinin yerine siz geldiniz anlıyorum ki. Yani bilmiyorum...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Karabıyık...

LALE KARABIYIK (Bursa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Karabıyık, buyurun.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Daha önce Semerkand Üniversitesinin -Meclise 2 kere gelmişti-nasıl oluşturulduğunu biliyoruz. Demek ki böyle çok acele etmemek lazım hatta Eğitim Komisyonunu bile beklemeden böyle aralara getirdiğimizde sonu da bazen devamı da gelmemiş olabilir.

Şimdi, bizim için önemli olan hem devlet üniversitelerinde hem de vakıf üniversitelerinin mütevellî heyetlerinde kesinlikle tarikat veya cemaat dağılımı olmaması gerekiyor. Yani bunları duyduğumuz zaman biz gerçekten üzülmüyoruz. Tabii ki tarikatlar olabilir, cemaatler olabilir ama bunların eğitimin dışında kalması gerekir, bunların birtakım şeylere karışmaması gerekir. Bunu söylemeyi bir görev biliyorum.

Şimdi, böyle bir yapıdan sonra, Semerkandan sonra böyle bir üniversite kuruluyor. Bir kere YÖK’ün zaten bir uzmanlaşma hedefi var. Gördüğüm kadarıyla sağlık bilimleri üzerine uzmanlaşmış bir üniversite oluşturuyorsunuz. Öncelikle, tabii ki “Hayırlı olsun” diyorum. Tabii, yine, bir vakıf üniversitesi olarak beklentimiz, temennimiz, bundan sonra da bir tarikat manzarası içinde olmaması gerekiyor.

Yine bir beklentimiz, vakıf üniversitesinin, vakfın hedefine, amaçlarına uygun olarak burs oranını belli bir düzeyin altına düşürmemesi gerekiyor -sanırım YÖK yeni bir tasarı da getirecek bu burs miktarı üzerinde- ve yine borçlanma limitlerine dikkat etmesi gerekiyor diye düşünüyorum.

Bir de tabii, bu sefer acele gelmiş -ben unuttum, sordum ama onu da unutmadan söyleyeyim- tabii ki Eğitim Komisyonuna gelmesi çok daha normal süreç içerisinde olurdu ama şu anda acele bir tarih ihtiyacı varmış.

“Hayırlı olsun” diyorum. Sağlık bilimlerinde uzmanlaşmış bir üniversite olacak.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Böke...

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Karabıyık’ın söylediği, Lale Hocamın söylediği bir şeyin altını ben de çizmek istediğim için söz almıştım. Yani eğitimde tarikat ve cemaatlerin yeri olmaması gerektiğini Türkiye esasında deneyimle biliyor. Dolayısıyla, bu tartışmanın burada yapılabilir olması önemsiyorum.

Şimdi ikinci bir mesele var: Bunun Eğitim Komisyonunda görüşülmemiş olması ve Plan ve Bütçe Komisyonunda tartışılıyor olması, meselenin eğitimde cemaatleşme ve tarikatların rolünün ötesinde bir de nitelikli eğitim... Yani “Bizim bir tıp fakültesine daha ihtiyacımız var mı?” sorusuna Türk Tabipleri

Birliğin verdiği yanıtı bilmiyorum. Onu duymuş olmayı çok isterdim. Bunun sorulmadığını tahmin ediyorum. Uluslararası çalışmalar şöyle diyor: “Normalde 1,5-2 milyonluk nüfusa bir tıp fakültesi olması gerekir.” Sayılar o kadar dinamik ki bu işin uzmanlarına sorduğumda bile bana şunu söylediler: “2019’a göre elimizdeki bilgi -işte şu anda doğru söyleyeyim ben- 103 tıp fakültesi öğrenci alıyor ama öğrenci almayanları da eklediğinizde toplam 112 tıp fakültesi var Türkiye’de.” Türkiye’de böyle bir ihtiyaç var mı? Nitelikli eğitimin sağlanacağına dair bir garanti var mı? Bunu eğitimciler tartışmalı. Dolayısıyla, Eğitim Komisyonunda yapılmayan bir tartışmanın da zayıf olduğu kanaatindeyim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, size de teşekkür ederim.

Yani tamam, Eğitim Komisyonunda görüşülmemesi ciddi bir eleştiri ama daha önce buradan pek çok üniversite kuruluş kararı mütevellî heyeti başkanlarını görmeden olmuştu. Görmeden üniversiteler kurmuştuk maalesef. Bu da en azından bir teselli olarak...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Başkanı sevdiniz ama, onu fark ettim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Asla kişisel olarak algılamayın ama bazı eleştirilerim de var. Bu eleştirim, Başkanımıza yönelik olarak da olmayacak genel olarak bizim gidişatımızla ilgili yani sağlıkta ticarileşmeyle ilgili arkadaşlar.

Şimdi, Mütevellî Heyeti Başkanımız da söyledi, bir aile şirketleri var, bu konuda yatırımlar yapmışlar. Elbette para da kazanırlar, kaybederler; bu ayrı bir şey, ticari risk alıyorlar. Şimdi eğitim alanına girmek istiyorlar; olabilir, bu da çok doğaldır. Ama arkadaşlar, bir gidişat var; bunu unutmayalım.

Bakın, Türkiye’de kamu hastanelerimiz vardı, kamu üniversite hastanelerimiz vardı. “Vardı” diyorum çünkü büyük oranda aşınmış durumdalar. Yani bir Hacettepe, Çapa, Cerrahpaşa gibi kamunun yarattığı markalar vardı ve oradan çıkan hocalara herkes güvenirdi. Ama son yirmi yılda bu sağlıkta piyasalaşma ve ticarileşme üzerine bunlar ihmal edildi ve buradaki beşerî sermaye yani insan kaynağı özel üniversite hastanelerine geçmeye başladı -Medipoller, Acıbademler, diğerleri- ve bu üniversite hastanelerinin içi boşaldı. Gerek beşerî sermaye anlamında içi boşaldı gerek borç altında bırakıldı ve şu anda olan girişim gibi olan daha önceki girişimler bu üniversite hastanelerinin içini boşalttılar.

Onlar yatırım yaptılar, daha cıvalı, boyalı hastaneler yaptılar ama içerik anlamında ciddi sıkıntı var yani sağlıktaki nitelik anlamında çok ciddi sıkıntı var. Yani eskiden bir Çapanın doktorunu gördüğümüzde, Hacettepenin doktorunu gördüğümüzde güvenirdik. Şimdi, inanın, hastalar 3 doktor geziyorlar, 4 doktor geziyorlar ki “Ya acaba ben güvenli, doğru bilgiye ulaştım mı? Yapılan tetkikler doğru yapıldı mı, yoksa ticari anlamda mı yapıldı?” diye.

Bu anlamda, kamunun es geçilmesini masaya yatırmamız gerektiğini düşünüyorum. Bu da elbette Sağlık Komisyonumuzda yapılması gereken, Eğitim Komisyonumuzda yapılması gereken bir şeydir, Plan ve Bütçe Komisyonunun da mutlaka bununla ilgili sorumluluk alması gerekir.

Benim bir sorum var. Şimdi, böyle üniversite hastaneleri kuruluyor, tıp fakülteleri açılıyor, eczacılık fakülteleri açılıyor. Bir bakıyorsunuz öğrenci ücretlerine yıllık 100 bin lira, 80 bin lira, 50 bin lira. Yani Türkiye nüfusunun herhâlde yüzde 3’ünün, 5’inin ulaşabileceği ücretler. Burslu okuyanlara bakıyorsunuz yüzde 5’i, 10’u, 15’i yüzde 50 veya yüzde 100 burslu okuyabiliyor, çok az burslu öğrenci okuyabiliyor. Genelde de bu rakamlara ulaşabilenler ülkenin varlıklı aileleri oluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu anlamda, bizim parti olarak savunduğumuz “ücretsiz ve nitelikli eğitim” hedeflerinden uzaklaşmış oluyoruz.

Şimdi, vakıf başka bir şeydir. Vakıf mantığından çıkılan bir gidişat var. Yani belki siz farklı olursunuz ama şu ana kadar kurulan bu konudaki vakıflar bir ticarethaneye dönmüş durumda. Yani orada insan yetiştiriyor, oradan o kaynağı alıp kendi ticarethanesine götürüyor, orada hem yüksek ücretlerle öğrenci okutuyor hem de orada üniversite hastanelerinden para kazanmak üzerine yapılan işletmeler; bu, yanlış. Hem yoksul vatandaşımız o hastanelere ulaşamıyor, çok yüksek ücretleri var çünkü hem orada okuyamıyor çünkü üniversite bedelleri çok yüksek. Cilalı, boyalı hastaneler yapılıyor, iktidar da bununla övünüyor ama vatandaş ulaşamıyor. İşte, bu gidişatı tersine çevirecek bir bakış lazım, bir vakıf bakışı lazım.

“Vakıf” dediğimiz vakfetmektir ya. Özellikle yoksul öğrencilere, ulaşamayan öğrencilere vakfetmektir. Ama öyle bir bakışın ben daha örneğini görmedim. Siz “Arkadaş, ben bunun tersini yapacağım. Ben gerçekten yoksul öğrencileri okutacağım orada. Para karşılığı da son derece sınırlı sayıda öğrenci okutacağım. Öğrencilerin yüzde 80’ini burslu okutacağım.” diyebiliyor musunuz? Çok merak ediyorum.

Buradaki niyetiniz anlamında da... Anlıyorum, AR-GE faaliyetleri yapacaksınız, ülkeye katkı sunacaksınız ama bu katkının da açıkça söyleyeyim ticarete dönüşmemesi lazım. Temel motivasyonun sizin para kazanmanız olmaması lazım, yoksul öğrencilere ücretsiz, nitelikli eğitim vermek olması lazım. Ülkemizi de vakfediyorsanız Allah razı olsun. Bu anlamda, yoksullara, özellikle dar gelirliyle ulaşacak bir eğitim hizmetinin verilmesi ihtiyacı olarak görürüm.

Bu anlamda, arkadaşlar, benim önerim naçizane, son cümlemi söyleyeyim: Kamu hastanelerimizi bu kadar ihmal etmişken, kamu üniversite hastanelerimizi bu kadar ihmal etmişken bol bol bu şekilde vakıfların kurulması önemli ama bu gidişat ticarileşmeyi getiriyor, sağlıktaki ticarileşmeyi getiriyor. Bu da yoksulların hem hizmete hem de eğitime ulaşmasını engelliyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Mahmut Bey, buyurun.

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ - Sayın Vekilim, sizi rahatlatacak bir şey söyleyeyim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, kayda geçiyor, ona göre!

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ – Tabii, tabii, tabii.

Ben Kumkapı’da eczane eczacılığı yaptım, Bezciyan Ortaokulu beni iyi tanır. Ben orada yaptım eczacılığı ve bütün çocukluğum da orada geçti. Yani oraya baktığınızda -Meryem Ana da dâhil- bütün hepsinde beni oradan “check” edebilirsiniz yani bütün geçmiş ve çocukluğumu dâhil her şeyimi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani yoksulları okutuyordunuz o zaman?

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ – Yok, orada, Melikyan’ın döneminde benim çocuk doktorumdu.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Siz de aynı cemaatten olmayasınız!

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ – Hayır, şimdi o kadar ince ki burada din, dil, ırk farkı olmadan bir mesaj vermek gerekiyordu. Siz Melikyan’ı ne kadar hatırlarsınız bilmiyorum ama benim çocuk doktorum oydu,

Kumkapı’da. Şimdi, o dönemi bildiğim için, Bezciyan Ortaokulunun yanında -bilerek zikretmiyorum gerisini- bir tedavi yeri vardı ve kaldırıldı. Biz üzüldük, ben orada tedavi olmuştum. Bu, gerekli mesaj olarak, net olarak cevaplandı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani yoksulları okutacaksınız?

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ – Bakın, biz oradan hizmet aldık, özeti bu, gerisini mantıktan çıkarmak gerekiyor.

Burada “vakfın devri” diye bir müessese yok ancak isim değişikliği için bir mahkeme kararı var, özeti bu, mahkeme kararı da onun gerekçesiydi.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Vakıf senedi değişti.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yok, isim değişti.

SEMERKAND BİLİM VE MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI MAHMUT BİLGİÇ – İsim değişti ve isimle birlikte yepyeni bir yönetim gelmek üzere.

Şimdi, devam edelim, ben hemen söyleyeyim. Buradaki hassasiyetinizden mütevellî heyetimize baktığınızda hemen bu yeni misyonun, vizyonun nereye gittiğini çok net göreceksiniz ve aynı zamanda isme de baktığınızda buranın misyonunun ve vizyonunun nereye gittiğini orada da göreceksiniz. Bu ülke hepimizin ve gerçekten, katma değeri her alanda üretmezsek, insanımıza hizmet vermezsek şu andaki fiyatlarla bunu sağlama mümkünatımız yok. Bunun için de elimizden gelen bütün gayreti 7/24 insanımıza hizmet için kullanıyoruz, zaten bu üniversitenin bu şekilde, hizmetle devam edebilmesinin mantığı da bu. Geçmişte acı örnekler tabii ki fazlasıyla var ama hiçbir kötü örnek bizim emsalimiz olmayacak yani biz bu uğurda bir ömür vermeye yola çıktık, özeti bu.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

11’inci maddeyi oylarınızı sunuyorum.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Dövizli bireysel emeklilik sistemine yönelik 16 ve 17’nci maddelerimiz var. Bu maddelerin birlikte görüşülmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

16 ve 17’nci maddeleri okutuyorum:

MADDE 16- 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Türkiye’de kanuni yerleşim yeri bulunmayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ve 5901 sayılı Kanunun 28 inci maddesi kapsamındaki kişiler tarafından yabancı para cinsinden katkı payı ödenebilir.”

MADDE 17- 4632 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Cumhurbaşkanı yabancı para cinsinden yapılan katkı payı ödemeleri için bu oranı yüzde ona kadar indirmeye yetkilidir.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, bununla ilgili bir açıklama alalım Sayın Ök’ten.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Getirdiğimiz madde 16’yla, yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarımıza da yani gurbetçilerimize de bireysel emeklilik sistemine döviz cinsinden dâhil olmalarının imkânının sağlıyoruz. Bu, şu anlama geliyor: Döviz cinsinden sisteme para koyacaklar, sonrasında çıkışta da döviz cinsinden o birikimlerini

geri alabilecekler. Bunu özellikle vurgulamak istiyorum çünkü dün burada şöyle bir şey oldu “Döviz TL’ye çeviririz, TL’ye çevirirsek aynı hesap olur.” gibilerinden. Buradaki amaç, hani, bizim şu an mevcuttaki durumda TL cinsinden sisteme giriyoruz, TL olarak da yatırımın geri dönüşü var. Tabii ki mevcut bireysel emeklilik sisteminde Türk lirası olarak giriyoruz, Türk lirası olarak yatırımların karşılığını geri alabiliyoruz şartları sağladıktan sonra. Bu sistemde -altını çizmek istiyorum tekrar- döviz olarak sisteme girilip, döviziniz değerlendirilip, döviz sonunda çıkış olup...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Doları götürmeye devam ediyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet, şöyle: Biliyorsunuz, mevcut Türk lirası sisteminde yüzde 25’e kadar devlet katkısı vardı. Getirmiş olduğumuz teklifin 17’nci maddesinde dövizli BES’e devlet katkısını yüzde 10’a kadar indirme yetkisini Cumhurbaşkanına tanıyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nilgün Hanım, şöyle söyleyeyim: Biz Türk lirasının itibarını artırmaya çalışan bir ülkeyiz ama maalesef şu anda dolar 6,17 mi, 6,18 mi ne, her gün değer kaybeden bir paramız var, enflasyonla mücadele konusunda maalesef başarısızız, faiz oranlarımız hâlâ yüksek ve paranın itibarı yok; bakın, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları için bile yok. Şu anda Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının döviz mevduatı, TL mevduatından daha fazla yani döviz mevduatımız TL mevduatından fazla yani Türkiye’de yaşayanlar dahi Türk lirasına şu anda güvenmiyorlar. Şimdi, tabii ki yurt dışındaki vatandaşların TL’yle burada bireysel BES yapmalarını bekleyemeyiz yani güven olsaydı yaparlardı. Nasıl ki Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı dolara yatırım yapıyorsa, keşke güven olsa, bütün dünya vatandaşları TL’ye yatırım yapsa ama o iklimden çok uzaktayız. Şimdi, böyle bir iklimde, bu kadar döviz yükümlüğümüz varken ve döviz yükümlülüğümüzle ilgili CDS primimiz bu kadar yüksekken -yani Türkiye riskli bir ülke olarak görülüyor- döviz yükümlüklerini daha da arttırmak -yani şirketlerin veya kamunun- doğru mudur yanlış mıdır, bunu tartıştınız mı bürokratlarla, bunu size soruyorum. Yani döviz yükümlülüğünü daha da arttırmak doğru mudur, yanlış mıdır; 300 milyon dolar olur, 5 milyar dolar olur, bunu bilmem. Bununla ilgili kaç potansiyel vatandaşımız var ve BES sistemine böyle bir şey yaptığımızda ne kadar talep olacağını düşünüyorsunuz; kısa, orta, uzun vadeli ne kadar yükümlülük olacağını düşünüyorsunuz, bunu soruyorum, bir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir de, Allah’ınızı severseniz Nilgün Hanım, şimdi, ya Amerikan hazine bonusu faizi 1,30; on yıllık faizi, siz diyorsunuz ki: “Getir -atıyorum- 10 bin dolar, ben sana hemen bin dolar vereceğim, yüzde 10 vereceğim.”

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hemen vermiyor, on yıl kalması lazım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hemen veriyorsunuz ya.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yok, yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Neyse, koyuyorsunuz, hesaba koyuyorsunuz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yüzde 10 devlet desteği...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, yüzde 10 devlet desteği verecek... “Yüzde 10’a kadar düşürebilir.” diyor. Bakın, o da yüzde 10’a kadar, belki yüzde 15 verecek, ağanın eli tutulmaz, Cumhurbaşkanı belki “yüzde 15” diyecek. Yani bir anda “Yüzde 10 faiz vereceğim.” diyorsunuz, bu durum ne kadar doğru?

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Faiz değil, devlet katkısı o.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar, yüzde 10 devlet katkısı işte, neyse, faiz oluyor, alan kişi için faiz oluyor. Alan kişi diyor ki: “Ben 10 bin dolar getirirsem 1.000 dolar devlet verecek.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İşte on yıl çıkmaması gerekiyor, çıkarsa alamıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya eyvallah, çıktı, çıkmadı ama 1.000 dolar verecek yani.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Çıkarken alamıyor zaten.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Başkanım, bir kafa karışıklığı olduğunu tahmin ediyorum, sektörden arkadaş var, açıklama yapsın.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, bilgi alırsınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar, 1.000 dolar vereceksin yani yüzde 10 bir anda faiz vereceksin.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, sakın olun, düşüncesini aktarsın, Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu duruma düştük mü gerçekten; dolara, euroya bir anda yüzde 10 faiz verecek duruma düştük mü? Yani bu, gerçekten ciddi, önemli bir sıkıntı ve bu, güveni de eksiltecek bir konudur, bu algı. Yani yüzde 10 şu anda bir anda devlet desteği veriliyor, bunun hazineye yükünü kısa, orta ve uzun vadeli olarak ne görüyorsunuz, Nilgün Hanım, bunu soruyorum.

Bu sorularına cevap alırsam belki tekrar söz alırım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Emecan, buyurunuz.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, bu kanun teklifi neden getirildi diye baktığımızda evet, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın bireysel emeklilikten yararlanması makul olarak görülebilir ancak tabii, devletin de nakit akışına ihtiyacı var, bu gerçek de ortada, artık para yok. Para olmayınca, nereden ne tahsil etmek -öyle değil mi Sayın Aydemir- kârdır anlayışıyla kanun yapıyoruz artık burada, bunu görüyoruz yani ve Türkiye'nin genel durumuna baktığımızda, artık Türkiye'de çifte para sistemine geçmiş durumdayız. Evet, millî paramız TL, yatırım paramız döviz, bu bir gerçek, uzun yıllardır böyle

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Var mı döviz hesabınız sizin de?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) - Genel olarak öyle yani var, yok ya da kimin var, kimin yok o önemli değil ama yatırım parası artık döviz olmuş durumda ve bugün de dolar sürekli bir yükseliş içerisinde.

Şimdi, birincisi: Burada Cumhurbaşkanına yetki verilmesi olayı var tabii, bu ne kadar doğru, bunu sormak istiyorum.

İkincisi: Yüzde 25 olan devlet katkısının yüzde 10'a kadar indirilebilecek olması. Sayın Paylan da belirtti yani bu yüzde 10'a inmeyebilir, yüzde 12 olur, yüzde 15 olur, belki yüzde 20 olur; buna Cumhurbaşkanı karar verecek. Şimdi, yakın zamanda Merkez Bankası çok yüksek oranda faizle bir döviz borçlanması da yaptı. Yani artık para bulmak için ciddi oranda faizler ödüyoruz biz, faiz borcu yükü altına giriyoruz ve eğer burada bu yüzde 10 dövizle borçlanma yapıyorsak yüzde 10 bile yani en düşük oran bile çok yüksek ve biz bu bedele katlanmak istiyoruz bu gelirin bize gelmesi için; bu paranın ülkeye girmesi, sisteme girmesi için. Evet, ne kadarlık bir gelir bekliyoruz? Bu sorunun cevabı gerçekten önemli.

Bir de dövizin cinsi burada belirtilmemiş, bir belirsizlik var. O konunun da belki netliğe kavuşturulması gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Karabıyık...

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Şimdi, çok uzun süre değil, sanırım Temmuz 2019’da, bildiğiniz gibi, yabancı ülkelerde çalışan Türk vatandaşlarının bir emeklilik hayali vardı ve onlarla ilgili çok apar topar bir şey getirdiniz ve onlar da hemen emekli olma gayreti içerisine girdiler. Oysa ne olabilirdi? Onlar günleri geldiği zaman emekli olacaklardı, bu arada da primsiz çalıştırabilirdiniz ama o tarihte böyle bir şey yaptık, tamam. Dedik ki: “Sineğin yağını çıkartmak istiyorsunuz. Paraya ihtiyaç var.” Tamam, ama şimdi tekrar gelinen noktada çok çelişkili bir durum ortaya çıkmış oldu. Bir kere, burada birtakım çelişkiler var. Şimdi, döviz bazında dolar mı, euro mu? Bu, herhâlde her ikisini de kapsıyor, o, bir kere, hiç belli değil. Önceki uygulamada 735 lira katılımcıya verilmekteydi. Diğer taraftan, yurt dışında yaşayan Türk vatandaşları Türkiye’de uygulanan BES sistemine dâhil olduğunda üst bir limit belirlenip bunun üzerinden mi yüzde 10 katkı olacağı çok anlaşılmıyor, net değil. Türkiye’de emeklilik sistemi var; hani, buna emeklilik sistemi değildir demek istemiyorum ama bunu biraz daha tasarruf sistemi olarak görmekte fayda var demek istiyorum.

Yine, Cumhurbaşkanına verilen bu yetki Anayasa’ya ne kadar uygundur? Anayasa’ya aykırı gibi görüyorum.

Diğer taraftan, şimdi, Meclise sunulan yeni düzenlemede “yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarına ve Mavi Kart’lılara bireysel emeklilik sistemine (BES) katılmaları ve yüzde 10 katkı” diyorsunuz; bir bakıyoruz, bunun limitinin olmadığı gibi, bu, uzun vadeli bir çalışma yani bu yüzde 10, daha sonra, döviz yükseldiğinde nasıl bir yükümlülük altına sokacak devleti? Daha sonra, biliyorsunuz, bir sistem vardı “süper emeklilik”ti galiba ismi, değil mi? O süper emekliliğe dönerse bunun içinden nasıl çıkılacak? Onu da düşünmek lazım.

Yine, bu tasarruflar devlet tarafından çarçur edilirse bu sorumluluk nasıl yerine getirilecek? Bunun da emekliliğe dönmesi konusunda ne yapılacak?

Yine, şu an ifade ettiğiniz şey 45 yaş altı. Şu an burada yaş belirtilmemiş yani uygulamamızda 45 yaş altı ama şimdi, burada hangi yaş grubunda geçerli olacak? Onun bir netliğinin ortaya çıkması lazım.

Yine, brüt ücretin yüzde 25’i şu anda veriliyor, açıklayacağım tekrar. Şimdi “yüzde 10” diyorsunuz, bu neyin? Hani, ne getirirse, ne kadar miktar getirirse onun yüzde 10’u mu yoksa yine asgari ücretin yüzde 10’u mu? Hani, onun biraz daha netlik kazanması gerekiyor diye düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LALE KARABIYIK (Bursa) – Tamamlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Şunu hatırlatmak isterim: Temmuzdan önceki borçlanma tutarlarına baktığımızda -yani emeklilikleri için söylüyorum- 3600 günle emekli oluyordu, 5000 günle emekli olabiliyordu; şimdi 3600 günle, 5000 günle emekli olamıyor, 7200 gün ve 9000 gün ve bildiğimiz gibi de BAĞ-KUR’a geçti, emekliliklerinden bahsediyorum ve o zaman yaklaşık 9000 günde 282.510 liradan -bu kadar yatırdıktan sonra- alacağı maaş 2.700 liraydı, şimdi 397 bin yatırıyor aynı süre için

ve 1.000 lira-1.500 lira arası bir maaş alıyor. Şimdi, tabii, orada bir hak kayıpları oldu bu kişilerin. Onlara o zaman “Paraya ihtiyaç vardı.” dediniz, şimdi de diyorsunuz ki: “Hadi size bireysel emeklilik sağlıyoruz, yine döviz olarak getirin.”

Şunu da hatırlatmak isterim: Yıllar önce yani 2008’e kadar zaten döviz bazlı günlük 3,5 dolar getiriyordu, bunu sonradan siz TL’ye çevirdiniz, TL bazında olsun dediniz; şimdi yeniden döviz getirmesini istiyorsunuz yani bu ne yaman bir çelişki?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LALE KARABIYIK (Bursa) – Tamamlayayım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Bireysel tasarrufun da adını “emeklilik” olarak koymak, tabii, kulağa biraz hoş geliyor ama ben hâlâ bunun bir tasarruf olduğu görüşündeyim, bunu da yine saklamayacağım, söyleyeceğim. Daha sonra sorularda diğer şeyleri söyleyeyim. Ama nedir bu yüzde 10’u esas almaktaki maksadınız?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yurt dışındaki tasarrufları Türkiye’ye çekmek gibi görünen, son derece masum gibi görünen bu plan veyahut da bu proje, bir Ponzi projesi. İleride neyle karşılaşacağımızı görecekiz. Geçmişe bakarsak YİMPAŞ, KOMPASSAN, UMPAŞ vesaire gibileri vardı, gittiler -yurt dışında faiz düşük- yurt dışından faizi çektiler, getirdiler, buraya yatırdılar, yüzde 15-20 getiri veriliyordu, ondan sonra işin nereye gittiğini gördük. Bu da buna dönüşecektir, göreceksiniz. Dolayısıyla risk alıyorsunuz, sizi uyarıyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Öztürk...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Şimdi, anladığım kadarıyla ya bir kafa karışıklığı var arkadaşlar ya da bazı şeyleri hakikaten ihmal ediyoruz. Şimdi, bu Bireysel Emeklilik Kanunu’nu, bir kere, anlamak lazım; burada yetkili arkadaş var, o açıklar ama ben bu konuda emek vermiş bir arkadaşınız olarak birkaç söz söylemek isterim.

Şimdi, kanun teklifinde getirilen maddeyi okuyalım, ne diyor 16’ncı madde? “Türkiye’de kanuni yerleşim yeri bulunmayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ve 5901 sayılı Kanunun 28 inci maddesi kapsamındaki kişiler tarafından yabancı para cinsinden katkı payı ödenebilir.” Bir defa, şu anda bir sistem işliyor. Bu sistem ne? Asgari ücretin on iki aylık ücreti tavan değil mi burada?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Brüt asgari ücret.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Kişi brüt asgari ücretin tavanı kadar tasarruf yapmak istiyorsa bireysel emekliliğe tabi olabiliyor. On yıl beklemek şartı var burada. On yılın sonunda ister emekli oluyor ister parasıyla, devletin verdiği yüzde 25 katkıyla ve nemalarıyla beraber bunu alma hakkına sahip. Henüz bu on yıl bitmedi, değil mi? Sistem ne zaman başladı.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 2003’te.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ama emekli olan var mı şu anda?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Yaş sınırı var.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi, tabii, bazı sorulara cevap ararız, buna katılırim ama dövizle de bu sisteme katılma imkânı getiriliyor.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Vardı zaten.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Vardı.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Değerli arkadaşlar, vardıysa niye getiriyoruz?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bir sonraki maddeye bakın; 16’dan bahsediyorsunuz, 17’e bakın.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – 17’de ne diyor? “...yüzde ona kadar indirmeye yetkilidir.” Yani dövizle katılana devlet yüzde 25 katkı mı veriyor? Şu anda öyle bir şey yok. Döviz Türk lirasına çevrilerek yapılıyor benim bildiğim, TL dışında bir işlem yok şu anda.

Şimdi, bir kere, arkadaşlar, sistemin adını doğru koyalım. Bu bir bireysel emeklilik sistemi ve zorunlu değil. Nasıl ki Türkiye’de ikamet eden vatandaşlarımız bundan yararlanabiliyor... İçinizde var mı bilmiyorum, mutlaka yakını olanlar vardır ama ben kendim bireysel emeklilik tercih ettim çünkü daha önce bir emeklilik şirketinde genel müdür olarak çalışıyordum, oraya yatırım yaptım, yedi yıldır da ödeme yapıyorum. Şimdi, size alternatif veriyor, 6 defa değişiklik imkânınız var yatırım tercihinizde ama bunu Türk lirası olarak yapıyorsunuz. Şimdi, yurt dışında ikamet eden vatandaşlarımıza böyle bir imkân getirdiğimizde, dövizde de yüzde 25 devlet katkısı yaptığında bir haksızlık olacağı gözüküyor. Bunu yüzde 10’a kadar indirme yetkisi de kamuya veriliyor. Kamuyu da kim temsil ediyor? Cumhurbaşkanı. Yani eski bakanlar kuruluna verilen yetkiler Cumhurbaşkanına veriliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Başkanım, bitireyim müsaadeniz olursa.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Elbette Türkiye tasarruf açığı olan bir ülkedir ve sanayileşmiş, gelişmiş ülkelerde de en büyük tasarruf fonları emeklilik veya sigorta sistemleridir, sigorta şirketleridir arkadaşlar; bunu hepimiz biliyoruz, içinde iktisatçılarımız var, iş dünyasından gelen arkadaşlar var. Yani Türkiye’de tasarrufun artırılmasını teşvik için devletin, Hükûmetin bir kanun çıkarması veya böyle bir talepte bulunması çok doğal bir iştir ve hepimiz bundan istifade ederiz, hepimiz aynı gemideyiz. Yani meseleyi tersten okumak, tabii, muhalefet anlayışıdır ama bu da bir opsiyondur. İlla yurt dışında ikamet eden vatandaşlarımızın hepsini bireysel emekliliğe katılmaya zorlayıcı bir madde yok, bu bir alternatif. Dövizle de katılmak isteyen bu haktan yararlansın diye böyle bir teklif var önümüzde, takdir sizin ama biz destekliyoruz bunu.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Bir şey söyleyebilir miyim.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Buyurun.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Pardon, o söylemek istediğimi bir tekrarlayabilir miyim karışıklık olmasın diye. Yani az önce dedim ya “Zaten, dövizle 2008’e kadar, sonra TL’ye çevrildi.” diye. Onu emeklilik sistemi için söylemedim yani şöyle: Emekli olmak için yurt dışı borçlanmasıyla dolayı yüzde 3,5 isteniyordu ya, günlük 3,5 dolar üzerinden daha doğrusu...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ayrı bir şey ama.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Ayrı bir şey, tamam.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – BES’le ilgili mi?

LALE KARABIYIK (Bursa) - Ben BES’le ilgili demiyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Tamam, ben BES’le ilgili zannettim.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Bakın, “sizin sisteminizde, mantığınızda” diyorum. Onu da yapan sizsiniz, bunu da yapan sizsiniz. Yurt dışı borçlanmasının günlüğünü dövizden TL’ye çevirdiniz, tekrar dövize çevirdiniz. Şimdi, bunu da dövize çeviriyorsunuz. O zaman öbürünü niye TL’ye çevirdiniz? Yani mantığı anlayamadım.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Öbüründe sistem zarar görüyor, onu düzeltmek haklı bir şey.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Bu, benim BES’le ilgili olan teklifim değil.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Teşekkür ederim Sayın Vekilim.

Sayın Sındır...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Şimdi, özür dilerim, yurt içinde veya yurt dışında bireysel emeklilikten, BES’ten yararlanan kişi Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı mı? Evet. Oran veriyoruz, yüzde 25, devlet desteğini veriyor “Ben katkı koyuyorum.” diyor, değil mi?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – TL’yle.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bir dakika dinleyin, TL...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Siz “Değil mi?” diye soruyorsunuz, ben de cevap veriyorum.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – İsterse Avustralya doları olsun... Ben 100 birim para ödüyorum burada yaşayan birisi olarak, 25 birim para bana devlet desteği veriliyor değil mi?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Evet ama onu tam hak etmiyor.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ya, bir dakika, izin verin.

Yurt dışında bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı da 100 birim para ödüyor, 25 birim eşitlik ilkesinden hareketle kendine...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ama dövizle ödediği için 10 birim alıyor.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Dövizle ödüyor da bankanın, ilgili finans şirketinin hesabına giriyor bu para.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama döviz olarak giriyor.

FİKRET ŞAHİN (Balıkesir) – Türk lirasına çevirin.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Döviz olarak giriyor. O, onun döviz olarak giren... Şimdi burada ben kişinin haklarından bahsediyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Başkanım, isterseniz sektör temsilcisinden bir bilgi alalım bu konuda.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ya, izin verin, ben, bitireyim sözümü, ondan sonra alalım.

Burada neden yüzde 25’ten yüzde 10’a düşürülüyor? Yurt dışındaki bir vatandaşım ödediği 100 birimlik paraya karşılık devlet desteği yüzde 25 değil de yüzde 10’a kadar indirilecek; bunun açıklanmasını istiyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Dolar karşılığında.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – O da cebinden ödüyor, dolar ödüyor, euro ödüyor.

Teşekkür ederim.

OTURUM BAŞKANI ŞİRİN ÜNAL – Sayın Hamzaçebi...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu Mart 2001 tarihinde yürürlüğe girdi. O zaman uygulanmakta olan istikrar programının 2001 Şubatında krizle sonuçlanması sonrasında, Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı çerçevesinde yürürlüğe konulmuş olan bir kanundur. Amaç, Türkiye’de yetersiz olan iç tasarrufları artırmaktır. Bu amaçla, bireysel tasarrufların “emeklilik sistemi” adı verilen bir sistemle değerlendirilmek suretiyle o sürenin sonunda ilgili kişiye, sisteme giren kişiye nemalarıyla birlikte ödenmesi yönünde bir sistem geliştirildi; diğer ülke uygulamalarına bakıldı, onlardan da örnekler alındı ve uygulamaya konuldu.

Türkiye’nin temel sorunu, iç tasarrufların yetersizliğidir. İç tasarrufların yetersiz olması nedeniyle Türkiye daima ekonomik büyümesini yurt dışından giren kaynaklarla sağlamıştır. Yurt dışından kaynak girmedigi zaman ekonomik büyüme yavaşlamış, bu girişin iyice zayıfladığı dönemlerde de ekonomik krize girmiştir. Şimdi de o dönemlerden birini yaşıyoruz. O yıldan bu yana, yıl 2001 -çıkan kanunun tarihi- bugün 2020 yılı, 20’nci yıla doğru giriyoruz. Zaman içerisinde sistemde çok değişiklikler yapıldı. Vergi düzenlemeleriyle sürekli olarak teşvik edilen bir sistem söz konusu oldu. Devlet katkısı getirildi. Devlet katkısının miktarı artırıldı, şu an katkının yüzde 25’i oranında devlet katkısı var, bireyin sisteme yatırdığı paranın yüzde 25’i kadar devlet katkısı var. Fakat ona rağmen, bireysel emeklilik fonlarında arzu edilen seviyeye ulaşıldığını söylemenin mümkün olmadığı düşünüyorum. Rakamları arkadaşlar verirse bir kez daha burada görmüş oluruz, arzu edilen seviyede değil. Esasen, ben kişisel olarak bunu bir emeklilik sistemi olarak da değerlendirmiyorum, şöyle değerlendirmiyorum: Kendi hesaplarıma göre bu sisteme Türk lirasıyla tasarruflarını yatıran kişinin belirlediği süre sonunda -on, on beş, yirmi, yirmi beş, her neyse- elde edeceği para, isterse emekli aylıkları olarak alsın isterse topluca bir ödemenin kendisine yapılmasını talep etsin, aynı süre içerisinde dövizin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, çok çabuk bitiyor burada süreler.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Normalde üç dakikaya ayarlıydı, onun için...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Öyle mi, üçe mi indirildi süreler?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – On dakika konuşun Sayın Hamzaçebi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Öyle mi? Teşekkür ederim, sağ olun.

Sayın Öztürk, yok, onun bir cümlesi vardı, ona da en son, bitiminde cevap vereyim.

Şimdi, kişi bu sisteme girmek yerine tasarrufunu dövizde çevirip on yıl dövizde tutsa ve onu on yıl veya yirmi yıllık bir süreyi belirleyerek o tasarrufu yirmi yıla bölüp, bunu çekip aylık taksitler hâlinde harcasa, kullansa aynı şeye geliyor. Bu sistemin geleceğinin olduğunu düşünmüyorum. Bu dövizle olan ödemenin şöyle bir mahzuru var: Evet, burada yabancılardan, diğer ülkelerde oturan vatandaşlarımızdan sisteme giriş yapılmasını arzu ediyorsunuz, tasarruflar artsın ama bankadaki mevduatın yarısının döviz cinsinden olduğunu düşünürsek bu sistemde yabancı para cinsinden olan tasarruf miktarını artıracaktır; bugün için hoş gözüküyor olabilir, ne kadar etki eder bilemem. Ama sistemde ikili bir tasarruf olacak şimdi, bir kısmı döviz garantisini almış, bir kısmı TL’de tutuyor tasarrufunu. Tasarrufunu dövizde tutan her zaman için avantajlı. Bence ikili bir sistem, sistemi kendi içinden kemirip TL tasarrufların aleyhine dönebilir.

Sayın Öztürk “Muhalefet olayı tersinden okumaktır.” gibi bir şey söyledi. Sayın Öztürk, oradan öyle mi gözüküyor?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Genellemem yanlış.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir yer değiştirelim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır, muhalefet doğru olana doğru der ama eksik gördüğü konuları da daha iyi bir yasa yapılması için belirtir. Biz, burada muhalefeti böyle görüyoruz.

Teşekkür ederim.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Genellemiyorum, sizi tenzih ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Böke, buyurun lütfen.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, yurt dışında yaşayan yurttaşlarımıza emeklilik hakkı diye paketlenmiş. Ama şuna yanıt ihtiyacı çıkıyor o zaman: Yurt dışındaki yurttaşlarımız kendi ellerindeki döviz TL'ye çevirerek buraya yatırabiliyorlar, üstelik de fonları isterlerse döviz cinsinden getiri elde edebilecekleri fonlara da aktarabiliyorlar. Yani bunu tercih etmeyip dövizle geleceklerini düşünüyorsak eğer o zaman esasında şunu itiraf ediyoruz: TL'yi istikrarlı görmedikleri için, TL'ye katkı yapmaya çekiniyorlar ancak dövizle katkı yapıp döviz garantisiyle çekeceklerini bilirlerse gelirler.

Sayın Hamzaçebi bunu söyledi, ben de başka kelimelerle yeniden ifade edeyim. Bu itiraf esasında şunu söylüyor: Bu sisteme güven kalmamış, onun için ağır bir dolarizasyon hâli var. Bu dolarizasyon hâlini yabancı para cinsinden mevduatların oranının yüzde 50'yi geçmesinde görüyoruz. Buna müdahale edecek, güven yaratacak işleri yapmak yerine dolarizasyonu artıracak. BES'in şu andaki hâliyle TL'ye girmeyi seçmeyenlere “Gelin, dolarla girin.” diyen anlayış bir; bu risk algısının varlığını çok güçlendiriyor, esasında iktidarın da farkında olduğunu gösteriyor.

İkincisi de esasında, kriz olduğuna da işaret ediyor. Yani niye TL'yle çekemediğimiz şeyi dövizle çekme ihtiyacı Türkiye'ye döviz girişinin yavaşlamış olmasından kaynaklanıyor. Niye yavaşladığının yanıtı da esasında güvenin kaybolmuş olmasında, bunu da CDS risk primlerinde görüyoruz. Birkaç istatistiği paylaşayım bu tahlili yapmayı kolaylaştıracığı için. Dolara ihtiyaç var, yeterince dolarımız yok, bir yerden bulmamız gerekiyor. Şimdi, yurt dışında yaşayan yurttaşlarımızı BES'e ikna ederek bulacağımızı söylüyoruz çünkü doğrudan yabancı yatırımcı gelmiyor artık. Bundan daha önce aylık ortalama 1 milyar dolarlık doğrudan yabancı yatırım gelirken bu rakam inanılmaz azalmış, 690 milyona düşmüş. Üstelik bu 690 milyonluk yatırımın da 400 milyonu gayrimenkulle geliyor zaten. Dolayısıyla Türkiye'ye öyle bir yatırım hâli falan da yok, olmamasının sebebi güvenin olmaması. Hukuk yoksa, özgürlükler yoksa, bir güvence yoksa yatırımcı gelmiyor, doğrudan yabancı yatırımcı hiç gelmiyor.

Aynı şekilde, geçen yıl içerisinde, son bir yılda yurt dışı yerleşikler 4,9 milyar dolarlık DİBS ve hisse senedi satışı yapmışlar, çıkış yapıyorlar Türkiye'den. Yani bu, döviz ihtiyacı esasında söyleyen bir madde olmuş. “Kriz var” diyorsunuz, var; krizin çözümü güven inşasından geçiyor, güvenin inşası yeni araçlar yaratmaktan geçmiyor. Bunu geçen hafta Bankacılık Yasası'nda da söylemiştim, bir kez daha altını çiziyim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Bir de hatırlayalım yani buradan ne kadar para gelecek, etki analizi ne, ileride geri ödeme yükümlülüğü ne kadar çıkacak? Bunlara dair herhangi bir analiz olmadığı için tahmin yürütülebiliyor ancak.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Geri ödeme yok, sanki vergi mi koyuyoruz ya? Bu bir opsiyon, isteyen gelir, isteyen gelmez.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, dinleyelim.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Tabii ama bu yükümlülük doğuracak, sistemin onu geri ödemesi gerekecek, o geri ödemenin bir kısmı da katkı payından geleceği için devletin buna dair ortaya çıkacak yükümlülüklerini görmek gerekiyor. Hiçbir zorlayıcı madde olmadığını biz de anlıyoruz zaten, bireysel emeklilik sisteminin katılımcısı olarak da iktisatçı olarak da biliyoruz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yatırımcıya bir opsiyon getiriyor.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Şunu da sormak istiyorum, biliyorsunuz yani Dünya Bankası son dönemde, son yıllarda çok konuşuyor göçmen dövizlerini. Yurt dışında çok yurttaşı olan ülkeler, bir biçimiyle o göçmen dövizlerinin geri gelmesi için faaliyetler yapıyorlar. Türkiye’de yani eskiden “işçi dövizleri” diye de geçen hesaplara baktığınızda -ben biraz önce rakamına baktım- 2019’da yurt dışındaki yurttaşlarımızın Türkiye’ye göçmen dövizini olarak getirdiği para gayrisafı yurt içi hasılamızın yüzde 0,1’iymiş. BES’i cazip kılaacak olan bu yüzde 10 ise eğer, öyle düşünüyorsak o zaman o devlet katkı payının devlete yükümlülüğünü bilmekle sorumluyuz biz bu Meclis olarak. Dolayısıyla bu soruya bir yanıt gerekiyor: Ne kadar para gelmesini bekliyorsunuz, bize yükü ne olacak?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bekir Kuvvet Erim, buyurunuz lütfen.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sayın Başkan, kıymetli üyeler, kıymetli hazırun, kıymetli basın; şimdi, bu konu gayet basit, zaten şu anda bu 2003 yılından beri devam eden bir süreç, hatta ben de eşimi emekli ettim, birkaç ay önce emekli oldu ve aylık almaya başladı, sıra şimdi çocuklarda.

Şimdi, zaten sadece yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza mahsus bir düzenleme, dövizle olmasında bence bir sakınca yok, yerinde olur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Tabii, bu, bizim ülkemizde tasarruf oranı düştüğü için ve ikinci bir emeklilik olması adına bu sistem devreye girdi hatta tasarruf oranları aşağı yukarı yüzde 13’lere falan düşünce, yanılmıyorsam, 2003 yılından itibaren de devlet, yatırılan her 100 lira için 25 lira bir katkı payı vermeye başladı. Tabii, buradaki amaç vatandaşın tasarruf etmesine imkân sağlamaktır.

Diğer taraftan da tabii, Türkiye’nin ürettiği paralar kendisine yetmediği için dışarıdan mevduat toplamak zorunda, bunun bir yönü de bu. Tabii, hazine bonusu olarak da çıkarabiliyorsunuz bunu. Yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın paralarını ülkeye çekmek adına 2000 öncesi dönemlerde de pek çok uygulamalar yapıldı. Mesela, diyelim ki 50 bin markını getirip yatırdığınızda araba getirme imkânı gibi bazı imkânlar sunuldu. Burada yapılan iş sadece yurt dışında yaşayan vatandaşlara bu imkânı sunmak.

Ben şunu anlamak istiyorum yani Cumhuriyet Halk Partisi bu uygulamanın uygulanmasına mı itiraz ediyor yoksa Türkiye’de TL olarak parasını yatırımlardaki devlet katkısının -yüzde 25 olmasının- orada da aynısının verilmesini mi istiyor? Ben aslında şunu isterdim: Eğer bunun uygulanmasına karşı değilse CHP “Ya bu oran yüksek, bunu biraz daha azaltma yetkisi verelim.” demelerini beklerdim. Fakat diyorlar ki: “Bu oranı biz düşürmeyelim.” Yani, şimdi, siz bugün bankalara mevduat yatırdığınızda TL ile dövizin faiz oranları aynı mı? Değil, arada bayağı bir fark var çünkü enflasyon da var bu ülkede.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, buyurunuz.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Dolayısıyla diyelim ki enflasyon oranı neyse o oran da Türk parasının üzerine ilave ediliyor. Dolayısıyla da burada sizin karşı çıktığınız şey yani normalde Türkiye’nin aleyhine olan bir şey. Sizin “Biz bunun yüzde 10’nun daha altına çekebilme imkânını Cumhurbaşkanına verelim.” demeniz lazım, mesela “Yüzde 5’e çekelim.” demeniz lazım eğer sisteme karşıysanız. Sisteme karşı olmak demek, Türkiye’ye döviz gelmesine karşı olmak demek. Ona da karşı değilseniz...

Mecburi bir sistem de değil ve dolayısıyla da biz bu şeyin Türkiye açısından faydalı olacağını düşünüyoruz ve oran da daha aşağıya düşerse daha iyi olur diye düşünüyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Katırcıoğlu, buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yani aslında benden önce konuşan arkadaşlar aşağı yukarıyı tabloyu çizdi. Yani, esas itibarıyla, yapılan iş bir güvenlik hizmetini, sosyal güvenlik hizmetini dolar cinsinden satmaya çalışmak gibi düşünülebilecek olan bir şey. Bu da aslında olabilir ama açık olan bir şey varsa bu, yarardan çok, zarar getirecek olan -Cemal Bey’in söylediği gibi- bir işlem diye düşünüyorum ya da bir opsiyon. Çünkü bu, esasında, döviz ihtiyacımızın çok acil olduğunu söylüyor. İki: Bu da esasında -Sayın Selin Sayek Böke’nin söylediği gibi- ülkeye beklenen ya da en azından sorunlarımızı çözmemiz için gereken dövizin girmesini önleyen bir güvensizlik durumu hâkim. Bunu pekiştiren bir etki yaratacak diye düşünüyorum ben de. Dolayısıyla da yani opsiyonel olmasına, artı yaratacağı sonuçlar itibarıyla baktığımızda ben de çok anlamlı bulmuyorum.

Bir de tabii, doğrusunu isterseniz -Durmuş Bey’in söylediği de var- yani “Türk parasına güvenmiyoruz.” anlamı çıkacak olan bir adım olacak diye düşünüyorum. Onun için de çok yararlı bulmuyorum. Söyleyeceklerim bu kadar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakırlıoğlu...

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, benim burada aklıma takılan bir sorun var. Türkiye’deki bireysel emeklilik sisteminde biz yüzde 25 katkıdan bahsediyoruz ama bunun bir limiti var. Yani bir yıllık brüt asgari ücretin toplamının yüzde 25’inden daha fazla katkı vermiyor. Peki, dövizle olan ödemelerde bir limit olacak mı? Yani “Dolar bazında -aylık 2 bin dolardan- yılda 24 bin doların -aylık 1.800 eurodan- yılda 21.600 euronun yüzde 10’undan daha fazla verilmeyecek.” gibi bir kısıtlamayı burada şu anki mevcut hâliyle görmüş değilim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Normalde sistemde var o, değil mi? Onu anlatacak biraz sonra, sistemde var o.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Onu göremedim ben.

Bir de burada sonuçta bir gelir var ve gelirden stopaj vergisi var, TL üzerinden bir stopaj oranı var. Döviz üzerinden nasıl bir oran olacak, nasıl bir vergi alınacak?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bu stopajla ilgili konuyu arkadaşlarımız çalışıyorlar. O konuyu biz de aktardık. Belki burada olmaz ama Genel Kurulda bir değişiklik öngörüyoruz.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) – Yani burada öyle bir şey gördüm, onu göremiyoruz burada.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Karabıyık, süresiz buyurunuz.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Bundan sonraki maddelerde zaten söz talebim olmayacak ama bu konu önemli.

Şimdi, Sayın Nilgün Hanım, biz burada BES’i konuşuyoruz ama daha önce de yurt dışı borçlanmayı getirmiştik. Her iki konu da yurt dışında çalışan vatandaşlarımız için. Bizim burada bir sorumluluğumuz var. Biz vatandaşlarımız için yurt içinde, yurt dışında burada bir sorumluluk yüklenerek kanun çıkarıyoruz. Dolayısıyla böyle bir gündeme geldiğimizde “Biz daha önce onlara ne yapmıştık?” diye dönüp arkamıza bakmak önemli, kıymetli diye düşünüyorum. Biz onlara daha önce ne yapmıştık, biliyor musunuz? Biliyorsunuz tabii ki ama tekrarlamak isterim çok kısaca: Bakın, biz borçlanma tutarını, günlük borçlanma tutarını yükseltmiştik yani 31,39 kuruştan 44 kusura çıkartmıştık; dolayısıyla da borçlanma süresini zorlaştırmıştık, daha geç borçlanacaktı. Şimdi, bu insanların emeklilik hayalleri vardı ama apar topar niye emekli oldular? Eğer olmasalardı 2.700 liradan 1.400 lira maaş seviyesine düşeceklerdi, onlar da düşmemek için o dönemde apar topar emekli oldular. Şimdi, burada onu yaptık. Niçin yaptık bunu? Parasal ihtiyacımız olduğu için yaptık. Peki, şimdi ne yapıyoruz? Yine aynı parasal ihtiyacımız önceleniyor. Bu defa da -sanki bahsediyoruz- diyoruz ki: “Getirin paralarınızı, bireysel tasarruf imkânı sağlayalım.” Sanki başka şekilde sağlayamayacaklar. Tamam, bunu da yapalım ama bu defa yaptığımız şeyde hem ülke ekonomisini sorumluluk altına sokuyoruz hem de onların yurt dışından getirdikleri o birikimleri risk altına sokuyoruz. Dolayısıyla, o kadar belirsizlik var ki “yüzde 10’a indirilmek” deniyor. Dövizin hangi cinsi? Dinar getirebilir mi örneğin, bu bile belli değil. Ya da neyin yüzde 10’u? Öbür tanımlamada, öteki konuda geçen sefer yüzde 25, TL üzerinden, “asgari ücretin” diye bir şey vardı, şimdi neyin olduğu bile belli değil. Dolar yıllar bazında artabilir, bu bir süper emeklilik sistemine dönüşebilir, bu para çarçur edilebilir, geri dönüşü olmayabilir. O zaman dönüp arkamıza bakalım, biz para kazanmak için, sağlamak için emeklilik hayallerini nasıl yıktık, neleri yaptık; şimdi de bireysel emeklilik için onların birikimlerini ziyan eder miyiz? Olaya bu açıdan bakmak önemli. Bir de netlik kazandırılması gereken maddeleri soru olarak da yöneltmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Şimdi teknik düzeyde bir bilgi alalım.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI SİGORTACILIK GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET HÖBEK - Sayın Başkanım, sayın vekillerim; hepinize saygılarımı sunuyorum.

Şimdi, hepinizin bildiği gibi, bireysel emeklilik sistemi 2003 yılında başladı. Daha sonra ihtiyaçlar doğrultusunda önce vergisel teşvik vardı ama sayın vekillerimin dile getirdiği hususlar da göz önüne alınarak mesela ev hanımlarına da bu sisteme girdiklerinde teşvik uygulanmasının önünü açmak için vergisel teşvikten vazgeçildi, onun yerine ödenen katkı payı tutarının yüzde 25’inin teşvik olarak ödenmesi düzenlemesi getirildi, bu düzenleme 2012 yılında yapıldı. Şu anda mevcut hâline baktığımız zaman ocak ayı sonu itibarıyla BES’te yaklaşık 7 milyon katılımcımız var. Toplam katılımcıların fon tutarı 106 milyar seviyesine ulaşmış durumda. Devletimizin katkı olarak BES’e eklediği tutar 18 milyar seviyesinde. Bütün bunların amacı, hepinizin bildiği gibi, aslında devletimizin SGK kanalıyla sunduğu emeklilik sisteminin yerine alternatif bir sistem değil, emeklilik döneminde insanlarımıza, vatandaşlarımıza ek bir emeklilik geliri elde...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Zorunlu BES dâhil değil, değil mi buna?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI SİGORTACILIK GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET HÖBEK – Yok, sadece gönülle BES. BES dediğimiz zaman gönüllü BES anlıyoruz.

Daha sonra yine uzun vadeli tasarrufları artırmak amacıyla yeni getirilen bir düzenlemeyle otomatik katılım sistemi, bu sefer çalışanlara yönelik getirilen bir uygulama vardı. Yine, ocak ayın sonu itibarıyla 5 milyon çalışanımız bu sisteme dâhil edilmiş durumda. Yine, üç yılda sağlanan birikim tutarı da 8,5 milyar TL'ye ulaşmış vaziyettedir. “Tamamlayıcı Emeklilik Sistemi” adı altında da On Birinci Kalkınma Planı ve Yeni Ekonomik Program’da yer alan reform çalışmaları kapsamında da çalışmalarımız devam etmektedir.

Şimdi bu katkı payı tutarının ne kadarı devlet katkısı olarak ödeniyor, onun hakkında da isterseniz genel bir bilgi vereyim. BES kapsamında vatandaşlarımız tarafından ödenen katkı payı tutarının yüzde 25’i oranında devlet katkısı tutarı hesaplanmaktadır. Her takvim yılında yıllık brüt asgari ücretin yüzde 25’iyle kişi bazında sınırlı sağlanan devlet katkısının hak ediş süresi katılımcıların sistemde kalış süresine göre değişkenlik göstermektedir. Hâlihazırda Türk lirası cinsinden faiz içeren ve içermeyen iki farklı hesapta takip edilebilen devlet katkısı tutarı için katılımcının sistemde geçirdiği süre üç yıldan kısa ise devlet katkısı tutarı hak etmemektedir. Üç ila altı yıl arasındaysa birikmiş tutarın yüzde 15’ini, altı ila on yıl arasındaysa birikmiş tutarın yüzde 35’ini, on yıl ve emeklilikten önceyse birikmiş tutarın yüzde 60’ını, on yıl ve emeklilik durumundaysa yüzde 100’ünü hak etmektedir yani kademeli olarak hak ediş süreleri öngörülmüştür mevcut sistem içerisinde. Dolayısıyla mevcut kanun değişikliğiyle sadece ülkemizde katkı payının yabancı para cinsinden ödenmesinin önü açılmaktadır. Hâlihazırda bu mümkün değildir.

Aslında niye böyle bir sistem öngörüyoruz? Bu da yine sektörden gelen görüşler doğrultusunda ulaştığımız bir sonuç. Özellikle istatistiklere baktığımızda zaman Mavi Kartlı vatandaşlarımızdan 7 milyon katılımcı var, bunların sadece 14 bini Mavi Kartlı. Yurt dışında yaşayıp bireysel emeklilik sistemine girmek isteyen vatandaşlarımız var ama mevcut sistemde çeşitli nedenlerle, özellikle hem gelirlerinin hem de giderlerinin döviz cinsinden olduğunu düşündüğümüzde döviz cinsinden bireysel emeklilik sisteminin onlara daha cazip olacağını iletmislerdir ve bu görüşler doğrultusunda da böyle bir düzenleme yapmaya ihtiyaç görülmüştür, amaçlanan budur.

Bunun dışında yine etki analizine ilişkin birkaç rakam vermek istiyorum. Yine, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığımızca sağlanan istatistiklere baktığımızda, yurt dışında yerleşik Türk vatandaşlarının sayısının 6,5 milyon civarında olduğunu biliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI SİGORTACILIK GENEL MÜDÜR YARDIMCISI MEHMET HÖBEK – BES’e katılım oranını yüzde 8 civarında düşündüğümüz zaman, bu vatandaşlarımızın yaklaşık 520 bininin sisteme katılacağını öngörüyoruz. Aylık katkı payını da 100 euro civarında alırsak on yılda beklediğimiz fon tutarı 3 milyar euro civarında. Yine, bütün hak ediş sürelerine riayet ederek on yılın sonunda sistemde kalmaları durumunda da hazineye yükünü, yüzde 10’luk devlet katkısı tutarını 312 milyon euro olarak hesap ediyoruz. Yani burada amaçlanan, özellikle yurt dışında yerleşik Türk vatandaşlarına -sayın vekillerimizin belirttiği gibi- bir opsiyon sunmak, mevcut sisteme her nedenle olursa olsun girmeyi kendilerince doğru görmeyen insanların da bu sistemden faydalanmalarını sağlamak.

Teşekkür ederim dinlediğiniz için.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, 16’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Plan ve Bütçe Komisyonu

25 . 2 . 2020

T: 31

O: 2

17'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Toplantıya saat 20.30'a kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.59

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.30

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, 31’inci Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

18’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 18- 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun geçici 20 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “25” ibareleri “35” olarak değiştirilmiştir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bununla ilgili Sayın Ök’ten bilgi alalım.

Buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Teklifimizdeki maddelerden biri de biliyorsunuz, kredi garanti kurumlarına aktarılabilecek kaynağın 25 milyar TL’den 35 milyar TL’ye çıkartılması. Biliyorsunuz, başta KOBİ’ler olmak üzere teminat eksikliği nedeniyle finansmana erişim olanakları kısıtlı olan firmaların, finansmana erişimini kolaylaştırmak amacıyla ve gelişimini sağlamak amacıyla hazine destekli kredi sistemini, kefalet sistemini sağlamaktayız.

Sistemle ilgili 31 Ocak 2020 tarihi itibarıyla sistemdeki bugüne kadarki kefalet hacmi yaklaşık 320 milyar TL, kredi hacmiyse 367 milyar TL’dir. Bu sistemden 295 bin işletme yararlanmıştır. Kullandırılan kefaletin yüzde 76’sı KOBİ, yüzde 24’ü KOBİ dışı şirketlerdir. Sistem kapsamında yüzde 7’lik tazmin üst limiti uygulanmakta olup güncel tazmin oranı yüzde 2,3’tür.

Sayın Kuşoğlu, dün, siz, sistemde 700 bin kişinin yararlandığıyla ilgili bir soru sormuştunuz. Şöyle: 295 bin işletme yararlandı fakat bir işletme sadece bir kere başvurmuyor, bir işletme –atıyorum- devlet bankası, farklı bankalardan da başvurup KGF kredisine birden fazla işlem yapabiliyor. Bir işletme bir kere başvuru hakkına sahip değil. Ben bir işletmeyim, devlet bankasından da diğer bankalardan da KGF kredisine başvurabiliyorum. O yüzden bu rakam 700 bin şeklinde.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Gerçek rakam nedir tek bir işletme olarak aldığımızda?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Tek bir işletme olarak yaptığımızda 295 bin işletme bundan yararlanmış. Bu rakam, gerçek rakam. 295 bin işletme ama işlem sayıları farklı olabiliyor.

Biz, bu yüzde 7 tazmin üst limitini esas alarak söz konusu KGF kaynak destek tutarını 10 milyar TL daha artırarak piyasaya yaklaşık 142.086 milyar TL’lik yeni bir imkân sağlamış oluyoruz.

Yine, sistem kapsamında 2019 yılında yaklaşık 2,5 milyar TL’lik bütçeden kaynak aktarımı yapılmış. Yani bu, 2019 yılındaki kredisi geri dönmeyen, verdiğiniz kredide geri ödenmeyen rakam, hazinenin bütçesinden giden rakam.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bir daha tekrar eder misiniz?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Kefaletimiz 2,5.

142 rakamına şöyle ulaştım: O yüzde 7’si 10 milyar olursa yüzde 100’ü ne kadar olur? 142.086. Biz piyasaya sürülecek kredinin yüzde 7’sine yani yüzde 7’lik oranında biz kefalet gösteriyoruz. Tazmin üst limitimiz yüzde 7.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yani garanti edilen bankalar tarafından limit yüzde 7, sadece yüzde 7’si.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet, yüzde 7.

Bugüne kadar da bütçeden yaklaşık 6,5 milyarlık bir kaynak aktarılmış durumda sistem başladığı süreçten bugüne kadar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teminat verilen tutar ne kadardı toplamda?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Şu ana kadar teminat verdiğimiz 25 milyar, biz bunu 35’e çıkarmayı düşünüyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Tamam da 320,6’yı soruyorum.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 320 milyar TL. Dolayısıyla, bu oran, kredisi geri ödenmeyen MPL’i yüzde 2,3.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Başkanım bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tabii tabii, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 21 Şubat 2020 tarihli bültene göre kefaletli kredi risk bakiyesi 187 milyar, daha sonra 173’e düşmüş, değişim tutarı eksi 14 milyar. Bu nedir? Bununla ilgili bir açıklama yapabilir miyiz?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI FİNANSAL PİYASALAR VE KAMBİYO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI DENİZ YILMAZ – Sayın Vekilim, biliyorsunuz, KGF sürekli işleyen bir sistem ve geri ödemeler oldukça bu bakiye tutarlar ona göre değişiyor ve içinde dövizle kullandırılan krediler de olduğu için bu rakamlarda dövize göre oynamalar olabiliyor. Biz genel itibarıyla hem teminatın verildiği tarihte yani onaylanan kur itibarıyla takibimizi yapıyoruz hem de güncel kurla da takibimizi yapıyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Demin 360 milyar liralık bir kefalet toplamı olduğunu söylemiştik. Bu 187’yi ondan düşmek mi lazım?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI FİNANSAL PİYASALAR VE KAMBİYO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI DENİZ YILMAZ – Şimdi, 187 rakamı nereden geldi, tam olarak bilmiyorum ama...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sizin 21 Şubat tarihli veri bülteninde.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI FİNANSAL PİYASALAR VE KAMBİYO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI DENİZ YILMAZ – Şöyle söyleyeyim: Biz haftalık olarak takip ediyoruz, şu an elimde olan 14 Şubat itibarıyla kalan kredi riski –bizim kefaletimiz değil ama- 173,5 milyar ve bu onay tarihli kur üzerinden.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – O “outstanding”, öbürü kümülatif.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI FİNANSAL PİYASALAR VE KAMBİYO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI DENİZ YILMAZ – Evet, öbürü kümülatif.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Yılmaz, Türkçe konuşun. Anlamadık ne dediğinizi.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Şu anda cari, canlı kredi; kümülatif, toplama dâhil...

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI FİNANSAL PİYASALAR VE KAMBİYO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI DENİZ YILMAZ – Sayın Vekilim, 367 milyarlık kredi hacminde kalan kısım 173,5 milyar; onay tarihli kur üzerinden, 14 Şubat tarihiyle.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Tamam.

O zaman şöyle sorayım: 173 milyarlık bir teminat kullanılabilir durumda değil mi?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI FİNANSAL PİYASALAR VE KAMBİYO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI DENİZ YILMAZ – Değil Sayın Vekilim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ne var 367’den düşersek aşağı yukarı?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI FİNANSAL PİYASALAR VE KAMBİYO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI DENİZ YILMAZ – Aslında biz kendi kefaletimiz olarak baktığımızda -biraz önce Sayın Vekilimin dediği gibi- 320 milyarlık bir kefaletimiz söz konusu. Genel itibarıyla kefalet oranımız yüzde 80’ler civarında. Yani 367 açılan kredi ancak onun kefalet sorumluluğu hazine açısından yüzde 80 itibarıyla 320 milyar TL’lik bir kefaletimiz söz konusu. Buradan kalan bakiye ise, biraz önce yine kredinin kalan bakiyesiydi ama bizim kefalet bakiyemiz olarak baktığımızda da, yine, 14 Şubat tarihi itibarıyla yaklaşık olarak 148 milyar TL’lik bizim kefalet bakiyemiz söz konusu. Bu rakam, açılan kredilerden yapılan geri ödemeler sonucu kalan kısım.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Parlamentodan geçip Cumhurbaşkanlığı tarafından onaylanıp Resmi Gazete’de ilan edildikten sonra bu yasa gereğince ilave...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir şey daha sorayım. Talep edilen bu 10 milyar da tahsis edilirse daha önce yapılandırma talep eden aksatan firmalar için bir kefalet söz konusu olacak mı yine?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI FİNANSAL PİYASALAR VE KAMBİYO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI DENİZ YILMAZ – Sayın Vekilim, yapılandırma imkânı bizim Cumhurbaşkanlığı kararında zaten düzenlenmiş bir husus. O takdirde işletme kredileri için bizim doksan altı ay, yatırım kredileri için yüz elli altı aylık bir genel çerçeve zamanımız var. Bunun içerisinde işletmeler birden fazla yapılandırma imkânına sahipler. Eğer yapılandırma imkânı banka tarafından verilebiliyorsa ve KGF sistemi içerisinde, biraz önce söylediğim bu çerçeve içerisinde kalıyorsa zaman olarak yapılandırma imkânından yararlanabilecekler.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tamam mı Sayın Kuşoğlu?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Tamam. Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, şimdi, ben bu kararın siyasi bir karar olduğunu düşünüyorum, siyasi bir tercihte bulunuluyor yani 150 milyar gibi bir kaynak, bir M3 para genişlemesi söz konusu olacak. Makroekonomiye ciddi etkileri olacağını düşünüyorum. Şimdi, bu kararı da Kredi Garanti Fonunun verdiğini elbette düşünmüyoruz. Nilgün Hanım getirdi yasa teklifini ama sonuç olarak Hükûmetin verdiği bir karar var ortada. Bunun savunusunun da ve makroekonomiye olacak sonuçlarının da mutlaka Hükûmetin bir temsilcisi tarafından savunulması gerektiğini düşünüyorum yani bizi, bunun makro ekonomiye olacak etkileri konusunda, bunun makro ekonomide dengeleri bozmayacak durumda olduğuna dair ikna etmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu konuda bir davet yaptınız mı yani ekonomi yönetimlerimizden Bakanımıza, Bakan Yardımcımıza?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, şöyle: İlgili genel müdür arkadaşımız burada, KGF’den de burada. Zaten teknik düzeyde tüm çalışmaları bunlar yapıyorlar. Dolayısıyla bu sorulara bu arkadaşlarımız cevap verecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, ama bu arkadaşlarımız bu kararı veren kişiler değiller. Bunu hepimiz biliyoruz, siz de biliyorsunuz, biz de biliyoruz. Sonuç olarak bu Hükûmetin aldığı bir karar.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teknik düzeyde çalışmaları yapan bu arkadaşlarımız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teknik düzeyde yaparlar ama şimdi ben arkadaşla sorsam bunun makroekonomik göstergelere etkisini, bana cevap veremez. Yani bilse bile veremez çünkü onun alanını aşar. Yani, diyeceğim ki bu yıl iktidar yüzde 5 büyümek istiyor. Evet, büyümek istiyor. Şu anda o kadar büyüyemeyeceğini öngörüyor pek çok sebeple. Şimdi, biraz kredilere gaz verip yüzde 5 büyütme lazım. Tamam, peki, bunun enflasyona olacak etkisiyle ilgili bana cevap verebilecek mi Genel Müdür arkadaşımız?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Soracağız, teklif sahibi Sayın Ök’e soracağız, ilgili arkadaşlara soracağız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, bir dakika, yapmayın. Enflasyona olan etkisiyle ilgili bir şey söyleyebilir mi? Bence söylememesi de gerekir, yani söyleyebilme durumunda olsa bile...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ya arkadaşlar, pazarlık mı yapacağım burada ya?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, şunu diyorum Başkanım, yani enflasyona etkisi.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Siz neyse sorunuz sorun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kime soracağım?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Ök’e. Ya, sorun, karşımızda Sayın Ök var teklif sahibi, cevap vermekle mükellef. İlgili teknik konularda da diğer arkadaşlarımız cevap verecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, o zaman ben talebimi yineleyeyim. Bunu mümkünse yarına bırakın. Ekonomi yönetiminden bir kişi gelip -bunun makroekonomik dengelere çok ciddi etkisi olacak- onunla ilgili cevaplar versin diyorum. Reddederseniz devam edeceğim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, siz devam edin, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki.

Sayın Başkan, şimdi bu mesele -bir Kredi Garanti Fonu her zaman vardı ama- 2017 yılında bu kadar hayatımızın merkezine konulan bir duruma geldi. Çünkü 2016 yılındaki darbe girişiminden sonra ekonomi ciddi anlamda darbe almıştı; ekonomik göstergeler kötüye gidiyordu, piyasaya bir can vermek, bir can suyu vermek anlamında Kredi Garanti Fonu devreye sokuldu. Dönemin Başbakanı -Binali Yıldırım’dı sanıyorum- dedi ki: ”Biz piyasaya can vereceğiz.” “250 milyar TL kredi piyasaya sokulacak.” denildi.

Şimdi, arkadaşlar, size bir grafik göstereceğim. Şurası, 2017 yılının Şubat ayı. 2017 yılının Şubat ayında ticari kredilerin bir anda fırlatıldığını görüyoruz. Yani o 250 milyar TL’lik. Ticari kredilerin artışı yüzde 45-50 artırıldı, ticari krediler.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Hangi ay?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 2017 yılının Şubat ayında, Mart ayında oluyor ve arkadaşlar bu bir kortizon etkisi gibiydi, piyasaya bir doping verildi. 2017 yılının Şubat, Mart, Nisan, Mayıs aylarının da sonuna kadar.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Can suyu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, can suyu ama bence kortizon ve dopingdi. Biz o zaman burada -tutanaklara baktım o gün- aynen şu uyarıları yaptık, aynen şunları demişim: “Bir anda piyasaya 250 milyar TL kredi verilebilir, verilebilir bir can suyu, verilebilir ama bunun sonuçları ne olur? 250 milyar TL vermek mi doğrudur, 50 milyar TL vermek mi doğrudur? Bu 250 milyar TL’yi verirsiniz ama bunun sonuçları olur. Enflasyonu yükseltirsiniz, cari açığı yükseltirsiniz, bunun sonucunda bütçe konusunda sıkıntılar söz konusu olur ve faizler yükselir. Sonucu alimallah bir kriz olabilir.” Arkadaşlar, bir yıl sonra yaşadığımız derin ekonomik krize yol açan sebeplerden birisi de bu Kredi Garanti Fonu’yla verilen dopingdir.

Şimdi, bakın, bu yıl ne oluyor? Bu yıl, bakın, şu mavi gösterge ticari kredilerin artış oranı, yüzde 70.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Tüketici kredileri.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Özür dilerim ters söyledim. Tüketici, bireysel krediler.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Söylediğinle ters düşmedin mi? Büyümeyi ortalama içinde tutmuş gösteriyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Mavi olanlar. Geçen yıl son derece düşmüştü bireysel krediler, bir anda bireysel kredilere hız verildi, yüzde 70’e varan artışlar var. Ticari krediler geride kaldı. Düşünün ki bir de şu anda ticari kredi artışı yüzde 15’lerde. Eğer bu 150 milyar TL’yi verirsiniz piyasaya ticari kredi artışları da yüzde 50-60’a vuracak. Evet, bu kortizonu da verebilirsiniz. Bu yıl ekonomi yüzde 5 veya 6 da büyüyebilir. Allah korusun, eğer bir savaş durumu, bir olağanüstü durum olmazsa yüzde 5-6 da büyüyebilir ama korkarım, bu dopingin sonucu, eğer dünyada da rüzgârlar tersine dönerse gelecek yıl... Biliyorsunuz doping etkisi bittiğinde, hani sporculardaki gibi düşünün, hızlı koşar ama sonra bir anda çökebilir. Bu yıl yüzde 5 büyürüz, gelecek sene yüzde 5 küçülebiliriz ve derin bir ekonomik kriz daha yaşayabiliriz.

Bu anlamda sizleri uyarmak istiyorum. Sayın Başkan, bunun makroekonomiye etkilerini mutlaka derinlemesine analiz etmemiz lazım. Bu konuda etki analizini rica etmenizi sizden bir kez daha istirham ediyorum.

Diğer bir mesele, o gün yaptığımız bir eleştiriydi arkadaşlar. Bu 250 milyar TL’yi verirken herhangi bir şartınız olacak mı dedik. “Yok.” dediler. Ne yaptılar biliyor musunuz? Dendi ki: “Ziraat Bankası sana 40 milyar, Vakıfbank 30 milyar, şu banka 40 milyar, Akbank 20 milyar...” Dağıtıldı bu para yani hak verildi. Sonra bankalar müşterilerine...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Para dağıtılmadı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, “dağıttı” da yetki anlamında söylüyorum Başkanım.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Para dağıtılmıyor ama.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sadece kefalet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, dağıtılma değil, bir para verilmiyor tabii ki.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Garanti veriliyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Garanti veriliyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Garanti veriliyor, kefalet veriliyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şöyle anlatalım: İşte 20 milyar tahsis edilmişse bu 20 milyar yüzde 7’sine ben kefil oluyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Doğru, doğru. Kefil oluyor, kefalet veriliyor. Şöyle oldu arkadaşlar, bakın...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Neyine, ne kadarına kefalet veriyor?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne oldu ama bakın, şimdi kefalet olduğu zaman risk de olmaz. Bankalar atıyorum yüzde 15’i...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ne kadarına ama?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar, 20 milyar TL verildi diyelim Akbanka...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Değil işte, bu kefalet değil tamamı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamamı değil arkadaşlar.

Müdahale etmeyin.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen arkadaşlar, müdahale etmeyelim Sayın Paylan’a.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi şöyle oldu: Bankalar diyelim ki normalde yüzde 15’le kredi veriyorlardı, bu sıfır riskli bir kredi gibidir çünkü kefil devlet. Ne yaptı? Müşterilerini aradı “Gel bende yüzde 12’den kredi var.” dedi. Vatandaş da mevcut kredisi de varsa buna çevirdi. Diyelim ihtiyacı yoksa bile “Gel sana 3 milyon, 5 milyon.” dendi bu krediler alındı çünkü daha düşük maliyetli olduğu için. Bir anda bu kredi verildi piyasaya. Ya sen üretim mi yapacaksın, makine mi alacaksın, yeni yatırım mı yapacaksın denmedi. Arkadaşlar, bu krediler Mercedes’e dönüştü, BMW’ye dönüştü, yata dönüştü, kata dönüştü. Bilerek söylüyorum bunları. Yatırıma doğru düzgün dönüşmedi, tüketime dönüştü, cari açığı patlattı, enflasyonu patlattı, faizleri patlattı ve sonucu da şurada 2018’de yaşadığımız kriz oldu. Şimdi bu yıl da bunu yaparsanız... Bakın, hiçbir şartı yok.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Şirketler veriyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır. “Bir yatırım yapacağım, bir yatırım planım var.” diyene denmiyor. Bir yatırım planı, herhangi bir şeyi yok; herhangi bir yatırım yapmak, efendim üretime atmak, belli sektörleri öcelemiyor, herhangi bir öceleme yok. Rastgele... Mustafa Bey hep söyler: “Her şeyi teşvik ediyorsa hiçbir şeyi teşvik etmiyorsunuz sayılırsınız.” Rastgele veriyorsun. Hiçbir öceleme olmayan, hiçbir ülkenin öncelikleriyle ilgili hiçbir planı olmayan bir kredi genişleme planıdır.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kim veriyor bu krediyi Sayın Paylan?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Devlet sağlıyor arkadaş, devlet sağlıyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hayır, devlet vermiyor. Kredi vermiyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, siz kefil oluyorsunuz.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ama yüzde kaçına?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Önemli değil ki onu garanti ediyorsunuz. Allah Allah!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Nilgün Hanım, anlatsaydınız keşke, bilgilenseydik. Ben tam bilgi sahibi değilim mesela.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Anlattım ama siz yoktunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, mesele şu: Piyasada kimse teminat veremiyor arkadaşlar, teminatlar erimiş durumda. Niye? Çünkü şirketler -atıyorum- gayrimenkulü teminat veriyordu, 1 milyonda gayrimenkul, düştü 300 bin liraya, 400 bin liraya. Teminatlar veremediği için şimdi diyor ki devlet: Teminatı ben koyuyorum, sen krediyi ver.” Bu kadar açık bir şekil. Teminatı devlet veriyor, krediyi ver diyor. Bunun sonucunda parasal genişleme olacak. Bakın, iktidarın yüzde 5 büyüme

hedefi var, kabul ediyorum ama yüzde 8,5 da enflasyon hedefi var. Ben bunun sonucunun enflasyon hedefinden vazgeçmek olacağını düşünüyorum, net bir şekilde. Ve dolar kuru şu anda 6,15. Size teminle söylüyorum, eğer bu kadar parayı piyasaya verirsiniz dolar burada durmaz arkadaşlar. Yine dolar-faiz-enflasyon sarmalına gireriz alimallah. Girebiliriz, burada geçen yıl olduğu gibi. Bu konudaki risklerle ilgili derinlemesine bir analiz yapmadan böyle bir parasal genişlemeyi yapmamız son derece sıkıntılıdır.

İkinci dediğim nokta da rastgele veriyoruz, hiçbir şart olmadan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – ...yatırım mı yapacak, Mercedes mi alacak bilmeden bu kredi genişlemesini yapmak aynı sonucu doğuracaktır. Aynı şeyleri yapıp farklı sonuçlar beklemek de ancak zaman...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum, tamam.

Şöyle yapacağım ben: KGF'ye bir söz vereceğim. Nedir, çok kısa bir...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, KGF'yle ilgili benim de sorum var, isterseniz birlikte cevaplasın.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tamam, sistemi bir anlatsın, soruları tekrar cevaplandırırsın.

Evet. Buyurun.

KREDİ GARANTİ FONU GENEL MÜDÜRÜ İSMET GERGERLİ - Sayın Başkanım, önce kendimi tanıtayım müsaadenizle. İsmet Gergerli adım, Kredi Garanti Fonu Genel Müdürüyüm. 2015 sonunda Genel Müdür olarak atandım. Yaklaşık dört yıldır da bu görevi yürütüyorum.

Kredi Garanti Fonu yeni bir kuruluş değil, 1991'den beri faaliyeti olan bir kuruluş. Mevcut faaliyetleri içinde en önemli aktivitesi hazine kontrgarantili işlemlere kefalet sağlamak. Özellikle 2017 Ocak ayında yayımlanan kanunla 25 milyar kefalet imkânı sağlandı hazinemize. Hazinemiz ile Kredi Garanti Fonu arasında şubat ayı içinde yapılan protokol ve akabinde de faaliyetler 25 milyar TL kapsamında 20 Mart 2017'de başladı yani bu, 250 milyar kredi hacmiyle ilgili çalışmalar 20 Mart 2017'den sonra başlayan süreçtir. Öncesinde hazine kontrgarantili ilk faaliyetler, işlemler 2009 yılında başlamıştı. 2009 ile 2017 arasında zaten vardı, işlemler devam ediyordu ancak o günün sistem kurgusu çok hantal bir yapı olduğu için yeterince istenen etkiyi yaratmamıştı. Yeni yapıyla birlikte bankaların değerlendirilmesini önceliklendiren bir yapıya dönüştü.

Kredi Garanti Fonu mevcut yapısında 29 bankayla çalışıyor. Bu 29 bankamız gerek kamu gerek özel sektör, yabancı bankalar ya da katılım bankaları, hepsi bu sistemden yararlanan bankalar. Her banka kendi kredi politikası çerçevesinde tahsis mekanizmasını çalıştırarak firmaları değerlendiriyor ve uygun gördüğü firmalara kredi tahsisi yaptıktan sonra kefalet için hazine kontrgarantili işlemler için Kredi Garanti Fonu'na gönderiliyor. Kredi Garanti Fonu daha önce Bakanlar Kurulu kararı, daha sonra da Cumhurbaşkanlığı kararıyla birlikte düzenlenen kriterler çerçevesinde bu işlemleri inceliyor, sonuçlandırıyor. Örneğin, o kriterlerden biri, firmanın vergi ve SGK borcunun olmaması; 3'üncü, 4'üncü grup kredilerde izleniyor olmaması; takipte olmaması; 3'üncü, 4'üncü grupta olmaması, artı iflas, iflas erteleme, konkordato sürecinde olmaması gerekiyor. Bakanlar Kurulu kararı bunu öngörüyordu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Parayla ne yapacağıyla ilgili bir kriter yok.

KREDİ GARANTİ FONU GENEL MÜDÜRÜ İSMET GERGERLİ – Şöyle Sayın Vekilim, var, müsaadenizle onu da arz edeyim.

Şimdi bu kefalet limitleri bankalara tahsis edilirken bankaların performansları da ölçülüyor ve sektörel limitler de tahsis ediliyor. Örneğin...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – KOBİ’ler...

KREDİ GARANTİ FONU GENEL MÜDÜRÜ İSMET GERGERLİ – Sayın Vekilim, çoğunluğu, bu kredilerin yüzde 76’sı KOBİ ölçekli işletmelere kullanılmıştır, yüzde 24’ü KOBİ ölçeğinden daha büyüktür. Ortalama kredi büyüklüğü 448 bin TL’dir, ortalama vadeleri 36,6 aydır. Çok tabana yaygın kullandırılan kredilerdir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Demek ki yani Sayın Paylan’ın dediği gibi, beni çok tatmin etmedi işte “Bu paralarla Mercedes alınıyor, otomobil alınıyor, şu yapılıyor, bu yapılıyor.” Onlara da bir açıklık getirin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Alanlar var, getireyim isterseniz.

KREDİ GARANTİ FONU GENEL MÜDÜRÜ İSMET GERGERLİ – Tabii ki efendim.

Sayın Başkanım, kullandırılan kredilerin 112 milyarlık kısmı imalat sanayisi sektörüne, imalatçılara kullandırılan kredilerdir. 53 milyarlık kısmı, ihracatın finansmanı için, ihracat kredileri için kullanılmıştır. Dolayısıyla selektif kullandırmalar söz konusudur, önüne gelene verilen krediler değildir. Kendi içinde bir otokontrol mekanizması var çünkü bankalar risk paylaşım esasına göre bu sistemi kullanıyor artı toplam kullandırılan krediler içinde de tazmin limitleri var yani sınırsız bir tazmin imkânları olmadığı için, temerrüt imkânları olmadığı için zaten bugün toplam kullandırmalar 320 milyar kefalet, 367 milyar kredi olacak şekilde kullanıldı, yüzde 56’sı kapanmış durumda, vadesi geldikçe kapanan kredilerdir. Bugün itibarıyla kalan krediler vadesinde ödenmek üzere...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bekleyen krediler...

KREDİ GARANTİ FONU GENEL MÜDÜRÜ İSMET GERGERLİ - Sayın Başkanım, toparlayacağım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Buyurun.

KREDİ GARANTİ FONU GENEL MÜDÜRÜ İSMET GERGERLİ - MPL oranı bankacılık sektörünün de altındadır ve bugün itibarıyla yüzde 2,4’tür. Bu anlamda dünyadaki örneklerinden de ayrıışmıyor. Dünyanın en gelişmiş ekonomilerinde ya da az gelişmiş ekonomilerinde kredi garanti sistemleri vardır. Örnek vereyim müsaadenizle. Japonya’da 1937’den beri bu sistem var, bizden çok farklı değil. Orada 3,8 milyon KOBİ ölçekli işletme var, bunların yaklaşık 1,6 milyonu kredi garanti sistemiyle kredi kullanıyorlar. Malum, hepinizin bildiği gibi, Japonya dünyanın en büyük 3’üncü ekonomisi, 5 trilyon doların üzerinde bankacılık işlemi olan bir sektör var. Buna rağmen, KOBİ’lerin finansmana erişimini kolaylaştırmak için kredi garanti sistemini kullanıyor.

Yine Güney Kore dünyanın en büyük 10’uncu ekonomisi, 1,5 trilyonluk bir gayrisafi millî hasılası var. Orada da yine bize çok benzer bir yapı 1972’den beri var. Aslında, biz, sistemi daha yeni yeni tanımaya başladığımız için sadece bizde olan, bize özgü olan bir sistem olarak düşünüyoruz. Aslında dünyanın en gelişmiş ekonomileri bile bu modeli kullanıyor. Japonya 2008 finansal krizde krizden çıkabilmek için kredilerin tamamına oradaki KGF vasıtasıyla yüzde 100 garanti vermiş. Biz hiç bunu yapmadık. Yüzde 75, 80, 85 bandında garanti oranları var. Yani Japonya gibi bir ekonomi 2008 krizinden çıkabilmek için 2014’e kadar krizin etkilerini hafifletmek için yüzde 100 garanti vermiş ve 2014’ten sonra yine normalleşerek yüzde 80’e indirmiş kefalet oranını. Güney Kore keza öyle. Avrupa’da da birçok ülkede benzer modeller var ama en başarılı örnekler Uzak Doğu’da; Güney Kore, Japonya, Çin. Benzer örnekler orada da var. Biz ayrıışmıyoruz orada.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şöyle bir soru sorayım, belki Hazine ona cevap verebilir: Bu sağlanan ilave 10 milyar lirayla ne kadarı işletme, ne kadarı yatırım, böyle bir ayrıma gittiniz mi? Nasıl bir düşünce içerisindesiniz? Yani bu kaynağı nasıl ve ne şekilde kullanıracaksınız? Böyle bir düşünceniz var mıdır?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI FİNANSAL PİYASALAR VE KAMBİYO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI DENİZ YILMAZ – Sayın Başkanım, biz 2019 yılında KOBİ Değer 1, KOBİ Değer 2 ve en sonunda Ekonomi Değer Kredisi paketleri altında 60 milyarlık bir kredi paketi açıkladık. Biz sistemde şu anda imalat ve ihracat sektörlerini bu geçen yıl açtığımız paketlerde hep önceliklendirdik. Bu kredi paketlerini, örneğin, 20 milyarlık bir paketi ele alalım, içerisinde ölçeğine göre KOBİ’lerin o 20 milyar liradan ne kadar yararlanacağını, kefalet oranını, hangi sektörlerde yararlanacağını, hepsini belirleyebiliyoruz. Bunu ekonominin ihtiyaçlarına göre, bankacılık sektöründen aldığımız geri bildirimlere göre o kredi paketleri içerisinde biz değerlendirerek gerekli değişimleri yapabiliyoruz. Bu 10 milyar liralık artış neticesinde ileride siyasi iradenin vereceği kararla açılacak paketlerde de yine ekonominin öncelikleri çerçevesinde gerekli değişiklikler ve esnek biçimde kullanım imkânı sağlanacaktır.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki, şimdi arkadaşlar, İsmet Bey; var mı ilave söyleyeceğiniz bir şey?

KREDİ GARANTİ FONU GENEL MÜDÜRÜ İSMET GERGERLİ - Sayın Başkanım, kısa bir şey daha söylemek istiyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

KREDİ GARANTİ FONU GENEL MÜDÜRÜ İSMET GERGERLİ – Sayın vekillerimin sorusu aslında daha da cevaplanmış olur. “Yapılandırılan krediler” diye bir soru vardı aslında sorulanların içinde. KGF kefaletli kredilerin yaklaşık 30 milyarlık kısmına yeniden yapılandırma imkânı tanınmıştı ve bunların 14 milyarı... Bu yapılandırma imkânı 2018 Ekiminden sonra Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle tanımlanan bir imkândı ve 30 milyar yapılandırıldığı hâlde 14 milyarı vadesinde kapanıp sorunsuz bir şekilde tasfiye edildi. Dolayısıyla, yapılandırılan kredilerde de tasfiye imkânı yani geri dönme ve kapanma imkânı oldukça yüksek. Sorunsuz bir şekilde orada da yönetilebiliyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Peki, teşekkür ediyoruz.

Sayın Yılmaz, buyurunuz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) - Ben başta Kredi Garanti Fonu olmak üzere politika yapıcılarını gerçekten içtenlikle tebrik ediyorum! 2017 yılında dağıttıkları 220 milyar TL’lik krediyle gerçekten ekonomiyi yüzde 7,4 büyüttüler fakat gelecek yıllar için öyle bir tohum ektiler ki 2018 çöpe gitti, 2019 çöpe gitti; aşağı yukarı 950 milyar dolarlık millî gelir 749 milyar dolara düştü. Dolayısıyla, benim sizden ricam bu yüzde 25’i yüzde 35’e değil yüzde 40’a çıkarın. 2020’nin son çeyreği ve 2021’e de öyle bir tohum ekin ki 2018’i, 2019’u tekrar yaşayalım!

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Peki.

Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) -Teşekkür ederim.

Sayın Genel Müdürüm, şimdi bu bülteninize bakıyorum, burada verilen kefalet tutarları aşağı yukarı 150 milyar civarında, sürekli düşüyor. Yani, elinizde 10 milyarlık bir kaynak olması lazım zaten şu anda sizde buna göre değil mi?

KREDİ GARANTİ FONU GENEL MÜDÜRÜ İSMET GERGERLİ - Şimdi Sayın Vekilim, aslında Deniz Bey onu izah etmeye çalıştı. Kullandırılan bir kredi paketi oldu -demin ifade etmeye çalıştığım gibi- 320 milyar kefalet sağlandı. Bunun yaklaşık 174 milyarı kapandı, vadesinde kapanan krediler. Canlıda vadesi henüz gelmediği için kapanmayan -kullandırım kuruna göre söylüyorum- 146 milyar, o paket bitti.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Dolayısıyla, 10 milyarlık bir şey değil Sayın Kuşoğlu. Yani bunun tamamını 320 küsur milyarlık bir kefaleti zaten kullandırmışlar, ellerinde böyle bir kaynak yok şu anda. Sadece, o bahsettiğiniz 140, 150 milyar liralık kısım henüz kapanmayan krediler. Doğru mu? Vadesi gelmeyen kapanmayan krediler.

KREDİ GARANTİ FONU GENEL MÜDÜRÜ İSMET GERGERLİ - Evet, canlı krediler.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - O zaman kaynak yok elde öyle mi?

KREDİ GARANTİ FONU GENEL MÜDÜRÜ İSMET GERGERLİ - Evet, onun için zaten bu önerge geldi.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Elinizde ne kadar kaynak var, KGF’de şu anda?

NİLGÜN ÖK (Denizli) - 400 milyon.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - 400 milyon, evet, peki.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ne kadarını garanti ediyoruz biz şimdi?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Şimdi Sayın Yılmaz, şöyle, siz bankasınız, özel banka sahibisiniz. Size diyor ki: “Ben sadece sizin vereceğiniz kredinin yüzde 7’sine garanti veririm, toplam proje tutarının da yüzde 75’ini geçmem.” Siz, banka olarak diyelim ki 50 milyon liralık bir kredi verecekseniz, devlet sadece 3,5 milyon lirasına kefil oluyor, 3,5 milyon lirasına. Dolayısıyla, sizin bunu banka olarak bu kredinin geri gelebileceğini görmeniz lazım, görmediğiniz takdirde bu parayı vermezsiniz. Çünkü 50 milyonluk kredi istiyor, karşılığında alacağınız kefalet 3,5 milyon lira. Doğru mu?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Doğru mu anladık sizin anlattığınızdan Başkanım: Hepsi varsa 10 milyar para...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet.

Sayın Kuşoğlu, devam edin buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Tabii, burada siyasi iradeye sahip kimse olmadığı için, milletvekillerimiz de iktidara mensup olma durumunda dahi böyle bir soru ya da yorumla muhatap değiller, sonuçta bu yürütme erkine ait bir eleştiridir. Onun için bir eleştiride bulunmuyorum, siz de dâhil olmak üzere, bundan sorumlu değilsiniz ama hatırladığım kadarıyla 8 milyar liralık bir hazine kaynağı batık durumda internet sitesindeki bilgilere göre. Yani üçte 1’ini kaybetmiş mi vaziyetteyiz 25 milyarın, o durumda mı aşağı yukarı?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI FİNANSAL PİYASALAR VE KAMBİYO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI DENİZ YILMAZ – Tekrar alabilir miyim Sayın vekilim?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi, internet sitesinde yer alan bilgilerinize göre 8 milyar liralık bir Hazine kaynağı batık durumda görünüyordu. Dolayısıyla, üçte 1’ini kaybetmiş vaziyette miyiz, onun için mi ilave bir 10 milyar istiyoruz?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI FİNANSAL PİYASALAR VE KAMBİYO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI DENİZ YILMAZ – Şöyle Sayın Vekilim: 25 milyar liralık kaynağı 35'e çıkarmamızın sebebi, şu ana kadar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 25'in kaç duruyor şu anda?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 8 milyarlık batık -siteden öyle hesapladım- doğru değil mi?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI FİNANSAL PİYASALAR VE KAMBİYO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI DENİZ YILMAZ – Şöyle Sayın Vekilim: Şu ana kadar 7,8 milyarlık bir tazmin ödememiz söz konusu. Bu, işletme hesabından yapılan bir ödeme, sistem içerisinde. Bunun içerisinde bizim, bütçeden aktardığımız rakam -Sayın Vekilimizin dediği gibi- 6,9 milyar TL. Şimdi, bu 6,9 milyar TL bizim, 4749 sayılı Kanun'un geçici 20'nci maddesine göre aktarabileceğimiz 25 milyarlık kaynaktan aktardığımız kısım. Yani bu şekilde yorumlamamız gerekiyor.

Şu an ihtiyaç olmasının sebebi şu Sayın Vekilim...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 6,9 batık meblağ mı?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI FİNANSAL PİYASALAR VE KAMBİYO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI DENİZ YILMAZ – Bizim, bütçeden tazmin olarak ödediğimiz rakam Sayın Vekilim.

Şimdi, Sayın Vekilim, biz açtığımız kefaletlerle, bu yüzde 7'lik tazmin üst limitini koruyarak o kredilerin, vade sonuna kadar yükümlülüğümüz devam ettiğinden biz şu ana kadar açtığımız paketlerle yaklaşık olarak 24,6 milyarlık kısmını, bu 25 milyarı bir taahhüt olarak, bloke olarak vermiş durumdayız. Dolayısıyla, 400 milyon olarak kalan kısımdan bizim eğer yüzde 7'lik limiti esas alırsak ancak 5,7 milyarlık bir paket açıklayabilme imkânımız söz konusu. Dolayısıyla, bizim şu ana kadar, geçen yıl örneğin, açıkladığımız her bir paket bahsettiğim gibi 20 milyar TL olduğu için, elimizde kalan kaynak çok da yeterli değil yeni bir paket oluşturmaya.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) - Ama o soru o değil, “Ne kadar batak var?” diyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 6,9 diyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI FİNANSAL PİYASALAR VE KAMBİYO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI DENİZ YILMAZ – Bütçeden aktardığımız rakam 6,9 milyar TL.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Batak anlamında değil ki.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir anlamda batak.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hazineden ödenen, 6,5 yani...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, devam edin siz.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI FİNANSAL PİYASALAR VE KAMBİYO GENEL MÜDÜR YARDIMCISI DENİZ YILMAZ – Sistemle ilgili şu hususu da belirtmek istiyorum Sayın Vekilim: Biz, yaptığımız bu tazmin ödemelerinden sonra... Bu bir hibe değil kefalet olduğu için normal, yasal takip süreçleri Hazine adına bankalar tarafından takip ediliyor, yani ilgili kişi verdiği tüm teminatlarla yine sorumlu, yine takibat altında. Dolayısıyla, buradan yaptığımız tahsilatlar da yine bizim bu bütçeden aktardığımız rakamdan geldikçe düşüyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Burada size onları söylemek istemiyorum, hakikaten siyasi iradeyle bu konuyu tartıştım ama verilen kredilerin, teminatların bankalar tarafından istismar edildiğini –Garı Bey'in söylediği şekilde- tüketim mallarına gittiği, yatırıma gitmediği ya da anlaşarak kredinin önemli bölümünün istismar edildiğini falan da biliyoruz, onlar ayrı tarafları tabii, onların muhatabı siz değilsiniz şu anda bizim için.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Katırcıoğlu, buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan teşekkür ederim.

Şimdi, önemli bir konuyu konuşuyoruz esasında ama konuşma formatının bence konunun ima ettiği derinlikte olmadığını düşünüyorum. Dolayısıyla da biraz daha başka bir yere bakmak gerektiğini söylemek istiyorum. Şimdi, biz niye KOBİ'lere yardım etmeye çalışıyoruz? Niye Kredi Garanti Fonu'nu kullanıyoruz, sebebi ne bunun? Çünkü bankalardan kredi alamıyorlar. Peki bankalardan niye kredi alamıyorlar? Çünkü bankacılık sistemimiz olması gerektiği gibi çalışmıyor. Ne demek olması gerektiği gibi çalışmıyor? Hâlâ Türkiye'de bankacılık gayrimenkul ipoteği üzerinden gidiyor.

Şimdi, arkadaşım şeyi söyledi, Japonya vesaire örnek verdi ama arkadaşlar, yapısal olarak çok önemli farklılıklarımız var. Orada proje bazlı krediler veriliyor, burada öyle değil, burada gayrimenkul ipoteği karşısında kredi veriliyor. Bu ne demektir? Bu şu demektir: Bankalar bir süre sonra emlakçı hâline geliyor. Geçmişte bu oldu, 2001 krizinde Derviş'in programıyla bu iş çözülmüştü, belli bir süre ancak gayrimenkulü assetin elinde tutabiliyordu, ondan sonra satması gerekiyordu. Fakat, şimdi tam tarihini hatırlamıyorum ama herhâlde bir üç yıl önceydi yanılmıyorsam, sizler belki daha iyi hatırlarsınız, bu karar değişti. Yani şimdi, gayrimenkuller bankalarda stok olarak tutuluyor. Çünkü, krediler geri dönmeyince, kredi karşılığı verilen gayrimenkuller bankalarda kalıyor. Şimdi, dolayısıyla da burada Kredi Garanti Fonu'nun kullanılmasının amacı ile çözülmek istenen problem esasında temel bir problem değil, tamamen sonucu gidermeye yönelik bir yaklaşımı ima ediyor bu. Kalıcı olarak eğer gerçekten bu Hükûmet bu sistemin değişmesini istiyor olsaydı veya en azından öyle bir irade olsaydı başka bir şey yapmak zorundaydı.

Bakın, ben birkaç şey daha söylemek istiyorum: Türkiye'deki ekonominin yapısında ikili bir düalistik yapı vardır; bir tanesi tarım ile sanayi arasında, bir tanesi de sanayinin kendi içindeki büyükler ve küçükler arasında. Ve fakat bu küçükler dediğimiz KOBİ'ler... Dünyada da KOBİ'ler var tabii ki ve dünyada da KOBİ'lerin önemli olduğu anlaşıldı teknolojik gelişmeler sonucunda vesaire. Fakat Türkiye'de KOBİ'ler gerçekten de bir tür üvey evlat muamelesi gördü o zamanki sistemimiz çerçevesinde -bankacılık sisteminden bahsediyorum- onlara kredi vermediler ve onlar da kredi bulabilmek için esasında siyasete müdahil oldular. Yani Refah Partisinin ve daha sonra Adalet ve Kalkınma Partisinin güçlenmesinde, Anadolu sermayesini arkasına almasında büyük ölçüde böyle bir problem vardı. Şimdi, biz umduk ki bu problem çözülecek. Nedir bu, nasıl çözülecek? KOBİ'ler ile büyük şirketler arasındaki ilişki hem bir yandan sadık bir ilişkidir hem bir yandan muhalif bir ilişkidir yani iyi günde küçükler de büyürler ama kötü günde daha çok küçükler ezilirler. Böyle bir mekanizma var Türkiye'nin ekonomisinde. Şimdi, dolayısıyla da bu problemi gidermeye yönelik olmak üzere başka bir yerden bakmak gerekiyordu. Şimdi Hükûmet böyle bakmıyor. Böyle bakmamasının nedenini anlıyorum çünkü bankacılık sektörünü baypas edemiyor, bankacılık sektörünün var olan kurul ve kurumlarını ikna edemiyor. O sebeple de bir anlamda kredi ihtiyacı olan kesimlerin -ki bunlar daha çok KOBİ'ler- en azından devlet garantisıyla fon bulmasına çalışıyor. Fakat arkadaşlar -demin Durmuş Hoca söyledi- ortada çok açık bir gerçek var; 2017'nin üçüncü çeyreğinde yüzde 11-12 civarında – yanılmıyorsam- inanılmaz bir büyüme yakalanmıştı. Ortalamada 7,5 bir büyüme yakalandı ki bir yıl önce de 3,6'ydı yanlış hatırlamıyorsam. Şimdi, 3,6'dan 7,5'e sıçratabildi ve bunun arkasında Kredi Garanti Fonu'nda kullanılan fonlar vardı fakat arkadaşlar hemen akabinde yani 2018'de 2,8'e düştü, bu yıl itibarıyla da sıfıra düşüyor büyümemiz.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Durup dururken düşmedi ama bir sürü olay oldu.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Anladım ama bunu nasıl açıklarsınız bilemiyorum ama benim açıklama çerçevemde...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – O mantığa göre tekrar toparlamamamız lazım, toparladık şu an.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Nerede toparladık ya? Yapmayın Allah aşkınıza, bunu söylüyorsunuz ama ben hiçbir rakamda görmüyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Katircioğlu...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Etmeyin, üçüncü çeyrek, dördüncü çeyrek pozitif.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Baz etkisiyle o pozitiflik.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Pozitif olan ne Allah aşkınıza? Bu 2019’un dördüncü çeyreği veya ortalaması ne olacak sanıyorsunuz ki? 10’un altında olacak muhtemelen. Yani, bakın, burada başka bir mekanizma çalışıyor. Şirketleri borçlandırmak her zaman işe yaramıyor arkadaşlar. Borçlandırmak maalesef bir krizin de arka planında olan bir hadise olmaya başladı dünya ekonomisinde yani biz faizleri indiriyoruz, insanlar borçlanıyor ama o borçlanmadan bizim umduğumuz niyetler gerçekleşmiyor yani onlar talebi artıran bir şey yapamıyorlar. Aksine kredi kartlarındaki borçlarını ödemeye yöneliyorlar tüketiciler olarak, üreticiler olarak da ödeyemedikleri kredileri ödemeye çalışıyorlar. Dolayısıyla, tamam, 35’e çıkarın ama ben de Durmuş Bey gibi bunun bir nihai bir çözüm olmadığını, yapısal bir perspektif içinde üretilmiş bir fikir olmadığını düşünüyorum. Dolayısıyla da pek işe yarayacak bir şey olarak da görmüyorum. Önümüzdeki yıllarda da buradayız, yine konuşacağız herhâlde. Ben bu kadarla kесеceğim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Emecan...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, çok dikkatli dinledim tüm konuşmacıları. Benim burada anladığım, şu anda 7 milyara yakın hazineden bir aktarım oldu.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – 6,9.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – “6,9” dediniz yani aslında 6,9 milyarlık bir batık var, doğru mu anlıyorum? Öncelikle onu bir ekleyeyim.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Doğru canım, 320 milyarlık... “340” mı dediniz?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ama buna “batık” diyemeyiz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir saniye arkadaşlar, bir saniye ya.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Yani ne diyebiliriz?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Aciz vesikası olmadan -bankacılar var aramızda ya- bu batık sayılmaz ki arkadaşlar.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Şimdi, bakın...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sayın Başkanım...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bakın şimdi, Sayın Öztürk...

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Şöyle: Kullanılan 320 milyarlık bir kredinin 6,9 milyar TL’si geri ödenmedi, bir batık söz konusu yani bu yüzde 5,5.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, normalde bankacılık sisteminde şu anda bu, yüzde 5’in üzerinde.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – BDDK Başkanımızla görüştüm Sayın Başkan, yüzde 5,5.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şu anda 5,5 yani bu kötü bir rakam değil, yüzde 2,3’lük bir MPL iyi bir MPL.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Evet, dünya da böyle, dünyada da 2,4-2,5.

EMİNE GÜLİZAREMECAN (İstanbul) – Şimdi, böyle bir rakam var ama Kasım 2019 rakamlarıyla batık kredi KOBİ’lerinde de yüzde 50 bir artış olduğunu görüyoruz. KOBİ’lerin, küçük işletmelerin desteklenmesi lazım, evet, buna katılıyorum ancak şöyle de bir sorunla biz sahada da karşılaşyoruz yani küçük işletmecilerle görüşüyoruz, KOBİ sahipleriyle görüşüyoruz ve KOBİ’lerin finansmana erişimi noktasında bir sıkıntıları olduğunu da görüyoruz. Biraz önce siz bazı koşullardan bahsettiniz “Şu, şu koşulları sağlaması...” diye Sayın Genel Müdür bahsetti. “Bütün koşulları sağlamamıza rağmen bir türlü bankalardan kredi alamıyoruz.” diye de özellikle küçük işletmeler... İşte, o noktada zannedirim Kredi Garanti Fonu bankaların kredi vermesini biraz kolaylaştırmaya yönelik bir girişimde bulunuyor. Ancak bu girişimde bulunurken sonuçta hazineden de bir gelir geliyor -işte “batık” diyeceğim ben kusura bakmayın- yani batan bir bedel var, o zaman hazinemizden geliyor. O zaman burada KOBİ’lere dağıtılan kredilerin adil şekilde dağıtıldığı, doğru KOBİ’lere verildiğiyle ilgili mesela Kredi Garanti Fonu’nun ne kadar etkisi var bankalar üzerinde ya da denetiminde?

Bir de şöyle bir söylenti geldi, bilginiz var mı hiç bu konuda: Ankara’da birtakım iş takipçisi firmalar türemiş ve KOBİ kredilerinin dağıtımıyla ilgili bir ön alm... Yani demek ki kendi takip ettikleri birtakım firmalara ya da işte ulaştıkları dağıtımla ilgili... Öyle bir bilgi var, ben burada sizinle en azından bunu bir paylaşıyım, belki takip edersiniz.

Bir de bugüne kadar Kredi Garanti Fonu’nun dâhil olmasıyla birlikte KOBİ’lere verilen destekler sonucunda mesela bunun -bugün çok büyük bir işsizlik yaşıyoruz ülkede ve sürekli artan bir işsizlik var- istihdama ne kadar katkısı oldu, elinizde böyle bir veri var mı, ben bir de onu öğrenmek istiyorum açıkçası.

Yani görünürde geleceğe yönelik ben de açıkçası kalıcı bir çözüm olmayacağını görüyorum. Evet, artırılabilir ama şu ekonomik ortamda bu geri dönüş oranları eğer aynı şekilde devam ederse bu yatıracağımız 25 milyar 35’e çıktığında onun da bir kısmı batığa gidecektir gibi görünüyor, öyle görünüyor yani.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Öztürk...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, yani bu konuyu tartışıyoruz, ben size iktisat dersi verme niyetinde değilim yani öyle bir haddimi aşmak istemiyorum fakat bazı kavramları yerli yerine oturtmamız lazım. Aramızda uzman insanlar var ama hayret ediyorum. Şimdi Sayın Kuşoğlu dedi ki: “8 milyar civarında bir batık var.”

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Batık kredi ayrı, hazineden giden bir meblağ var, biliyorsunuz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ama bu tamamen gitmiş, kaybolmuş diye bir şey yok ki, takipteki bir alacaktır bu, Sayın Genel Müdür söyledi.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Hayır, karşılığı sermayeden ayrılmış ve “zarar” diye yazılmış, bunun anlamı bu. Ama devlet bunun peşine düşer, takip eder... Bunun bir kısmını veya tamamını alır veya alamazsa da zarar yazılır.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Peşine düşmüş, kendisinin ifadesiyle bu peşine düşülmüş bir şey.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Türkiye’de ekonominin belkemiğini KOBİ’ler oluşturuyor. Ekonomimizin, üretimimizin belkemiğini KOBİ’ler oluşturuyor. Biraz önce Sayın Genel Müdürün verdiği rakamlardan hareket edersek bu kredi hacminin 112 milyar lirası imalat sanayisine kullanılmış ve...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şöyle yapalım Sayın Öztürk, anlaşma sağlanması açısından “batık” demeyin de “takibe düşen alacakların miktarı” diyelim ona.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Evet, “takibe düşmüş”, doğru, ifade bu.

“53 milyarı da ihracatçıya kullanılmış.” diyor. Şimdi önümde rakamlar var arkadaşlar, Türkiye İhracatçılar Meclisinin açıkladığı rakamlar: Bakın, 2017’de Türkiye 7,4 büyümüş, 2018’de yüzde 2,6 büyümüş, 2019’da da tahmini olarak yüzde yarım. Şimdi, ama burada 2017’de ihracatın 164 milyar dolardan 2019’da 180,5 milyar dolara, 2018’de 176,9 milyar dolara ulaştığını görüyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Enflasyon ne olmuş?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) - En önemlisi de değerli arkadaşlar, 2017’de 47,4 milyar dolar olan cari açık 2019’da artı 1 milyar dolar vermiş.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bu ağılanacak bir şey, övünülecek bir şey değil.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ben rakamlarla konuşuyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Enflasyon?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – İhracat patlamış.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Enflasyonu da söyleyeyim: TÜFE yıl sonu değişimi 2017’de 11,92’yken...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ya rahat bırakın da bir konuşsun!

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – 2018’de evet yükselmiş enflasyon, 20,3 olmuş.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, bu yüzden...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – 2019’da bütün olumsuzluklara rağmen 11,84’e düşmüş. Tabii, bu Kredi Garanti Fonu özellikle KOBİ’lerimize, ihracatçılarımıza bir can suyu olmuştur. Enflasyona etkisi oldu, olmadı; bu tartışılır. Yani bugünkü, bu akşamki konumuz değil. Bizden istenen, bu 25 milyar liralık hacmin 35 milyara çıkarılması yani 10 milyar lira artırılması. Verilen garanti yüzde 7. Bu piyasada kredileri kullandıracak 29 tane banka eliyle... Değerli arkadaşlar, bankalar tuttukları paranın turşusunu kuracak değil, bu paraları kredi olarak piyasaya sunacaklar ama ne istiyor? Bir garanti istiyor.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ama mevduat kredisi zaten 1’in üzerinde; 1,07.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – İyi de, bakın şimdi, bankaların bu parayı satması lazım; ya tüketiciye satıyor... Türkiye’de müthiş bir şekilde tüketici kredileri kullanılıyor ama devletin esas görevi üretimi teşvik etmek, ihracatı teşvik etmek çünkü istihdam üretimle olur. Türkiye’de sıkıntımız ne? İstihdam. Dolayısıyla Kredi Garanti Fonu’nun bu marjının veya tavanının artırılması son derece yerinde bir teklif ve bunu hepinizin desteklemesi lazım. Diğer konuları tartışırız yani bu makroekonomiyi, mikroekonomiyi, efendim, ülkedeki sıkıntıları.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Onu bir araya gelin, bir tartışın.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yani “Ağrısız baş kabaktan sayılır.” derler. Yani Türkiye iddiaları olan bir ülke, büyük bir ülke; elbette sıkıntılarımız ama neticede bu para piyasaya kullanılacak, iş dünyasına kullanılacak, bilhassa da KOBİ’lere ve ihracatçıya kullanılacak, onun için destekliyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sayın Başkan, bir şey sormak istiyorum.

CAVİT ARI (Antalya) – Ben bir şey soracağım Başkanım, bir şey öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Sayın Akif Hamzaçebi Bey, buyurun lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Sayın Öztürk’ün bıraktığı yerden ben devam edeyim. Bu para piyasaya kullanılacak. Kredi Garanti Fonu bu paraları kime kullanıyor? Burada asıl konuşulması gereken budur. Kapalı bir kutu, şeffaf olmayan bir yapı, hazineden sürekli destek alıyor ve bu desteği kimlere kullanıyor? Bir sürü açıklamalar yaptı Genel Müdür, teşekkür ederim ama hepsi genel açıklamalar; kusura bakmayın. Ben Kredi Garanti Fonunun bu kredileri, kaynakları, vermiş olduğu kefaleti objektif kriterlere dayalı olarak verdiğini düşünmüyorum. Bana yansıyan bilgiler bu şekilde. Siyasi etkenin son derece fazla olduğu bir kurumdur.

Ortaklık yapısında yüzde 28 Odalar Birliğinin hissesi var, yüzde 28 KOSGEB’in hissesi var, kalan da çeşitli bankalar, finans kurumları arasında dağılmış durumda. Bu yapı görünüşte kâğıt üzerinde sanki bağımsız, özerk bir yapıyı çağrıştırıyor ise de gerçekte, fiyiyatta böyle değil. Ben Kredi Garanti Fonu Genel Müdürlüğünden bu kaynakların kimlere nasıl kullanıldığını açıklamasını bekliyorum. Kaç başvuru var, kaçına kredi açıldı, kefalet verildi? Kaç bekliyor? Başvuranlara bir bildirim gönderiyor musunuz, bir şey gönderiyor musunuz “Başvurunuz alınmıştır, değerlendirilecektir, size sonucu bildirilecektir.” diye, yoksa başvuran firmalar aylarca, yıllarca bekleyip kendilerine hiçbir bildirimde bulunulmuyor mu? “Avrupa’da, Amerika’da, işte, Güney Kore’de, birçok ülkede oranlar şöyledir, bizim oranımız onlardan daha iyidir.” diyorsunuz. Bu, hiç övünülecek bir şey değil. Gelişmiş ülkelerle Türkiye’yi kıyaslıyorsunuz: “Biz yüzde 2 küsurlardayız, işte, Güney Kore, dünyanın 10’uncu büyük ekonomisi yüzde 3 küsurlarda. Yani biz daha çok sıktık, daha güvenli firmalara kredi verdik.” Kusura bakmayın, ben bunu övünülecek bir şey diye görmüyorum yani bunun anlamı bu. Kime kredi verdiğinizi, nasıl verdiğinizi ben öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Not alın Sayın Hamzaçebi’nin sorularını.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sorularım bitmedi Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Buyurun, devam edin.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – İki, size olan yükümlülüklerini vadesinde getiremeyenlere, ödemeyenlere yönelik olarak teminatlarını herhâlde haczedip satışa çıkarıyorsunuz. Bir tarih alalım... 1/1/2017 tarihinden bu yana teminatlarını paraya çevirdiğiniz kaç firma vardır, hangi teminatlardır bunlar, hangileri satılmıştır, satışa çıkmıştır veya satılamamıştır?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Katırcıoğlu, bir müsaade edin, soru soruluyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Katırcıoğlu, izin verirseniz dinlesin beni Sayın Genel Müdür.

Sayın Genel Müdür, beni dinleyin siz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Katırcıoğlu...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Genel Müdür, Komisyon Başkanı Sayın Katırcıoğlu’nu uyarıyor, siz orada açıklama yapıyorsunuz.

“Vergi ve sigorta prim borcu olmayacak.” diyorsunuz.

Beni dinliyor musunuz siz?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – “Ne kadarlık teminatı paraya çevirdiniz?” diyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Evet “Vergi ve sigorta prim borcu olmayacak bizim kredi vereceğimiz kurumlarda.” diyorsunuz. Mevzuatınıza baktım, Bakanlar Kurulu kararları öyle demiyor. Açılan kredinin yüzde 20’siyle kapanabilecek bir vergi sigorta prim borcu varsa o şekilde olabilir diyor ama siz farklı bir bilgi verdiniz. O da öyle değil. Ben sizden bilgi bekliyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, öğrenmek istediğim bir husus var, eğer atladıysam orayı da kusura bakmayın. Bu, 6,9 milyarlık tahsil edilemeyen bir rakam. Yani bu şekilde yumuşatıyoruz, “batık” demeyelim şimdilik, “batık” dersek alınıyorsunuz da “tahsil edilememiş bu aşamada.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Gerçek anlamı o, işte, tahsil edilememiş.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Literatür neyse o!

CAVİT ARI (Antalya) – Şimdi, bu tahsili gecikmiş olan alacak hangi rakam içerisinde olan bir para? Yani demek istediğim şu: Sizin, daha önce 25 milyar lira olarak açılan, bir biçimde artırmaya çalıştığımız, 10 milyar daha artırmaya çalıştığımız bir rakam var ya, önceki 25’in içerisinde 6,9 mu genel toplam itibarıyla baktığımızda, yoksa bütün verilen krediler içerisinde 6,9 yani 7 mi? Şimdi arada çok fark var. Sayın Genel Müdür Yardımcımız kafa sallıyor, herhâlde beni tasdikliyorsunuz yani 25 milyarın 7 milyarı şu an batık.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Evet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – İlla batıracaksınız o parayı ya!

CAVİR ARI (Antalya) – Şimdi, buradan yola çıkarsak ben size başka bir şey daha söyleyeyim: Bizim, yani bu uygulamada, banka kredi açarken garanti olan yani teminat olarak gösterdiğiniz garanti kapsamı... Yani yüzde 7’sine garanti veriyoruz, değil mi? Bu durumda, yüzde 7’sine garanti verirken toplam 7 milyara kadar eğer bir tahsil edilememiş alacak gözüktüyorsa total yönünden baktığımızda, yani bütün bankalar yönünden baktığımızda -az sonra matematiksel hesabını da yaparım- çok daha büyük bir tahsil edilememiş rakam var ortada bütün bankaların alacakları yönünden, değil mi?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yok canım, 7 milyar toplam.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Değil öyle.

CAVİT ARI (Antalya) – Hayır, bütün banka alacakları yönünden bakarsak eğer sadece yüzde 7 teminat karşılığı 7 milyar mı tahsil edilmemiş oldu?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) - O zaman 100 milyar olacak değil.

CAVİT ARI (Antalya) - Büyük bir para tahsil edilememiş gözüktüyor böyle bir durumda.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Sayın Arı, bakın, basit: 320 milyarlık kredi kullandırmışlar, bunun yüzde 2,4’ü tahsili sağlanamayan takipte olan alacaklar. Yüzde 2,4’ü yani aşağı yukarı 7 milyar lira yapıyor işte.

CAVİT ARI (Antalya) - O zaman, Sayın Başkanım, Genel Müdürümüzün açıklamasıyla çelişiyor bu bilgi.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Ne dedi Genel Müdür, neyle çelişiyor?

CAVİT ARI (Antalya) - 25'in içerisindeki 7...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - 25 teminat rakamı ama.

CAVİT ARI (Antalya) – Tamam, bizim geriye alacağımız yönden baktığımızda 7 battıysa olağanüstü bir rakam.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) - Ya kredi verdik, düştü.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Arkadaşlar, bakın...

CAVİT ARI (Antalya) - Totali içerisinde 7.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Şimdi, 25 milyar liralık parayla siz 250 milyar liralık kredi kullanıyorsunuz.

CAVİT ARI (Antalya) – Aynen, ben de onu demeye çalışıyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - İşte, onu söylüyorum yani buradaki kullandığınız 250 milyar liralık kredinin 7 milyarı takibe düşmüş, durum bu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Batmış.

NİLGÜN ÖK (Denizli) - Yüzde 2,3 yani.

CAVİT ARI (Antalya) - Ama benim ilk sorduğum soruya farklı cevap vermişti Sayın Müdürüm.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Teşekkür ediyorum.

Sayın Böke, buyurun.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) - Teşekkür ederim.

Ya, gözümüzü toptan ayırdık. Meselemiz, Kredi Garanti Fonu'na 10 milyar mı ekleyelim, kamu bankalarına daha da çok baskı yaparak iş mi yapaalım değil. Mesele şu, bu düzenlemenin amacı da o: Ülkede daha çok kredi verilsin, tamam mı? Bu tahlilden gitmek gerekiyor, geri kalanı, meseleyi sanki bir teknik sorun tartışıyormuşuz gibi bir yere sıkıştırıyor, mesele teknik bir sorun değil, siyasi bir tercih kullanıyor iktidar ve diyor ki: “Biz bir düzen kurduk. Bu düzen aşırı finansallaşma üzerine kuruldu, başka türlü de bir şey yapmayı bilmiyoruz. Dolayısıyla bir sıkıntı olduğunu gördüğümüz her yerde kredi basmaya karar veriyoruz. Krediyi basmak için kimi zaman Kredi Garanti Fonu'nu kullanıyoruz, kimi zaman emir komuta zinciriyle kamu bankalarını kullanıyoruz ama hep aynı hedefle iş yapıyoruz. Daha çok kredi...” O zaman yapılacak tartışma, 35 mi olsun, 47,5 mi olsun meselesi değil. “Daha çok krediye mi ihtiyacı var Türkiye ekonomisinin? Temel sorunu bu mu? Eğer bunu yaparsak nasıl risklerle karşılaşırız?” sorusu her şeyden daha çok önemli. Şimdi, o yüzden ben meseleyi yeniden gözümüzü o topa dikerek “Aşırı finansallaşmış bir ekonomide, o finansallaşmadan kaynaklı bir krize çare daha da çok finansallaşma mıdır?” sorusuna yanıt olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Herhâlde finansallaşma değil de parasal genişleme.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Parasal genişleme, para politikası bu.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Peki, siz öyle deyin, ben aşırı finansallaşma diyeyim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – “Finansallaşma” biraz farklı bir anlamda.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Kredinin gayri safi yurtiçi hasıla içindeki oranı üzerinden finansallaşmayı ölçen çalışmalar var Başkanım. Bunu siz de biliyorsunuz, ben de biliyorum, dolayısıyla ben oradan bir tahlil yapıyorum. Olmadığını söylemeyin, böyle bir kavram var. Ha, siz de öbürü üzerinden tartışın. Yani muhalefete hangi kavramı kullanacağının da söylendiği bir yere gelmiş olmayalım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Haddimiz değil yani lütfen ya, olur mu Hocam. Size saygımız sonsuz.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Estağfurullah Başkanım, sağ olun. Yo, yani bir had meselesi olarak söylemedim, bunu da siyaseten söyledim. Şimdi, buraya dönersek, meseleye, yeniden topa gözümü dikmek istiyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bunu Cemal Bey’e söylemek lazım.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Akademik bir tartışma...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, dinleyelim Sayın Böke’yi.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Şimdi, Türkiye’de bugüne kadar kurulmuş olan düzenin özü ne? “Daha çok kredi verelim.” Bu daha çok krediyle ortaya çıkacak olan dışa bağımlı yapı bir yanıyla da ithalata bağımlı bir üretim yarattığı için mutlaka yanında cari açık sorununu getiriyor. Aşırı finansallaşma sorunu yetmiyor, bir de bu yanında bir ödemeler dengesi, gözetilmesi gereken bir top daha çıkartıyor karşımıza.

Şimdi, bugünkü koşullar içerisinde daha çok krediyi verdik diyelim, bu yasa geçti ve diyelim ki varsayımlarınız tuttu –orada endişelerim var, oraya geleceğim ama- ve daha çok büyüdü ekonomi. Bu daha çok büyümenin cari açık yaratacağını son birkaç ay içerisinde görüyoruz. Azıcık ekonomi canlandı mı, yeniden cari açık sorunsalı çıkıyor. Bir cari açık sorunsalı gelecek, üstelik de bu sefer bu cari açığı finanse edecek sermayeye erişmemizin daha zor olduğu bir dünya da gelecek. Dünyada da işlerin nasıl gittiğine dair büyük bir belirsizlik hâli var ve Türkiye’nin risk algısı da çok olumsuz yönde değiştiği için sermaye akımlarıyla ilgili de sıkıntılı bir dönemdeyken bir cari açığa yol açacak adım atıyoruz. Dolayısıyla şu uyarıyı yapma ihtiyacı duyuyorum: Krediyi daha da çok genişleterek ortaya çıkacak bir büyüme Türkiye’de ödemeler dengesi krizine yol açabilecek bir risk olarak karşımızda duruyor. Yeni bir döviz krizini siz çağırmış oluyorsunuz, bir dış güç falan değil. Burada karar veriliyor, oylama burada yapılacak, parmak hesabı buradan geçecek.

İkinci risk şu: Bugüne kadar, bu krediler, arz tarafında bir canlanma, Türkiye’de yatırımlar, fiziki sermaye ve verimlilik yoluyla bir ekonomik dönüşüm yarattı mı? Yaratmadı. Bugün yaratması için bir koşul var mı? Hiç yok. Dolayısıyla bunun bir talep politikası olduğu gerçeğini de unutmayalım yani yatırımları teşvik ediyormuş gibi gözükerek esasında para harcamayı teşvik edeceksiniz. Bu da şuna işaret ediyor: Arzı büyüten değil, talebi canlandırmak üzerine kurulu siyasi anlayış bugüne kadar Türkiye’de esasında krizi besleyen temel anlayıştı ve enflasyon riskini getiren temel olgu da bu. İkinci karşı karşıya olacağınız risk de enflasyon riski. Hem ödemeler dengesi krizi ihtimalini artıran bir iş bu hem de enflasyon baskısını çok daha fazla artırma riski barındırıyor. Yani kendi içerisinde getirisinden çok makroekonomik dengelerde götürüsü olan bir meseleyi tartışıyoruz burada. Bu riskler çok büyük.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) - İzin verirsiniz yani başka maddelerde bu kadar detaylı konuşmayacağım ama bu meseleyi çok önemsiyorum. Çünkü esasında düzeni yeniden var eden maddeler bunlar ve bu düzen sadece Türkiye’nin düzeni değil, bu, küresel düzen, ona eklemlemeyi seçtiniz ve o düzeni de en vahşi şekliyle uyguluyorsunuz.

Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD) 2009'da yıllık raporunu yayınladı. Rapor şunu diyor, Sayın Başkan sevmeyecek kullanacağım terminolojiyi ama rapordan söylüyorum: “Aşırı finansallaşmış düzen kırılganlık yaratmaktadır ve dünya bu kırılganlıktan çıkışı henüz bulamamıştır. Çıkışın tek yolu vardır: Aşırı finansallaşmayı bir hâliyle zabıt altına almaktır, kontrol etmektir, daha çok finansallaşma değildir.” Şimdi, bu uluslararası olgu da burada duruyor yani diyor ki: “Küresel düzende bir sıkıntı var.” O düzenin parçası Türkiye. Kendi düzenimizi kuracaksak eğer bu düzeni değiştirerek başlamamız gerekiyor. Aşırı finansallaşma yerine üretimden kazanç elde ettiğimiz bir düzen kurmamız gerek.

Üç meselenin altını çizmek istiyorum. Birincisi, yine aynı rapor uluslararası deneyimle diyor ki: “Aşırı finansallaşma...” “Aşırı”nın altını çiziyorum çünkü finans iyi bir şey. Üretken kaynaklara ihtiyaç duyanların erişip esasında yatırım yapmasına fırsat veren bir şey ama bir düzeyi aştıktan sonra sorun yaratmaya başlıyor. O düzeyi aştığı zaman -işte aşırılıktan kastım o- bu çalışma diyor ki: “2008-2015 yılında bütün dünyada aşırı finansallaşma kendisini özel sektör borçlarına dönüştürdü ve o özel sektör borçlarının esasında yansıması gerektiği kadar da yatırıma, sermaye birikimine dönüşmedi ve buradaki temel sorun, yeterince verimli kaynaklara akmasını aşırılaştığında bu finansallaşma.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) - Şimdi, dönüyorum Türkiye'ye. Ya, ivme programları geldi, defaatle burada KGF'yi tartıştık, hep kredi konuşuyoruz. Ya, bu kadar kredi konuştuğumuz bir ekonomide, 2018 üçüncü çeyreğinde fiziki sermaye yatırımları yüzde 4 düşmüş, 2019 birinci çeyreğinde yüzde 12 düşmüş, 2019 ikinci çeyreğinde yüzde 22 düşmüş. İvmelendiğimiz dönemler, hatırlayın, bunlar ivme paketlerinin olduğu dönemler yani “Aşırı finansallaşmanın kendisi bir soruna dönüşüyor.” diyor.

İkinci mesele: Ya, bu “aşırı finansallaşma” dediğiniz şey kredi kalitesini bozmaya başlıyor. KGF'ye dair burada sorulan sorular esasında bunu soruyor. Kredi kalitesi bozulduğu zaman iyi sonuçlar yerine esasında tam da tersi beklemediğimiz kriz sonuçlarını doğruyor. Şimdi, ikinci mesele de o zaman büyümeye yol açmıyor. Yine, uluslararası çalışmalar diyor ki: “Yüzde 36 ila yüzde 70 arasında bir finansallaşma yani kredinin gayrisafı yurt içi hasıladaki oranı yüzde 70'lere dayandığında orada artık sorun çıkmaya başlıyor.” Şimdi, diyorsunuz ki: “Ben öyle bir şey yapacağım ki yüzde 70'i aştıracam.” Dünya âlem söylüyor ya, “Kriz çıkar o zaman, sıkıntı olur.” diyor. Bunu da ters yerden baktığımız için söylemiyoruz, bilimsel veriyle baktığımız için söylüyoruz.

Üçüncüsü de çok taze akademik çalışmalar var, şunu gösteriyor: “Aşırı finansallaşma eşitsizlikleri derinleştiriyor.”

Şimdi, Türkiye zaten ekonomik adaletsizliklerin çok derin olduğu bir ülke. Diyorsunuz ki: “Biz bunları görmezden geleceğiz, onu sorun diye ortaya koymayacağız, o sorunu büyütecek işler yapacağız.” Bakın, bu madde KGF'nin ne kadarlık bir limiti olacağını tartıştığımız bir madde değil, bu madde krizi çözüp çözmediğimize dair bir tartışmanın maddesi. İsterseniz üstünü çizin, “47” yazın, isterseniz üstünü çizin, “22” yazın, aynı mesele tartıştığımız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Hocam, siz ekonomik, makroekonomik meseleleri gündeme getiriyorsunuz, tartıştığımız madde bu değil.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, arkadaşlar.

Lütfen son cümlelerinizi alalım.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Son cümlemi söyleyeyim.

Çünkü KGF'yle yapacağımız şey krediyi artıracak. Bu gerçek bağı ortaya koymadan sanki biz başka bir şey...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Üretim kredisini ve ihracat kredisini genişletiyoruz, tüketiciyi değil.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Peki, ben geçmiş deneyim ve uluslararası bulgular ışığında bir kez daha uyarmayı görev biliyorum bu ülkenin vatandaşı olarak. Krize davet çıkartan bir adım atılıyor. Atılması çok yanlış.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, sizin var mı tekrar? Soru mu var?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, benim size son bir çağrım var. Oylayacaksınız da...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, çağrınızı yaptınız, ben de kararımı verdim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben bunu tekrar değerlendirmenizi istirham ediyorum. Önemli bir madde, bununla ilgili ekonomi yönetiminden siyasi sorumluluğa sahip birisinin gelip bunun tartışmasını, makroekonomik verilere olacak etkisini, etki analizini birlikte tartışmamız... Çünkü ciddi anlamda, bakın, bütün arkadaşlarımız bir kaygımızdan bahsediyoruz. Yani bu geçici bir iyileşme yaratır, parasal genişleme ama sonra krizlere davetiye çıkarabilir diyoruz. Bununla ilgili yeniden bir değerlendirelim diyorum.

Sayın Başkan, bir de böyle bir adım atılabilir. Bakın, 2017'de de söylemiştim ama bununla beraber yapısal reformları öyle bir yaparız ki aynı anda, yapısal reform idaresini ortaya koyarız. O zaman geçici bir kredi genişlemesi olur ama yapısal reformlarla beraber üretim ekonomisine dönüştürüz, diğer bütün reformları yaparız. O zaman bu da yanında geçici bir rahatlama olarak yapılabilir ama hiçbir yapısal reform yapmadan, yalnızca kortizon vererseniz bunun sonucu krizdir Sayın Başkan. Bunu denedik bir sefer, sonucunu aldık; 2 milyon ilave işsiz, yüzde 14 işsizlik, yüzde 25 enflasyon ve gayri safi yurt içi hasılanın yüzde 40 küçülmesi olarak yaşadık. Gelin bunu bir kez daha düşünelim.

Bir de Sayın Başkan, benim bir sorum daha var. Şimdi, ticari kredilere garanti veriyoruz, değil mi Nilgün Hanım? Siz de ticaret yaptınız ben de yaptım, burada yapanlar var. Ya, milyonlarca vatandaşımız da bireysel kredi borçlusu, tüketici kredisi borçlusu. Bakın, intihar ediyor vatandaşlarımız. Şimdi, bunu düşünüürken belki de sosyal bir devlet olarak bireysel kredilerle ilgili de bir tedbir almayı düşünmediniz mi getirdiğiniz torbada mesela?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ben, iş dünyasından gelerek ticari kredilerle...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Ök, var mı ilave edeceğiniz bir şey?

GARO PAYLAN – Daha bir şey söylemedi ki.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İlgili arkadaşlar, var mı?

Buyurun Sayın Ök.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Şunu söylemek istiyorum ben: Emine Hanım'ın bir söylemi vardı, onunla ilgili de bir veri var. Hani kredi kullanan firmaların istihdama katkısıyla ilgili elimizde bir veri var. 2017 yılından bu yana kredi kullanan firmalardaki artış, işçi sayısındaki artış, istihdamdaki artış yaklaşık 250 bin. Böyle bir veri var, onu söylemek istiyorum. Dolayısıyla, istihdam yönünde de bir pozitif, olumlu gelişme var.

Ben de iş dünyasından gelen birisi olarak, gerçekten, bazen biz KOBİ'ler teminat bulmakta güçlük çekebiliyoruz.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Pardon ama o krediden kaynaklanan artı istihdam mı, yoksa onların mevcut istihdamı mı?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Sadece bu krediyi kullanan, KGF kredisi kullandırılan firmaların istihdam oranındaki artış 2017'den bu yana. Genel, şu anki total, kümülatif rakamı söylüyorum, o günden bugüne kadar gelen rakamı söylüyorum yani rakam totalde 250 bin.

Ben de iş dünyasından biri olarak... Gerçekten, bazen KOBİ'lerin finansmana erişimi zor olabiliyor. Bu paket tamamen... Bizim teminatları, bankalara teminatları gösterme oranında da sıkıntılarımız olabiliyor çünkü çeklerin tahsiliyle vesaire... Ki 2018 yılında yaşadığımız, o Ağustos ayındaki, gerçekten, o ekonomik darbenin neticesinde... Tabii, çok gerilere gidersek de kesinlikle ekonomik darbe olarak görüyorum. Onun neticesinde gerçekten biz KOBİ'ler olarak ciddi sıkıntılar yaşadık. Üstelik biraz önce Erol Katırcıoğlu Hocam da diyor ki –ben ona da katılıyorum- “Kredilerin teminatının garanti altına alınması, üstelik biz KOBİ'lere biraz daha düşük faizden kredi kullanma imkânını da sağlıyor.” Ben bunu da olumlu olarak görüyorum. Teklifin KOBİ'lerimiz için çok önemli olduğunu düşünüyorum. Destek bekliyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Başkanım, teşekkür ederim.

Evet, konuşmaların sonunda ben bir hakkı teslim etmek için söz aldım. Gerçekten üç dört yıldan bu yana Kredi Garanti Fonu Türkiye'de bu yeni nesil kefalet sistemini, dünyadaki örnekleriyle birlikte çok başarılı bir yere getirdi. İlk zamanlar şunu görüyordum: Makalelerde, yazılarda, kamuoyunda... Hatta bankacılar bile Kredi Garanti Fonu'nun ne olduğunu, nasıl işleyeceğini, nasıl çalışacağını bilmez durumdaydı üç sene önceye gittiğimiz zaman.

Bugün hâlâ bunu tam olarak aşmış değiliz ama çok iyi bir sistemi Türkiye harekete geçirdi. Ben Kredi Garanti Fonu'na ve Genel Müdürüne çok teşekkür etmek istiyorum, Hazine'ye teşekkür etmek istiyorum. Burada firmalarımızın reytinglerinin çok iyi şekilde takip edildiğini biliyorum. Biraz önce Nilgün Hanım'ın söylediği gibi, iş âleminin sıkıntısı olan kefalet sorununun ciddi anlamda çözüldüğünü görüyorum. İlk zamanlarda konuşulan, şimdilerde çok iyi, çok sıkı takip edildiğini bildiğim kredi verilen kişilerle ilgili bilgilerin de artık sistem olarak çok oturduğunu biliyorum. Üç yıl önce çeşitli şeyler konuşuldu ama hâlâ aynı şeyleri söylüyoruz.

Bana göre Türkiye'nin yeni enstrümanlarla ekonomisini daha iyi hâle getirme becerisini artırdığı burada söylenebilir. Dolayısıyla ben bugün bu artırımın Türkiye ekonomisi için iyi olacağını ve sistemin genişlediğini gördüğüm için de sisteme daha fazla yeni can suyu vereceğini ve destek olacağını düşünüyorum. Bununla ilgili desteğimizi de buradan beyan etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, sorularım vardı.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Hamzaçebi, o soruların cevaplarını size bilahare verecekler.

Lütfen siz hazırlayın o cevapları Sayın Akif Hamzaçebi'ye.

Aslında şöyle: Oylandı ama ben de sadece düşüncemi açıklamak istiyorum eğer müsaade ederseniz. Yani taraflı bir gözle bakarak söylemiyorum bunu. Aslında bu mekanizma, Kredi Garanti Fonu mekanizması çok güzel bir mekanizma, iyi bir mekanizma ancak verilen kredilerin doğru yerde kullanılması kaydıyla gerçekten üretimi artıran ve reel sektöre ciddi katkı sağlayan bir mekanizma ama kullandırıldığı alan da son derece önemli diye düşünüyorum. Özellikle üretim yatırımlarına yönelik verilmesi çok daha ciddi bir katkı sağlayacaktır ekonomiye diye düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, Gelir İdaresi Başkanlığının bir maddesi var, 23'üncü madde, bu maddeyi okutuyorum:

MADDE 23- 5/5/2005 tarihli ve 5345 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığı ile ilgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun mülga 33 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Atıflar ve yetkiler

MADDE 33 - Diğer mevzuatta Gelirler Genel Müdürlüğüne yapılmış olan atıflar ilgisine göre Gelir İdaresi Başkanlığına; Gelirler Genel Müdürlüğüne yapılmış atıflar Gelir İdaresi Başkanına; Başkanlığın görev alanına giren konularda mülki idare amirlerine, mahallin en büyük memuruna, ilin en büyük mal memuruna, defterdara ve defterdarlığa yapılmış atıflar ilgisine göre vergi dairesi başkanı ve başkanlığına, vergi dairesi başkanlığı bulunmayan yerlerde vergi dairesi müdürü veya müdürlüğüne; gelir müdürlüğüne, takdir komisyonu başkanı veya başkanlığına, tahsil dairesine, mal müdürü ve müdürlüğüne yapılmış atıflar ilgisine göre vergi dairesi başkanı ve başkanlığına veya ilgili müdür veya müdürlüğüne yapılmış atıflar ilgisine göre vergi dairesi başkanı ve başkanlığına veya ilgili müdür veya müdürlüğüne yapılmış sayılır.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, bu teknik bir konu. Ben onun için, Sayın Ök, müsaade ederseniz doğrudan Gelir İdaresi Başkan Yardımcımız Ayşe Hanım’a söz vermek istiyorum.

Buyurun Ayşe Hanım.

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY - Çok teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, sayın vekillerim; malumunuz, 2005 yılında Gelir İdaresi Başkanlığı kurulduğu zaman mevcut vergi kanunları ve usul kanunlarında yer alan bazı yetkiler yeni Gelir İdaresi yapısına uygun düzenleme yapılmasını gerektirmişti. Mahallin en büyük memuru, mülki amirler, defterdarlara yapılan, mal memurlarına yapılan atıflar Gelir İdaresinin kurulumuyla birlikte bizdeki yeni kurulan unvanlara ilgisi nedeniyle aktarılmıştı. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçişle birlikte Gelir İdaresi Başkanlığının kuruluş kanunu 1 maddesi hariç yürürlükten kaldırıldı. Ve 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle de görev tanımları yeniden düzenlendi. Bu atıflar maddesi 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde de yer aldı. Ancak vergi kanunlarımızda ve Tahsilat Kanunu'muzda bazı unvanlara doğrudan verilmiş yetkiler var. Kanunda yer alan bu yetkiler kararnamede düzenlenmesi noktasında bir sorun yaşanması ihtimaline binaen biz tekrar kanun maddesinde düzenleme yapılmasını sayın vekilimize arz ettik, o da teklif olarak sundu sizlere efendim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum Ayşe Hanım.

Söz talebi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hukuken uygun mudur, Sayın Başkanım, böyle bir düzenleme?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet.

Şöyle: Cumhurbaşkanlığı kararnamesi eğer yeterli değilse her zaman aynı konuda bir kanun çıkarma yetkimiz var.

Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, arkadaşlar MASAK’la ilgili bir maddemiz var, madde 29.

29’uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 29- 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendine “Vergi Müfettişleri,” ibaresinden sonra gelmek üzere “Başkanlıkta istihdam edilen Hazine ve Maliye Uzmanları,” ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – MASAK Başkanımıza söz vereceğim.

Buyurun.

MASAK BAŞKANI HAYRETTİN KURT - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; öncelikle Komisyonumuzu saygılarımla selamlıyorum.

Hazine ve Maliye Bakanlığı Başhukuk Müşaviri Muhakemat Genel Müdürü iken Ağustos ayında Mali Suçları Araştırma Kuruluna vekâleten atanmış bulunmaktayım.

Maddemiz, tabii, 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanun’un 2’nci maddesine bir ilave öngörüyor. Hepimizin malumu bu 2’nci maddede geçen denetim elemanları vergi müfettişi, gümrük ticaret müfettişi, bankalar yeminli murakıpları, Sermaye Piyasası Kurulu uzmanları ve en son, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası denetçileri uzmanları şeklinde. Biz buraya Başkanlıkta istihdam edilen Hazine ve Maliye uzmanlarını da dâhil etmek istiyoruz.

Bildiğiniz gibi, Mali Suçları Araştırma Kurulu 1997 tarihinden itibaren faaliyet gösteren bir kuruluşumuz. Temel görevleri, aklama ve terörizmin finansmanı suçlarına ilişkin analiz, değerlendirme ve inceleme yapmak. Bu çerçevede, 5549 sayılı Kanun kapsamında aklama suçu ve yükümlülük denetimlerini ancak denetim elemanları yapabilirken, bu önerge kabul edildikten sonra da bu aklama suçu ve denetim yapma faaliyetini de Hazine ve Maliye uzmanları, Başkanlıkta istihdam edilen Hazine ve Maliye uzmanları da dâhil olacak. Bu çerçevede bu şekilde bilgi vermek istiyordum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Maddeyle ilgili söz talebi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bir de 30’uncu madde var MASAK’la ilgili, onu da okutup bitireceğim.

Maddeyi okutuyorum:

MADDE 30- 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiş ve dördüncü fıkrasında yer alan “(6) numaralı alt bentlerinde” ibaresi “ (6) ve (7) numaralı alt bentlerinde ve (c) bendinde” şeklinde değiştirilmiştir.

“c) 29/4/1959 tarihli ve 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanunda yer alan suçlar.”

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bununla ilgili olarak buyurun.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU İNTERNET DAİRE BAŞKANI BAHADIR AZİZ SAKİN - Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri, kıymetli hazırun; öncelikle burada bulunan bütün herkese saygı, selam ve hürmetlerimi arz ediyorum.

Şimdi, 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'un 8'inci maddesinde tadadi olarak suçlar, "katalog suçlar" olarak tabir edilen 8 ayrı suç tanımlaması yapılmış durumda. Hâlihazırda bunlar: Çocukların cinsel istismarı, fuhuş, müstehcenlik, uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma, sağlık için tehlikeli madde temini...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, Bahadır Bey, onlara girmeyelim, bir şey biliyoruz. Siz bu maddeyle neyi getiriyorsunuz Bahadır Bey, onu aktarın.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU İNTERNET DAİRE BAŞKANI BAHADIR AZİZ SAKİN - İşte, tam onu arz edecektim Sayın Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bu katalog suçlara neyi ilave ediyoruz, onu söyleyin.

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU İNTERNET DAİRE BAŞKANI BAHADIR AZİZ SAKİN - Bir şey ilave ediyoruz, o da şu: Bu katalog suçlar arasında bahis yoktu, şimdi bu maddenin içerisine bahis de geliyor.

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Yasa dışı bahis...

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU İNTERNET DAİRE BAŞKANI BAHADIR AZİZ SAKİN – Evet, yasa dışı bahis.

Bir de, bir madde değişikliği daha var buna mündemiç, o da şu: BTK bu katalog suçlara ilişkin, yurt dışındaki yayınlara ilişkin tamamında erişimi engelleme yetkisine sahipken yurt içinde sadece 3 tanesinde erişimi engelleme yetkisine sahipti, resen erişime engelleme anlamında, buna bahis de ilave edilmiş oluyor. Yani yurt içi-yurt dışı ayrımı yapılmaksızın bahse yönelik olarak mücadeleyi yürütmek adına geliştirilmiş, huzuruza getirilmiş bir taslaktır. Bilgi Teknoloji ve İletişim Kurumu olarak tamamen destekliyoruz, arkasındayız efendim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bir, bu yasa dışı bahis uluslararası alanda da aynı şekilde suç kabul ediliyor mu bu kapsamda? Bir de, bu vesileyle sorayım, MASAK'ın sonuçlandırdığı, şimdiye kadar sonuçlanmış, rapora bağlanmış ve sonuçlanmış kaç olayımız var? Birkaç sene önce yoktu bildiğim kadarıyla, ondan sonra bir gelişme oldu mu acaba?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan'ın sorusunu da alalım isterseniz, her ikisini cevaplayın veya nasıl isterseniz.

MASAK BAŞKANI HAYRETTİN KURT – Takdir sizin.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun Sayın Paylan, sizinkini de alalım o zaman.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben bütünü üzerine konuşmamda da söylemiştim, arkadaşlar, Sayın Ök'ün getirdiği bu torbada gerçekten ilginç bir durum var. Yani şimdi, bir şey ya kötüdür ya iyidir. "Bunun yasalı iyi, yasa dışı olanı kötüdür." diye bir tanımlama bence yapılamaz.

Şimdi, maksat, mesele şudur: Kötü olan alışkanlıkları çocuklarımıza vermemektir esas olan, bununla ilgili tedbirleri almaktır, yasal tedbirleri almaktır. Yani kumardır, efendim, sigaradır, kötü alışkanlıklardır; bunlardan uzak tutmaya çalışmaktır. Ben tamamen yasaklanabileceğini düşünen birisi değilim zaten yani kumarı siz istediğiniz kadar yasaklayın, Türkiye'de kumarhaneler vardı, insanlar şimdi Kıbrıs'a

gidiyorlar, Bulgaristan'a gidiyorlar, Gürcistan'a gidiyorlar, kumar oynuyorlar yani yasakladığınız zaman bitmiş olmuyor veya kahvelerin altında zar atılıyor, efendim, bilmem ne yapıyor, şu bu, kumar oynanıyor öyle ya da böyle.

Mesele şu: Şimdi diyor ki Nilgün Hanım... Bakın, gerekçeyi okudunuz mu Nilgün Hanım, bilmiyorum, siz yazdınız. “Yasa dışı bahis ve kumar siteleri organizasyonu her yaştan ve her ekonomik durumdan kişiyi suç ağına çekmekte –bak, suç ağına çekmekte- ve böylelikle toplumsal huzur ve yaşamımıza zarar vermektedir.” diye devam ediyor, pek çok kötü ifade var. Ya, peki, yasalı çekmiyor mu bunun ya?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Doğru değil, doğru değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Arkadaşlar, bakın, geçen gün söyledim, Fenerbahçe-Galatasaray maçını izledim, kaybettik maçı da ama maçın önünde, arkasında, sonunda “bahis.com” “iddaa.com” işte, öyle bir de mutlulukla reklamlar veriyor ki yani çocuklar böyle güle oynaya kumar oynuyorlar. “bahis.com” gel kazan, büyük para. Ya, arkadaş, bunun yasalı kötü de...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bak, Sayın Paylan, Uğur Aydemir seni destekliyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu yasa dışı olanı kötü de yasal olanı iyi mi? Şimdi, BTK nerede? Siz BTK'den misiniz?

BİLGİ TEKNOLOJİLERİ VE İLETİŞİM KURUMU İNTERNET DAİRE BAŞKANI BAHADIR AZİZ SAKİN – Buradayım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Burada. Siz diyorsunuz ki: “Arkadaş, bu yasa dışı olanı kötü bunun.” diyorsunuz, değil mi? Bak, ne diyorsunuz? “Cinsel istismar, fuhuş, müstehcenlik...” dediniz, sonra “bahis” dediniz; Mustafa Bey düzeltti sizi, “Bahis kötüdür” diye suç yapıyorsunuz ama “Bunun yasa dışısı kötü.” diyorsunuz, Nilgün Hanım, lütfen. Niye “yasalı da kötü” diyemiyoruz? Bunu, bu alışkanlığı...

İnsan kumar oynamak alışkanlığını edinmişse, yasal ya da yasa dışı oynar, mesele, bu alışkanlığı edinmemesini sağlamaktır. Bunu oynama alışkanlığı edinmemesini sağlamaktır çocuklarımızın. Ya, İddaa bayilerinin önüne gittiniz mi Nilgün Hanım? Lütfen, gelin, yarın beraber şu “İddaa” bayisinin oraya gidelim. Okulun yanında. Ya, okulun 200 metre ötesinde açılması gerekiyor, biliyorum işte 200 metre sınırı var. Gidin, bakın, ortaokul öğrencileri, lise öğrencileri kumar oynuyorlar ya “İddaa” oynuyorlar. Reklamı da veriliyor işte prime timed, normal saatlerde prime timed reklam veriliyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Hepsi yasak, yasak o. İlegal bir şey yapıyor yani o. 14-16 yaşındaki çocuklara “İddaa” oynattırmak yasak. Görüyorsunuz...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Görüyorum” diyorum “Beraber gidip bakalım.” diyorum. Mesele şu: Bakın, ben bunun tamamen yasaklanabileceğini düşünmüyorum ama bunu cezbettirmememiz gerekiyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ben görünce müdahale ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yapmamız gereken, bunun bütün reklamını yasaklamak, topyekûn yasaklamak ve Eğitim Bakanlığımızla görüşüp birlikte bununla ilgili çocuklarımıza neler yapabileceğimizi... Bu sosyal bir mesele, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığıyla konuşalım, Eğitim Bakanlığıyla konuşalım, yapısal bir reform getirelim bu kumar meselesine. Ama siz ne yaptınız? Ne dedi burada Varlık Fonu Başkanımız? Geldi “İşte, Milli Piyangoyu şuraya verdik, cirosu 2 misli arttı.”

bize başarı olarak bunu sundu. Ya, Allah'ınızı seviyorsanız, Milli Piyangonun cirosunun artması başarı olarak sunulabilir mi? Muhafazakâr bir parti olarak yürütüyorsunuz bu ülkeyi, Allah'ınızı severseniz. Kumar rakamlarının artması başarı olarak sunulabilir mi ya?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Şeri hukuka göre doğru söylüyorsunuz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İyi bir Hristiyan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani bu anlamda biz böyle bir torba yasanın içinde bir maddeyle değil, gelin, bunu yapısal bir reform olarak kumar meselesini nasıl azaltırız, çocuklarımızı bu alışkanlıktan nasıl uzaklaştırırız hep beraber oturup konuşalım düşüncesindeyim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Bak herkes katılıyor söylediğine.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama yapalım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum arkadaşlar.

Bu maddeyi de oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, biliyorsunuz, gazilere yönelik dün bir görüşme gerçekleştirmiştik, bugün grup sözcüleri ve ilgili arkadaşlarla bir görüşme yaptık. Bu görüşme neticesinde kanun teklifi Genel Kurula sunuluncaya kadar bir çalışma yapılacak ve ona göre hareket edilecek.

4'üncü maddeyi bu çerçevede oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

28'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yarın saat 13.30'da buluşmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 22.03

